This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

Accession No:- ~~10129~~ M1214.
Title:- यामलीयस्वरोदयमंत्रविनिर्णय
पत्रे :- 148

१ श्रीगणेशाय नमः॥ मोहान्धकारमग्नानां जनानां ज्ञानरश्मिभिः॥ कृतमुद्धरणं येन तं नौमि शिवभास्करं
॥ अव्यक्तमव्ययं शांतं निर्गुणं योगिनां प्रियम्॥ सर्वानन्दस्वरूपाय लब्धदे ब्रह्म सर्वगम्॥ २॥ विविधविबुध
वधोभारमीवृधमानः प्रवरचतुरभावं दानुकामो जनेभ्यः॥ नरपतिरिति लोके ख्यातिनामाभिरख्यास्य नर
पतिजयचर्यानामकं शास्त्रमेतत्॥ ३॥ कृते जयार्णवं नाम त्रेतायां ब्रह्मयामलम्॥ द्वापरे विजयाख्यातं क
लौ चैव स्वरोदयः॥ ४॥ ब्रह्मयामलमाद्यं स्याद्द्वितीयं विष्णुयामलम्॥ रुद्रयामलमाख्यातं चतुर्थं चादियामलम्
॥ ५॥ स्कान्दं च यामलं चैव षष्ठं कूर्मस्य यामलं॥ सप्तमं यामलं देव्या इति यामलसप्तकम्॥ ६॥ कृत्वादौ यामलान्
सप्त तथा युद्धजयार्णवम्॥ कौमारी कौशलं चैव योगिनीजालसंवरम्॥ ७॥ रक्तोद्भवं त्रिमुण्डं च स्वरसिंहं स्वरा
र्णवम्॥ भुवनं भैरवं नाम लंपटं स्वरभैरवम्॥ ८॥ तत्रैरणाढ्यं ख्यातं सिद्धान्तं जयपद्धतिं॥ पुस्तकेन्द्रं च ढोक
श्रीदर्शं ज्योतिषं तथा॥ ९॥ मन्त्रयन्त्राण्यनेकानि कूटयुद्धानि यानि च॥ तत्र युक्तिश्च विज्ञाय विज्ञानवडवानले॥ १०॥

Checked 2012

K K S U LIBRARY
RAMTEK
441 106
M.1214
Dist. Nagpur

1

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

पतेषां सर्वशास्त्राणां दृष्टपारोहमात्मना ॥ सारोद्धारं भणिष्यामि सर्वसत्वानुकंपया ॥ ११ ॥ पत्यश्वगजभूपालैः
संपूर्णोयदि वाहिणी ॥ तथापि भंगमायाति नृपो हीने स्वरोदये ॥ १२ ॥ तावद्गर्जंति ते वीराः शौर्यभावहसागरम्
यावत्पश्यंति नेवक्रे स्वरे से वडवानले ॥ १३ ॥ कथं विद्विजयी युद्धे स्वरज्ञानं विनानृप ॥ गुनवर्णोपमं तत्तु यथा
चवटकगृहे ॥ १४ ॥ तस्यैकोऽपि गृहे नास्ति स्वरशास्त्रस्य पारगः ॥ रंभास्तंभोपमं राज्यं निश्चितं तस्य वै नृपतेः ॥ १५ ॥
स्वरशास्त्रे सदाभ्यासी सत्यवादी जितेन्द्रियः ॥ तस्यादेशस्य यः कर्त्ता जयश्रीस्तं नृपं भजेत् ॥ १६ ॥ दशैकेनशतं
तेश्च सहस्रं शतसंख्यया ॥ स्वरोदयबले नैव दश घ्नं हति लीलया ॥ १७ ॥ पुण्यैरपि न योद्धव्यं याव द्धीन स्वरोदयः
स्वरोदयबले प्राप्ते योद्धव्यं शत्रुकोटिभिः ॥ १८ ॥ स्वरज्ञः शाकुनज्ञश्च दैवज्ञो मंत्रपारगः ॥ केवली बिलतथा राज्ञो
कीर्तितं रत्नपंचकम् ॥ १९ ॥ आदौ स्वरबलं वक्ष्ये स्वरमानात्यनंतरम् ॥ स्वबलानि वदाम्यत्र ज्योतिषांगं तु शाकु
नम् ॥ २० ॥ यामलेषु च सर्वेषु यानुक्तानि स्वरोदये ॥ अधुना तानि वक्ष्येहं स्वरचक्राणि विंशति ॥ २१ ॥ मात्रावर्णा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ग्रहोजीवो राशिर्भं पिराययोगको ॥ द्वादशाब्दोरयं चक्रं वर्षायनर्तुमासिका २२ पक्षाहनाडिकं चक्रं तिथिवारर्क्षयोग
कं ॥ स्वल्कालघुफलं काष्ठास्वरं देहोद्भवं तथा ॥ इति स्वरचक्रनामानि २३ ऊर्ध्वभुक्ते भुशा स्त्रैभुमयाक्षानानि यानि च
वतुराशीति चक्राणि तेषां नामानि वच्म्यहम् २४ एकाशीतिपदं चक्रं शतपत्रं नवांशकम् ॥ छत्रं सिंहासनं चक्रं कू
र्म्मचक्रं द्विधा त्रिधा २५ भुदेशं नागरं चक्रं गृहवास्तु वराटकम् ॥ पद्मचक्रं फणीशाख्यं राहुकालानलं मतं २६ सू
र्य्यकालानलं चक्रं चन्द्रकालानलं तथा ॥ घोरकालानलं चक्रं गूढकालानलं मतम् २७ प्राशिसूर्य्यसमायोगे चक्रं
२ कालानलं मतम् ॥ संधर्द्दसप्तमंत्रे मंसप्तकालानलानि च २८ तिथिवारं च नक्षत्रं त्रिधा वै वकुलाकुलम् ॥ कुंभच
क्रं द्विधा प्रोक्तं नराश्विनसत्रसंभवम् २९ प्रस्तारं चक्रवेधं च त्रिधा तु वरमुत्तमम् ॥ उच्चरं खेचरं पापं नाडीकनाफ
णिद्वयम् ३० कविचक्रं खलं चक्रं कोटचक्रं तुवा यथा ॥ कोटचक्राष्टकं प्रोक्तं चतुरस्त्रादिभेदतः ३१ नागजम
भवरथं व्यूहं कुंतं खङ्गं क्षुरं धनुः ॥ सोरिं सेवानरं डिंभं पद्मिवर्णाय षट्छिकम् ३२ सप्तरेखो द्वंद्वचक्रं पंचरेखेनु

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

न्दुभास्करम् ॥ त्रिविधं मात्रिकाचक्रं विजयं श्येनमोरगौ ॥ ३३ ॥ अहिलांगलवीजोपि दग्धाखं सप्तनाडिकम् ॥ चक्रं
सांवत्सरस्यानंतचक्रं प्रसंगोन्नतिस्तथा ॥ ३४ ॥ एतानि सचक्राणि ज्ञात्वा बुद्धः समाचरेत् ॥ जये हि हतसंदेहः शाक्रं
तुल्योपि वैरिणः ॥ ३५ ॥ इति चक्रनामानि ॥ स्वरोदये स्वचक्रेश्च शत्रुर्यस्य समोधिकम् ॥ न तत्र दैवबलं देयः सुवलैर्वि
जयास्थिनाम् ॥ ३६ ॥ तेषां नामान्यहं वक्ष्ये ख्यातानां ब्रह्मयामले ॥ चतुराशीति संख्यानां यद्बलेन जयी रणे ॥ ३७
उच्छुडुजालंधरी दुर्गा कामाकोलेकवीरिका ॥ सिलं श्री वम महामारी होत्रपाली च ... जा ॥ ३८ ॥ रुद्रकाल्यानलं
कालं कालरेखा निरामया ॥ जयलक्ष्मीर्महालक्ष्मीर्जया विजयभैरवी ॥ ३९ ॥ बालौ .. शबरी वराही यामामुं योगद
भुकेककर्णेरी ॥ शार्दूली सिंहली तन्वी महामाया महेश्वरी ॥ ४० ॥ देवकोटि शिवा शान्ति धूम्रा मा नावि
राटिका ॥ त्रिपुरा भत्सरी धर्मोन्मत्ता ध्वस्ता यादृशा ॥ ४१ ॥ दुर्मतिः प्रवरा गोनी काली नारहरी व
ज्वा ॥ खेचरी भुवनी गुह्या द्वादशी विशिष्ठ केवली ॥ ४२ ॥ त्रैलोक्यविजया सौरी कराली वडवापरा ॥ रोद्री व
त्रिशुमातंगी याभेधा दहनी जिता ॥ ४३ ॥ बहुलावर्गभूमी च कपाली चानिलानला ॥ चन्द्रार्कविंवभूमीयम

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

संयुतं ॥ शुभाशुभाश्च योगाश्च तिथिवारर्क्षयोगजान् ॥ ६७ ॥ सिद्धिं संवर्तकं चैव तथा वारर्क्षभाशुभम् ॥ अव
मंत्रं त्रिविधं वक्ष्ये तन्नौ योगं त्रिपुष्करम् ॥ ६८ ॥ यमघंटं यमदंष्ट्रा काकवार्गलपातकान् ॥ कुमारं तरुणीं
वृद्धं फलानि फलयोगिनी ॥ ६९ ॥ वारफलं तथा कालं कालवेलां पातस्फुटम् ॥ कालहोरा ईयामं चक्रकुलि
कं कंटकद्वयम् ॥ ७० ॥ फलं ग्रहराशिभावानां चैव संभार्गवयोः फलं ॥ दृष्टिं वानरद्वारा स्थूलवक्रातिचारयोः
फलम् ॥ ७१ ॥ पिंडाख्यानानि खेटानां ग्रहास्तत्र तथैव च ॥ भावः फलं संधिफलं लतावेधमुपग्रहान् ॥ ७२ ॥
ध्रुवकं ग्रहादृष्ट्या गोचरं गोचरव्यधं ॥ विवाहं च प्रतिष्ठां च दीक्षां यात्रां प्रवेशनम् ॥ ७३ ॥ वास्तुदीपोद्ध
विन्यासं काकिणी पकास्तथा ॥ पलयोगादिकांडं च वर्षमासादिर्दृक्फलम् ॥ ७४ ॥ तिथ्यादिपंचकं मात्स्यं चन्द्र
तत्कालसंभवात् ॥ अवस्थानष्टमुष्टी चकुलाश्च चंद्राष्टवश्यहं ॥ ७५ ॥ अंगस्थं दालिसर्वाणि कालविकानि
धानि च ॥ दुष्टरिष्टान्यहं वक्ष्ये तथा तेषां च शांतिकम् ॥ ७६ ॥ ज्योतिःशास्त्रमिदं सर्वं ये जानंति मनीषिनः

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

दीपवर्णान्विजानीयान्मोहांधकारनाशने ७७ इतिज्योतिषां पोतकीपींगलाकाकोपहारिकाक्रमेणच
पंचरत्नमिदंवक्ष्ये षष्ठांगे शाकुनेमते ७८ इतिशाकुनं श्रीनरपतिजयचर्य्यास्वरोदये षडंगे समाप्ताध्याये
शास्त्रसंग्रहाध्यायः प्रथमः अथातः संप्रवक्ष्यामि यथाम्नाये ब्रह्मयामले मात्रादिभेदभिन्नानां स्वराणां
षोडशोदयात् १ मातृकायां तु ताः प्रोक्ताः स्वराः षोडशसंख्यया तेषां द्वावंतिमौ त्याज्यौ चत्वारश्च नपुंस
काः २ षोडशस्वरास्तेषु स्यादेकैकोद्विकोद्विके ज्ञेयास्तत्र स्वराद्यास्ते ह्रस्वाः पंच स्वरोदये ३ लाभाला
भौ सुखं दुःखं जीवितं मरणं तथा जयः पराजयश्चेति सर्वं ज्ञेयं स्वरोदये ४ स्वरादिमात्रिकाघोरे
मातृकाव्याप्तं जगत्त्रयम् तस्मात्स्वरोद्भवं सर्वं त्रैलोक्यं सचराचरम् ५ आकारादिस्वराः पंच ब्रह्माद्याः पंच
देवताः [illegible]द्याः कलाः पंच इच्छाद्याः शान्तिपंचकं भयाख्यातं चक्रभेदाश्च धराद्यं भूतपंचकम् गंधा
दिविषयोल्लेख कामबाणा इमीरिता ७ पिंडपदं तथा रूपं रूपातीतं निरंजनम् स्वरभेदस्थितं ज्ञानं सा

निवृत्ता

(6)

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

पतेगुसत: सदा ८ अकारादिस्वरा: पंचतेषु मध्ये भिदस्स्वामी मात्रा वर्गो ग्रहो जीवो राशि भं पिंडयोगके
९ प्रस्फातो भाबितो येन येना गच्छति प्राच्छिज: तस्य नामादि वर्णीया मात्रा मात्रा स्वर: स हि १० इति स
रादये मात्रा स्वरैव नाम् ... कादिहं नानू लिखेद्वर्णा स्वराद्योंउ
सो भूतानू तिर्य्यक्पंक्तिः ... कमेतो व पंच त्रिंशत्स्त्र कोष्ठके १ ग
रनामादिमो वर्गोयस्मात्स्व ... द्यादवस्थित: स स्वर: स्तस्य वर्गो
वर्गोस्वरइहोच्यते २ न ... प्रोक्ताउ अएतावर्गा नामा हे संति
तेनाहि वेद्रूवर्ग ततदा ह्रो ... या गजडा स्तेयथाक्रमम् ३ यदि
नास्ति भवेद्वर्गा संयुक्ता ... दारलवसा: ग्राह्यस्ते दादिमो व
रा: ह्रस्तुनक्तं ब्रह्मयामले ४ बहूनियस्यनामानि तस्य चक्रप्यं तनतस्य यावद्भूतं नाग्राह्यं स्वरवि

५

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

रौः॥ प॥ व वौ स श्रौ॥ ख षौ ङ भी यज्ञा वि ति पर स्य रम्॥ ज्ञेयौ तुल्य फलौ भिन्न स्वरस्याधः स्थितं वापि द्
य त्स्वरादिकं नाम तद् ना त्वं चुरो ज्ञस्य॥ देशे ग्रामे पुरे हर्म्ये नरे द्वीप वर्ण स्वरोद्भवः ७ तेषां फलं सम्यक् प्रतिष्ठितं
स्वरस्य॥ मात्रा संज्ञो ज्ञाना व को देतं तु यामले ८॥ इति स्वरोदये वर्णस्वरचक्रम्॥ अः स्वरो मेष सिंहालिः इकन्याकाम

कर्कटाः॥ उ स्वरे तु धनुमीनौ वे रा॥ वृ तुलाव श्रौ १ अं स्वरे म
घा स्तग्न ह स्वराः॥ स्याद्धाः स्याप सेत ख्वेदा न्म
नायकाः॥ २ इति स्वरोदये ग्रह स्वरचक्रम्
र्गः स्यात्कादि वर्गाणां पंचकाः॥ चतुर्वर्णो
स्वरख्या वर्गे ष्ठु कीर्तिताः॥ १॥ नाभि वर्णा
वर्गाणां वर्ण संख्या या॥ विंशि ताः पंचभि
जीवस्वरं विदुः॥ २॥ इति यामले जीव स्वरचक्रम्॥

अ	इ	उ	ए	ओ	
अवर्ग	१८	क	५		
च	५	ट	५	त	५
प	५	य	४	श	४
इति जीवस्वरचक्रं					

अ	इ	उ	ए	ओ	अ	इ	उ	ए	ओ
मे सिं वृ	क मि क	ध मी	तु वृ	म कु	क	ख	ग	घ	ङ
					च	ज	झ	ट	ठ
					ड	ढ	त	थ	द
र	पं	च	भु	श	ध	न	प	फ	ब
म	धु				भ	म	य	र	ल
स्वर	र	इति पं	ग कौ	ह म्	व	स	ष	श	ह

गाकुंभौ वराशी
ता ग्रो यौ स्य
ओडग्रा दारोव
य श्रौ वर्गौ सं
ख्य राग्या ल्या
भन्त्का श्राषं

मेषवृष भावकारे व मिथुनौ घाः॥ षड्भाकौः॥ इति वर्ण स्वर चक्रम्॥ मिथुनां ग्राम त्रयं कांत्य

८

६

मिकारे सिंहककिटौ २ कन्यातुलेउकारे वव्रश्चिकाघास्त्रयोंशकाः एकारे व्रश्चिकांत्यांशाभवाप; बटमगादिमाः २

अशास्त्रयोमझ भत्स्यांत्याकुंभमीनौ तयोस्वरे एवं राशिस्वरः प्रोक्तो नवांशकक्रमोदयः ३ इति स्वरोदये राशिस्वरच

क्रम् अकारे सप्त अवर्गारि वत्सादिक्रमेरायेव. पंचपंचईकारादावेवक्रम स्वरोदयः १ इति यामलेन संत्र स्व

रचक्रम् नामिवर्गाणी

स्वरात्मया पिंडेशार ५

ते २ इति यामले पिंड

भेदेन स्वरानुत्माघनी

वे योग स्वरद्वहोच्यते

रचक्रम् प्रोक्तानेभा

अ	इ	उ	ए	ओं	अ	इ	उ	ए	ओ	अ	इ	उ	ए	ओ	अ	इ	उ	ए	ओ
मे	मी	कं	क	अ	क	ख	ग	घ	च	रे	पु	उ	अ	श्र	वि	प्री	आ	सौ	०
ष	अ	ग्र	अ	अ	ङ	ग	ज	ट	ठ	अ	पु	ह	ज्ये	ध	स४	धृ५	ग३	शी५	तं१
मि	क	वृ	ध	कु	ड	ढ	त	थ	द	भ	आ	चि	मू	श	अ१	पी१	यो	स्व	प
अ	ति	क	म	[illegible]	ध	न	प	फ	व	कृ	म	स्वा	पू	पू	वा	कु	ग	र	स्व
६	०	२	अ	मी	भ	म	य	र	ल	रो	पू	वि	उ	उ	०	०	पु	हु	०
०					ध	स	झ	ष	ह	मृ	०	०	०	०	०		०	०	०
					०	०	०	०		आ	०	०							
रा	शि	स्व	रे	च	क्रो	पिं	ड	स्व	र	चक्रम्	न	क्षत्र	स्व	र	चक्रम्	यो	ग	स्व	रचक्रम्

स्वरात्संख्या मात्रामात्रा

ह्रतेशेषे पिंडस्वरईहाच्य

स्वरचक्रम् मात्रादिस्वर

माः योगेशार ५ ह्रतेशे

१ इति स्वरोदये योगस्व

र्णेकालवेलौ मात्राधामाम

रादिकः उदयोघ्या

याश्वराः एतेषामुदयान्हस्येष्ठादशाद्वादिकालजान् १ अभवादिक्रमेरोधां स्वराराणामभवरादिकः

(9)

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

दशाब्दानां प्रत्येकं द्वादशाब्दिकं २ अस्यामंतरोदयो वर्षमेकं मासा दिनद्वयम् लब्धि नाडिका प्रोक्ता अष्टात्रिंश

त्पलानि च ३ इति यामले द्वादशवार्षिकस्वरचक्रम् प्रभवाद्यब्दमेकैकमुदयस्स्वस्वरादिकः द्वादशाब्दस्य वर्षी

वार्षिकोदये १ इति यामले वार्षिकस्वरचक्रं अस्योदयो दिनो मी इष्टस्वरस्योत्ता रोप्येष्टका

नामदुन्ति स्थने वर्ष मुख्याद्भवा नेनभोगः षरामालि कस्वरे १ इति यम लेऽयन स्वरचक्रं

अ	इ	उ	ए	ओ
१२	१२	१२	१२	१२
१	१	१	१	१
१	१	१	१	१
२	२	२	२	२
४३	४३	४३	४३	४३
३८	३८	३८	३८	३८

अमृत वर्ष

	अ	इ	उ	ए	ओ
व	१	१	१	१	१
मा	१	१	१	१	१
मासदि	२	२	२	२	२
दिनं घ्यां:	४३	४३	४३	४३	४३
पलानि	३८	३८	३८	३८	३८

अ	इ	उ	ए	ओ
[illegible]	[illegible]	०	०	०
१६	१६	१६	१६	१६
२१	२१	२१	२१	२१
४९	४९	४९	४९	४९
०	.	०	०	.

अ	इ	उ	ए	ओ
१२	१२	१२	१२	१२
६	६	६	६	६
३२	३२	३२	३२	३२
४३	४३	४३	४३	४३

फाल्गुन

प०

नाम्यास्व

इति द्वादशवार्षिकस्वरचक्रं यामले वार्षिकस्वरचक्रं यामले अयनस्वरचक्रं इति ऋतुस्वरचक्रम् यामले

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

१ षट्दिनानि रह माछो व

अकारादिस्वराः पंचवसंतादिक्रमोदया एकैकस्मिन् स्वरे षो न्को द्विसप्तति दिनोदयः नभस्ये मार्गशीर्षे चा

न्ति वैशाख पत्नाःनिच अंतरोदयमानस्याद्युनाम्नि स्वरोदये २ इति स्वरोदये अनुस्वरचक्रम् कार्तिके श्री

स्वरस्योदयो भवेत् आश्विनश्रावणाषाढे स्विकारो ना प को स्मृतः १ उकारः चैत्रे पौषस्यादेकारो ज्येष्ठ फाल्गुनमासयोः २ इति

७ कारे उदयं यांति माघफा नेश्वयोश्च त्रिंशत्पाला वत्रवैमासिकस्वरे ३ इति अस्वरः हमपन्तेशमान्त्ये तरेषु न्तिर्मासपुन्तार्ध मा स्वचक्रम् अकारादिश्री वकं दिनस्वरोदये नि

अ	इ	उ	ए	ओ	अ	इ	उ	ए	ओ	अ	इ	उ	ए	ओ
मा	श्रा	वै	ज्ये	मा	आ५	श्रा५	०	०	०	मं	भ	जे	श	पु
मा	भा	पौ	का	फा										
वै	श्रा	०	०	०	१	१	१	१	१	५	५	५	५	५
२	२	२	२	२	२१	२१	२१	२१	२१	२७	२७	२७	२७	२७
४३	४३	४३	४३	४३	४८	४८	४८	४८	४८	१६	१६	१६	१६	१६
३८	३८	३८	३८	३८										

जि अंतरोदय उन्को सा यामले मासस्वरचक्रम् पलेशाद्विस्वरः पन्चालिकं नता १ इति यामले पदं मान्यस्यनंदातितिथिपं त्यं स्वति थ्यादिजायते

मासस्वरचक्रम् पर्वस्वरचक्रम् ४ इति यामले दिनस्वरचक्रं रेभिः २ इति यामले दिनस्व

१ तिथ्याहो यदि काः पंचपलोनि सन्तविंशति अंतरोदय न्को षो दिनस्वरस्य स्मृ

(11)

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

अकारादिस्वराणां च घटिकाद्वादशक्रमात् प्रत्येकं स्वेरुदयात्क्रमशः स्युर्घटीस्वराः २ कलैकापंचविकलाभो

गः स्यात् घटिकास्वरे घटीस्वरो घटीपंचपलानि सप्तविंशतिः अस्यांतरोदयो प्रोक्तो घटिकाद्वयमानतः २

तियामले घटीस्वरचक्रम् द्वादश्या, द्वादिनाद्यंताः स्वस्याग्राघस्यकालतः उदयंते पुनः संचांतरे रेकादशोदये १

वर्षमासदिवानाडीपलानि च क्रमादिदम् कालमानं मया प्रोक्तं पंचधात्र स्वरोदये २

द्वादशाद्स्वरादीनां भुक्तं पलमयं कृतम् तद्भुक्तं स्वस्वभोगेन लब्धं घटिकं भवेत् ३

[illegible]भैभुक्तस्वराज्ञेयाः शेषैर्वैवोदिताः स्वराः अस्मिन् वर्षादिभुक्ते च भुक्तः स्यात्तु दि

त स्वरः ४ उदितस्य स्वरस्वस्य तु नामस्वरवशेन तु पंचबालादिकावस्थाः स्वस्वकी

ले प्रमाणतः एकमात्राद्विमात्रस्त[illegible]त्रिचतुः पंचमात्रकः यथोत्तरबलाः सर्वे

शांतस्या स्वरूपारंगैः एकमात्रैकवर्णाश्च विंवर्णाश्च द्विमात्रकौ [illegible] कुत्रयं तुर्यकः स्वै

वकोवर्णः पंचमात्रकः आद्यो बालः कुमारश्च युवा वृद्धो मृत [illegible]था लि[illegible]स्वव

स्यात्स्वरूपेन फलं नात्र संशयः ६ किंचित्लाभकरो बालः कुमारस्त्वर्द्धलाभदः

अ	इ	उ	ए	ओ	स्वरोदय
५	५	५	५	५	अंतरोदय
२७	२७	२७	२७	२७	
१६	१६	१६	१६	१६	फल
३०	३०	३०	३०	३०	

अनमले वर्णस्वरचक्रम्

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

सर्वसिद्धो युवा प्रोक्तो वृद्धो हानिर्मृते क्षयः ७ यात्रायुद्धे विवादे च नष्टे दृष्टे रुजान्विते बालस्वरो भवेद्दुष्टो विवाहादि
शुभेशुभः ८ सर्वेषु शुभकार्येषु यात्राकाले तथैव च कुमारः कुरुते सिद्धिं संग्रामे संक्षतो जयः ९ शुभाशुभेषु सर्वेषु
मंत्रयंत्रादिसाधने सर्वसिद्धिं युवा धत्ते यात्रायुद्धे विशेषतः १० दाने देवार्चने होमे गूढमंत्रप्रकल्पने वृद्धस्वरो
भवेद्घोररोगभंगो भयं गमे ११ अवृद्धिं च स्वरो ज्ञेयो पोणे हा हस्ता वार्षिकः १२ सर्वकालं बलीवर्त्तिः सर्वव्यापी न संशयः
विवाहादि शुभं सर्वं संग्रामं धर्मभं तथा नकर्त्तव्यं न्रलिः किं विज्ञायते मृत्युस्वरोदये १२ मृतो वृद्धस्तथा बालः कु
८ मारः मृत्युगाः स्वराः यथोत्तरबलाः सर्वे ज्ञातव्याः स्वरवेदिभिः १३ पोयस्य पंचमे स्थाने स स्वरो मृत्युदायकः तृतीये
तु भवेत्सिद्धिः शेषा मध्यफलप्रदाः १४ मृत्युहीनस्वरे नास्ति जयो नाम्नः स्वराधिके समनाम्नि भवेत्साम्यं संधिर्जे
धपराजयो १५ एकस्वरे भवेत्साम्यं द्वितीयोर्द्धफलप्रदः तृतीये तु फलं पूर्णं तुर्ये बंधपराद्भवं १६ यात्रौर्मृत्यु
स्वरे आप्ते पुनि आप्ते स्वकीयके तत्काले प्रारंभे युद्धं विजयो भवति क्रमम् १७ तत्काले मातृकोग्रास्योपि
नेवर्णाः स्वरस्तथा प[illegible] ह्रस्वरो ज्ञेयो मासे जयः स्वरोदये १८ मतो राज्यस्य कोग्रात्यः आरामासे विघ्न
संभवः तस्मात्सर्वप्रयत्नेन वर्णो दीर्घं बलाबलम् २० यथा पूर्वाह्णे सापदे प्रतिष्ठा यया हि नयः खलु स

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

गरेषु यथा हरेर्देहगताश्च देवास्तथा स्वरा वर्णफलोदयस्थाः २१ साधनं मंत्रयंत्रस्य तंत्रयोगं च सर्वदा । अधोमुख
लिकार्ध्यीशि मात्रा स्वरबले कुरु २२ वर्णस्वरबले सर्वं कर्तव्यं च शुभाशुभम् । सिद्धिदं सर्वकार्येषु युद्धकाले विशेष
तः २३ मारणं मोहनं स्तंभं विद्वेषोच्चाटनं वशम् । विवाहं वित्तहेयानं कुर्याद्ध्रस्वरोदये २४ स्नानपानादिकं सर्वं
वस्त्रालंकारभूषणम् । विद्यारंभविवादं च कुर्याज्जीवस्वरोदये २५ प्रसादारामहर्म्यादि देवतास्थापनानि च
राजाभिषेचनं दीक्षा कर्तव्या राशिकेश्वरे २६ शांतिकं पौष्टिकं यात्रा प्रवेशं विजयापनम् । स्त्रीविवादं तथा सेवा
कर्तव्या स्वरोदये २७ शत्रूणां देशभंगं च कोट्युद्धं च वेष्टनम् । सेनाध्यक्षस्तथा मंत्री कर्तव्याः पिंडकोदये २८ योगे
न साधयेद्योगं देहस्थं ज्ञानसंभवम् । ध्यानं वंशाभवं वै वशान्तोऽयं च तत्तीयकम् २९ इति स्वरोदये षोडश स्वरविव
रणम् । तिथिवारं च नक्षत्रं पृथक् पृथक् प्रभाषितम् । यत्र देकत्र संमील्य कुर्याद्वर्णस्वरादयः १ यस्य नामादि
मं वर्णं तिथिवारर्क्षजं स्मृतम् । तद्दिनं वर्जयेत्तस्य हानिमृत्युकरं यतः २ अनेन स्वरयोगेन शत्रूणां मारणादिकं
मंत्रयंत्रक्रियाहोमं साधयेत्तद्दिने बुधः ३ इति पञ्चलेतिथिवारनक्षत्रस्वरचक्रम् । बालस्वरादिकावस्थाभानुसंख्यान

15

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

गंतिता; उदयंते क्रमेणैव स्वस्वभुक्तिप्रमाणतः १ घटिकास्वेदिने पक्षे मासे ऋत्वयने तथा वर्षे द्वादशवर्षे व जन्मवस्थाआपतेस्व
रे २ भपलानि २७ घटीपंच ५ साध्यहो १५ दिन २ घपम् छिरषदं दपक्ष १५ मासा ३० ५४३६० म
वस्थाप्रमितिः क्रमात् ३ भुक्त्वा ५० स्वरप्रमाणांनु स्वस्वभोगेन तद्ध्रसेन गतावस्थागतां केन शेषांतव
स्थाल्जामतः ४ सुका १ बाला २ किशु ३ हासिका ४ कुमारिका ५ यौवन ६ राज्यदा ७ लेशाव ८
भोघा ९ ज्वरितो प्रवासा ११ मृता १२ बालस्व ९ नोस्थ्या ५ स्वस्थोभुभा २ मोघ ३ लिह ५४ दृढ़ि:५
महोदयः शांति ७ करीसद्व्याप्त ८ मंदा ९ श्रमा १० शांतगुणोदया ११ मांगल्यदा १२ द्वादशाभीकु
मारे ६ उत्साहे ९ वैर्यो २ गर्जथा ३ बलाव ५ संकल्पयोगाव ६ सकाम ७ भुक्तिः ८ स्वात ९
सिद्धाव १० धनेश्वरी च ११ शाप्याभिधा १२ द्वादशाभिर्दुवास्वे ७ वैकल्प १ शोषाच २ तथावमो
ह ३ युतेन्द्रिया ४ दुःखित ५ रात्रिनिद्रा ७ वृद्धप्रभंगाच ८ तपाव ९ न्निकोष्ठा १० ज्वरा ११ मृता
१२ द्वादशाभिश्चक्के ८ कंराणाव १ बंधा २ छिपुघातकारी ३ शोषा ४ महीप ५ ज्वालन ६ क
ष ७ दाच रागाकिता ८ भेदकरीच ९ दाहा १० मृत्युः ११ तंथा १२ द्वादशामृत्युआरमार्थ ६

अ	इ	उ	ए	ओं
क	ख	ग	घ	च
छ	ज	झ	ट	ठ
ड	ढ	ण	थ	द
ध	न	प	फ	ब
भ	म	य	र	ल
व	स	ष	श	ह
१	२	३	४	५
६	७	८	९	१०
११	१२	१३	१४	१५
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

एवं षष्ठिरवस्थास्तु खवस्था पंचकेसदा सर्वासुतासु विज्ञेयं स्वरं नाम प्रादृशां फलम् १० इति बालस्वरादीनां षष्ठि
रवस्था एवंस्मिन स्वरः स्वामी ई स्वरोदयिनेतया उकारः पश्चिमेज्ञेया ए सौम्ये मध्य ऊ स्वरः १ यस्यादिशुदयं या
ति स्वरस्तस्यं च मीदृशाम् वर्जयेत्सर्वकार्येषु यात्राकालेविशेषतः २ पृच्छते पृच्छकः स्यात्तु स्वरस्यास्तमितादिशाम्
लति मृत्युर्भयं भंगो जायते नात्र संशयः
तिथ्यादावुदयं याति तिथिस्वरा द्वुटी स्वरः
फलं तस्य वक्ष्याम्यहम् १ तिथिभुक्तो घटी
नः अहवन्हि ३ ३७ हृते शेषे स्वरस्त्वको
क्तः प्रश्नः फलं तस्य प्रजायते यत्रोदि
शुभाशुभम् ३ बालोदये यदा पृच्छला
रजाते विररोगं च गमे हानिः शयं रतो

	घ	दि	प	मा	अ	गप	वर्ष	ध्रुव	स्वरा
दि	०	०	१	२	६	१५	३०	३६०	वस्था
घ	०	५	१५	३०	०	०	०	०	भोग
प	३७	०	०	०	०	पदो	मास	स्थ	ष्ट्यर्कं

०	नंदा ५ अ	०
१३५	औ	इदं भद्रा
०	५ प जया	०

इति यामलेदिस्वनचक्रं
बालस्वरादिकः प्रश्ने
संख्याहृत्वा फलमयंत
लसंभवः २ यमुदिसप
रूपते किं वित्तवप्रभुः
भार्यैस्वल्पलाभदा
४ कुमारोदयवेला
भवोदये भवे द्राज्यं लोशछेदं तन्द्वशा
यो लाभो भवति पुष्कलः रुजो नाशं जयं युद्धे यात्रा सर्वत्र सिद्धिदा ५ तू संग्रामे शत्रुहंता व यात्रा च सफला

16

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

मवेत् ६ व्रह्मोदयेन लाभस्यात् त्वैकोशीनां जेयावर्द्धनः संग्रामे भंगमायाति यात्रायां न निवर्त्तते ७ स्ततोदयेयदा

ष्टाप्टछति स्वप्नयोजने तस्सर्वंमत्तु दं ज्ञेयं पुष्टेस्तस्तुः स भंगकः ८ अस्वरा पुमांसस्युः स्त्रियो युग्मस्वरान्विदुः स

स्वस्वरोदये जातो पुंसां स्त्रीणां वलं भवेत् ८ गर्भार्थे पुंस्वरे पुत्रः कन्याकन्यास्वरोदये युग्मे युग्मे स यंन षे मातुर्म्म

१० स्वस्वरोदये जातो पुंसां स्त्रीणां ... ११ इति यामभं

ध्वसंक्रमे १० पुंनाडीस्वरयोः पुंसोः पुंपुंगं स्त्रीपुंगं स्त्रियोः तयोस्तुपुं स्त्रियोः पुंस्त्री युग्मं गर्भे विनिर्दिशेत् ११ इति यामभं

तात्कालिके स्वरचक्रे प्रश्नभेदाः जन्मस्वरेयस्यपाहेयस्ततं हर्षीयोऽद्भुरः स्वरः ते नाडीस्वरो ज्ञेयः स्वभावः आशिनाभि

१० वपत्नः कान्तरोमरुर्षः क्षपराश्वाजितेंद्रियः ग्रसत्योवहुभाषीच जातो वाल स्वरोदये २ यवसाईकलाभिज्ञः स्त्रीर

शुभगः सदा दीर्घायुः वीग्रहीप्रहरः कुमारोदय संभवः ३ सर्वलक्षणसंपूर्णो राजा भवति धार्मिकः सर्वकालमपीयुहे

तेजु वोदये शिशुः ४ स्त्रीजितो धार्मिकः कामी विवेकी स्थिरसाहसः सत्यवादी सदाचारः पुमान्वृद्धोदयाद्भवः ५

श्रीसंवत्सरः क्रूरोनिः कामी विकलेंद्रियः सर्वकार्य्यालसोदुष्टो जन्मयस्यमृतोदये ६ इति यामले तात्कालिकस्वर

जातकस्य शुभाशुभ निश्चयसमाप्तः वकारादि हकारान्ताः पंचहस्वस्वरास्तथा वलिनः स्युः शितेपक्षे शेषाः सर्वे शिते

एकस्वरः पक्षवर्णाः पक्षयोरुभयोर्यदि तत्र पक्षवलं ग्राह्यं शक्तः कृष्णे तु भेदनः २ एकपक्षादरेवैकः स्वरश्चे घोर

17

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ईयो ध्रुवके गोरोपरे कसो पुष्ठे जयति निश्चितम् ३ यस्मिन्नेव स्वरे कसो गोरो वा शुभ सौयद् स्वरासन्नस्तरो हस्वो दीर्घो दुरादरो
जयी ४ प्रमाणानामवर्गकेयु धुद्धकारकयोयदि तत्र पुष्ठे बलवं स्तेयं ज्ञातव्यास्यायी विभेदतः ५ योधयोः सर्वभेदे केपि स्वरेषु
निकुमारके जायीत यास्याई बालवृद्धातिमस्वरे ६ स्थायास्थिये स्थायोवर्णो द्वौ द्वौ वे शेषयोयदि एवं तिथिं चयेत्तया
वर्णसंख्या तिथिस्वरे ७ जन्मतिथ्यादि तिथ्याख्या जन्महानि मृत्ति स्तथा भीजेन्मनिरुजा हानौ मनो मृत्युर्न संशयः ८
इति यामले स्वर प्रकार विशेष निर्णयः यदुक्तो यामले तंत्रे ज्ञातं गुरुप्रसादतः स्वरादीन फलं वक्ष्ये पुंसां कर्म्म प्रकाशकं १
योगपिंड संराशास्त्रं जीवरवेयादयः स्वरान् ७ त्याधनामतश्च छेदो मात्रास्तान्
स्यापये क्रमात् २ तस्याधस्तादिस्वधाष्टौ द्वादशाष्टादिकान् स्वरान् स्वभो
गेन समान् वृत्तान् भोगश्चैव कादशांशकाः ३ तयोन्तरवशा योगादिकः कालः
स्वरास्तथा कालोदयाः स्वरा स्वादि स्तान्या स्वरवेदिभिः ४ न काराद्यदि स्वरा
धस्याः संख्या वेद ४ प्रणतः विन्यस्य क्रमयो गेन तेच विंशोपकामताः ५ यो
गाद्यादशाव र्बस्युरवस्याः पिंडतो वृद्धके मस्वराणुयने सेयारामिस्वरादन्स्वरोदि

योगपिंड	नक्षत्र	राशि	जीव	ग्रह	वर्ण	मात्रा		
याकृत्ति	धनिष्ठा	शूप	अनु	म	प	ति	षष्ठी	०
१२	१	६	७२	३	१५			
१	०	०	०	०	०	०	०	१६०
१	१	०	०	०	०	०	०	[illegible]
२	२	१६	६	२	१	०	०	[illegible]
४३	४३	३१	३२	४३	३१	५	०	[illegible]
३८	३८	४८	४३	३८	४८	३७	३०	[illegible]
०	३४	५४	५४	१४	३५४		०	[illegible]

18

जीवात्मा सुस्वरेव स्याग्रहास्तत्पस्वरेतथा ॥ वर्गादिनस्वरेज्ञेया मात्रा स्वराह्रदीस्वरे ७ ॥ द्वादशाब्दादिकाः कालोयत्राकाश
दिकस्वरे ॥ स्थितस्तत्र शुभोनस्यात्पंचावस्या शुभेपि वा ८ ॥ स्वरोदयं तमोदुष्टोवालवृद्धइत्येतथा ॥ शेषंशार्ढ्दयंभव्यौ ॥
ता[redacted]ज्ञेयाः शुभोऽशुभाः ९ ॥ द्वादशवार्षिकाघाये स्वांतरोदयसंस्थिताः ॥ ते शुभा एकतः स्यापा अशुभास्त्वन्यतः ॥ छप्यकु

अ	इ	उ	ए	ओ
क१	ख२	ग३	घ४	च५
छ६	ज७	झ८	ट९	ठ१०
ड११	ढ१२	त१३	थ१४	द१५
अ	इ	उ	ए	ओ
ध१	न२	प३	फ४	ब५
भ६	म७	य८	र९	ल१०
व११	श१२	ष१३	स१४	ह१५

शुभाशुभस्वरूपस्य राशिशुभस्य मध्यतः ॥ एकस्मात्पतितेशेषे ब्रूहि यंतद्दिनजंफलम् ११ ॥ विंशात्स
ताडितेशेषे वनुः षष्ठ्या विभाजिते ॥ लब्धा विंशोपकास्तेन शुभाशुभप्रकाशकाः १२ ॥ योगे स्वरः व
तः पिंडे भूरी राहुसुखज्ञानात् ॥ राशौ स्वफलतेजीवे स्वविनाकृ हतोरिपोः १३ ॥ वर्गांश स्वामि
११ ज्ञेयं मात्रायां स्त्रीजनात्फलम् ॥ एवं ज्ञात्वा वदेद्धि दान्दिने फलं शुभाशुभम् १४ ॥ इति यामले
फलस्वरचक्रम् ॥ उत्पाकुलतरंसाम प्रकाश्यं प्रकाशितम् ॥ इदं स्वरोदयं ज्ञानं ज्ञानानां मस्तके
तं १ ॥ स्थूलात्सूक्ष्मतरं ज्ञानं सकवोर्धं सत्यप्रत्ययं ॥ आश्चर्यं नास्तिके लोके आधारमास्तिके जने ॥
दुष्टे च दुर्जने कष्टे सत्ये गुरुतल्पगे ॥ हीनसत्वे दुराचारे स्वरज्ञानं न दीयते ३ ॥ शांते शुद्धे सदा
शुभमन्ते कमानसे ॥ ८ ॥ विनेक्षदशेवदेवपप्रवस्वरदयः ४ ॥ इति यामले स्वरप्रसंशा ॥ श्र

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

मि

कृषायश्चाचलसूत्रकुहूः संखनिकातथा ४

तः संभवस्य शरीरस्थं स्वरोदयम् । हंसचारस्वरूपेण येन ज्ञानं त्रिकालजं ॥ १ ॥ कुण्डलीनी महाशक्तिर्नाभिस्थाहिस्वरूपिणी ॥ ततो द-
शोर्ध्वगा नाड्यो दशाधाधोगतास्ततः ॥ २ ॥ द्वे द्वे तिर्यग्गते नाड्यौ चतुर्विंशति संख्यया ॥ कुण्डलिन्या महाशक्तेः स्थूलमार्गभवं त्वमी ॥ ३ ॥
ताभ्यः सूक्ष्ममुखा नाड्यः शरीरस्याति पोषिकाः ॥ एतानि सप्तजायंते सप्तान्तराणि संख्यया ॥ ४ ॥ प्रधाना दशनाड्यस्तु दश
वायुप्रवाहकाः ॥ नामानि नाडिकानां च वातानां च वदाम्यहम् ॥ ५ ॥ इडा च पिंगला सुषुम्ना गांधारी हस्तिजिह्विका ॥ नामानि
नाडिकानां ध्वं वातानां प्राणोऽपानः समानश्च उदानो व्यान एव च ॥ नागः कूर्मः कृकलो देवदत्तो धनंजयः ॥ ७ ॥ प्रकगे वायु
संचारे ज्ञायते देहमध्यतः ॥ इडापिंगलासुषुम्नाभिर्नाडीभिस्तिसृभिर्बुधैः ॥ इडा नाडी स्थिता चन्द्रः पिंगला भानुवाहिनी
सुषुम्ना शंभुरूपेण शंभुः हंसस्वरूपकः ॥ ९ ॥ हकारो निर्गमे प्रोक्तः सकारेण प्रवेशने ॥ हंकारः शंभुरूपेण सकारः शक्ति
रुच्यते ॥ १० ॥ शक्तिरूपः स्थितश्चन्द्रो वामनाडीप्रवाहकः ॥ दक्षनाडीप्रवाहश्च शिवरूपी दिवाकरः ॥ ११ ॥ एकैकस्य कलापंचक-
मेनैवोदयंति ताः ॥ पृथ्व्यापस्तथा तेजो वायुराकाशमेव च ॥ १२ ॥ मध्ये पृथ्वी अधश्चाप ऊर्ध्वं वहति चानलः ॥ तिर्यग्वायुप्रवा-
हश्च नभो वहति संक्रमे ॥ १३ ॥ पृथ्व्यादिकेषु तत्त्वस्य ... यच्छिकोदयः ॥ मेलेनाङ्गस्य ... षु तेन च द्वादश संक्रमाः ॥ १४ ॥ वी
र्वन्हेः रूपं पृथ्व्याश्च ... त्यं वहेत् क्रमात् ॥ ... सिद्धिं दुर्गंदेहः समीरणात् ॥ १५ ॥ ... शंगुलो वहेद्वन्हिरनिलश्चतु

पंचैक

20

१२

रंगुलः ८ दिवाकरांगुला पृथ्वी सलिलं षोडशांगुलम् १५ नीलवर्णो भवेद्वायुः रक्तवर्णो हुताशनः पीतवर्णस्तु माहेयः शुक्लो
र्णस्तु वारुणः १७ वायाकाशो भवेद्वायुस्त्रिकोणो वह्निरुच्यते चतुरस्रस्तु माहेयो वर्तुलो वारुणस्तथा १८ कटुस्वादो
द्वायुतीक्ष्णस्वादोऽम्लो भवेत् कषायकस्तु माहेयो मधुरो वारुणो मतः १९ अक्तस्थो रंगुलको मध्यांगुल्यो नासापुटद्वय
स्तुघृराघोः प्रान्तकौ पात्यांगुलीभ्यो भेदतां तयोः २० अंसातमुखनोत्या ८ तत्वज्ञानं क्रमाद्भवेत् पीतः श्वेतारु
श्यामैर्विंदुभिर्निरूपाधिकम् २१ एतानक्राविजयेऽभिकममभिहितमस्ति अग्रादो वन्हुः ध्यातेपदे भास्वरस्तोय
न्तरे प्रतिपच्छुद्दितो हानिश्रीराश्रीरा कृतोदयः २२ चंद्रोदये यदा सूर्यः चन्द्रः सूर्योदये यदा स्तमु
लेरुद्वेगः शुभः सर्वं निजोदये २३ आमांकं चारयेद्वा गौदिवोवायव्योदिवाकरः इत्थभासरतो नित्यं सयो
त्रसंभावः २७ यात्रादाने विवाहे च वस्त्रालंकारभूषणे शुभेकर्माणि संधौ च प्रवेशे च शशी शुभः १८ वि
युतम्बुध स्नान भोजन मैथुने व्यवहारे भये भंगे भानुनाडी प्रशस्यते २६ होमसत्वशांतिकं चैव बद्ध्यौषधिरसायनम
मः स्थिरकार्यकर्तव्यं चनिशाकरे २० दुरयुद्धे जयी चंद्रः समस्संने दिवाकरः वहन्नाडीपदे चैव कृते यात्रान्ति
दा २१ पृथ्वीजशुभेतचैतेजोभिस्तफलोदयम् लानिमतुकरोपं सां शुभौ दिव्योममारुतौ २२ योधद्वयकां

मासं

(21)

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

पुर्णास्थे प्रथमो जयी । रिक्तासंस्था द्वितीयस्तु जयी भवति नान्यथा २३ शुक्लकाले यदा चंद्रः स्थायी जयति निश्चितम् । यदा सू
र्य्यप्रवाहश्च जायी च विजयी तथा २४ पार्थिवे मेरुते तु युद्धे संधिर्भवति दारुणो । विजयो वन्हितत्वेन वायौ भंगो मृतिस्तो खे
२५ पूर्णा नाडीगतं पृष्ठे शून्यमंगं तदग्रतः । शून्यस्थाने कृतः शत्रुर्म्रियते नात्र संशयः २६ पूर्वोत्तरदिशो चन्द्रो नैप
श्चिमयाम्ययोः । स्थितस्तत्र जयी युद्धे स्थायी आयी क्रमेण वै २७ वामनाड्योदये चंद्रः कर्त्तव्यो वामसंमुखः । सूर्यवाहे तथा
सूर्यः पृष्ठदक्षिणगो जयी २८ शयने वा प्रसंगे वा युवत्यालिंगनेपि वा । यः सूर्येणापिबेच्चंद्रः स भवेन्मकरध्वजः २९
जीवेन गच्छतो जीवो जीवो जीवस्य दीयते । जीवस्थानगतो जीवो बालाजीवांतकारकः ३० रात्र्याह्नियामवेलायां प्रसु
प्ते कामिनीजने । ब्रह्मजीवं पिबेद्यस्तु बालाप्राणाहरो नरः ३१ अर्केन्दुयोगे पुन्नाड्योस्तस्मिन्काले रते सति । तन्दुरोदय
तां वन्ध्यामोहमायाति कामिनी ३२ चंद्रवारी विशं हंति सूर्येवाला वशं नयेत् । सुषुम्नायां भवेन्मोक्ष एको देवस्त्रिधा स्थितः ३३
युक्तमात्रे च मंत्राग्नौ स्त्रीणां वश्यापार्थकर्म्मणि । शयनं सूर्यवाहेन कर्त्तव्यं सर्वदा बुधैः ३४ प्रशांते शोके विद्यानैर्वज्वारिते
सृष्टितेपि वा । सज्ञानस्यापि वो धार्थे चन्द्रवारं प्रवाहयेत् ३५ ऊर्द्ध्ववामाग्रतो दूतो ज्ञेयो वामपथस्थितः । पृष्ठदक्षे तथा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

धस्ता रूप्य वा गतो मृत: ॥३९॥ पृष्टा नाभि स्थितो दूतो पृच्छत्यतिशुभाशुभं ॥ तत्सर्वं सिद्धिमायाति शून्ये शून्यं न संशयः ॥
न्यादेशे शून्यगत: पृष्ठे सव्यासुन्ये विशेषादि न हासर्वी सिद्धि स्यादिति जानीहि निश्चितम् ॥३८॥ व्यवहारी खलो वादी छि
एवं वका: ॥ कुपित: स्वामि द्रोणघा: उर्गा स्यासुर्भयंकरा: ॥३९॥ पृथिव्यादि विजितत्वेन दिनमासाब्दकै: फलम् ॥ शोभनं
दुष्टं व्योममारुत वन्हिभि: ॥४०॥ स्वासप्रवेशकाले तु दूतो वा [illegible]ति जल्पितुम् ॥ तत्सर्वं सिमायाति निर्गमे नास्ति सं
सूर्ये वहिषमान्वर्णा न्समवर्णान्नि साकरे ॥ वाहस्थो भाषते दूतस्तस्या लाभो न्यथा नहि ॥४२॥ गर्भप्रश्ने यदा दू
॥१२॥ पुत्र: प्रजायते ॥ शून्ये कन्या युगे युग्मं गर्भपातः प्रवसंक्रमे ॥४३॥ मारणं मोहनं स्तंभं विद्वेषोच्चाटनं तथा ॥ प्रेरणाकर्ष
णं भानुनाप्युदये कुरु ॥४४॥ शांतिकं पौष्टिकं चैव दिव्योषधरसायनम् ॥ योगाभ्यासादिकर्माणि कर्त्तव्यानि निशाकरे
वं द्रु सूर्य स्वराभ्यासं ये कुर्वन्ति सदा नरा: ॥ अतीतानागतज्ञानं येषां हस्तगतं सदा ॥४६॥ इति श्रीयामले सूक्ष्मस्वरोद
करणं ॥ ॥ इति ब्रह्मयामलीये स्वरोदये हंसवारो नाम द्वितीयोऽध्याय: २ ॥ भेदा ये स्वरपंचके निगदितास्ते स
कालजास्ते या बालकुमारयौवनजरा नैधन्यवस्था स्तथा ॥ तान् जानंति गुरूपदेशविधिना भेदप्रभेदं भवये ॥ ते जानंति फलं

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

शुभमयं कालत्रये निश्चितम् ॥ इति प्रथममंगलम् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि चक्रं त्रैलोक्यदीपकम् ॥ विख्यातं सर्वतोभद्रं सद्यः प्रत्यय
कारकम् ॥ १ ॥ ऊर्ध्वगा दश विन्यस्य तिर्यग्गा रेखा तथा दश ॥ एकाशीतिपदं चक्रं जायते नात्र संशयः ॥ अकारादिस्वराः कोष्ठे
ईशाद्यो विदिशः क्रमात् ॥ सृष्टिमार्गेण दातव्याः षोडशैवं चतुर्भ्रमम् ॥ ३ ॥ कृत्तिकादीनि धिष्ण्यानि पूर्वाशादि लिखेत्ततः ॥ स
प्तसप्तक्रमादेतान्यष्टाविंसतिसंख्यया ॥ ४ ॥ अवकहडादिशिङ्घ्या मटपरताश्चवद्दिरो नजभजखाश्चवारुणयोगशादवलास्तयो
त्तरे ॥ ५ ॥ त्रयस्त्रयो वृषाद्याश्च पूर्वासादि दिशुषे क्रमात् ॥ राशयो द्वादशैवं तु मेषांताः सृष्टिमार्गगाः ॥ ६ ॥ शेषेषु कोष्ठकेष्वेवं नंदादि
तिथिपंचकम् ॥ वाराणां सप्तकं लेख्यं भौमादित्यक्रमेण च ॥ ७ ॥ भौमादित्यौ च नंदायां भद्रायां बुधशीतगू ॥ जयायां च गुरुः प्रोक्तो
रिक्तायां भार्गवस्तथा ॥ ८ ॥ पूर्णायां शनिवारश्च लेख्यश्चक्रेऽत्र निश्चितम् ॥ इत्येवं सर्वतोभद्रं विस्तारः कीर्तितो मया ॥ ९ ॥ शन्यर्क
राहुकेत्वाद्याः क्रूराः शेषाः शुभग्रहाः ॥ क्रूरयुक्तो बुधः क्रूरः क्षीणश्चंद्रस्तथैव च ॥ १० ॥ यस्मिन्नृक्षे स्थितः खेटस्ततो वेधत्रयं भवेत्
ष्टं दृष्टिवशेनात्र वामसन्मुखदक्षिणाम् ॥ ११ ॥ भुक्तं भोग्यं तथाक्रांतं विद्धं क्रूरग्रहेण च ॥ शुभाशुभेषु कार्येषु वर्जनीयं प्रयत्न
६ नः ॥ १२ ॥ वक्रगे दक्षिणा दृष्टिर्वामा दृष्टिश्च शीघ्रगाः ॥ मध्यचारे तथा मध्या सैवा भौमादिपंचके ॥ १३ ॥ सूर्यमुक्तो ऽदीयंते श्री

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

१४

ग्रावार्के द्वितीयगे समास्तृतीयगे द्वेधामंदाभानोश्चतुर्थगे १४ वक्रास्यात्पंचवषष्ठे ऽर्के त्वतिवक्राष्टसप्तमे नवमेदशमेभा
ते कुटिलागतिः १५ द्वादशोक्तादशे सूर्येभजे नेशीघ्रतापुनः राहुकेतु सदा वक्रौ शीघ्रगौ चंद्रभास्करौ १६ गतेरेकस्वभाव
दृष्टिश्चत्रयं सदा क्रूरास्ते चमहाक्रूराः सौम्यावक्रामहाशुभाः १७ स्युः सहजस्वभावस्थाः सौम्याः क्रूराश्च शीघ्रगाः षडंघ्राः
श्चैव वधफलास्य भेज्ञास्तथा १८ एतत्त्रिकं त्रिकं विद्धं विद्धे कपाभ देवमात्र षडंघ्रादौ द्रुगेवेधे यथाठाहस्तगे ग्रहे १९ धप
वीक्षा कायांश भं मामासुद्वुत्सरे वर्षो संप्रोष्ये वा चे वजयोऽश्नोपरस्परम् २० हेयकेन द्विजयं ज्ञेयं विद्धं सौम्याशुभग्रहै
स्तादि स्वरं हंडू ऽष्टकवेधे द्वयोर्धभः २१ धनौ स्वरान्स केवे वेधे त्वनुस्वारविसर्गयोः कौशास्य धिष्ण्य योर्मध्ये ऽस्त्यादिपाद
२२ आकारादिचतुष्कस्य वेधः पूर्णातिथेस्तथा एकादि क्रूरवेधेन फलं पुंसां प्रजायते २३ उद्वेगभवभयं हानिं रोगं
क्रमेणच भमोअसेनरे हानिः स्वरे व्याधिभयं तिथौ २४ राश्यौ विघ्नमहाविघ्नं पंचविद्धो न जीवति एकवेधे भयं युद्धे
धे धनक्षयः २५ त्रिवेधेन भवेद्भंगो मृत्युर्वेधचतुष्टये यथाऽद्य फलाः क्रूरास्तथा सौम्याः शुभप्रदाः २६ क्रूरयुक्ताश्च
रोयाः क्रूरफलप्रदाः सार्कवेधे मनस्तापो द्रव्यहानिर्भवभुक्तते २७ रोगपीडाकरः सौरिराहुकेतुभवा विप्रदौ चन्द्रे मिश्र

२६

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

इति सर्वतोभद्रभार्गवे ... बुधवेधे भवेत्स्त्रा जीवः सर्वफलप्रदः ॥ स्वक्षेत्रस्थे फलं पूर्णं पादोनं मित्रभे ग्रहे ॥ २९ ॥ अर्द्धं ३० सम

पूर्व

अ	कृ	रो	म	आ	पु	पु	अ	आ
भ	उ	अ	व	कृ	ह	ग	पु	म
अ	शो	ज्ये	उ	मि	क	ज्ये	म	पू
रे	ध	मे	श्रो	म, र	श्रो	सिं	ह	उ
उ	पू	मी	श्रु	श्रा	पूं	भ	पू	ह
पू	श	कु	अं:	उ	श्र	तु	र	चि
श्रा	ग	रे	म	ध	उ	ए	तु	स्वा
ध	अ	खा	प	फा	ज	न	अ	वि
इ	श्र	आ	उ	पू	म	ज्ये	अ	रे

पश्चिम

उत्तर
दक्षिणगो
र

ग्रहे ज्ञेयं पादं १५ शत्रुग्रहस्थिते ॥ दृष्टं च सौम्यक्रूराणां बलं स्थानं वशात्सकाम् ३० ॥
एतद्वेधफलं बोध्यं सौम्ये क्रूरे विपर्ययम् ॥ स्थानवेधः शुभयोगे यत्संख्यं जायते
बले २१ तत्संख्यं वेधवस्तूनां फलं ज्ञेयं विचक्षणैः ॥ ग्रहः सौम्यस्तथा क्रूरो व
दि क्रमार्गोच्चनीचगः ॥ २२ ॥ स्थानं च बोध्यमित्येवं फलं तात्त्वा फलं वदेत् ॥ वक्रो ग्रहे
शा फलं विघ्नं त्रिगुणं स्वोच्चे संस्थिते ॥ २३ ॥ स्वभावजं फलं भीष्मे नीचस्थो द्विफ
क्षि लं ग्रहः ॥ तिथिराशयो धान्यस्त्रेवि द्वं क्रूरग्रहेण यत् ॥ २४ ॥ सर्वे शुभकार्ये शुभे
जन्मे तत्स्य यत्नतः ॥ न नष्टं विवाहे च जात्रायां न निवर्तते ॥ २५ ॥ न रोगात्सुच्यते
ण रोगी वेधवेला क्रमोधमः ॥ रोगकाले भवे द्वेधः क्रूरखेचरसंभवः ॥ २६ ॥ वक्रग
त्याभवेन्मृत्युः शीघ्रे याप्यरुजान्वितः ॥ वेधस्थानं रोगगो दुर्गे खंडिः प्रजाय
ते ॥ २७ ॥ कवौ प्रवेशानतत्र योधधानस्वतत्र वे ... पीडिका छायां कषरा

26

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

अपादिगोरविः ॥ स्वादिशा स्तमिताज्ञेयांतिस्त्रः शेषामदो[illegible]ः द्दिताः ॥ ईशानस्याः स्वराः प्राच्याज्ञेया आग्नेयगायमां ॥ नैऋत्युपस्यास्त
रायां वायव्याः सर्वगामताः ॥ ३९ ॥ नक्षत्राणि स्वरा वर्णा राशयस्तिथयो दिशः ॥ ते सर्वे संगता ज्ञेया पत्रभानुस्त्रिमासिकः ॥ ४० ॥ नक्षत्रे
र्जावर्गौ त्वानिः शोकः ग्रहे लग्ने ॥ राशौ विघ्नं तियो भीतिः पंचास्तमरणं ध्रुवम् ॥ ४१ ॥ यात्रायुद्धे विवादे च द्वारं प्राशादहर्म्ययोः ॥ नक
र्यं शुभं वान्यद्दस्तास्तगे भ सुरदैः नरैः ॥ ४२ ॥ अस्तामायां स्फुटं तस्य यदा नामाद्यमक्षरम् ॥ तदा तु सर्वकार्येषु ज्ञेयो देवहतो नरः ॥ ४
कवौ कौटे तथा युद्धे वा तु रंगे महाहवे ॥ वर्ज्योऽस्तगतो योधा पक्षी छेद्विजपंरसो ॥ ४४ ॥ नक्षत्रेभ्युदिते पुष्टि वर्गो लाभः स्वरे स
राशौ जयस्तिथौ तेजः ग्रहाप्तिं पंचकोदये ॥ ४५ ॥ प्रश्नकाले भवेद्दिद्धं पंलग्ने क्रूरखेचरैः ॥ तद्दुष्टं शोभनं सौम्यैर्मिश्रैर्मिश्रफलं
॥१५॥ ॥ ४६ ॥ ग्रहाभिन्नतुयं लग्नफलं लग्नस्वभावतः ॥ ज्ञातव्यं देशिकैः प्रोक्ता भाषितं तद्वराशिकम् ॥ ४७ ॥ क्रूरे लग्नगतो विघ्नायस्यान्तरति
स्वगः ॥ राशिधिष्ण्यं वपंवा पितस्यास्तु नसंशयः ॥ ४८ ॥ मंडलं नगरं ग्रामो दुर्गं देवालयं पुरः ॥ क्रूरो ये भंगते वेधे विनश्यंति
भायः ॥ ४९ ॥ कृत्तिकादित्रिकाद्येभे क्रूरविद्धे तु कूर्म्मतः ॥ देशा नाभिस्थदेशाद्या विनश्यंति यथाक्रमम् ॥ ५० ॥ कृत्तिकापांतथापुष्ये
वस्यां वसुनर्वसौ ॥ विद्धे शांति क्रमाद्धे धौ वस्तौ शुभाल तादिषु ॥ ५१ ॥ तैलं भांडं रसो धान्यं गजाश्वादि चतुष्पदम् ॥ सर्वमहद्ध
याति घातैः क्रूरो यव स्थितः ॥ ५२ ॥ क्रूरवेधसमायोगे यस्योपग्रहसंभवः ॥ तस्य मृत्युर्न संदेहो रोगाद्वा परतोऽपि वा ॥ ५३ ॥ क्रू

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

त्पंचमं विघ्नसंज्ञेयं विपुन्मुखाभिधम् ॥ मूलं चाष्टमभं प्रोक्तो संनिपातं चतुर्दिशाम् ॥ ५४ ॥ केतुरष्टादशे प्रोक्ताऽन्का स्यादेक
विंशतितो ॥ द्वाविंशतितमे कंपस्त्रयोविंशोच वज्रकं ॥ ५५ ॥ निर्घातश्चतुर्विंशोऽन्काश्चाष्टावुपग्रहाः ॥ स्वे स्थाने विघ्नदाः प्रोक्ता
सर्वकार्येषु सर्वदा ॥ ५६ ॥ जन्मभं कर्म्म आधानं विनाशं सामुदायकम् ॥ साघातिकमिदं विघ्नं कृत्त्वा वर्जनीयकम् ॥ ५७ ॥ जा
तिदेशाभिषेकैश्च नवधिष्ण्यानि भूपतेः ॥ वेधं ज्ञात्वा फलं कु(र्या)त् सौम्यैः क्रूरैः शुभाशुभम् ॥ ५८ ॥ जन्मभं जन्मनक्षत्रं दश
मं कर्म्मसंज्ञकम् ॥ एकोनविंशमाधानं त्रयोविंशतिनाशनम् ॥ ५९ ॥ अष्टादशं च नक्षत्रं सामुदायिकसंज्ञकम् ॥ साघाति
कं च विज्ञेयं मृक्षं षोडशमत्र हि ॥ ६० ॥ षड्विंशति राज्यजातं च जातिनाम स्वजातिभम् ॥ देशाभं देशनामर्क्षं राज्यर्क्षमभिषेकभम्
॥ ६१ ॥ मृत्युः स्याज्जन्मभे विद्धे कर्मभे क्लेश एव च ॥ आधाने द्वी प्रवासः स्याद्विनाशे बंधुविग्रहः ॥ ६२ ॥ सामुदायिकभेऽनिष्टं हा
निः साघातिके तथा ॥ जातिभे कुलनाशः स्यात् वंधनं चाभिषेचभे ॥ ६३ ॥ देशर्क्षे देशभंगश्च क्रूरैरेवं शुभैः शुभम् ॥ उपग्र
समायोगे मृत्युर्भवति नान्यथा ॥ ६४ ॥ भयं भंगश्च घातश्च मृत्युर्भंगयुतस्थितः ॥ क्रूरैरेकादिपंचांतो युद्धवेधे फलं भवेत् ॥ ६५
तिथिमृक्षं स्वरं राशिं वर्णं वेधं चतुःपंचकम् ॥ षड्विधं वेधयेद्धं दृष्ट्वा दिनं स्याच्छुभाशुभम् ॥ ६६ ॥ अथार्थं ते प्रवक्ष्यामि षडन्तो यो

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

शलयामले ॥ एकाशीतिपदं चक्रे ग्रहवेधाशुभाशुभम् ॥ ६७ ॥ दशाः कालस्ततः पश्यात्तितीरायर्यनिर्णये ॥ चिंतनीय
यानि सर्वकालेविचक्षणैः ॥ ६८ ॥ दशोऽथ मंडलं स्थानमिति दशास्त्रिधोच्यते ॥ वर्षमासे दिनं चेति त्रिधा कालोपि कथ्य
धातुर्मूलं च जीवं च द्विपुरायं त्रिधा मतम् ॥ अथ त्रिकं त्रयं स्यात्स्वं च स्वामि स्वामि खेचरान् ॥ ७० ॥ दशोशा राहु मंद
न स्वामिनः पुनः ॥ केतुसूर्य्यशिताः स्थाननाथाः स्वं द्वारं च द्रुजाः ॥ ७१ ॥ वर्षेशा राहुकेत्वार्किजीवा मासाधिपाः पुन
१९ र्कशशिताशैमाश्वं द्रस्याद्दिवसाधिपाः ॥ ७२ ॥ धात्वीशाः सौरिपातारा जीवेशाः सेंदुसूरयः ॥ मूलेशाः केतुशुक्राः
परायाधिपाः ग्रहाः ॥ ७३ ॥ पुंग्रहा राहुकेत्वर्कजीवभूमिसुता मताः ॥ स्त्रीग्रहे शुक्रशशिनौ सौरिसौम्यौ नपुंस
शितैंदुशीतवर्गौश्चौ रक्तौ सौमे भास्करौ ॥ पीतौ सौम्यगुरू कृष्णा राहुकेत्वर्कयामताः ॥ ७५ ॥ ग्रहे वक्रोदयोः स्वांश
ववर्गाधिकः ॥ दशाक्षीनां च सर्वेकः स्वामिखेटस्तदा मतः ॥ ७६ ॥ वक्रोदयो ग्रहस्यैषु पर्गावी जो ग्रहो भवेत् ॥ मेष
गकन्याकर्किमीनतुलाधराः ॥ ७७ ॥ आदित्यादिग्रहो बाल्यस्तुर्यीवं पत्नस्यस्तममम् ॥ परमोच्चादिशा १० रामा ३ स्वय
स्तिथिं १५ द्विया ५ ॥ ७८ ॥ सप्तविंशाऽ७ स्तथा विंशाः २० सूर्य्यादीनां नयांशकाः ॥ परमोच्चापरं नीचमर्द्धचक्रां ६ तरं

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

उच्चान्नीचाच्च यत्तुर्य्यं समस्थानं तदुच्यते । तदंगपञ्चगे खेटे बलं त्रैराशिकान्नतम् ॥ ८० ॥ उच्चस्थे च बलं पूर्णं नीचांसंस्थे दलं व
लं स्वक्षेत्रस्थे बलं पूर्णं पादोनं वित्रगेहके ॥ ८१ ॥ अर्द्धं समगृहे ज्ञेयं पादं शत्रुगृहस्थिते । त्रैराशिकवशाद्दूयमंतरेतु बलं
बुधैः ॥ ८२ ॥ एवं देशादिना ग्राह्ये वेधकग्रहं प्रति । स्फुटद्दृः शात्रवो मध्या श्चिंतनीयाः प्रयत्नतः ॥ ८३ ॥ स्वामित्रसमशत्रू
णां विध्यं देशादिकं क्रमात् । शुभग्रहाः शुभं धत्ते वसु४रस्विदैः कृपपादकैः ॥ ८४ ॥ स्वमित्रसमशत्रूणां विध्यं देशादि
कं क्रमात् । दुष्टदुष्टग्रहः कुर्य्यादेक १ द्वि २ त्रि ३ वसु ४ पदैः ॥ ८५ ॥ विद्धपूर्णादिशापश्पनत्वादेन फलं ग्रहः । विदधात्य
स्पष्टात्द्वेयं फलं दृष्ट्यानुमानतः ॥ ८६ ॥ वर्णादिस्वरराशीनां मेषाद्ये राशिमंडले । ग्रहदृष्टिवसात्सोपि वेधो वर्णादिके
मतः ॥ ८७ ॥ स्वरवर्णास्वचक्रोक्तास्तिथिवेधाश्च पीडकाः । तिथ्यो वर्णो च राशौ च स्वदृष्ट्या दृष्टजं फलम् ॥ ८८ ॥ अशुभो
वाशुभो वापि शुक्रे विध्यास्तिथिग्रहः । सर्वे निजफलं दत्ते क्रमपक्षे तु तद्दलम् ॥ ८९ ॥ खेटस्य स्वांशकेशे याउ राशिदृष्टिः
सदा बुधैः । दृष्टिहीनेपु नवेधे न स्यात्किंचित्शुभाशुभम् ॥ ९० ॥ इत्येवं दृष्टिभेदेन निर्दिष्टं शाकले फलम् । वर्णादिपंचके
विद्धे ग्रहे दत्ते शुभाशुभम् ॥ ९१ ॥ सोमस्य राशिदिशापयपन्विध्यन्वर्णादिपंचकम् । फलं विंशोपकानां च क्रूरस्य धनुसेदिशोत ॥ ९२

38

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

वेधोवर्गादिके यावत्स्यान वेधेव पावति ॥ दृष्टिस्तदनुमानेन वाच्या विंशोपका बुधैः ॥९३॥ एवं विंशोपका यत्र संभवंति
शुभाः ॥ अन्योऽन्यं शोधयेत्तेषां शेषे ज्ञेयं शुभाशुभम् ॥९४॥ वर्तमानार्द्धविंशांशकल्पना तेषु वक्रमात् ॥ वर्तमानार्द्धे
पत्यावेव शुभाशुभम् ॥९५॥ देशभ्रंशः प्रजापीडा नृपतिप्रवधस्तथा ॥ यत्र दृष्टिश्च न तत्र स्याद्दुर्भिक्षं मंडले स्फुटम् ॥९
कालेपि फलं ऐक्यं वर्णानां यत्र जायते ॥ स्वयाति मांसमुन्तिश्च दुर्भिक्षं तत्र गोरवः ॥९७॥ परचक्रागमस्तत्र विग
स्वराजके ॥ सतो विपर्ययो यत्र दुर्भिक्षं मंडले भवेत् ॥९८॥ प धूम्रकेतो रजःपातो रक्तवृष्टिश्च जायते देशे सर्वस
२७ नेवेधादर्धं वदेद्बुधः ॥९९॥ क्षिपो यथा गृहस्यांत रूपो नयति सर्वतः ॥ तत्रेदं सर्वतोभद्रं चक्रं ज्ञानप्रकाशकम् ॥
इति श्रीब्रह्मयामलीये नरपतिजयचर्यायां स्वरोदये सर्वतोभद्रचक्रं समाप्तम् ॥ अथ प्रस्तावपदचक्रम् ॥ चक्रं
दं वक्ष्ये अलाशाक्षरसंभवम् ॥ नामादिवर्णतो ज्ञेया अक्षरा भपंप्राकास्तथा ॥१॥ तिर्यगूर्ध्वगता रेखा रुद्रसंख्या
बुधः ॥ जायते कोष्ठकानां तु मानमेकं न संशयः ॥२॥ अस्यावकहडादीनि रुद्रादिविदिशिक्रमात् ॥ पंचपंचक्रमेरोः
नियोजयेत् ॥३॥ पंचस्वरसमायोगाद्दैकैकं पंचधा कुरु ॥ कुर्यात् लघुगुरु स्याभनेत्रीणि त्रीणि राशयस्तराशिश्च ॥४॥ कु

31

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

वेत्सं भे रौद्रे त्वीशानगोचरे ॥ ध्रुवराठ भवेत्सं भे हस्ताग्नेयसंज्ञके ॥५॥ अतेभुधफलः पूर्वेद्रुपभजो लगाभिधे एवं स्तंभं चतुष्कं च स्वा श्रा २
तव्यं स्वरवेदिभिः ॥६॥ विस्मानि कृत्तिकादीनि प्रत्येकं चतुरक्षरैः ॥ साभिजित्संज्ञकाः सस्य शनेकं द्वादशाधिकम् ॥७॥ पदक्षांकको
ष्ठस्थः क्रूरः सौम्योऽपि वा ग्रहः ॥ ततस्तद्वेधये तिर्यक् पूर्णे सौनौ ताघमक्षरम् ॥८॥ सौ
म्यवेधे शुभं ज्ञेयमशुभं पापखेचरैः ॥ मिश्रैर्मिश्रफलं तत्र ज्ञानिर्वेधेन शुभाशुभम् ॥९॥
यदुक्तं सर्वतोभद्रे ग्रहोपग्रहवेधतः ॥ शुभाशुभफलं सर्वं तदिहापि विचिंतयेत् ॥१०॥
इति श्रीयामलीय नरपतिजयचर्यायां स्वरोदये शतपदचक्रम् ॥ अष्टाविंशो
र्ध्वगा रेखाः अष्टाविंशति तिर्यगाः ॥ अंशाचक्रं भवत्येवं यदुक्तं ब्रह्मयामले ॥१॥ कृ
त्तिकादीनि भान्यत्र पादाक्षरक्रमेण च ॥ साभिजिन्ति न्यसेत्सर्वाण्यष्टाविंशतिसंख्य
या ॥२॥ यो ग्रहो यत्र अंशांशे तं तत्रैव न्यसेद्बुधः ॥ वेधयेत्स सुखं वा वर्गी क्रूरो वा शुभ
ओपि वा ॥३॥ आद्यांशेन चतुर्थांशं चतुर्थांशेन चादिमम् ॥ द्वितीयेन तृतीयं तु तृतीयेन
द्वितीयकम् ॥४॥ यस्य नामाक्षरं विद्ध

अ	व	क	ह	ड	[illegible]	श	ज	भ	ध	न
इ	वि	कि	हि	डि	[illegible]	शि	जि	भि	धि	नि
उ	वु	कु	हु	डु	[illegible]	शु	जु	भु	धु	नु
ए	वे	के	हे	डे	[illegible]	शे	जे	भे	धे	ने
ओ	वो	को	हो	डो	०	शो	जो	भो	धो	नो
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	०	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	०	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	०	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	०	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	०	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

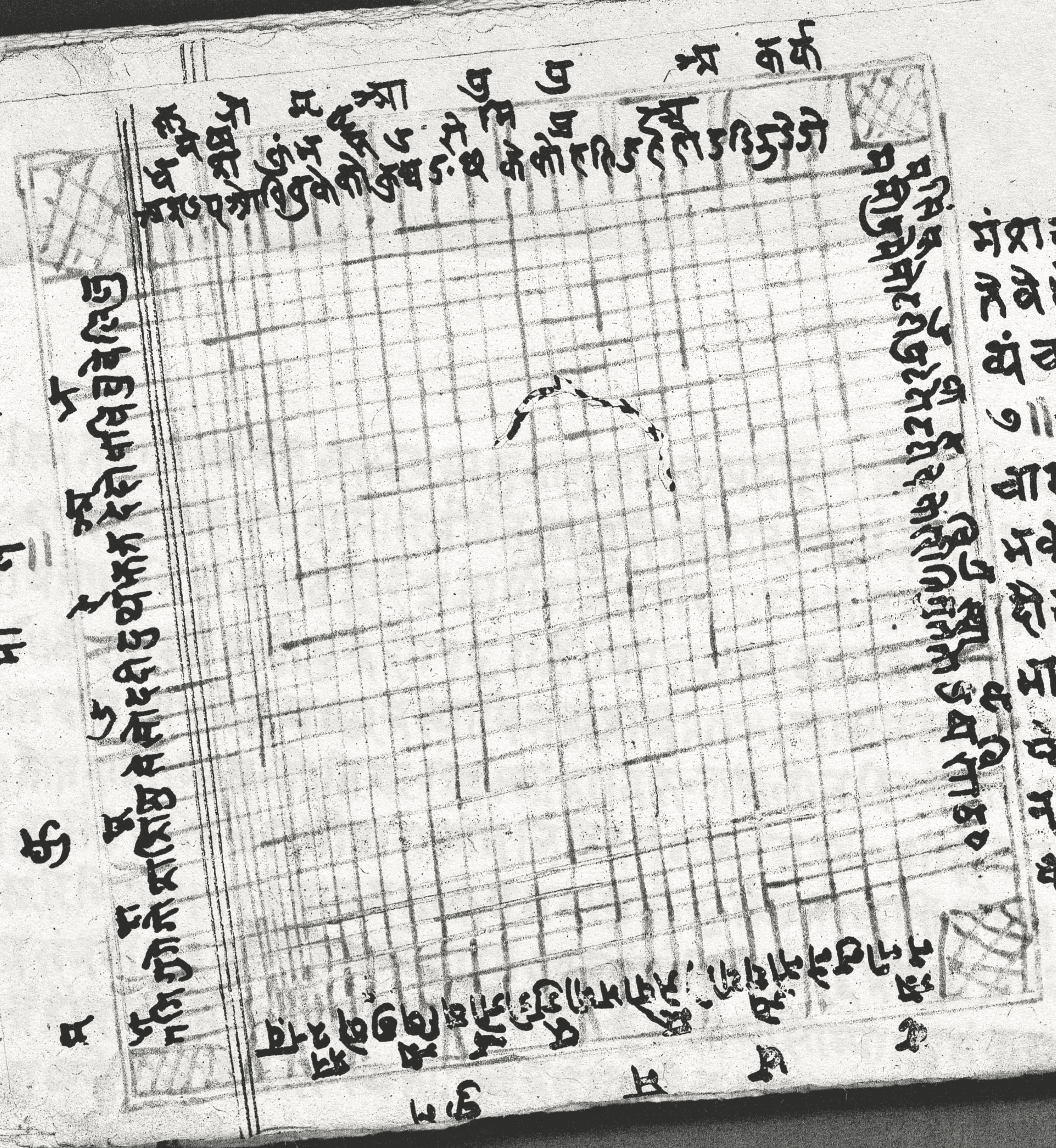

मंशावक्रोग्रहेहन्तु ॥ क्रूरैरिष्टं शुभैर्हानिः स्याद्वेधेम्लेच्छनृपांक्षयः ॥ ५ ॥ क्रूरो भय
तेवेधे मृत्युर्विघ्नं शुभाशुभैः ॥ शुभो भयगते वेधे व्याधिपीडा च वं धनं ॥ ६
वंचलिवाहेतु यात्रा यानानि वर्तते ॥ रोगो मृत्यु रसो भंगो क्रूरवेधेन संज्ञा
७ ॥ अष्टम्यः सागरा नद्यो देशा ग्रामपुराणि च क्रूरवेधे विनश्यन्ति नात्र व
वारः ॥ ८ ॥ चन्द्रमसांशके वेधो भवेद्यद्यपरग्रहैः ॥ तस्मात्तं तद्दिने वर्ज्यं सर्व
मंकर्मसु ॥ ९ ॥ इति श्रीनरपतिजयचर्यायां स्वरोदये अंशकस्वरवक्रा
दीवक्रोसमालिख्य ध्वजत्रयसशोभनम् ॥ अथ विस्यादिन्यसेत्तत्र सप्तवि
माणिच ॥ १ ॥ अश्विन्याद्यं मघाद्यं च मूलाद्यं वक्रमेण च ॥ उत्तरे पूर्वदक्षि
णे वत्रयं मतं ॥ २ ॥ प्रतीचीमध्यरेखाग्रा दीप्तानां तं हयाधिपः ॥ अ
नराधीशास्तन्मध्ये च गजाधिपः ॥ ३ ॥ अश्वाद्यं स्तनराद्यं च गजाद्यं चक्र
ध ॥ एषां चक्रविभागेन ज्ञायते च शुभाशुभम् ॥ ४ ॥ अस्मेषां मत्स्यतां प्र

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

छत्रेथ व्यवस्थितम्। तच्छत्रं तस्य भूपस्य शुभाशुभफलप्रदम् ॥५॥ वामरं कलशं वीणां छत्रं दंडं पताकृहः। आसनं कीलकं रज्जुर्नव भेदाश्च
कीर्तिताः ॥६॥ यस्य क्षेत्रे स्थितः सौरिर्भंगं तस्य विनिर्दिशेत्। फलं च वामरादीनां प्रत्येकं च वदाम्यहम् ॥७॥ वामरे चंडवातायोरताव
ष्टिश्च जायते दुर्भिक्षं च भवेद्घोरं प्रजापीडा न संशयः ॥८॥ कलशस्थे भवेद्युद्धं रसोभंगो महद्भयं। वाजिधान्यादिकं सर्वं जायते नात्र
संशयः ॥९॥ वीणास्थे नार्कपुत्रेण पट्टराज्ञी विनश्यति। व..विनोदे द्राजा भयभीता च मेदिनी ॥१०॥ पदाक्रान्तत्रये सौरिश्छत्रे दंडे
पताकृहे। तदा तस्य भवेद्भंगश्छत्रस्यापि न संशयः ॥११॥ आसनस्थे भवेन्नाशः आसनस्थे शनैश्चरे युवराजक्षयः कीले बंधनं र
ज्जुसंस्थिते ॥१२॥ सौम्ययुक्तोपि वा राज्ञस्थः भानिरुक्तफलो नहि। नवग्रहाः क्रूरयुक्तोथवा सर्वं क्रूरं करोति सः ॥१३॥ भानि राहुकुजादित्या
पराजीवेन्दुसंयुताः। नराधीशाराज्ञां च निर्दिशेत् स्वत्रभंगदाः ॥१४॥ क्रूरग्रहैश्च नक्षत्रं च शुभैर्युक्तं तु संयुतम्। सर्वे छत्रविनाशायका
थितं सर्वसूरिभिः ॥१५॥ एवं पापचतुष्कं च यदा शुक्रेन्दुसंयुतं। इति राज्याधिपतेः छत्रविनाशो भाषितो बुधैः ॥१६॥ एवमन्येषु राज्येषु
पत्रेयस्य च संभवाः। उक्तग्रहसमायोगाच्छत्रभंगं विनिर्दिशेत् ॥१७॥ यथा दुष्टफलः सौरिस्तथा सौम्यफलो गुरुः। भौमस्तथा भृगु
राहुश्च रविचंद्रौ बलेसमौ ॥१८॥ यथा हानिकराः क्रूरास्तथा सौम्याः शुभंकराः। क्रूरयुक्तो भवेत्क्रूरश्चंद्रः सौम्ययुतः शुभः ॥१९॥ सौ
म्यक्रूरायतश्छत्रे व्यावेकत्रे स्थिताः। छत्रभंगो भवेत्तस्य परचक्रागमेन च ॥२०॥ विग्रहं च तथा ज्ये द्राजाछत्रस्थैः क्रूरखेचरैः ॥२२॥
रूपनामर्क्षगो राहुः केतुर्वा यदि संस्थितः। छत्रभंगो भवेत्तस्य विषदानेन भूपते ॥२१॥ ममपोसौ

सौम्ये च कोंडकाख्य गजवाहनसज्ञौ

३४

१८

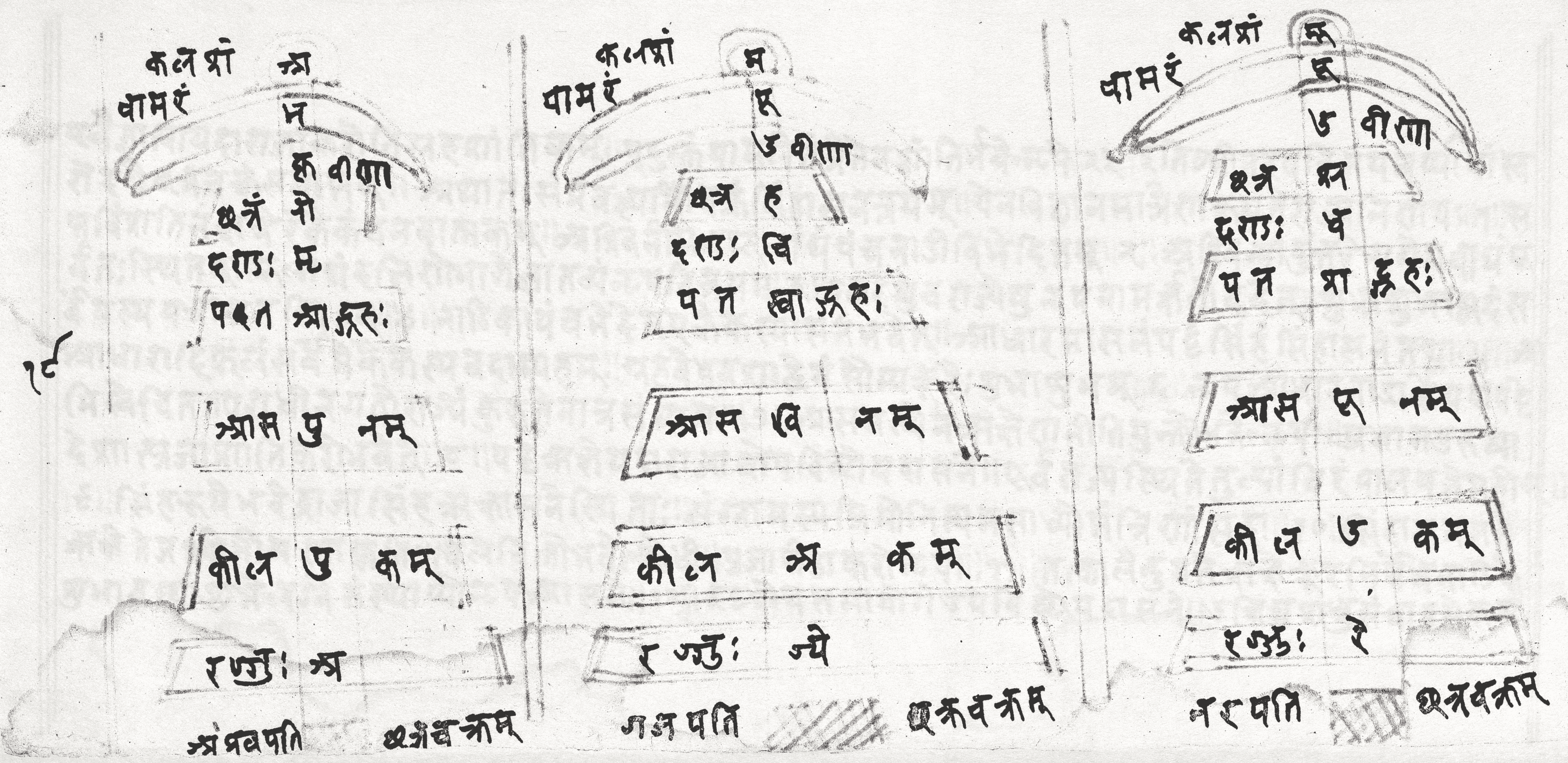

१८

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

यत्नैः श्रुत्वा यदा राजा करोति ग्रहशांतिकम्॥ यदुक्तं यामले तंत्रे तेन शांतिर्भवेन्नृपे॥ २२॥ इति श्रीनरपतिजयचर्य्यायां स्व
रोदये बत्रंचचक्रं समाप्तम्॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि चक्रं सिंहासनत्रयम्॥ येन विज्ञानमात्रेण ज्ञायते राज्यनिर्णयः॥ १॥ स
प्तविंशतिनक्षत्रैरेकैकं चनवात्मकम्॥ अश्विनीमघमूलाद्यं पंचनाडीविभेदितम्॥ २॥ अश्विन्याद्युत्तरे भागे मघाद्यं प
र्वतः स्थितम्॥ मूलाद्यं दक्षिणे भागे ज्ञातव्यं नृपतित्रयम्॥ ३॥ उत्तरे ध्रुवराज्येषु नृपनाम मर्दातो वदेत्॥ शुभाशुभफलं स
र्वं यस्य यत्रासनस्थितम्॥ ४॥ नाडिकापंचभेदेन एकैकस्यासनं भवेत्॥ आधारमासनं पद्मं सिंहं सिंहासनं तथा॥ ५॥ आ
धारादिफलं सर्वमेकैकस्य वदाम्यहम्॥ ग्रहवेधवशाद्द्वयं सौम्यक्रूरैः शुभाशुभम्॥ ६॥ नृप आधारनाड्यर्क्षे यदापदे
भिवेधितः पराधीनगतो राज्यं कुरुते नात्र संशयः॥ ७॥ आसनस्थेन क्षेत्रे रानीतिपुन्नो भवेन्नृपः॥ प्रधानपुरुषा
देशात्रिजाशांतिकरो भवेत्॥ ८॥ पद्मसंस्थे यदा राजा चोपविष्टो यदासने॥ पूर्वराज्यस्थितेस्तुल्यां चिरं पालयते महीम्॥
९॥ सिंहरूपे भवेद्राजा सिंहसंस्थासने स्थिताः॥ संग्रामस्य प्रियो नित्यमसाध्यो मंत्रिणां सदा॥ १०॥ सिंहासनगते
चंद्रे तेजस्वी भीषणाकृतिः॥ बलवित्तोभवेत्क्रोधी॥ प्रजापीडाकरो नृपः॥ ११॥ तत्कालेनुगते चंद्रे क्रूरनिर्वेधनाडके
शुभावस्थां शुभेच्छन्ने संस्थाप्यो नृप आसने॥ १२॥ इष्टद्रोचसमायोगे उपविष्ठोपदासने॥ उत्तिष्ठ शत्रुसंघातमेकव

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

१८

त्रं करोति सः॥१३॥ क्रूरग्रहस्य नाड्यां चेदुपविष्टो यदासने बंधनं भूमिना
नासश्च तथा मृत्युश्च जायते॥१४॥ आधारस्थो गः सौरिनराकं छिंके
होति सः दुर्भिक्षं रोरवं घोरं प्रजामृत्युश्च जायते॥१५॥ आसनेव यदा
सौरि पुत्रभंगप्रदो भवेत्॥ अथवा व्याधिपीडा च धातो दुष्टं विवजा
यते॥१६॥ पदस्थेनैव यदा सौरिः पट्टराज्ञी विनश्यति। प्रियो वाथ कुमारो
वा मंत्रीवर्गादन्योपि वा॥१७॥ सिंहे सिंहासने चाथ यदा तिष्ठति सूर्यजः
२० तदा मृत्युर्न संदेहो यदि शक्रसमो नृपः॥१८॥ शनिराहुकुजाहेया यदा चंद्र
र्तसंयुता यस्यासनगतायते तदा तस्य क्षयं कराः॥१९॥ क्रूरयुक्तोति
चारस्यः क्रूरनाडीगतोपि वा॥ आसनेवं द्वयोगेन कालरूपी स्थाने
रवरः एवं शुभफलं दृष्ट्वा दैवमंत्री नसंशयः करोति विपुलं राज्यं
यस्यासनगतो भवेत्॥२१॥ इति श्रीनरपतिजयचर्यायां सिंहासनचक्रं॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

कूर्मचक्रं प्रवक्ष्यामि यदुक्तं कोशलागमे येन विज्ञातमात्रेण ज्ञायते देशविप्लवः ॥ १ ॥ यस्य शृंगैकदेशस्था देवास्त्रिंशत्त्रिंशको
टयः समेरुः पृथिवीमध्ये श्रूयते दृश्यते न तु ॥ २ ॥ एवं कूर्मेनादृशाः पर्वताश्चाष्टौ सागराः द्वीपाद्रिगजाः सर्वे ते विधृता
भूम्या साधृता येन तं श्रयाम् ॥ ३ ॥ दंष्ट्राग्रपासा वराहेन विधृता सधराधरा मुस्तीखननतो यस्य शोभते स्फटिकेव या ॥ ४ ॥ दे
हश्रोपमलकायो वराहः शोषमस्तके तस्य कूर्मस्य सोऽर्धे संस्थितो महाकोपमः ॥ ५ ॥ एवंविधो सशेषोपि कुंडलीभू
प संस्थितः कूर्मपृष्ठैकभागेण पद्मं तं तु रक्षति भो ॥ ६ ॥ वपुस्त्वं च विराट् पुरुषस्त्वाधिप्रभृतीनि च मानेन तस्य कू
र्मस्य कथयामि प्रयत्नतः ॥ ७ ॥ शंकोः शतसहस्राणि योजनानि वपुस्तनुम् ॥ तद्दैर्घ्यं नभवेत्सुसंपुस्ताद्वैर्त्याद्धि कुक्षि
कम् ॥ ८ ॥ ग्रीवा साधुतकोटीभिर्मस्तकं सप्तकोटिभिः ॥ नेत्रयोरंतरं तस्य कोटिरेका प्रमानतः ॥ ९ ॥ मुखं कोटिद्वयं
तस्य पुच्छगुणो नखपादयोः अंगुलीनां नखाग्रेषु योजनान्यष्टावधि ॥ १० ॥ एवं कूर्मप्रमाणं च कथितं वादिया
मध्ये ॥ तस्योपरि स्थिता तत्र सप्तद्वीपयुता मही ॥ ११ ॥ कूर्माकारं लिखेच्चक्रं सर्वावयवसंयुतं ॥ पूर्वभागे मुखं तस्य
पुच्छं पश्चिमसंज्ञके ॥ १२ ॥ पूर्वापरं लिखेद्दैर्घ्यं वेधं बोलरदलितो ॥ ईशानराक्षसो वेधं वेधमाग्नेयमारुते ॥ १३ ॥ नाभिशीर्ष

32

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

१८

वतुष्पादकुक्षिपदेषु संस्थितम् ॥ तात्रात्र यां कितेतस्मिन्सोरिं यत्नेन चिंतयेत् ॥१४॥ अभिवृद्धिरराज्ञश्चि सर्वभवका: स
नभा: शुका: स्ववक्रपरचक्रैव सर्वैताहूतयस्तता ॥१५॥ कृत्तिका रोहिणी सौम्य कूर्मनाभिगतं त्रयम् ॥ साकेतमि
थिलचंपाश्चांविवोशिकीतथा ॥१६॥ अहिच्छत्रं गया विंध्यमंतर्वेदि प्रवेश्मेखला ॥ कान्यकुब्जं प्रयागं च मध्यदेशविनश्य
ति ॥१७॥ रौद्रंपुनर्वसुपुष्यं कूर्मस्य शिरसि स्थितम् ।

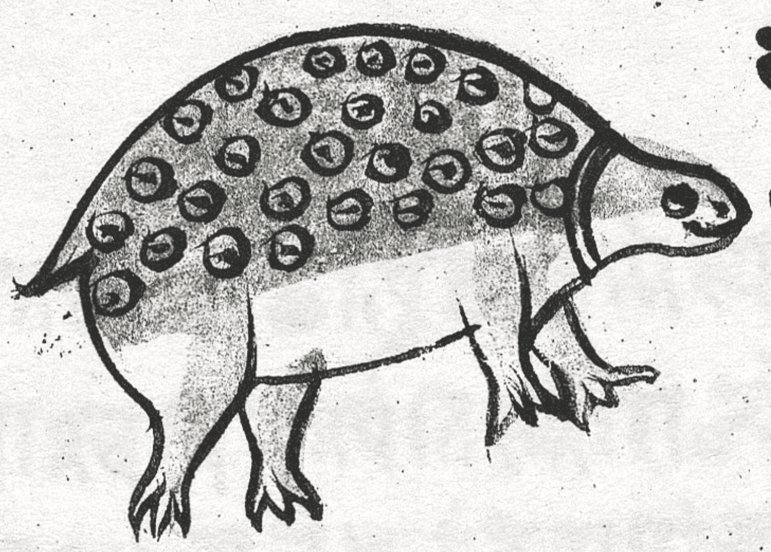

। स गौडो हस्तिवुंधप्रवपंचराउंचकामरु
प वरेंद्री वंतथा सौराष्ट्र मगधप्रवनथेव च रेवातटं वनेवास: पूर्वदेशो विनश्यति ॥१८॥ अ
श्लेषा च मघापूर्वाफादेश्याग्नेयगोचरे ॥ अंगवंग कलिंगाश्चकूर्मजाश्चैवकोशला: ॥२०॥
२२॥ ग्राहलीवजयंताचतथाचैवसालंजिका ॥ उडियानं वराउंचअग्निदेशोविनश्यति ॥२१॥ उ
तराहस्तचित्राचदक्षिणांकुक्षिमागता: ॥ दुर्दुरंच चेहंद्रुववनवासंचसिंहलं ॥२२॥ तापी
भीमरथिलंकात्रिकूटंमलयस्तथा ॥ श्रीपर्वतप्रव: किष्किंधाद्रिनश्यंतिदक्षिणो ॥२३॥
स्वातीविशाखामैत्रंकूर्मनैऋत्यगोचरे ॥ नाशिकंचवस्तराष्ट्रंच घनमालवकंतथा ॥२४॥ वल्मीतथाप्रकाशंचवम्हण्यक

(39)

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

छंवकोंकणाम् ॥ खेटपुरंवमोटं यं देशाः नश्यंति तादृशाः ॥ २५ ॥ ज्येष्ठामूलेंतथाषाढापुछकूर्म्मस्यसंस्थिता ॥ पारावतमकल
छमवंतीपूर्वमालवम् ॥ २६ ॥ पारावरंवर्वरंवद्वीपसौराष्ट्रसेधवम् ॥ जलस्थाश्चविनश्यंतिस्त्रीराज्यंपुछपीडतो ॥ २७ ॥ उत्तराद्दि
श्रीशिभालिपादेवायव्यगोचरे ॥ गुल्वराहुंजामुनंचमरुदेशंसरस्वती ॥ २८ ॥ जालंधरंवराशांचवाल्गुकोदधिसंयुतम् ॥ मे
रुश्टंगंविनश्यंति येवान्येकोणसंस्थिताः ॥ २९ ॥ शांतभादित्रयंचैव उत्तरांकुल्लिमाश्रितम् ॥ नैपालंकीरकाश्मीरं गजनं
खुरसानकम् ॥ ३० ॥ माधुरंम्लेछदेशांचखशांकोशरमंडलम् ॥ हिमाद्रंधाशश्चनश्यंति देशायेचोत्तराश्रिता ॥ ३१ ॥ रेवतीमश्वि
नीयाम्यंपादेईशानगोचरे ॥ गंगाद्वारेकुरुक्षेत्रंश्रीकराठंहस्तिनापुरम् ॥ ३२ ॥ मध्यवक्रेकेपादाश्चगजकर्णालथै
ववंविनश्यंति वतेसर्वेदेशास्त्वीशानगोचरे ॥ ३३ ॥ सौरिःस्वदेशगोघत्रतत्रयत्नेनरक्षयेत् ॥ परदेशास्थितेकुर्याद्दिग्नदे
पृथिवीपतिः ॥ ३४ ॥ यत्रस्थःपीडयेतत्रवेधस्थानेतथैवच ॥ देशानामर्गलःसौरिर्भंगदानात्रसंशयः ॥ ३५ ॥ इतियामलेस्वरो
दयेपृथिव्यांकूर्म्मचक्रम् ॥ पृथ्वीकूर्मः समाख्यातः कृत्तिकादिर्यमांतकः ॥ देशादिस्वस्वशोक्षासादिवस्थेकूर्मवतुरूपम् ॥
३६ ॥ सर्वचक्रमाश्रित्य देशानामर्त्तसूर्वकम् ॥ देशाकूर्म्मभवेत्तत्र यत्रसौरिःस्वयंततः ॥ ३७ ॥ इतिदेशकूर्मचक्रम् ॥ नगरेनागरं

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

विष्ण्यं गत्वा सेलिखेन्नतः ॥ सौरिस्थाने भवेद्वृद्धं वेधस्थाने तथैव च ॥ ३८ ॥ इति नराकारकूर्म्मचक्रम् ॥ संवजे हेत्रम
ध्याद्यो गत्वा कूर्म्मं यथा स्थितम् ॥ सौरिस्थाने विनाशः स्यात् जायते च महद्भयम् ॥ ३९ ॥ इति क्षेत्रकूर्म्मचक्रम् ॥ गृह
१८ र्म्मं समालिख्य गृहद्वारमुखस्थितम् ॥ गृहनाम स्वर्क्षं तु गत्वा वीक्ष्य शुभाशुभम् ॥ ४० ॥ गृहमध्यगतः सौरिः
कुसंतापकारकः ॥ द्वारे द्विगुणप्रदोषेय ; पावके वह्निदायकम् ॥ ४१ ॥ नैर्ऋत्ये तु प्रदो याम्ये राक्षसे राक्षसाद्भयम्
वारुणे शुभदो ज्ञेयो वायव्ये शून्यताप्रदा ॥ ४२ ॥ अर्थलाभः प्रदः सौ[illegible]ये लाभवेत्सर्वसिद्धिदः ॥ सौरिर्वा पि
२२ दुष्टः स्वल्पवीर्यः शुभावहः ॥ ४३ ॥ समकालं पीडयेत्तत्र भानुजः कूर्मपं चक्रम् ॥ तत्र स्याद्रोगमहाविघ्नं जायते नात्र स
यः ॥ ४४ ॥ दुष्टस्थानगते चंद्रः कर्त्तव्यं तत्र शांतिकं ॥ पठन्तो यामले तंत्रे सर्वविघ्नविनाशकम् ॥ ४५ ॥ कूर्म्मचक्रं प
वक्ष्यं कथितं वा हि यामले ॥ त्रिकालविषयं ज्ञानं पारिशस्यं तेन जायते ॥ ४६ ॥ इति श्री स्वरोदये नरपतिजयच
र्यां कूर्मपंचचक्रम् ॥ पद्माकारालिखेच्चक्रं पष्ठपत्रं सुशोभनम् ॥ कोष्ठकं नवमं मध्ये पद्मचक्रं प्रजायते ॥ १ ॥ क्रां
कादीनि भान्यत्र त्रीणि त्रीणि च पत्रके ॥ मध्यकाष्ठादितद्गान्तं सप्तविंशति विन्यसेत् ॥ २ ॥ नवखण्डधरा सा च नव

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

गे छुसंस्थिताः ॥ यत्र खंडस्थितः सोरिः खडं तत्र न प्रपात ३ ॥ इति पद्मचक्रम् ॥ कालिकाधं लिखेच्चक्रं भूसर्पाकारं परीक्षव
रम ॥ मत्तनाडीयमायुक्तं तत्र वेधं विलोकयेत् १ ॥ नाडीकेकसमायोगे जंबुद्वीपादिगरायते ॥ २ ॥ जंबुद्वीपस्तथा शाकः
कूशः क्रौंचश्च शाल्मलीं ॥ गोमेदः पुष्करो द्वीपः पीड्यते सौरिपीड्यया ॥ ३ ॥ इति फणीस्वरचक्रम् ॥

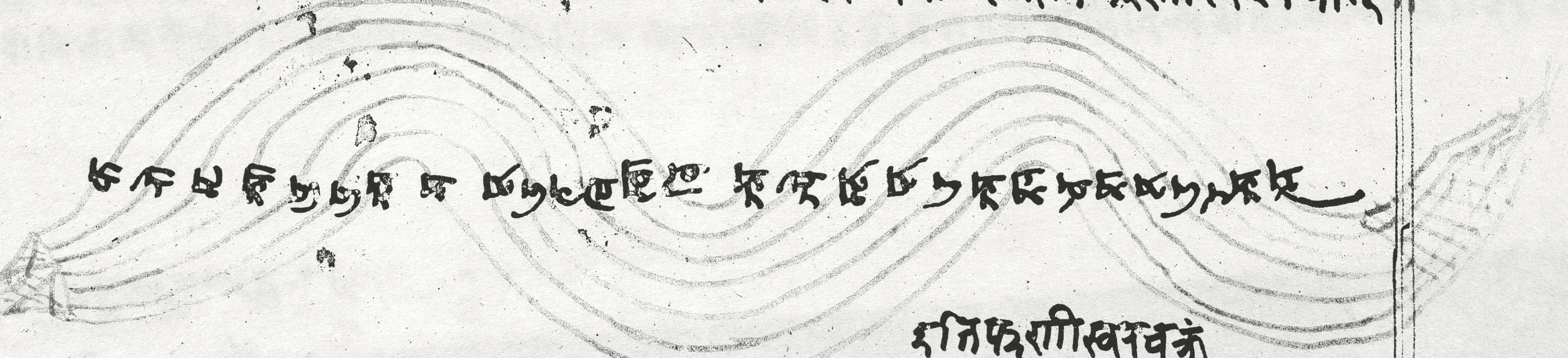

इति फणीस्वरचक्रं

अथातः संप्रवक्ष्यामि ख्यातां यांव्रसयामले ॥ राहुकालानलीयात्रा सद्यः प्रत्ययदारको ॥ १ ॥ ग्रहयोगवशाद्यात्राज्यो

ति: प्रशान्ते शुभाश्रिताः ॥ यासां प्रभेषु कार्येषु फलदानं तु संगरे ॥ २ ॥ यस्य छायाप्रभावेन छाद्यते शशिभास्करौ ॥ तस्य राहोः
प्रभावं च वक्ष्येऽहं रणकर्मणि ॥ ३ ॥ केचिन्मूर्खा वदन्त्येवं ग्रहो राहुरकारणम् ॥ यतो वर्षे दिने लग्ने स्वाधिपत्ये न दृश्यते
स्याधिपत्ये स्थिता ये च वर्षे मासे दिने तथा ॥ ४ ॥ स्याधिपत्यं विलग्ने यो राहु राजा विधीयते ॥ ५ ॥ वेदागमपुराणेषु व्याख्या
तो राहुः खेचराः ॥ तस्य माहात्म्यमज्ञात्वा मिथ्याजल्पन्ति वाऽल्पवित् ॥ ६ ॥ दुष्टारिष्टेषु सर्वेषु जातकादिषु मन्यते ॥ सधृः
१८ प्रत्ययदो राहुः स कथं स्यादकारणम् ॥ ७ ॥ भ्रमन्नश्वकालनरूपेणासंहारे गामहीतले ॥ सवक्रं दृष्टिधारो द्रोऽस्ते यो राहुर्न सं
॥ २४ ॥ श्रायः ॥ ८ ॥ ग्रहाणां समप्रायस्य सृष्टिमार्गेऽन्नमतिव ॥ तस्य नामान्यहं वक्ष्ये मुखपुच्छक्रमेणा च ॥ ९ ॥ राहुर्भवेद्वन
मः पातः स्वर्भानुः सिंहिकासुतः ॥ वेदेस छायाशिरोवक्रं ग्रहारिश्च विधुंतुदः ॥ १० ॥ पुच्छे केतुः शिखी सर्पो गुदंगुल्यं च
दं मतम् ॥ ऽस्तानो विषगर्भश्च धूम्रकालो महांतकः ॥ ११ ॥ ताधारगतो राहुः सर्परूपेणासंस्थितः ॥ तस्य वक्रं प्रवक्ष्या
मे राहुकालानलात्मकम् ॥ १२ ॥ ज्वालाकासमप्रदं लेख्यं मीमांसादौ क्षालिकादिकम् ॥ सामेजित्सर्वभालेख्यस्म छादिशा
जितारकाः ॥ १३ ॥ पश्चमासे स्थितो राहुः ॰ ददनंताद्विनिर्दिशेत ॥ मुखात्यं वहप्रोक्ते तस्य पुच्छं व्यवस्थितं ॥ १४ ॥ दकोत

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

रश्मांतं सख्या जायते तत्रके तवः॥ व्याप्नुवंतो जगत्सर्वं सहस्रार्कसमत्विषः॥ १५॥ राहुभुक्ता निभुक्ता राशी जीवपक्षत्रयोद
शा॥ त्रयोदशैव भोक्ताणि मृतपक्षः प्रकीर्त्तिताः॥ १६॥ मृतपक्षे मुखं तस्य पुच्छं जीवांगमध्यगम्॥ एवमंगद्वयो राहु
र्ज्ञातव्यः स्वरपारगैः॥ १७॥ जीवपक्षे छपानाथे मृतपक्षे रवौ स्थिते॥ तस्मिन
काले शुभा यात्रा विपरीता वहानिदा॥ १८॥ चंद्रादित्यौ यदा युक्तौ जीवपक्षे
व्यवस्थितौ॥ तत्रस्थे मजयो लाभं यात्राकाले न संशयः॥ १९॥ मृतपक्षे यदा का
ले संस्थितौ चंद्रभास्करौ॥ तदा हानि र्भयं भंगं मृत्यु यात्राफलं मतम्॥ २०॥
जीवपक्षे स्थिते चन्द्रे कार्यो स्यादमृतोपमं॥ मृतपक्षे मृतं ह्येव एतत्प्र
चंद्रबलाबलम्॥ २१॥ इति द्विधांगराहुचक्रम्॥ अथ धावते ग
भेदेन राहुचक्रं वदाम्यहम्॥ मुखं हृदं दरं गुह्यं पृष्ठमस्तकमेव
च॥ मद॥ मुखैकं हृदये सप्त षड्भाशा राशिस्तथोदरे॥ आत्मैकं गुह्यकं

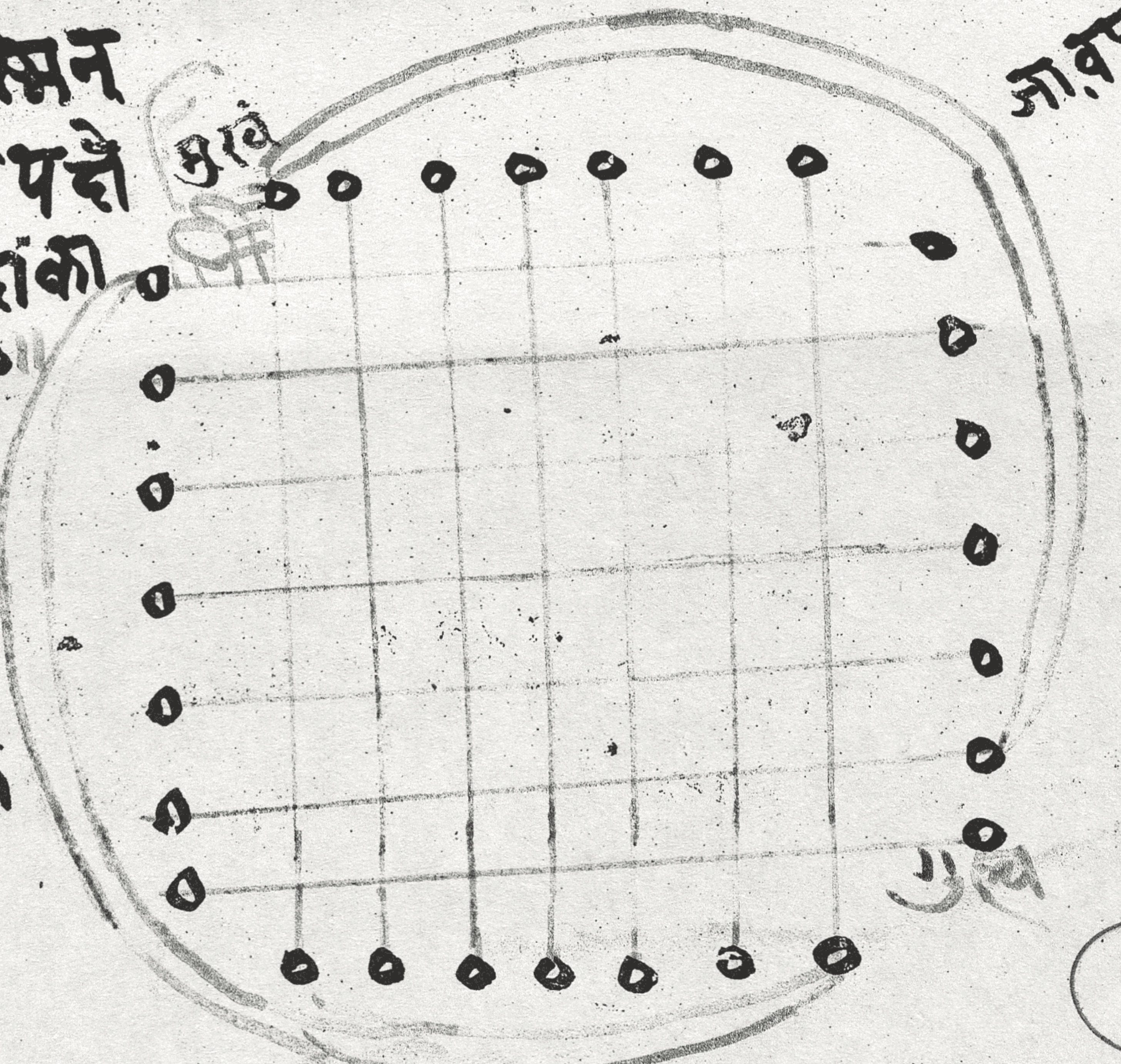

२५

तस्य षट्पुष्टे सप्तमस्तके ॥२३॥ मुखाद्यंगस्य नामानि फलं चापि वदाम्यहम् ॥ पद्योत्तरक्रमेणैव चंद्रार्कभ्रमणेन च
२४ यत्र धिष्ण्ये स्थितो राहुस्तस्य नाम प्रकीर्तितम् ॥ गलितं कर्तरीजिह्वा वैद्रांगवदनं तथा ॥२५॥ राहुभ्रमता
तः सप्तभानि भुक्तानि यानि च तानि संपुटसंज्ञानि कामांगं हृदयं मतं ॥२६॥ हृदयाग्रे स्थिता याश्च तारका
स संख्यया ॥ कामांगं जठरं जीवं संपुटोदरसंज्ञकम् ॥२७॥ दशांगैकनक्षत्रं मुखाख्यं वदाम्यस्फुटम् ॥ गुदं मुष्क
तं गुल्फं केतुचंद्रांगकर्तरी ॥२८॥ गुदभ्रमाग्रतो यानि धिष्ण्यानि ऋतुसंख्यया ॥ पुच्छं स्याद्गवक्त्रांगं पृष्ठ
पुच्छस्थैव च ॥२९॥ प्राप्तानि सप्तभान्यत्र मध्यस्थान्यास्य पुच्छयोः ॥ कपालं मस्तकं शीर्षं रुद्रांगं भोग्यमंडल
३० स्थिरः रूपस्थितो भानुश्चरं रूपश्चचंद्रमाः ॥ क्रमेणैकैकशोंगानि योगश्च कथयाम्यहम् ॥३२॥ राहुवक्त्रा
ते सूर्ये चंद्रे हृदयसंस्थिते ॥ जायिनो विजयस्तत्र स्थायिनो भंगमाहवे ॥३२॥ मुखांगसंस्थिते सूर्ये चंद्रे चे
गेरतो ॥ अग्रजायी जयी युद्धे फलं प्रानात्र संशयः ॥३३॥ भास्करे गलितांगस्थे चंद्रे केतवंगसंस्थिते ॥ स्थायी
गसमायाति जायीजयप्रसंशतः ॥३४॥ राहुभ्रमतास्थितो भानुश्चंद्रे पुच्छांगगेरतो ॥ स्थायिनो विजयं युद्धे ज

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

नोभ्यस्तु मा द्विशोनु॥ ३५॥ राहुर्जिकाणगे सूर्ये चन्द्रे रुद्रांगसंस्थिते॥ बलावर्तोभवेत्तत्र सैन्ययोरुभयोरपि॥ ३६॥ राहुञ्श
संस्थितो भानुश्चंद्रस्तत्रैव संस्थितः॥ न किंचिज्जयमाप्नोति सैन्ययोरुभयोरपि॥ ३७॥ इति मुखादियोगषट्कम्
॥ हृदयस्थे दिवानाथे जठरस्थे निशाकरे॥ निर्दिष्टः स्थायिनो मृत्युर्यायीजयति निश्चरा॥ ३८॥ ... स्थाय
नाभानुः शशांको गुदमाश्रितः॥ हेलयाजायते जायी स्थायी ... रसो॥ ३९॥ कामांगस्थे दि...
द्के निशाकरे॥ स्थायिनो विजयस्तत्र जायिनश्च पराजयः॥ ४०॥ संपुटस्थो यदादित्यो रुद्रां...
जायी वभंगमाप्नोति किंचित्स्थायीजयी रसो॥ ४१॥ कामांगे जायते भानुश्चंद्रे राहुमुखाश्रि...
यी स्थायीजायिनो भंगमादिशेत्॥ ४२॥ हृदयांगे यदा गुन्नौ वह्नादित्यो व्यवस्थितो दिवा...
नः प्रमितं वलम्॥ ४३॥ इति हृदयादियोगषट्कम्॥ उदरस्थे दिवानाथे निशा... नाथे...
वे तत्र किं विधायीजयी रसो॥ ४४॥ संपुटस्थो यदा भानुः गुह्ये भवति चंद्रमाः॥ जा...
ले न संशयः॥ ४५॥ [illegible] कामांगस्थः सहस्रांशुर्मस्तकस्थो निशाक...

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

वाधी जयी रतो ॥ ४६ ॥ भानुरुद्दरगे यत्र निशीथो राहुर्वक्रगः ॥ अस्तगापी जयी तत्र स्थायी जयति नान्यथा ॥ ४७ ॥ स्वर्भा
नुरुद्दरगो भानुः क्षुद्रये तारकाधिपे ॥ यस्यामा सेन संग्रामे आधिनो जयमादिशेत् ॥ ४८ ॥ उदरांगे यदा भानुर्नीचवक्त्रादि
त्यो व्यवस्थितौ ॥ तदा संधिर्न संदेहो सैन्ययोरुभयोरपि ॥ ४९ ॥ इत्युदरादियोगाष्टकं ॥ केतुरुग्रास्थिते सूर्ये चंद्रे व
ज्रांगसंस्थिते ॥ जायी भंगजयी स्थायी पीडाश्रितं ग्रहं [illegible] मन्ये ॥ ५० ॥ गुह्ये तीक्ष्णांशुसंयुक्ते कपालस्थे निशाकरे
जायी वभज्यते तत्र स्थायी जयति नान्यथा ॥ ५१ ॥ गुदस्थे [illegible] स्थिते सूर्ये राहुर्वक्षःस्थितः शशी ॥ महाहवे भवेद्दूरः
२६ किंचित्स्थायी जयी रतो ॥ ५२ ॥ भानुरूरुस्थिते [illegible] संयुते तदा ॥ आधिनो विजयस्तत्र स्थायिनो भंगमादि २६
शेत् ॥ ५३ ॥ गुह्यांगे वर्तते भानुर्जठरे रोहिणीपतिः ॥ [illegible] पोः सैन्ययोः [illegible] पम् ॥ ५४ ॥ गुह्ये
दिनकरो यत्र तत्रैव यामिनीकरः ॥ समस्तु [illegible] किंचिदांगं [illegible] जयः ॥ ५५ ॥ इति गुदादियोगत्रयं ॥ सूर्यो
गस्थः सहस्रांशुरुद्रांगे शीतगुस्थितः ॥ स्थायिनो विजयं [illegible] जायिनश्च पराजयः ॥ ५६ ॥ पृष्ठे तत्र स्थितो
भानुः जिह्वास्थाने तु चंद्रमाः ॥ आधिनो [illegible] यांति जयं नाभौ च स्थायिनः ॥ ५७ ॥ पृष्ठदेशे यदा भानुः कामां

५७

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

गेचंद्रमा स्थितः ॥ जायी विजयते तत्र शत्रुन्योपि वैरिणः ॥ ५८ ॥ शुभालीभवेद्यत्र जठरे च सुधाकरः ॥ स्वारते
ऽरेष्टिवर्यं दत्वा सर्वान्यायी रणांगणे ॥ ५९ ॥ भास्करे राहुपृष्ठस्थे मंगले गुरुमास्थिते ॥ समयुद्धं भवेत्तत्र (के) विजा
यी जयी भवेत् ॥ ६० ॥ सूर्याचंद्रमसौ यत्र वज्रांगे यदि संस्थितौ ॥ [illegible] यो रणे यो स्तावद्वधो भवति निश्चितम् ॥ ६१ ॥
इति वज्रांगयोगषट्कं ॥ रुद्रांगस्थे दिवानाथे राहुजे [illegible] शशी ॥ स्थायिनस्तु जयस्तत्र भंगो भवति जायिनः ॥
६२ ॥ राहुशीर्षे स्थिते मित्रे शशांके हृदि संस्थिते ॥ विनायु [illegible] स्तानि जायी करमरेष्टियम् ॥ ६३ ॥ कपाले सं
स्थितः सूर्यः संपुटस्थो यदा शशी ॥ जायी च जीयते तत्र स्थायिनो भंगमादिशेत् ॥ ६४ ॥ मस्तकस्थे दिवानाथे
[illegible] नाथे गुरुस्थिते ॥ जायिनो विजयो युद्धे स्थायिनः पराजयः ॥ ६५ ॥ राहुशीर्षे स्थितो भानुः पृष्ठस्थे
निशाकरे ॥ स्थायोऽन्यविग्रहे घोरं युद्धं भवति दारुणम् ॥ ६६ ॥ दिनेशो राहुहृद्भागे च चंद्रस्तत्रैव संस्थितः ॥
विनाशं कोशराष्ट्रस्य जायिनो मृत्युमादिशेत् ॥ ६७ ॥ इति कपालादियोगषट्कं ॥ इति यामलीय स्वरोदये ष
डंगराहुचक्रम् ॥ इत्यादीनि योगानि [illegible] ॥ [illegible] स्थान्यहं वक्ष्ये [illegible] चक्रस्य मध्यतः ॥ ६८ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

८ ॥ २६ ॥

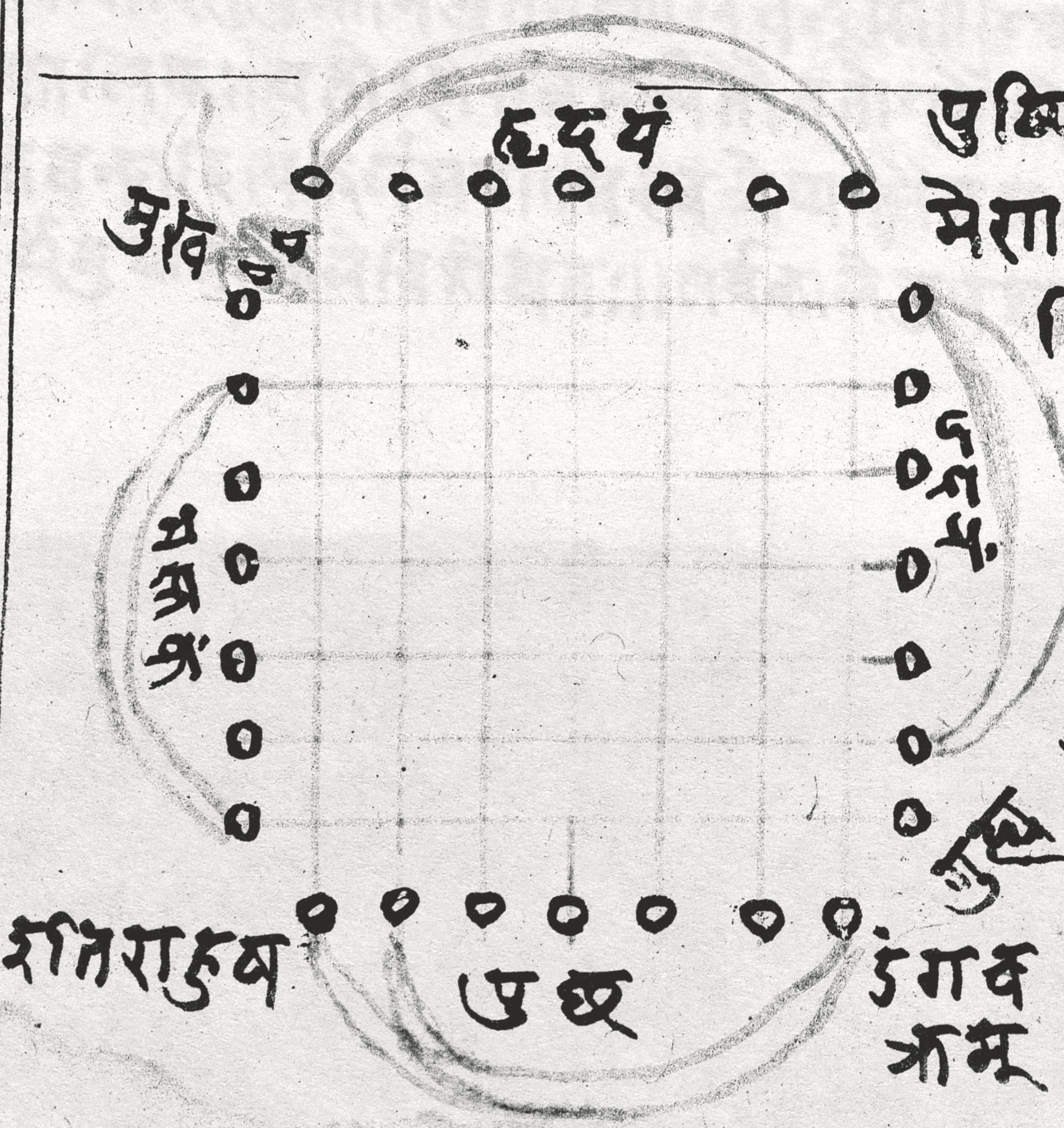

पुष्पितं फलितं चैव निष्फलं भ्रष्टितं गुदम् ॥ राजसं तामसं च छिद्रं मतं जिव्हाग्र
मेराव ॥ ६९ ॥ पुष्पिते त्रीणि आर्द्राणि च त्वारि फलिते निष्फले त्रयम् ॥ भ्रष्टिते त्री
णि आर्द्राणि गुदे चैकं भवेत्तथा ॥ ७० ॥ राजसे त्रीणि आर्द्राणि तामसे च तथा
त्रयम् ॥ छिद्रे चतुष्टयं त्रीणि मते चैकं तथा मुखे ॥ ७१ ॥ त्रीणि पुष्पित
आर्द्राणि देमल्लाभंकराणि च ॥ मातृभंगो भवत्युद्द्ये यात्रा मासेन लभ्य
ते ॥ ७२ ॥ ततश्चत्वारि धिष्ण्यानि पत्रे केन फलंति च ॥ गजवाजिधनं देशं
जायी च लभते ध्रुवम् ॥ ७३ ॥ अफले त्रिषु धिष्ण्येषु च तामासं जायिनं प्र
गुढ ति ॥ संधिसेवा तथा देशं जायी जयति निश्चितम् ॥ ७४ ॥ फलमाश्रोति च
ऽगाव ग्राम् षे राष्ट्रिते च त्रितारके ॥ गोधनान्यरिष्ठं दानि जायी जयति च ध्रुवं
उं ८

२९

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

गुदे केन भ्रशांल स्त्रीः पद्मिनी प्रियवादिनी ॥ रूपयौवनसंपन्ना मासयुग्मेन लभ्यते ७६ ॥ विग्रहस्य भवेच्छिद्रं पुष्टे भंगस्त
थैव च ॥ रोगपीडा भवेद्वर्षे राजसाख्ये स्थितारके ॥ ७७ ॥ हस्त्यश्वपुत्रमित्रादिदेशकोशपरिग्रहाः ॥ खड्गे मासैर्विनश्यंति जा
यि न स्तामसत्रये ॥ ७८ ॥ तामसाग्नी वृत्त पृष्ठे च तारकाकट संख्यकाः ॥ सर्वनाशकरा प्रोक्ता मासैकेन संशयः ॥ ७९ ॥ ततस्त
न्मृत्युमाख्याति राजभ्रष्टपदानिह ॥ अर्थी वात प्रवगुल्म पद्मपत्रैकेन फलं स्मृतम् ॥ ८० ॥ पुष्टे भंगमहाभीतिं द्रव्यनाशं कुल
क्षयम् ॥ सद्योमृत्युलभेत् जायी राहुचक्रे स्थानिश्चितम् ॥ ८१ ॥ इति दशांगराहुका
लानलशुभाशुभचक्रम् ॥ पुत्र कालेयदाशी घ्रं यात्रायोगो न लभ्यते ॥ ८ स्याद्यो
तौ न दाशी घ्रं तत्कालेन्दुदिवाकरौ ॥ ८२ ॥ इष्टा नाशो हता धिक्षेः यष्टिभागा प्रशोध
के ॥ अश्विन्यादिं पुनर्लग्न युतेन तत्काल चन्द्रमाः ॥ ८३ ॥ यथा चन्द्रस्तथा सूर्यः काले
यः वेष्टकालिकः ॥ पतो ऽहो नात्रमध्ये तो न तो पतो विषमराशले ८४ ॥ स्थिरचक्रे
पुराप्रोक्तं चन्द्रादित्यफलं मया ॥ चरचक्रेप्यनेनैव प्रकारेण फलं वदेत् ॥ ८५ ॥ सर्वे
शुभाशुभकार्येषु यात्राकाले विशेषतः ॥ सर्वकाले शुभश्चन्द्रो दोषोद्दिगुणोदरे ॥ ८६

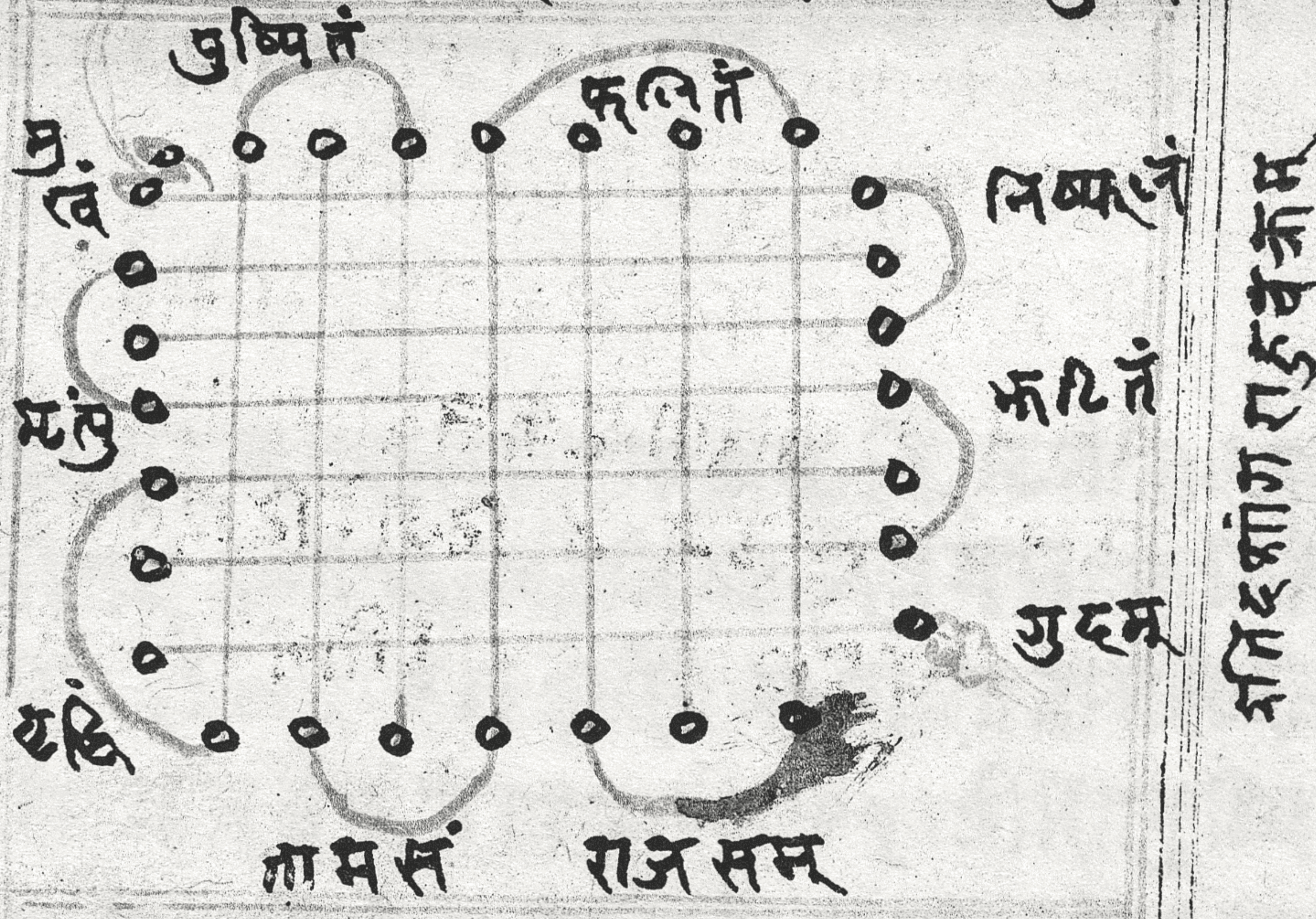

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

१

२७

पुच्छवद्धे कपालस्थे भागांके राहुवक्रगे ॥ वंधनं हानिमृत्युश्च सर्वकार्येषु जायते ॥८७॥ हृद्गुह्योदरगे चन्द्रे विवाहे नंदति ध्रुवम् ॥ नेत्रस्थ
विद्धे च वैधव्यं मुखे पुत्रे तु मस्तके ॥८८॥ पुच्छिते फलिते गुल्थे प्रश्नकाले शुभाशुभः ॥ अफले स्फोटिते मृत्युः स्रोगांगगे विधौ
॥८९॥ पुच्छेव खेचरं वक्रं त्र्यघोऽम्ब रमुच्यते ॥ ऽभयो संनिपातेन राहुकालानलं मतम् ॥९०॥ न लोभैर्न भये: स्नेहैर्न देयं कार्य्यका
रकैः ॥ कालानलमिदं चक्रं गोपनीयं प्रयत्नतः ॥९१॥ चिरकालस्थिते मुन्नो सापरिस्य पुनः पुनः ॥ तस्मिन् प्रेष्ये प्रकाशतव्यं राहु
कालानलात्मकम् ॥९२॥ इति श्रीनरपतिजयचर्य्यायां स्वरोदये राहुकालानलचक्रं समाप्तम् ॥ भुजंगास्त्रित्रिशूला । कला
स्तिस्त्रस्तिर्यक् संस्थिताः ॥ ङे ङे नाडीस्थिते कोणे शृंगयुग्मं तथैकया ॥१॥ मध्यत्रिशूलदंडाग्रे भानुभाद्भं च मंडलम् ॥ सा
भिजित्तत्र दातव्यं सव्यमार्गेण सर्वदा ॥२॥ नामऋक्षस्थितं यत्र ज्ञेयं तत्र शुभाशुभम् ॥ अथो गते स्थिते नक्षत्रे रुद्गो बुधवं
धनम् ॥३॥ कोणगे च केजयो लाभः ऋक्षमध्ये तथा पुनः ॥ शृंगयुग्मे रुजा भंगो मृत्युः
शूलत्रये स्फुटम् ॥४॥ विवादे विग्रहे युद्धे रोगार्त्ते गमने तथा ॥ सूर्य्यकालानलं चक्रं
ज्ञातव्यं च प्रयत्नतः ॥५॥ इति नरपतिजयचर्य्यायां स्वरोदये सूर्य्यकालानचक्रम् ॥

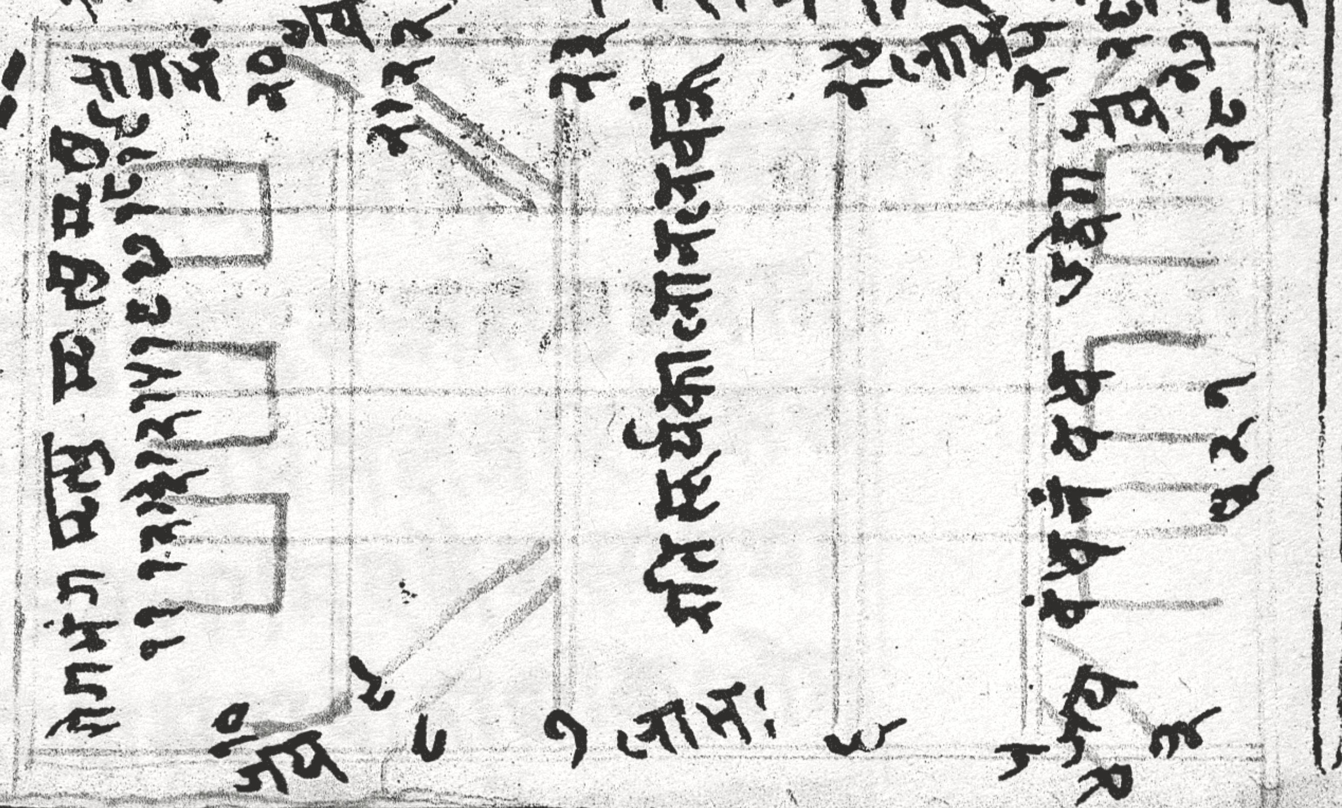

चंद्रकालानलं चक्रं व्योमाकारं लिखेद्बुधः ॥ चातुर्दिक्षु त्रिशूलानि मध्ये भिन्नानि कारयेत् ॥ १ ॥ पूर्वत्रिशूलमध्यस्थं दिनऋक्षादि लिख्यते ॥
त्रिशूले च च वाह्ये मध्ये मध्ये च वाह्ये त्रिशूलके ॥ २ ॥ नामऋक्षस्थितं यत्र ज्ञेयं तत्र शुभाशुभम् ॥ त्रिशूले चक्रवाह्ये च चक्रमध्ये तथैव च ॥ ३ ॥

त्रिशूले शुभवेन्मृत्युः मध्यमं वाह्य राष्ट्रके ॥
लाभक्षेमजयः प्राप्तः चन्द्रगर्भे शासभ्र
यः ॥ ४ ॥ वर्जनीयं प्रयत्नेन प्रथमाद्यत्रि
पंचकम् ॥ अंशाख्या विंशकं वात्र कालरूपी
न संशयः ॥ ५ ॥ लाभालाभं सुखं दुःखं ज
यं चैव पराजयम् ॥ चन्द्रकालानले चक्रे
ज्ञानं संशय वर्जितम् ॥ ६ ॥ इति चन्द्रकाला
नलचक्रं ॥ शालाकाशापकं चक्रं लिखि

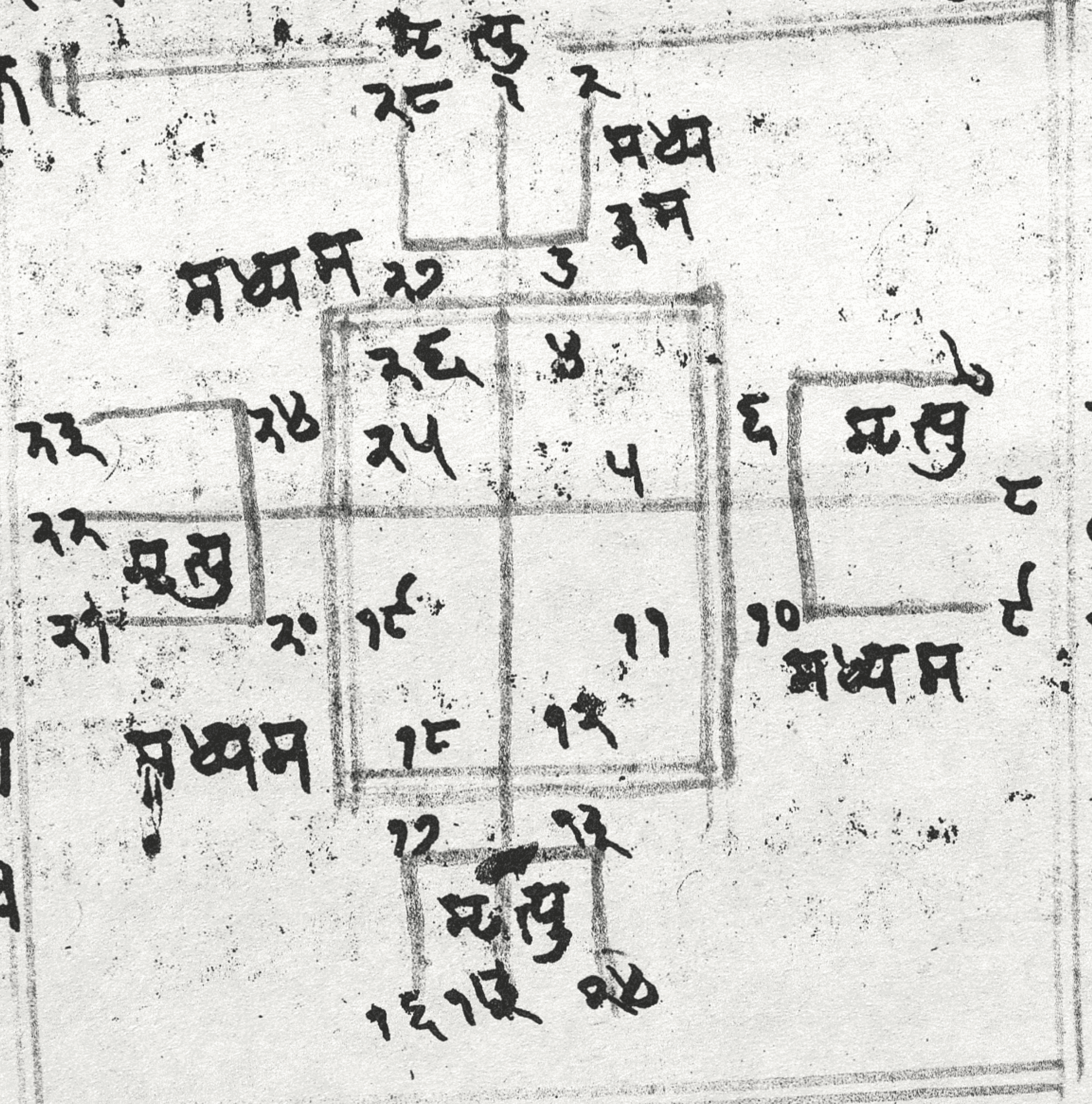

त्वा चन्द्रभादिना ॥ त्रिशुत्रिशु च ऋक्षेषु नवस्व
र्ग्यादियोगग्रहाः ॥ १ ॥ यद्यंगे नाम नक्षत्रं दिनऋक्षा
दि जायते ॥ फलं तस्य प्रवक्ष्यामि एकैकस्य यथा
क्रमम् ॥ २ ॥ भानुनाशोकसंतापो भौमांकः शोम
लाभदः ॥ सूर्यतो मृत्युमाधत्ते बुधे प्रज्ञाप्रजा
यते ॥ ३ ॥ जीवे लाभः शुभं शुक्रे सपुत्रे च महद्भयम्
राहुशाधातपातं च केतौ मृत्युर्न संशयः ॥ ४ ॥
यात्राजन्मविवाहेषु संग्रामे विग्रहेऽपि च ॥ घोर

५२

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

कालानलं चक्रं ज्ञात्वा कर्म्मसमारभेत्तु ॥ ५ ॥ इति नरपतिजयचर्य्यायां स्वरोदये घोरकालानलचक्रं समाप्तम् ॥ नीर्थ्यन ईगारे स्वा

सप्तसंख्या लिखेद्बुधः ॥ शान्ति कादीनि भान्यत्र साभिजित्कानि रावि ॥ १ ॥ भुक्तोक्ता मं तथा भोग्यं विद्धं पापग्रहे राभम् ॥ शुभाशुभेषु

कार्य्ये

राव

ये सम

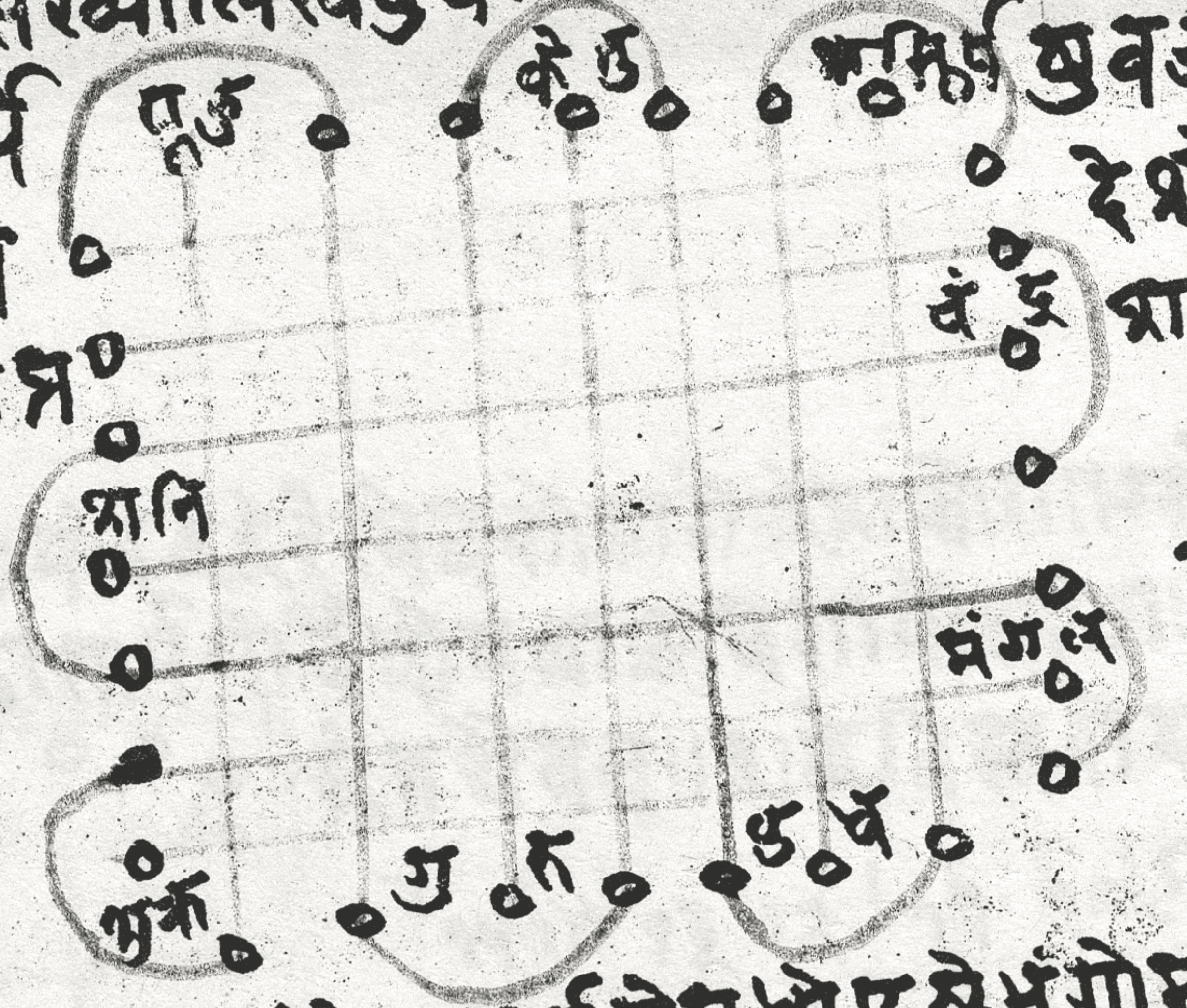

पृथ्वीवर्जनीयं प्रयत्नतः ॥ २ ॥ यस्याभिधानन क्षत्रं

देशो ग्रामे पुरे सैन्यं नरो नारी विनश्यति ॥ ३ ॥

शलाकाचक्रम् २७ । १ । २ वक्रं दुमदक्षं वक्रं

मन्वितं म

२।३।४।५।६।७।८

१२ एकेन वैधूं

१३ श्चन्स्यम इति सप्त शलाकाचक्रं

१४ भिदत्तमादितः ॥ सर्वेनगरान्तरे च क्रीं यादघोषस्यना

धौको टोहूं दघुढे विस्तारतः ॥ २ ॥ इति स्वरोदये चक्रं वं द्रव क्रम

विद्धं क्रूरग्रहे

इति स्वरोद

त्रिविधफलं स

ध्येद्वादशभा

भान्यत्र घट

लके १ मध्य

मध्यस्थं रा

मभं ॥ २ ॥ ध्रुवंगोमसुर्जयो मध्ये एष्ठे भंगो महाहवे ॥ वातुरगेक

३४

२८ ॥ नरपतिजयचर्यायां कालानलचक्रम्

तिर्यगूर्द्धगताः पंच द्वे द्वे रेखे च कोणगे ईशाकोणाग्रहे रेखातः कृत्तिकादि लिखेद्बुधः ॥१॥ विध्याख्या कृत्तिकावेधो भरणी मित्रदे
वयोः ॥ धनिष्ठासार्पयोर्वेधो मघाश्रवणयोस्तथा ॥२॥ शुभाशुभग्रहैर्विद्धं भं विवाहे विवर्जयेत् ॥ व्याद्दिविद्धं महादुष्टं सकृद्वि

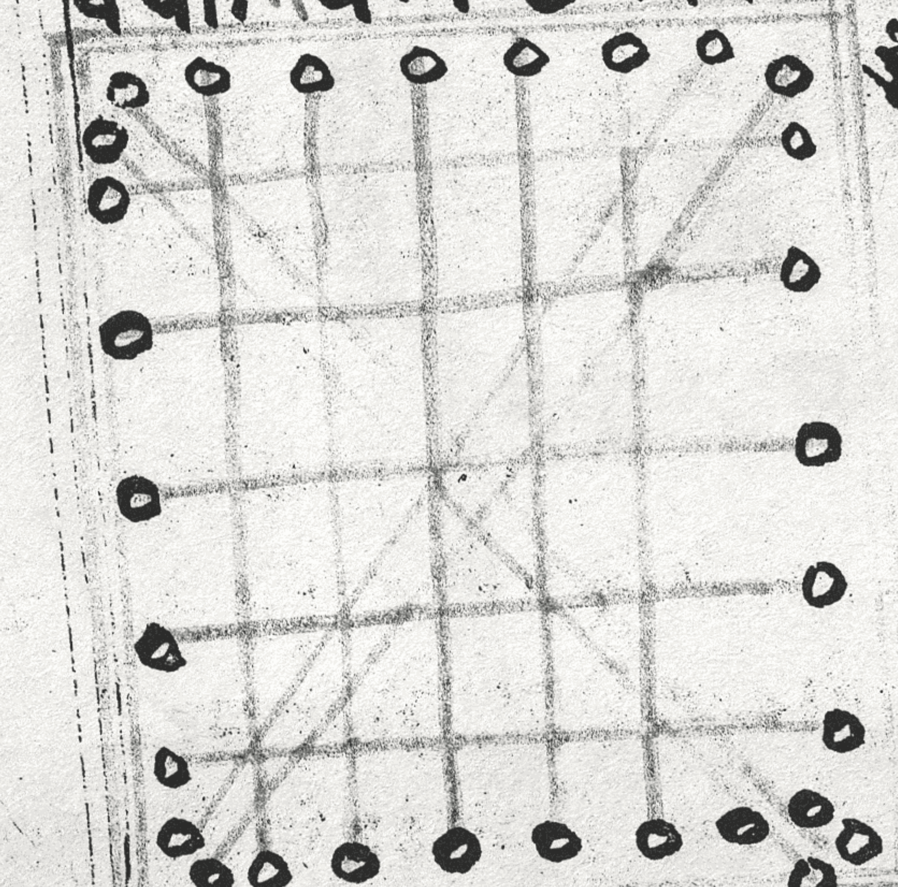

द्धं तथैव च ॥३॥ इति स्वरोदये पंचशलाकाचक्रम् ॥ षोडशोर्ध्वगता रेखाः पंच रेखास्तिर्यगाः

१५	१४	१३	१२	११	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१
अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ऋ	ॠ	ऌ	ॡ	ए	ऐ	ओ	औ	अं
क	ख	ग	घ	च	छ	ज	झ	ट	ठ	ड	ढ	त	थ	द
ध	न	प	फ	ब	भ	म	य	र	ल	व	स	ष	श	ह

५	५	३	३	३	६	६	८	८	८	९	०
अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ए	ऐ	ओ	औ	अं	०
क	ख	ग	घ	च	छ	ज	झ	ट	ठ	ड	०
ढ	त	थ	द	ध	न	प	फ	ब	भ	म	०
य	र	ल	व	श	ष	स	ह	०	०	०	

कोष्ठकानां भवेत्षष्टिस्तत्रांकाक्षरयोजना ॥१॥ कृशिं
मादि विलोमोकान्लिखेत्तत्र तिथिपदांतकान् ॥ ग्रहथो मात्रिकैकलिख्य ङञणांतस्वरोभिकाम् ॥२॥ संख्यनामवर्णकान्
मात्राभेदेन संयुतान् ॥ मुनि७भिस्तु हरेद्भागं शेषांके यं बलाबलम् ॥३॥ मात्राहीने भवेद्भंगो जयो मात्राधिके रणे ॥ मात्रकायाः

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥२९॥

प्रभेदोयं तस्मात् ज्ञेयः प्रयत्नतः ॥४॥ इतिस्वरोदये प्रथममात्रिकास्वरचक्रम् ॥ ह्रस्वोर्ध्वगतारेखाः पंचरेखाश्च तिर्यगाः ॥ मा
न कोष्ठस्तारेत्र त्रयं तत्स्वरवर्जितम् ॥१॥ कोष्ठकावलिस्वे दृष्ट्वा न्यावयुग्मं त्रिकं त्रयम् ॥ दृष्ट्वा मस्तके श्रीशान नवके
कं तथैव च ॥२॥ नामवर्णस्य था संख्या मात्रासंख्यां तथैव च ॥ [illegible] तान नवभिर्भागं जयो मात्राधिके तु सो ॥३॥ इतिस्वरो
दये द्वितीयमात्रिकास्वरचक्रम् ॥ मनु१४मार्तंड१२छिद्रवर्ग५ [illegible] १५ [illegible] ७ [illegible] ६ [illegible] ८ नवांतातदथः स्याप्या
[illegible] ताः ॥१॥ नरो [illegible]

पंचस्वरकराद्दि
नूहकारांतानूत
नाममात्रासतांको
जयः ॥२॥ इतिस्व
कास्वरचक्रम्

१४	१२	२	५	१५	७	६	८	९	०	०
अ	आ	इ	उ	ओ	क	ख	ग	घ	[illegible]	[illegible]
व	छ	ज	झ	ट	ठ	ड	ढ	ण	[illegible]	[illegible]
य	द	ध	न	प	फ	ब	भ	म	[illegible]	
प	र	ल	व	श	ष	स	ह	०	[illegible]	

१४	१२	२	५	१५	४	७	१०	६	८	९	[illegible]
अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ए	ऐ	ओ	औ	अं	[illegible]
क	ख	ग	घ	ङ	च	छ	ज	झ	ञ	ट	[illegible]
ड	ड	ढ	ण	त	थ	द	ध	न	प	फ	[illegible]
व	भ	म	य	र	ल	व	श	ष	स	ह	[illegible]

वधाकोष्ठक्रमक्रमेः
कं समं ७ प्रोच्याधिके
रोयदृष्टे तत्र लोपमात्र
अवनादित्य१२दो
तिथि१५वेद४श्व७दि१०नमादनू ॥ वसाटनं संतकालिख्या पंक्तां लोपि [illegible] तमात्रिकां ॥१॥ पुनामवर्णमात्राणां स्वां
कयोगे [illegible] ८ प्रोविते ॥ मात्राधिके मात्राधिकोजयी पृष्ठे मात्राहीनं पराजयी ॥२॥ इतिस्वरोदये चतुर्थमात्रिकास्वरचक्र

55

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

१४

अथ सारतरं वक्ष्ये यत्पुरा वार्यभाषितं जयपराजयौ येन नमो द्वारगतः स्फुटौ १ लग्ना लग्नविभेदेन द्वौ आद्यौ च क्रमेण च प्रवेशनिर्गमाभ्यां च क्रमाज्जयपराजयौ २ पञ्चवर्गाः प्रदा ह्युकारश्च लग्नाख्यानससंज्ञिदुः ३ त्तवर्णा स्ववर्णाः स्युरलग्नाः परिकीर्तिताः २ वर्गोः (?) चतुराद्यौ यं सुमाश्च स्वरास्तथा स्माद्या द्वितीया वर्गा गताः मध्यमाः शवसे सह ४ वायुः प्रवेशकालः स्यात् प्रवेशः श्वासनिर्गमः निर्गमस्त्वस्तनोश्चैयोना मोक्षारणेः जयः ५ इति स्वरोदये विजयचक्रम् नाडीचतुष्टयं चक्रे लिखित्वा तोरणाकृतिं न्यसेत्तद्दिग्वशेद्वानि प्रवेशे निर्गमे तथा १ स्तंभमूले स्थितान्यष्टौ सिंहद्वारे तथाष्टकम् मालायामष्टकं तत्र चतुर्षि स्थानि तोरणे २ निर्गमे चन्द्रमाश्चात्र प्रवेशो यत्र भास्करः तत्र काले शुभा यात्रा प्रवेशो विप्रकारकाः ३ चन्द्रः प्रवेशमस्तस्थो निर्गमस्थो दिवाकरः वधबंधनदा यात्रा प्रवेशो तत्र शोभनाः ४ चन्द्रादित्यौ प्रवेशार्के अथवा निर्गमस्थितौ निष्फलं भवेत्तत्र प्रवेशो वाथ निर्गमे ५ क्रूरग्रहयुतश्चन्द्रः प्रवेशो वाथ निर्गमे तद्दिने च शुभं चैव नि

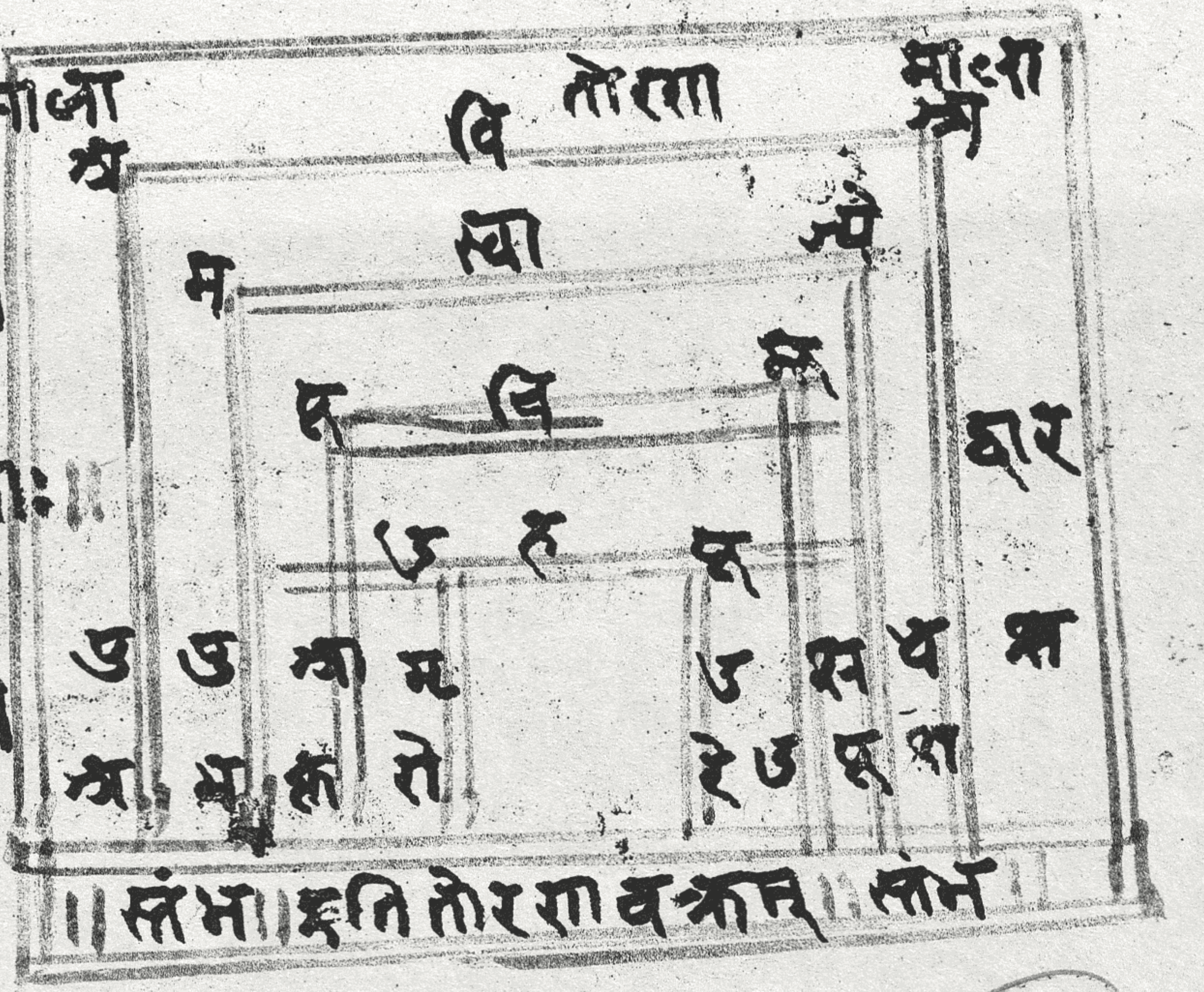

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

षिद्धा राजपदिका ॥ ६ ॥ जवेशो हि विवातव्याः शुभाराजपदिका शुभग्रहयुते चन्द्रे सिंहद्वारभसंस्थिते ॥ ७ ॥ सूतेने सौरिर्न्दपे हं
ति सिंहे सौरेव विग्रहः ॥ मा स्थो स्थिते चूर्णं राज्यं तोरणे सर्वसिद्धिदा ॥ ८ ॥ इति स्वर्णोदये तोरणावक्रम ॥ द्वादशारानले वक्रं
मेषादि द्वादशान्वितं ॥ तेत्र युग्मं व तत्रैव मेषे भास्करचन्द्रयोः ॥ १ ॥ सिंहादि मकरान्तं च भानुक्षेत्रे स्थितेऽथ वै ॥ कुंभादि कर्क
पर्यंतं चन्द्रक्षेत्रं प्रकीर्तितः ॥ २ ॥ चंद्रक्षेत्रगते सूर्ये चंद्रस्तत्रैव संस्थिते ॥ जायिनो विजयं युद्धे स्या
यिनो भंगमादिशेत् ॥ ३ ॥ सूर्यक्षेत्रगते चन्द्रे सूर्ये तत्रैव संस्थिते ॥ स्थायीभंगसमायाति स्थायि
नो विजयो भवेत् ॥ ४ ॥ सूर्ये सूर्याग संयुक्ते चंद्रे चंद्राग संस्थिते ॥ तदा कालेऽभवेत्संधिर्युद्धं तस्य
विपर्यये ॥ ५ ॥ कर्तर्यां यदि चंद्राकौं संहारः सैन्ययोर्द्वयोः ॥ यात्रायां युद्धकाले त्रयवक्रमेतद्वि
लोकयेत् ॥ ६ ॥ इति स्वरोदये प्राप्ते सूर्यकालानलचक्रम ॥ अश्विन्यादिनिरेव ग्रक्रं मया
विंशतितारकाः ॥ त्रिकोणांनवभिर्वेधं कर्तव्यास्ति यथागतिः ॥ १ ॥ अश्विनी रेवती वेधो वेध
श्चाश्विनिज्येष्ठयोः ॥ मघापो ला मघाश्लेषा पूर्वाषाढा मूलयोस्तथा ॥ २ ॥ निर्वेधे सौम्यवेधे च
एवं संवदयकेऽस्मिन्कार्यो अशुभा गताः ग्रहाः ॥ स्वपनाम सर्वसंवदे युद्धं भवति नान्यथा ॥ ३ ॥ निर्वे

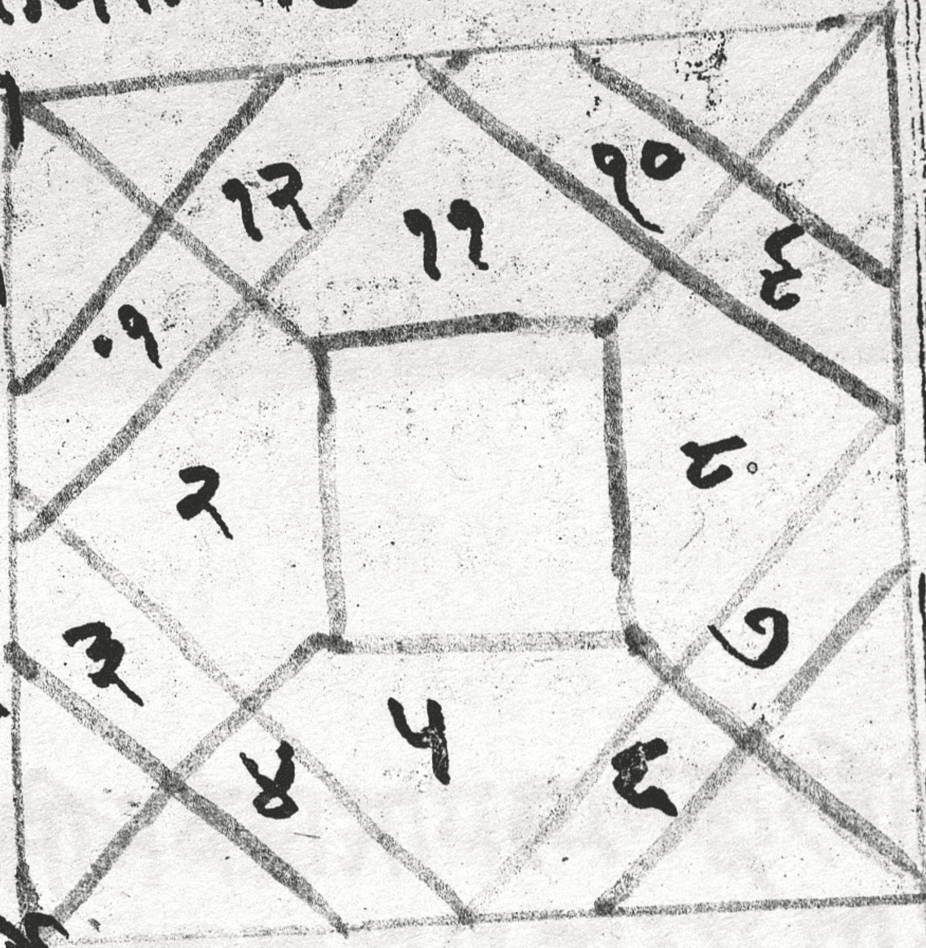

३

॥ ३० ॥

सूर्यकालानलचक्रं

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

धे सौम्यवेधे वपुढं नास्तिनराधिपे क्रूरवेधेभवेयुढंतत्कालेयोरदारुणाम् ४ पुरुषकांह्नीभवेद्राजायस्यमंक्रूरवेधि
नम् पुढढे धीभवेत्सौम्ये स्त्रीढढे च विवर्जिते: ५ सौम्यक्रूरविभागेनाभित्राधिञक्रमेणाव वक्रातिचारगत्याव
पुढं स्वल्यास्तिनास्तिव ६ इतिस्वरादयेसंघट्टवक्रम् समरेखालिखे
दूर्ध्वसमतिर्यक् तथालिखेत् साभिजि द्वंद्वाधं भं स्व गेकल्पयेत्तत: १
दिनस्तु गराधनेवक्रोगरूढसंपुटकर्तरी दरांकपालं व
ज्ञोगं ज्ञातव्यंस्वरवेधादिभि: २ धस्मि न्नदे स्थितभवं द:
स्त्रग्रा दोत्रीशिनैस्तुके संपुटेन वभान्यत्रकर्तरी
युत तस्त्रिभि: ३ वक्रोधि भ्रानिवत्रीशिक
पा लेनाचतसप्तकम् व ज्ञोगेत्रीशिखिस्त्रा
नि पुधढंगारोतितिनिर्णय: ४ यद्दंगेनामन

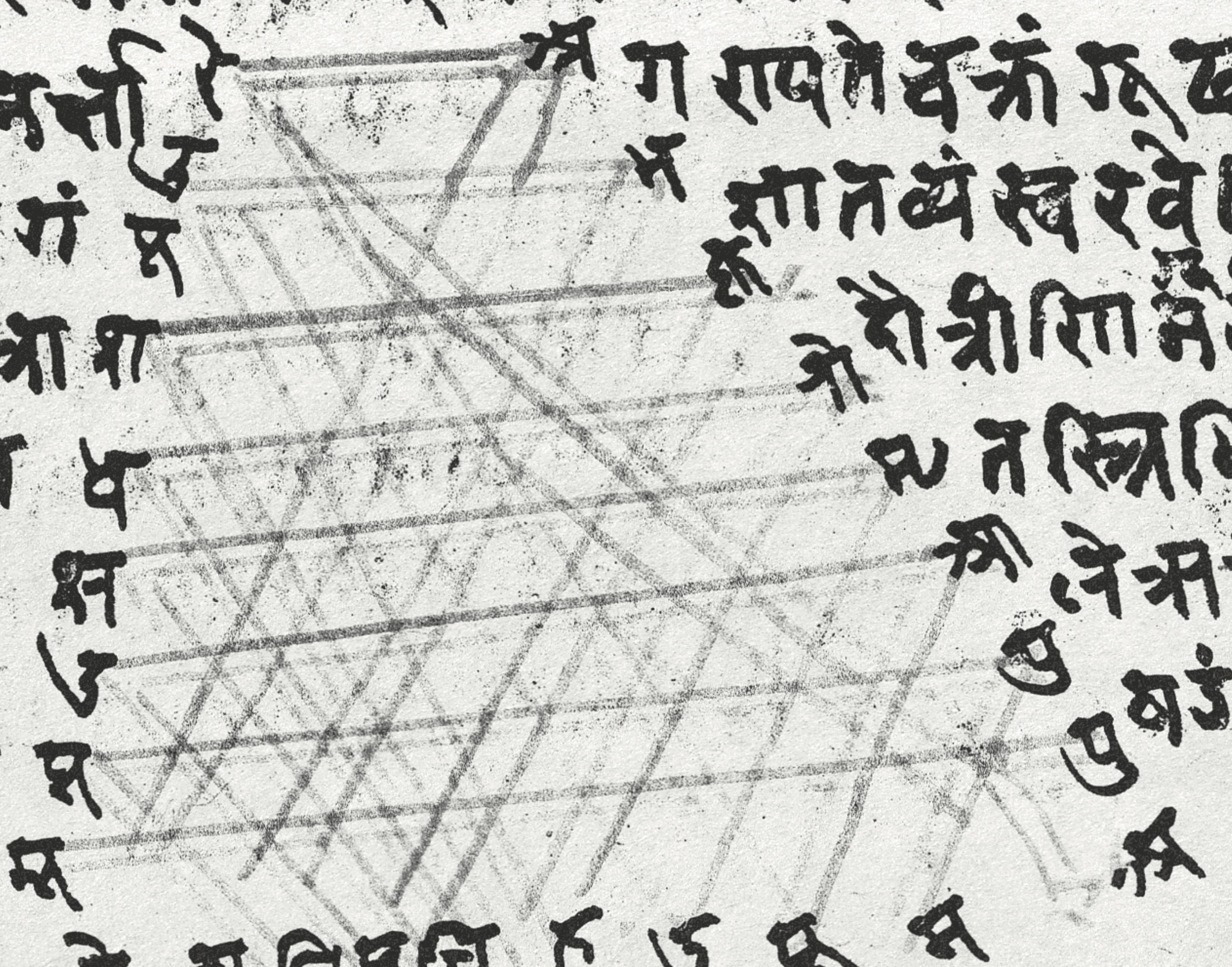

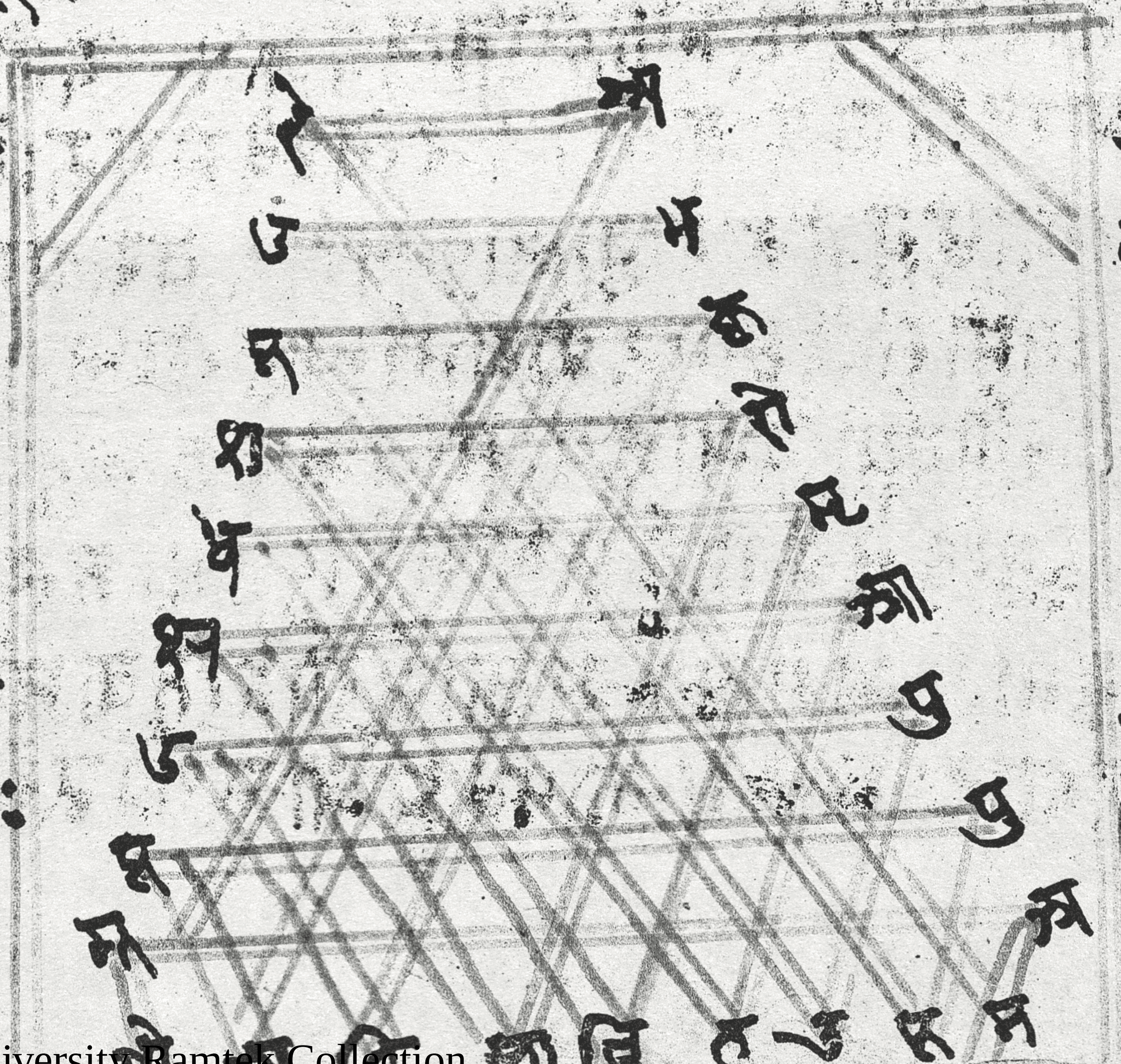

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

३१

सर्वं योध्दकारस्य जायते ॥ यस्ये शुभाशुभं तस्य गूढ कालानलेस्थितम् ॥ ५ ॥ गूढ स्थे वि नि भौ युद्धं जयो भवति संपुटे ॥ क
र्णयोः संस्थे तेषु ढ रणभंगो न संशयः ॥ ६ ॥ कपालस्थे भवेन्मृत्युः वज्रे तस्य महद्भयम् गूढ कालानलं चक्रं मुक्तं वेश्या
दि यामले ॥ ७ ॥ इति स्वरोदये गूढकालानलचक्रम् ॥ द्वितीया ६ यामी ब ष्ठी कुलाकुलमुदाहृतं ॥ विषमाः
ख्यकुलाः सर्वे प्रोक्ताश्च तिथयः कुलाः ॥ १ ॥ रविश्चंद्रो गुरुः सौरि श्चत्वारश्चाकुला मताः
भौमशुक्रौ कुलाख्यौ च बुधवारः कुलाकुलः ॥ २ ॥ वरुणा द्रा मिजिन्मूलं कुलाकुल
मुदीरितम् ॥ कुलानि मासधिष्ण्यानि शेषभान्यकुलानि तु ॥ ३ ॥ ति यौ वा रेवन सर्वे ऽकुले
जायिनो जयः ॥ कुलाख्ये स्थायिनो ज्ञेयः संधिश्चैव कुलाकुले ॥ ४ ॥ इति स्वरोदये कुलाकुल
चक्रम् ॥ कुंभाकारं लिखेच्चक्रं तिर्यग्रेखा प्रभेदितम् ॥ तस्य चो ईमचौले रव्य एकैकोंतर
र्ध्वं क्रमात् ॥ १ ॥ भानुभादि न्यसेत्तत्र भक्ताः पूर्णा इति क्रमात् ॥ एवं राशिक्रमो लेख्यो
रिक्ताः पूर्णा इति द्विधा ॥ २ ॥ रिक्ते रिक्ता भवेद्यात्रा पूर्णा पूर्णा शुभा नहाः इति जायिफ

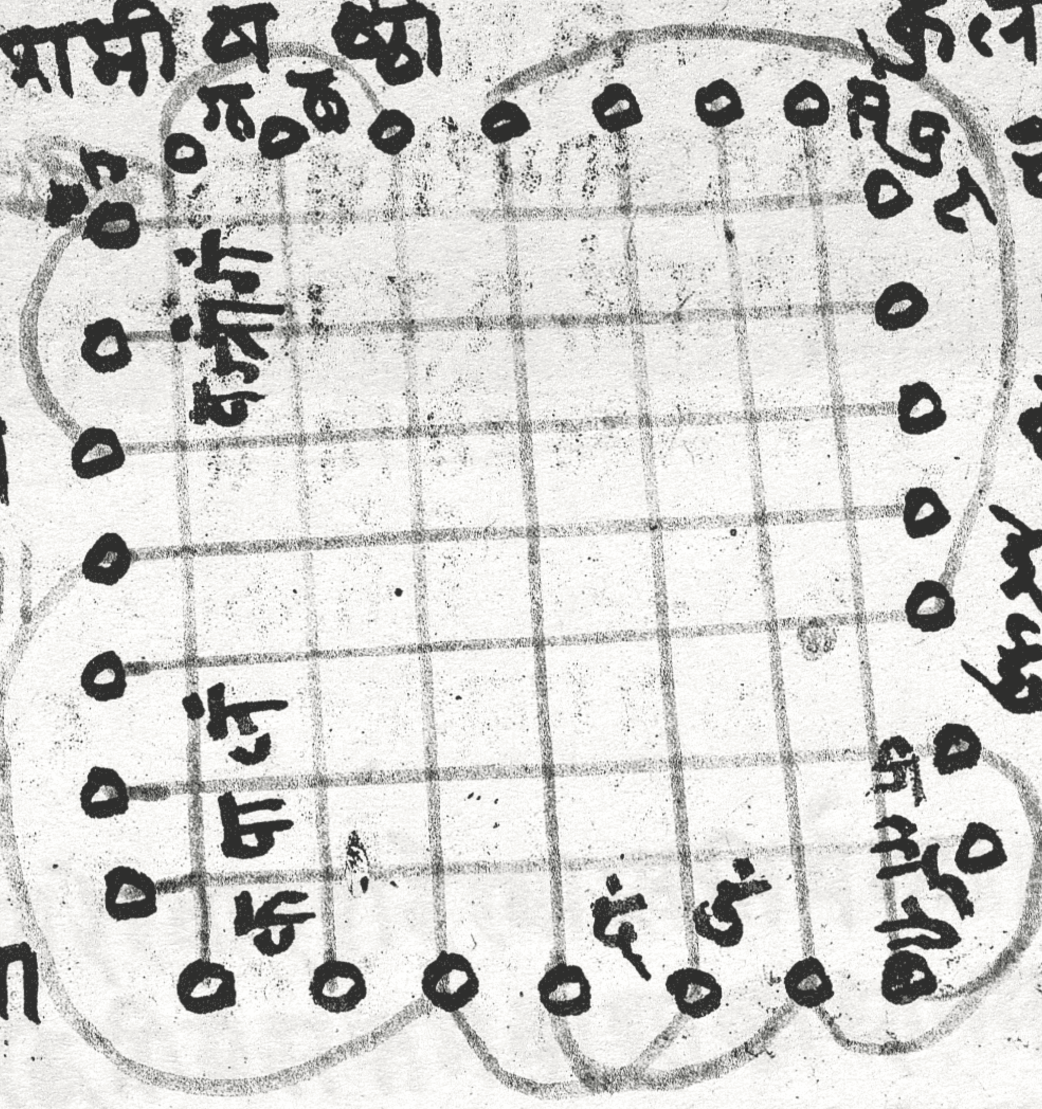

५६

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

न्त्रेयं कुंभचक्रद्वयोरितम् ३ इति स्वरोदये कुंभचक्रम् अथोर्द्ध्वगा दश रेखा दश रेखा स्तिर्यगाः भवेयुः कोष्ठकास्त
त्र संख्यया षष्ठोत्तरं शतम् १ कवर्ग नव आलिख्य कोष्ठके प्रथमेऽष्टमे द्वितीये सप्तमे चाघाष्टौ धान्यस्य त्रिषष्ठके २
पशावर्गौ चतुर्थे तु अवर्गाः पंचमे तथा नवद्वादशाको नाथाः शेषा

पाद्याद्दि कोष्ठके ३ चतुरक्षरसंयोगाद्दश्विन्यादिक्रमेण च हे
यानं चौशकोवर्गा मेषादौ राशिमण्डले ४ भौमं शुक्रं बुधं चन्द्रभा
नुं सौम्यं शितं तमम् गुरुं सौरिशानिं जीवं विदध्यात्कोष्ठकोपरि
५ कोष्ठान्तरगतो नैयो चन्द्रस्तत्कालसंभवः तदधीनं फलं सर्वं
भोभालोभोजयाजयो ६ इष्टानाड्योहताधिसैः २७ षष्ठिभा
गा नक्षत्रके अश्विन्यादिं गुणितासिषुनोत्तत्कालवं द्रमाः ७
क्रूर से त्रासरे चं द्रे न शुभं सर्वकर्मसु शुभ से शुभं सर्वं प्रसारे वं द्र

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

३

३२

निर्णय: ८ अथशाके मांशकं गुरायेक्ष वद्युक्तो कृतंपुन: स्वगुरोर्गुणाये त्पश्चान्म्लेनांके भीजये लना: ९ नाडीफलोयमो

गैर्दिनैर्वर्गफलोदय: कायदेदोमामि ऋनोटस्तपावयनाढ्यो: १०

वनु: स्त्ता: गुनय १।७।७।७। स्पर्शा: १२ समस१ नेदा: ९ गुणोषव ५२ मासा:

१२ओल१ इना १२ सत्वा २५ राशीनांच क्रमाद्मी ११ एनेराशिकवः गुरागा २

ओना७ गुगा: ४ पंच सम१ पंचा ५ दयो१ पुगा ४ नागा ८ वाराा ५ रसा ६

ऋनामेषादेरंशाकामता १२ मेषादिराशीनां प्रत्येकासरेंशाकल्पना

सठ्युंसिद्धि ६० वीशा विंश्वद् १५ नेत्रे २ पक्षा २ त्ना ३ हिरे २ रवि १२ सत्था वेन्द्रुमं

स्ताव्यं ६० वीशा विंश्व १५ नेत्रे २ पक्षा २ त्ना ३ हिरे २ रवि १२ सत्था

स्तनग्रहाराणां गुरु तारवि सौरिराणां १३ ओना१ नेदा ९ रसा ६ वाराा ५

मंदा ९ श्रोना१ पुगा ४ दशा १० इना १२ समस१ रसा ६ ऋतना ५ म्लेनोकाश्च

उदाहृता: १४ अथपवाम्लेनोकाः कथित धना १७ नरवा ... खिव २२० पूम

म७	ष७ ८	७७ मि	वं७ धा	९१२ सिं	७७ धा	तु९ तु	म१२ ८स्व सठ	७१२ धन स्वभ	२७ मध ध	५१२ कुं फ	८१४ मीक ध
मे कुं	८ वं	८	पञ्च	म्य	५		धू	८	व	भ	पु म्मी
ग	ज	५	तों	म्या	ढ	भ	कद	न	म	प	गत्र
५०	भ	ता	जुं	दे	८	व	गद	ध	फ	व	८उ
रवा	छ	ठ	वस	६	५	ज	५वि	ध	भ	म	नरव
घ	भो	ढ	स ह	उ	ता	भ	स्व म	न	प	फ	यसे
रका	व	८	बु वि	उ	ठ	ढ	पप	८	व	भ	धउ
ग	ज	५	स म	९	ढ	भ	सध	न	म	प	नता
५०	भ	ता	हता	ऐ	८	व	गउ ४	ध ८	फ ५	व ६	हरे ५
रव	छ७	ठ४	ताप ५१	श्री उ	५ ५-	जु					

(61)

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

युग्मेषु ५२ दि १० ग्रसाग्नि ३८ जं ॥ सार्द्धद्वौ २।३० वेदवेदाश्च ४४ वस्वाब्धि १८४८ युग्मपंचक ५२ रसांगा ६६ खाब्धिप्रा
श्नो १४० मत्वोकाः युनिभाब्धिनाः ३५ ॥ प्रश्नकाले विवादे वा यानेभमन्मनि संगरे ॥ प्रश्नांकस्य फलं येनेष्टं सर्वप्राश्नेरा
गोपितम् १८ इति स्वरोदये प्रस्तारचक्रम् ॥ प्रस्तारेऽथ दशाहे च अंशीतरक्रमेण वा ॥ नवांसराशिमार्गेण तावच्चक्रं भवति ध्रु
वरम् १ यत्र मेषादिराशिस्थस्तत्कालेन्दुः प्रजायते ॥ ग्रहदृष्टिवशात्सर्वं ज्ञेयं तस्य शुभाशुभम् २ ॥ त्रिदशे पंचमे धर्मे
चतुर्थाष्टमसप्तमे ॥ पादद्वयोनिरिस्यंते प्रयसंति तथा फलम् ३ दुईदृष्टि पश्च भौमार्कौ केवरौ गुरुभार्गवौ ॥ समदृ
ष्टी च जीवेंदू शनिराहोस्त्रिपाददृशो ४ मेषवृषौ मृगः कन्या कर्क मीन तुलास्तथा ॥ आदित्यादिग्रहेषूच्चा नीचं यत्तस्य स
प्तमम् ५ परमोच्चा दिशो १० रामा ३ ऽष्टाविंशा २८ तिथयः १५ ऽक्षया ५ सप्तविंशा २७ त्याविंशा २० सूर्यादीनां तथांशकाः ६
परमोच्चात्परं नीचं मध्ये कोणं तु संख्यया ॥ नीचस्थानक्रमेणांशा ७ क्रोमावत्र खेचराः ॥ ७ ॥ उच्चनीचावथ चतुर्थे समस्थान
मुच्यते ८ उच्चनीचसमस्थाने चन्द्रं ज्ञात्वा फलं कुरु ॥ ८ ॥ उच्चस्थाने स्थितं चंद्रं भौमादित्यौ प्रपश्यतः ॥ समस्थाने च गुर्विंदू नी

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

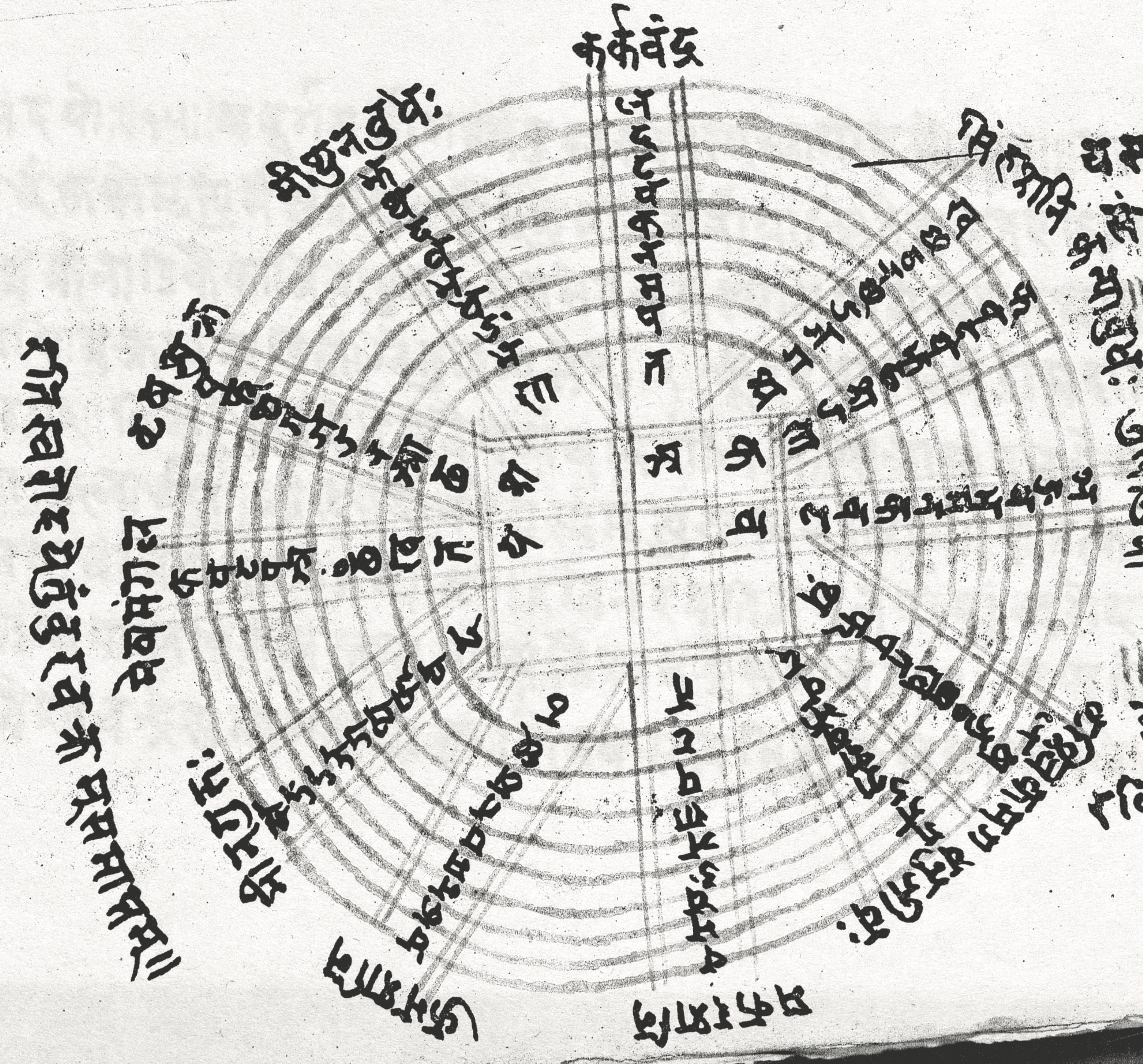

षस्मो राहुस्सूर्य्यो ॥ ८ ॥ तुषस्कौत्रिकोराश्यं वंद्रं तत्काल
संभवम् ॥ अत्रस्थं न पश्यंति जात्यं धाइवे खेचराः
१० सौम्य दृष्टि स्थिते चन्द्रे सर्व सौम्यं प्रजायते ॥ क्रूरद
ष्टि स्थिते पुंसां मृत्युर्हानिर्महद्भयम् ॥ ११ ॥ एवं शुभाशु
भैर्वंद्रे सर्व सौम्यं प्रजायते ॥ क्रूरे क्रूरफलं तत्र मिश्रे
मिश्रं न संशयः ॥ १२ ॥ रक्तौ पीतं श्रितं कृष्णं वं द्रे वर्णा चतु
ष्टयम् ॥ ज्ञातव्यं तु प्रयत्नेन प्रश्नकाले सदा बुधैः ॥ व
॥ १३ ॥ रविर्भौमः श्रितः सौम्यो गुरुः सौरिः श्यामीतमः ॥ १४ ॥ स्या तौ
शेषा ग्रे क वर्गादेर्लक्षेयाः विचक्षणैः ॥ श्याम कृष्णौ श्रितौ वर्णौ
रविकुजौ रक्तौ पीतौ जीवबुधौ ग्रहौ ॥

लग्नस्थं राहुमंदयोः ॥ १५ ॥ चतुर्गवर्गागतं दुस्तस्थानस्य स्वामी च योऽन्यहः ॥ तस्य वर्गेन वर्गा प्रवशशांकस्य प्रजायते ॥ १६ ॥ र
न्तौ चन्द्रे भवेत्पुत्रं लग्ने मृत्युर्न संशयः ॥ पीतां शुभं विजानीयात्स्थिते शुभतरं फलम् ॥ ७ ॥ इति स्वरोदये तुंबुरावर्तवक्रम् ॥ ६ ॥ द्वा
दशारंभे रवेश्चक्रं नाडिवैकात्रि चापुनः ॥ पंचमे पंचमे स्थाने तिर्यग्विधं तथाकुरु ॥ १ ॥ अश्वोत्तरप्रातं वैवनाडीसंख्याप्रजाय
ते ॥ अंशप्रातस्तालिवक्रस्य नाडिकाग्रे तु विन्यसेत् ॥ २ ॥ क्रूरवेधास्तरेवं द्रोपहातत्कालसंभवः ॥ तदा तस्य फलं वक्ष्ये विवाहा
देशुभाशुभम् ॥ ३ ॥ विवाहे क्रूरवेधेन वैधव्यं च विधीयते ॥ गात्रायां च भवेद्धानिर्मृत्युर्भंगो महाहवे ॥ ४ ॥ सर्वे हानिकराः क्रू
रा ग्रहाः सौम्याः फलार्थदाः ॥ व्याल्लेवेदो भवेद्यस्य मृत्युस्तस्य न संशयः ॥ ५ ॥ तत्कालेंदु फलं सर्वं यदुक्तं वादियामले ॥ गोपितं त्व
न्यशास्त्रे शुभमथावात्र प्रकाशितम् ॥ ६ ॥ इति नरपतिजयचर्यायां स्वरोदये तुंबुरावर्तचक्रम् ॥ राशिचक्रं प्रवक्ष्यामि
नृपाणां हितकाम्यया ॥ रविजीवौ तथा सौम्यस्तेष्व चंद्रसमागते ॥ १ ॥ जपातो भवेत्तस्यौ मृत्युर्नो विद्धयामले ॥ १ ॥ रविजी
वस्तथा शुक्रे नेश्च चन्द्रे समागते ॥ गुणपातो भवेत्तस्य मृत्युर्नो विद्धयामले ॥ २ ॥ रविजीवस्तथा सौरिनेश्च चंद्रसमागते

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

३८ ३४

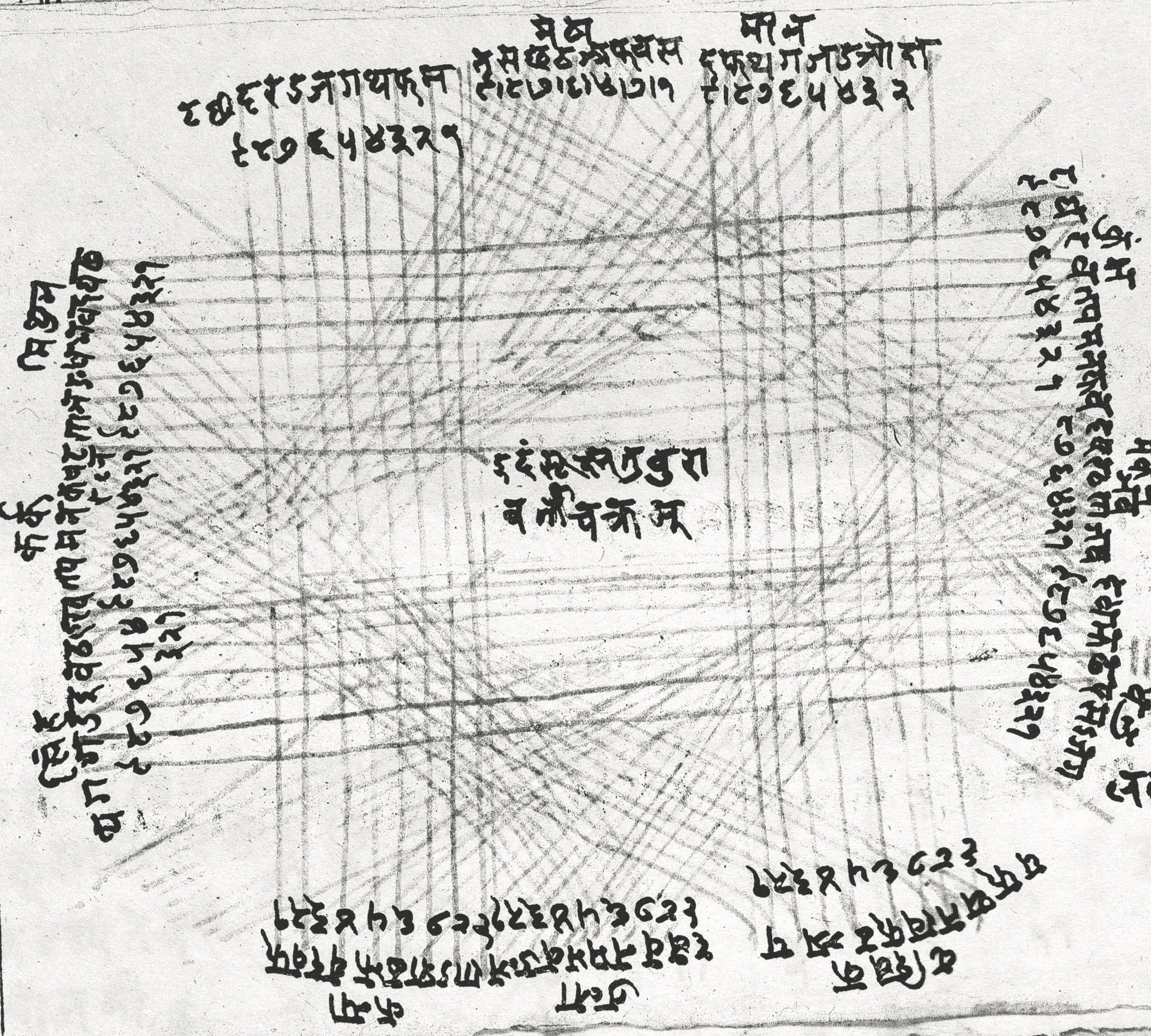

अग्निपातो भवेत्सत्य मित्युक्तं शान्तियामले ३ रविभौमः
स्तथा राहुस्तेभ्यवं द्वेसमागते लोह पातो भवे छे रइत्युक्तं
रुद्र यामले ४ रवि राहुस्तथा केतुः तेभ्यवं द्वेसमागते
पाषाणपातोपि भवेन्नित्यमित्युक्तं भानुयामले ५ द्रु
तिस्वरोदये राशितुंबुरचक्रम् अथ स्थं भ्रूवरं चक्रं
मूर्द्धवक्रं तु खेचरम् स्थिरश्री बुविभागेन स्थापीजा
यीवलंक्रमात् १ मेषादि द्वादशारे च वाम मार्गे राभ्रूव
रं तस्योर्द्ध खेचरं चक्रं सव्य मार्गे राविन्यसेत् २ येग्र
हाः राहु मार्गे स्था भ्रूवक्रे ते व्यवस्थिताः सूर्य मार्गेणाये
लग्नाः खेचराः खेचरे स्थिताः ३ भ्रूवक्रे संस्थितेः पापैः ३

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

खेचरे सौम्यखेचरैः स्थायीजायीवसंहे
रेचके क्रूराः खेचरगोचदि संलसेजाय
हायत्र द्वयंते चे
र्वेन्तयोजयी
यदा स्थायिनोम
भूचरे चक्रे यदाय
यिनोजायिनोपिवा
स्वस्तिव्यासी

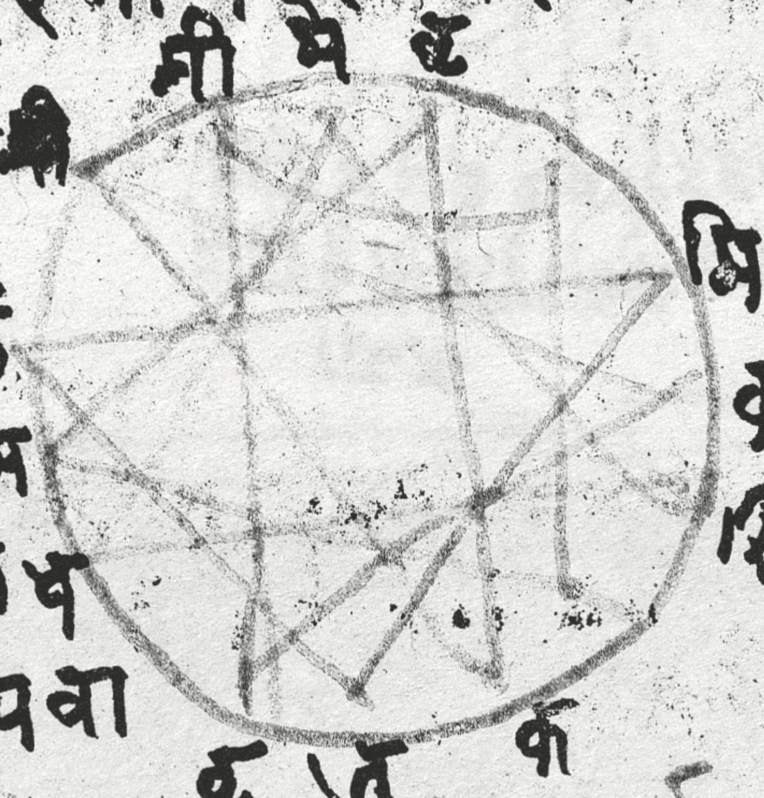

[illegible]चरखेचरचक्रमिदम्

इति ताम्रतुंबुरावर्तचक्रं
वतुष्ट धेवेधः सप्ताकारः यथा स्यके

पंक्रमात्स्वरविवदरौः ४ सौम्याश्चभूव
नेतत्र सौम्ययोरुनयोरपि ५ भूचक्रे स्याग्र
शुभाशुभाः जायी संहारमायाति स्थायीवा
६ खेचरे खेचराः सर्वे सौम्याः सौम्याग्रता
वल संवल्लौ जायीभवति संशतः ७ खेचरे
मिश्रा शुभाशुभाः तदा मिश्रफलं वाच्यं स्या
८ इति स्वरोदये भूचर खेचर चक्रम्
निश्चिसानि पंक्तिषु नामालिखे बुधः नाडी
१ क्रूरखेधास्थितानाडीतविक्षेनशुभेदिने

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

पाचाशुद्धं न कर्तव्यं पथ्यवक्रे त्विदं फलम् ॥ २ ॥ इति स्वरोदये पथ्यवक्रम् ॥ ५ ॥ यवक्रो अवस्थाभिर्व्याताथो ब्रह्मयामले ये
विज्ञानमात्रेणास घोयात्रा फलं वदेत् ॥ १ ॥ अश्विन्यादित्रिरेखेषु क्रमेण ॥ नाडिकाम् ॥ ॥ कृत्तिकादं च आश्लेषा ज्येष्ठकं च वद
म्यहम् ॥ २ ॥ अश्विन्यार्द्रादितिस्त्रैया तथ्या चोत्तरफाल्गुनी ॥ हस्तो ज्येष्ठा तथा मूलं वारुणं भं पूर्वभाद्रकम् ॥ ३ ॥ प्रथमानाडिका
३८ पश्चाद्भरणी मृगशीर्षमेवपुष्यः सभाग्य चित्रा ब्रह्मैन्द्रमानं श्रवणं ४ ॥

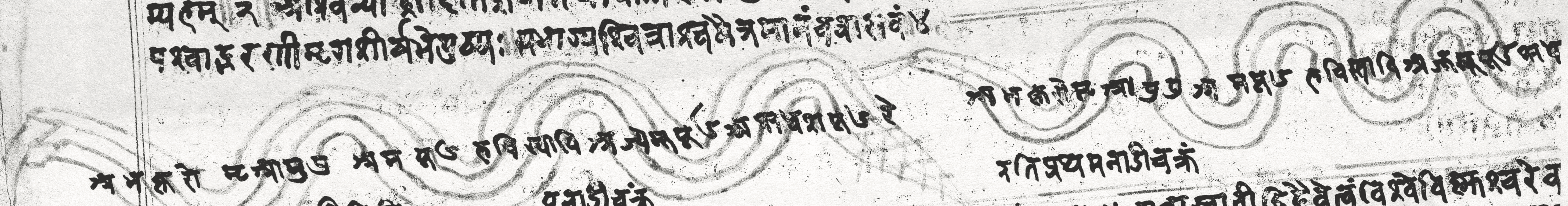

इति द्वितीयनाडीचक्रं

इति प्रथमनाडीचक्रं

३५ तृतीयानाडिका ज्ञेया वह्निद्वयभुजंगमाः ५ ॥ मघा स्वाती द्विदैवत्वं विश्वे विष्णुश्च रेव
अहिर्बुध्नमितिस्त्रैया द्वितीयानाडिका बुधैः ॥ पादुकं यद्युनन्नत्रं नाडौ यत्राद्यभादितः ॥ यावती तावती सख्यात ॥ ग्रस्य
ती ग्रहसंयोगतोज्ञेयमेतास्वशुभाशुभम् ॥ ६ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

हसंगुणाः ७ अन्त ५ भक्ते तु यच्छेषं योजनं तनुदाहनम् शेषाङ्कोष्टादिका संख्या विज्ञेया दैववित्तकैः ८ भंगस्तत्र गु
विज्ञेयो यत्रो शेपापखेचरः कोणसंयोगात सोन्यं विकोणे राशिपितच्छ गुरु ९ आसः स्वर्याद्भवे न तु कुजास्तेराघवं
भनम् राहुसंयोगतोर्भंग देति पापविनिर्णयः १० त्रिखास समागमसर्वं द्राक्च्यावितत् संगमो बुधात् जीवेन धार्मिकैः
भुजात्यंडितेः रुक्ममानताः ११ द्विघ्नं स्वस्ते भिमित्रं देति प्रवक्ते तथो बधा या आयां सर्वदानित्यं पथ च भिदं बुधैः १२ देति
यामली पस्वरोदयेपथ्य चक्रम् खेचरभं भवरं चस्ये मृगयासिद्धिदं नद्यां पापारिष्ठकरे योगेः मृगयासिद्धि रुत्तमाः १ स
नेहीनबलैः पापैः शुभयोगैर्बलान्वितैः पंचांगसंवेदुष्टे स्याद्योगैः पापाढ्ये परे २ विशेषाधनलग्नेशो ज्ञेयो हेतुदशामितो सि
ष्ठयोगे तयोः केन्द्रे स्केशानर्थप्रदोषवतो ३ पापापाशागो कुजो नोतु तज्जोपे मृगयानहि सौम्योलग्नपतिः सिद्धिः क्रूरोदनेपति
र्यः दा ४ जलर्क्षे जलजे खेटे जले स्यान्मृगया सुखम् शुभैर्लग्नगते हनं यावद्विप्रवेचितं ग्रहेः ५ नतत्संख्या प्राणिनोल
लभ्या वक्रोघस्थे स्त्रिसंगुणाः कुशालं शुभ नतत्रैन्त्यो रावणौ यौ तथाशुभे ६ शुभं पापेन विद्धं चे तदा दोषः प्रजायते
चन्द्रारवेटिकयोर्मध्ये यावद्भान्यशुभग्रहैः ७ अधिष्ठितानि तत्संख्यं प्राणानावधमादिशेत् ८ शुभयुक्तो रवनतत्संख्यं प्रा

68

CC-0. In Public Domain Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

३८

रिणां वपलायनम् ॥ नक्षत्रजातिवर्गाणि माज्ञातं वर्णसंस्थितिम् ॥ ८ ॥ पसंयोगतो ऽष्टधा प्रासिभिर्वा यथाक्रमात् ॥
छिगुणो स्वाधामि ओं प्रोवज्ञो चैत्रिगुणां वदेत् ॥ ९ ॥ अश्वपा ... कस्तु ... योगात्क्रमाद्वदेत् प्रहारं प्राणिनां जातं सा
कृपश्वानस्तु पार्श्वगम् ॥ १० ॥ ... कृत्तिकाज्येष्ठो सर्पभे रोहिणीमृगौ ॥ आर्द्रामूले तथाश्वानो मूषकौ पितृवा
सवौ ॥ ११ ॥ सर्पोदितौ च मार्जारो व्याघ्रो चित्राविशाखके ॥ अथ मार्गोपगावौ भे त्रश्राक्रे नयायुगो ॥ १२ ॥ हस्तस्वातो व
मायौ तुरंगा वश्विवारुणौ ॥ मर्कटो विषमविष्वाखौ याम्यपौष्णे मतंगजौ ॥ १३ ॥ भगार्द्युम्ने सिंहो वैन्द्रपौ देव
३६ विंसकौ ॥ प्राग्भाद्राभिजितौ वभुर्भुवानां जातिरीरिता ॥ १४ ॥ अथ वागरायेष्टीमान् ... नानक्रमेण तु ॥ तस्मिन्न
हनियो वारस्तिथियोनदिने तु नम्रम् ॥ १५ ॥ एकीकृतं भवे देवं वर्गितं दलितं भजेत् ॥ त्रिषष्टेन ३७ वशेषांकं सख्या प्रा
णिवं वं द्विश्रोत ॥ १६ ॥ दलशेषविजानीयाद्धुभादेकः पलायते ॥ वक्षिते रपिनिर्दिष्टं प्राणिनां तु पलायनम् ॥
अथवा पितिपिंवारस्तेन त्वानुवर्गितम् ॥ दलितं वेष्ट मांडौ भिभक्तो शेषांकसंख्यया ॥ १७ ॥ प्राणिनां वधमा
देस्वपमाक्षतीराशि ... मस्तवत् ॥ मरवलनं जन्मभे वाच्यं दुःखं चैव विपत्करे ॥ १८ ॥ अंगभेदाश्वविनिर्वने प्राप्तसोपतनं द्विश्रोत

69

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

शोधे तु शोभनं वाच्यं फलं च विदा सदा ॥ २० ॥ खेचरं भूचरं [illegible] श्रीनंदपाराणां गयार्थिनां ॥ २१ ॥ इति नरपतिजय
चर्यायां स्वरोदये खेचरभूचरचक्रम् ॥ अथ प्रत्यक्षपंचांगं तात्कालिकमनुत्तमम् ॥ येन विज्ञानमात्रेण यातुर्या
त्राफलं लभेत् ॥ १ ॥ वारादिकं पंचपंचांगमुद्योतितं [illegible] नरस्तिथि [illegible] योगाश्च सन्मुहूर्तकाः ॥ २ ॥
वारादिकं तु पंचांगं गतनाडीगुणाः क्रमात् ॥ अष्टाविंशतिः २८ वीरः तिथौ त्रिंशा ३० भे तथा ॥ ३ ॥ अकाशि योगे
[illegible] २७ मुहूर्ते तिथयो मताः ॥ १५ ॥ गतनाडीहताश्चापि भक्ताश्चान्योन्यस्वसंख्यया ॥ ४ ॥ अष्टाविंशल्लया त्रिंश
त्सप्तविंशात्तथा तिथिः ॥ षष्ठिभागे फलं लब्धं स्वस्वसंख्यायुतं भवेत् ॥ ५ ॥ इष्टकालिकपंचांगं वाराद्यैः सेवितं
भवेत् ॥ सामान्येन प्रमाणं स्यात्पंचांगं यदि तत्र किं ॥ ६ ॥ शुभाशुभानि तत्र स्युरेकस्मिन्नपि वासरे ॥ तस्मात्स्थूल
मिदं ज्ञेयमेकस्मिन्नपि वासरे ॥ ७ ॥ स्थूलवत्सर्वकार्याणि विधेयान्यत्र सर्वदा ॥ वर्तमानं तु पंचांगं तत्कालघ
टिकादलैः ॥ ८ ॥ उन्नीतं तत्कालपंचांगं तदग्रे प्रत्ययो भवेत् ॥ ९ ॥ इति स्वरोदये तात्कालिकतिथ्यादिपंचांगचक्रम् ॥
तिः

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

३८ ३७

आर्द्रादिकं लिखेच्चक्रं सगोतं च त्रिनाडिकम् । भुजंगसदृशाकारं मध्ये मूलं प्रकीर्तितम् ॥ १ ॥ तद्दिने यकनाडी स्या
च्चंद्रनामस्तु भास्करः । तद्दिनं वर्जयेत्तत्र विवादे विग्रहे रणे ॥ २ ॥ इति स्वरोदये नाडीचक्रम् ॥ अश्विन्यादि लिखेच्चक्रं
सर्पाकारं त्रिनाडिकम् । तत्र वेधवशान्नूनं विवाहादि शुभाशुभम् ॥ १ ॥ एकनाडीवेधनक्षत्रा अश्विन्यार्द्रादितुमूलरा
एस्तोन्द्र मूलवारुणपः पूर्वाभाद्रपदा तथा ॥ २ ॥ पराये सौम्यं गुरुर्योनि चित्रा मित्रजला द्वये धनिष्ठा चोत्तराभा
द्रमध्यनाडी व्यवस्थिता ॥ ३ ॥ कृत्तिका रोहिणी सार्प मघा स्वाती विशाखके । उषा वस्रवणं पूर्वा पृष्ठनाडी व्यवस्थिता ॥
त्र श्वादि नाडीवेधं नैर्ऋत्यं व दृष्टि तयं त्रामान् । याम्यादि तर्यल यं व त्रिशूलिका दिदृष्टिषष्टकम् ॥ ५ ॥ एवं निरीक्ष्य येद्वे

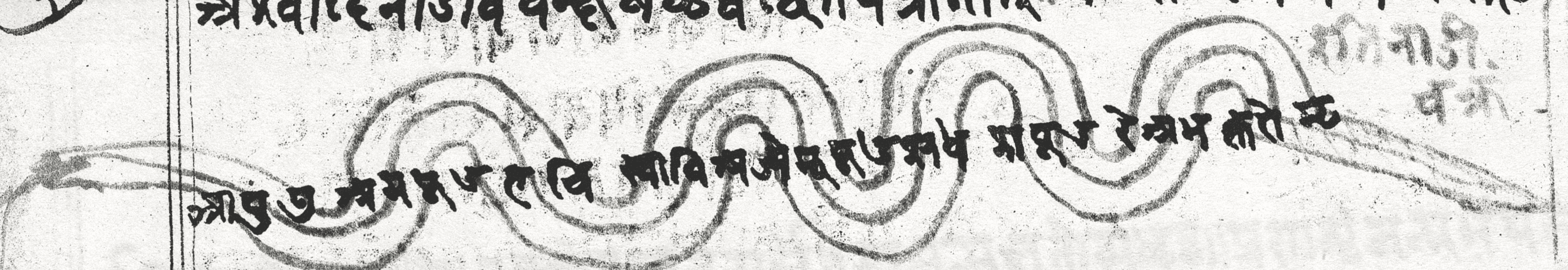

कन्यामंत्रे गुरोस्तरे । पराये स्त्रीस्वामिमित्रेषु
देशे ग्रामे पुरे गेहे ॥ ६ ॥ एकनाडीस्थनक्षत्रि
पक्षसु वरकन्ययोः । तदा वेधं विजानीयात्

(9)

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

र्वा दिक्षु तथैव च ७ एकर्क्षे यस्य जन्मर्क्षं तस्य जन्मस्तनौ व्यथा ॥ प्रशस्तं जन्मभं यस्य तस्य नामर्क्षतो भवेत् ८ द्वयोर्जन्मभयो
र्वेधो द्वयोर्नामभयोस्तथा जन्मनामर्क्षयोर्वेधो नैकर्त्तव्यः कदाचन ९ एकनाडीस्थिता दुष्टा भर्तुः श्रेष्ठे वकुं लोगराः तस्मा
न्नाडीव्यधो वीक्ष्यो विवाहे शुभमिच्छता १० द्वन्नाडीवेधे तेऽभर्त्ता मध्यनाडीव्यधे द्वयम् पृष्ठनाडीव्यधे कन्या म्रियते नात्र
संशयः ११ समासन्नेऽप्यधेऽपि पूर्वं दूरवेधे विरेशातु वेधांतरे भमाने नव वर्षे हुत्वं प्रजायते १२ एकर्क्षे जायते यत्र विवा
हे वरकन्ययोः मूलवेधो भवेत्तत्र महदुष्टफलप्रदः १३ एकनाडीस्थिता यत्र गुरुमंत्राश्च देवताः तत्र द्वेषं रुजं मृत्
युं क्रमेण फलमादिशेत् १४ प्रभुः परायां गणामित्रं देशं यामं सुरं गृहम् एकनाडीगता भव्या विरुद्धा वेधवर्जि
ताः १५ क्रूरग्रहाः क्रांतनाड्यां यस्य जन्मर्क्षसंभवः तस्य मृत्युर्न संदेहो यात्रायुद्धे गुरुद्रवे १६ ग्रहक्रूरव्यधो य
स्य जन्मर्क्षे चत्रिनाडिके हानिर्विघ्नं भयं क्लेशो जायते वधबंधनम् १७ एवं सौम्यव्यधो यस्य जन्मनक्षत्रे प्रजायते
जयं लाभं सुखं तस्य जायते नात्र संशयः १८ शुभाशुभग्रहैर्विद्धा यस्य जन्मर्क्षनाडिका तस्या मिश्रफलं वाच्यं ना

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

०ीवक्रे स्वसप्तके ॥ १९ ॥ एकांशावेव्याधिमत्सुश्रव स्वल्पदुःखं द्वितीयकम् ॥ एतद्ब्रुअं समाप्तिस्थ्यं श्रविन्याद्यं त्रिपंक्तितः ॥ वेधो द्वा
दशानाडीभिः कर्तव्यः पन्नगाकृतिः ॥ २० ॥ आद्यंशेन चतुर्थांशेन वादिमम् ॥ द्वितीयेच तृतीयं तु तृतीयेन द्वितीयकं ॥ २१ ॥
एकांभां भाव्यधो येषां जायते वरकन्ययोः ॥ तेषां मृत्युर्न संदेहः शेषाः स्वल्पदुःखता ॥ २२ ॥ गुरुमंत्राश्च देवाश्च वेधाशास्या
३८ नभोभना ॥ अन्यां भाकगता भव्या ज्ञातव्या सर्वदा बुधैः ॥ २३ ॥ प्रभुः परण्यां गराणां ... मित्रं देशं ग्रामं पुरं गृहम् ॥ अंशावेधं
स्थितं भाव्यं विरुद्धं वेधवर्जितम् ॥ २४ ॥ इति स्वरोदये द्वादशनाडीचक्रम् ॥ अहि चक्रं प्रवक्ष्यामि यथा सर्वत्र भाषितम्
द्व्यं शल्यं तथा भद्रं ये न जानंति साधकाः ॥ १ ॥ निधिनिवर्तनैकस्यः संभ्रां तोयत्रमूतले ॥ तत्र चक्रमिदं स्यात्पंस्था
३८ नद्वारमुखस्थितम् ॥ २ ॥ ईईरिस्वोऽष्टकोले खंभातिर्यक्वंच तथैव च ॥ अहिचक्रं भवत्येवमष्टाविंशतिकोष्ठकम् ॥ ३ ॥
नत्रयो श्राश्विन्यास्यं कार्त्तिकादिग्भागपभम् ॥ उत्तराफाल्गुनीलेख्यं पूर्वे पन्नगाभसप्तकम् ॥ ४ ॥ अहिर्बुध्न्या
जपादर्शं प्रान्तभं शाल्मसार्प्यभं ॥ ६ ॥ व्यहस्तं समालेख्यं द्वितीयां पंक्तिमास्थितम् ॥ ५ ॥ विधिविधिक्षपानिध्यास्यं

(73)

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

सौम्यरौद्रं पुनर्वसू चित्राभं वस्तृतीयायां पंक्तौ विज्ञस्य सप्तकम् ६ विधिवद्दर्शनीयं भं मूलं ज्येष्ठामैत्र विशाखके
स्वातीपंक्त्यां चतुर्थ्यां च कृत्वा वक्रं विलोकयेत् ७ एवं प्रजायते वक्रो प्रशस्ताः पन्नगाकृतिः धारशा खेमबा
याम्ये द्धारस्था कृत्तिका मता ८ अश्वीदा पूर्वाषाढादि त्रिकं पंच चतुष्टयम् रेवती पूर्वभाद्र दौर्भा निष्ठोषा
शोभास्वाती ९ ४ह्यादिगतानां भोभ २७ श्रावण्या ६० महोत्थ के दिनेंदु मुक्तो युक्तो सौ भवेत्तत्कालं च द्रुमाः १०
वृंद्रव सोदये सूर्यम् सर्वं वेदकालिकम् पश्चाद्विलोकयेन्नोच स्वर्सैवा वान्यभे स्थितो ११ चन्द्र अज्ञेय स
कैंद्र स्तदास्ति निश्चितं निधिः भानु अर्के स्थितो तौ वेन दाभाल्यं च नान्यथा १२ स्वस्वभे द्विजयं यंत्रे यं नास्ति
विंवि द्विपर्य्यये स्थितं मलव्य ने द्रव्यं चन्द्रे क्रूरग्रहान्विते १३ उच्चे चन्द्रे भवेन्मुद्रा नीशोच्चद्रेऽल्पकोनिधिः
ग्रहदृष्टिवसात्सोपि विज्ञेयो नव धातुधैः १४ हेमतारं च ताम्रारं रत्नं कांश्यपायसं वपुः नोगं च द्रे विजानीया
द्वास्करादि ग्रहेहिते १५ भिन्ने भिन्नभं भवे द्रव्यं भूत्वं दृष्टि विपर्यये सर्वग्रहे हि ते चन्द्रे निर्दिष्टो सोमलालिधि ११४

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

भुमस्थेचगतेवंद्रेणोमस्यान्नात्रसंशय: ॥ पापक्षेत्रेनजाभोहिविज्ञेय: स्वरपारगे: ॥१७ हेमतास्वृतांन्गारंपाषाणं
मन्मयायसी ॥ सूर्य्यादिग्रहगेषुन्द्रे द्रव्यभांडंप्रजायते ॥१८ भुन्कोरामपंशमानेनमूमानंकोविकै: परे: ॥ नीचेद्विध्रु
परेनीचेजलस्यासोभवेन्निधि: ॥१९ स्योर्वस्थेमध्दगंद्रव्यंनवांशक्रमेणाचं ॥ परमोच्चोपरेतुंगेभिन्निस्थमस्तसंके
३८ मे ॥२० वंद्रांशाभक्तोमानेनद्रव्यसंख्याविधीयते ॥ तस्यादेशगुणाच्छि: षड्गोंदुवल्लकमात् ॥२१ अधिष्ठितंभवेद्द्रव्यंय

रे	ग्र	भ	क्ष	म	ह्रू	ॐ	ह्रीं
उ	प्र	श्रा	हो	ग्र	पु	ह	ह्रीं
ग्र	प्र	धं	म्र	ग्रा	पु	वि	ह्रीं
उ	प्र	म्रू	ज्ये	ग्र	वि	स्वा	ह्रीं

ग्रवन्द्रोग्रहान्वितम् ॥ तद्दधिष्ठापकोज्ञेयोभास्करादिग्रहे: क्रमात् ॥२२ ग्रहमुख
ग्रहेचैवक्षेत्रपालंचमल्लिका ॥ दीपेसंभीवशांरुद्रंपस्तनागंविद्रु: क्रमात् ॥२३
३९ ग्रहेहोम: प्रकर्त्तव्योमुखेनारायणीवलि: ॥ क्षेत्रपालेसुरामांसंमात्स्यकायाम
लावलि: ॥२४ दीपेक्षेदीपजापूजाभीगरोभीवशार्वनं ॥ रुद्रेपरुद्रजोजाप्यो
यहेयलादिप्राद्य: ॥२५ नागेनागग्रहला: स्वज्यागणकार्थेनसंभृता: ॥ लक्ष्मी
धरादितत्वानिसर्वकार्येषुपूजयेत् ॥२६ एवंकृतेविधानेपिनिरसाध्योपि सिध्यति ॥ निर्विघ्नात्स्यानरालोकेवंदनीया

78

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

नसंशयः ॥ ७७ ॥ इति नरपतिजयचर्य्यायां ब्रह्मयामले स्वरोदये अहिबलचक्रम् ॥ लांगले दश काष्ठकं योत्र द्वयसम
न्वितम् ॥ दश काद्दि लिखेद्धानि दिने भाक्रो नभादितः ॥ १ ॥ दश काहलसकानां द्विद्वि स्याने त्रिकं त्रिकम् ॥ यत्र योः पं
चके नत्र गराशा वक्रे लांगले ॥ २ ॥ दश स्ये जुग वां हानिः पुकस्ये स्वामिनो भयम् ॥ लक्ष्मी लांगल योत्रस्ये त्रैत्रा एभ
दिने सर्वको ॥ ३ ॥ इति स्वरोदये लांगलचक्रम् ॥ सूर्य्यगा दुरगः स्याप्य स्त्रिनाड्ये कांतए क्रमात् ॥ मुखे त्री शिगले त्रीणि
भानि हृद्दशा चोदरे ॥ १ ॥ पुच्छे तु यवहिः पंच दिनभाद्य फलं वदेत् ॥ वदने तु लकं विंघाड्डलके गारकस्तथा ॥ २ ॥ ७ हदे
धान्यवृद्धिः पुच्छे धान्यक्षयो मतः ॥ इति योगभयं वा स्वे वक्रं पी जो त्रि संज्ञके ॥ ३ ॥ इति स्व
रोदये वी जो त्रि वक्रं
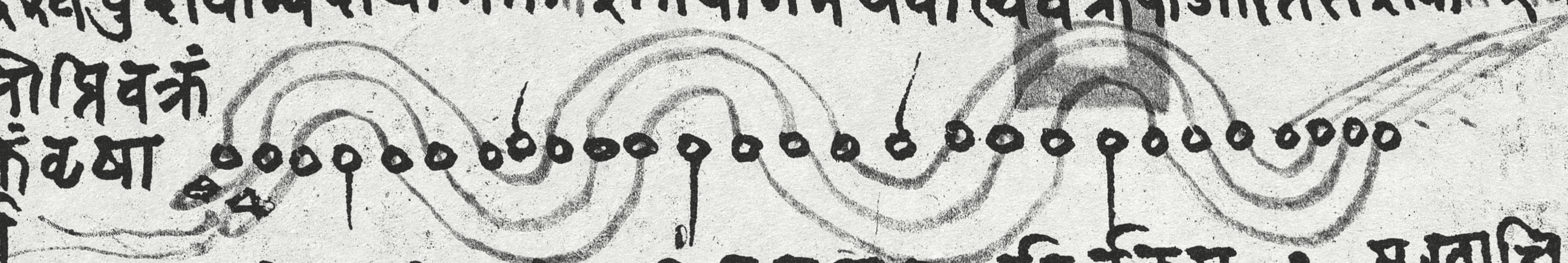

वृषभवक्रं वृषा
कारं स पी
वयवसंयुतम् ॥ लिखित्वा विन्यसेद्धानि वृषनाम सपूर्वकम् ॥ १ ॥ मुखादि कर्णौ शृंगौ च स्कंधे ॥ पृष्ठि कां द्वि कं

७८

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

वीग्रहे विद्धो यदा शशी तदा नितुलपानीयं दुर्दिनं तु भवेद्ध्रुवम् २० यस्य ग्रहस्य नाडीस्थश्चंद्रमास्तद्ग्रहे रावेन्तु दृष्टो युतो:
करोत्यन्नं यदि ही रोगो न जायते २१ पीस्य नाडिगश्चंद्रस्तत्र खेटा: शुभाशुभा: त्रिचतु:पंचपानीयं दिनान्येकत्रिसप्तकं २२

कृ	रो	मृ	आ	पु	पु	अ
वि	स्वा	चि	ह	उ	पू	म
अ	ज्ये	मू	पू	उ	श्र	ध
भ	अ	रे	उ	पू	श	ध
चंड	वयु	दहन	सोम्य	आ	नीर	अमृत
श	म	भौ	गुरु	शुक्र	बु	चंद्र

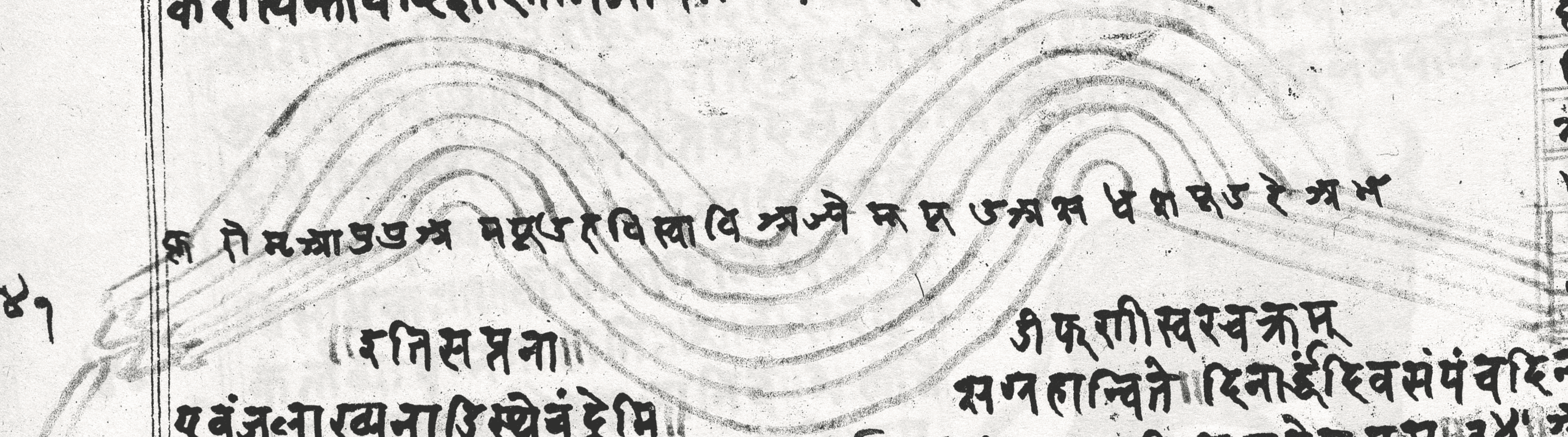

इति सप्तनाडीफणीस्वरचक्रम्

सप्तनाड्यान्विते दिनार्द्धदिवसं पंचदिनानि जायते जलम् २३ नीरनाडीस्थिते
एवं जलाख्यनाडिस्थेवं द्रेमि अमृतनाडिन्ये येयत्र भवंति सर्वे खेचरा:
चन्द्रे तत्रस्थे: पूर्ववद्ग्रहै: यामं दिनार्द्धं वा त्रीरात्रा दिनानि जायते जलम् २४ सौम्यनाडीमहावात
तत्रवृष्टि: क्रमाद्बोध्य २६ स्यकीर सद्वासरान्त्र २५ सौम्यनाडीगता सर्वे वृष्टिदास्ते दिनत्रयम्

जीविताद्धष्ठे छिकाद्धहेंदु द्युपादो द्द रेन्यसेत्॥ २ हलप्रवाहवीजोप्तिप्रारंभादिदिनर्क्षके यात्रांगे संस्थिते सर्वं दुःखं स्याद्धसौ

शुभाशुभम्॥ ३ हानिर्वल्लीगते मुखानि नयनेकर्णौ भुमिलाटके श्रीर्वै स्याद्धति रत्त्रश्रृंगयुगले स्कंधस्थिते शोभनम्

३८ पृष्ठे राज्यभयं वपुच्छगते पादेभ्रमं हस्ता रवं चैवं चन्द्रभजं फलप्रकटितं चक्रे वृषाख्ये नराणाम्॥ ४ इति स्वरोदये वृष

भचक्रम्॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि यथेकं सप्तनाडिकं॥ येन विज्ञानमात्रेणाव छिं जाते

तिसाधकाः॥ १ कृत्तिकादिलिखेत्पङ्क्ति सामिजितिक्रमेण च॥ सप्तनाडीयथ तत्र

४० कर्त्तव्याः पन्नगाकृतिः॥ २ ताराचतुष्क वेधेन नाडिकैका प्रजायते॥ तेषां नामान्य

हं वक्ष्ये त[?]थावैव फलानि च॥ ३ कृत्ति व विशाखा च मैत्रा[?] व्यं भरणी तथा॥ ५

र्ध्राघाप्राणिनाडी स्याद्धंडनाम्नि धाम ता॥ ४ रोहिणी स्वाति ज्येष्ठा श्रविष्ठा द्वितीया

नाडिकामता॥ आदित्यप्रभवा नाडीवा सुनाडी तथैव च॥ ५ सौम्यं चित्रा तथा मूलं

योस्मसंचतुर्थकं॥ तृतीयां गारका नाडी दहनाख्या तथैव च॥ ६ रौद्रं हस्तं त

79

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

थापूर्वाषाढाभाद्रपदोत्तरा चतुर्थी जीवनाडी स्यात्सौम्यनाडी प्रकीर्तिता: ७ पुनर्वसूत्तराफाल्गुन्युत्तराषाढतारका:
पूर्वाभाद्रा वसुकाख्या पंचमी नीरनाडिका ८ पुष्यर्क्षफाल्गुनीपूर्वाभिजिच्छततारका षष्ठी नाडी च विज्ञेया तु धाराख्या
जलनाडिका: ९ श्लेषर्क्षं मघाकर्णो धनिष्ठा च तथैव च अमृता स्याद्धि सा ज्ञेया सप्तमी चंद्रनाडिका १० मध्यमार्गे स्थि-
ता सौम्या: नाडी तस्याग्र पृष्ठत: सौम्यया म्यगते ज्ञेयं नाडिकानां त्रिकं त्रिकम् ११ क्रूरा याम्यगता नाड्य: सौम्या सौम्यादि-
गास्थिता: मध्यनाडी च मध्यस्या ग्रहरूपफलप्रदा १२ एकनाडीगता ह्यथा ग्रहा: क्रूरा: शुभा यदि ततो नाडी फलं वाच्यं
शुभं वा यदि वाशुभम् १३ ग्रहा: कुर्युर्महावातं गता वाताख्यनाडिका वायुनाडीगतो वायुं दहन्यामतिदाहका: १४ सौ-
म्यनाडीगता मध्या नीरस्या मेघवाहका: जलायां वृष्टिदा: श्चंद्र: नाडिगा श्चातिवृष्टिदा: १५ एकोप्येतत्फलं दत्ते स्वना-
डीसंस्थितो ग्रह: भूस्तत: सर्वनाडीस्थो दत्ते नाशुद्रवं फलं १६ प्रावृक्काले समायाते रौद्राद्यर्क्षगते रवौ नाडीवेधसमा-
योगो जलयोगं वदाम्यहम् १७ यत्रनाडीस्थितश्चंद्रस्तत्रस्या: खेचरा: यदि क्रूरसौम्यविमिश्राश्च तद्दिने वृष्टि-
रुत्तमा: १८ एकर्क्षसमायोगे जायते यदि खेचरै: तत्रकाले महावृष्टिर्यावत्स्याशाकेपाश्री १९ केवलै: सौम्यपापै:

(79)

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

दुष्टवृष्टिप्रदा ग्रहाः २६ एकनाडीसमारूढौ चंद्रमाधरणीसुतौ यदि तत्र भवेज्जीवस्तदैकार्णविता मही २७ निर्जलाजल
दा नाडीभवे योगे शुभाधिके क्रूराधिकसमायोगे जलदाप्यंबुनाशकाः २८ याम्यनाडीस्थिताः क्रूराः अनावृष्टिप्रसूचकाः सु
भग्रहाश्च जलांशं स्यात् स्तोकवृष्टिप्रदा ग्रहाः २९ बुधशुक्रौ यदैकत्र गुरुणा च समन्वितौ चंद्रयोगे तदा काले जायते वृष्टिरुत्त
मा ३० जलयोगे समायाते यदा चंद्रदृशि तौ ग्रहौ क्रूरैर्दृष्टौ युतौ वापि तदा मेघोऽल्पवृष्टिदा ३१ उदयास्तमने मार्गे वक्रि
ण्केऽप्यसंक्रमे जलनाडीगता खेटाः महावृष्टिप्रदायकाः ३२ इति यामलीयस्वरोदये सप्तनाडीचक्रम्. नवोर्ध्व
गानि धिष्ण्यानि नव तिर्यग्गतानि च अधोगतानि धिष्ण्यानि नव चैवं विनिर्दिशेत् १ चतुर्नाडिगतो वेधो नवकैर्द्वा
त्रयोन्मितः सर्पाकारस्य चक्रस्य कालचक्रं प्रजायते २ त्रीणि मध्यगतर्क्षाणि तानि कालमुखानि तु कोणास्थि
ते द्वे धिष्ण्ये ते चंद्रंष्ट्रं द्वयं मतम् ३ दिनसंमादितः कृत्वा नामर्क्षं यत्र संस्थितम् मुखदंष्ट्रागते मृत्युः शुभमन्यत्र
संस्थिते ४ ज्वरिते नष्टयुद्धे च विवादे विग्रहे रणे कालदंष्ट्रास्थितां गतां नामस्य यस्य तस्य महद्भयम् ५ इति स्वरोद
ये कालदंष्ट्राचक्रम्. सप्तविंशति भान्यत्र पंक्तिरुत्क्रमेण च अंतरे अंतरे वेधः फणिचक्रं त्रिनाडिकम् १ यत्र श्र

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

३८ ऽस्थितो भानुस्तत्रारोगाय शुध्यः नामक्षत्रस्थिते यत्र ज्ञेयं तत्र शुभाशुभम् २ कुर्यान्मृत्युं च रोगं च नाडीवेधगतेऽस्यां
वर्जये सर्वकार्येषु युद्धकाले विशेषतः ३ निर्वेधमस्त्रमध्यस्थं यस्य नाम प्रजायते सिध्यंति सर्वकार्याणि संग्रामे
विजयी भवेत् ४ इति स्वरोदये सूर्यफणिचक्रम् सूर्यफणी स्वरे च ज्ञेयं द्वंतं च शुभाशुभम् चंद्राद्दोलस्फलं क

५२

(81)

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

वंत्रे यंबंद्र फराशीस्वरे ॥ १ ॥ इति स्वरोदये चन्द्रफराशीस्वरचक्रम् ॥ हीनसैन्यस्तथा स्थायी जायी सैन्याधिकः सदा ॥ अबलस्य बलो
पायं वक्ष्येहं कविसंगरे ॥ १ ॥ अथ शोचेस्तथा शोचु निशीथे मृगयांगते ॥ शोकार्ते व्यसने प्राप्ते हतसैन्ये विनायके ॥ २ ॥ व्यव
धाक विकालस्तोकस्थितो दुर्बलेन्द्रपे ॥ इति कुर्वन्नरान्नृपं जयतीह न संशयः ॥ ३ ॥ चतुरस्त्रं त्रिनाडीकं कविचक्रं लिखे
द्बुधि ॥ प्रवेशो निर्गमे भानि स्थानधिष्ण्यादि विन्यसेत् ॥ ४ ॥ यत्र नामोद्भिते स्थाने शत्रुसैन्यं व्यवस्थितम् ॥ तत्र चक्रं
समालेख्यं सैन्याध्यक्षस्य पूर्वकम् ॥ ५ ॥ त्रीशा त्रीशा प्रवेशो च ईशादौ विदिशि क्रमात् ॥ निर्गमं च चतुष्कं च पूर्वा
शादिक्रमेशाव ॥ ६ ॥ सौम्याः क्रूरगता हास्तत्र प्रवेशो निर्गमे तथा ॥ वक्रातिचारगत्या वक्रात्वाक विरशा कुरु ॥ ७ ॥
जीवपक्षे स्थितेचन्द्रे स्वकुलस्थे प्रवेशके ॥ यानं कविरशो [illegible] त्वा प्रवेशा निर्गमो ॥ ८ ॥ उदितास्तु स्वगोये यांज
न्मस्त्रदोहु संभवः ॥ तद्दिने ते भयः सर्ववर्जनीयाः कवोरशो ॥ ९ ॥ क्रूरे प्रवेशे प्रवेशार्थे यत्र तत्र विशोद्रशाम् ॥ वक्रस्थे
निर्गमे सौम्ये तद्दिशा निर्गमं कुरु ॥ १० ॥ प्रवेशार्थे प्रवेशं च निर्गमे निर्गमं तथा ॥ भूवलं पृष्ठतः कृत्वा प्रोन्नतः क
विरशो जयः ॥ ११ ॥ इति स्वरोदये कविचक्रं ॥ चतुरस्त्रं चतुर्द्वारं खलचक्रं लिखेद्बुधः ॥ नंदादितिथयोऽस्यास्युः

82

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

पूर्वद्वारक्रमेणाव पूर्वाशादिचतुष्केषु सप्त सप्तक्रमेणाव कृत्तिकादि लिखन्मध्ये रेखेऽभान्यविंशति र शनिचन्द्रौ
कुजः सौम्यो भानुशुक्रौ बृहस्पतिः मध्ये वह्निर्गतादेवा अपसव्यदिशाक्रमे र यद्दिने यद्दिक्षोस्तु स्तिथिविष्टदिना

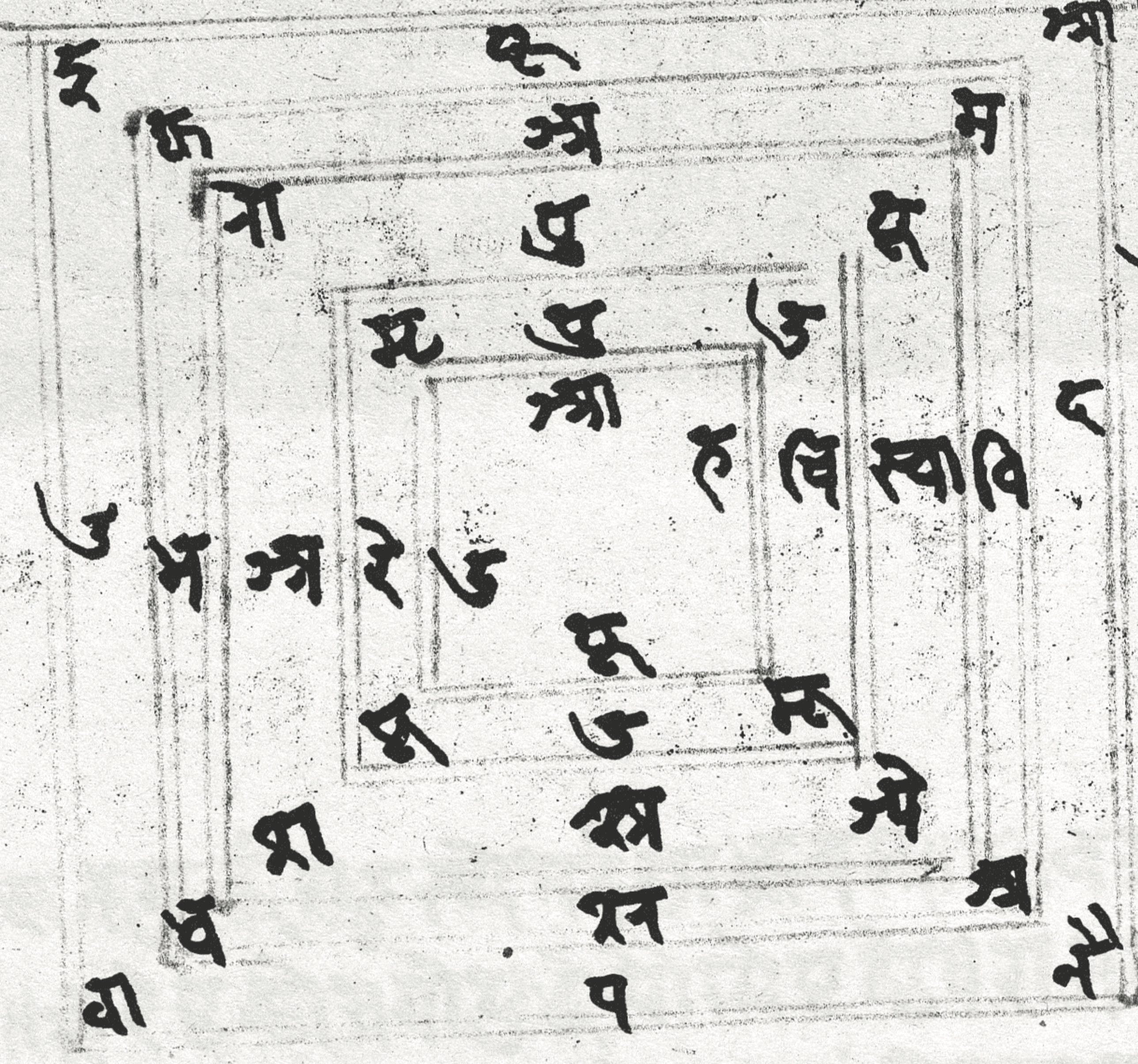

धिपाः प्रवेशाः खलके द्वारे कर्तव्यास्तेन सर्वदा ४
खलकाभ्यंतरे काल: शनिसूर्ये ज्यमंगलेः
बुधशुक्रौ इंदु निर्वाहे स्यापी जायी क्रमाज्जो
पी ५ खलके मध्यनक्षत्रे योग्रहो यत्र संस्थि
तः तत्र स्थानगते चंद्रे फलवक्ष्ये शुभाशुभं
६ सूर्यस्थाने गते सूरो म्रियते चंद्र मित्रगे
भौमस्थाने महाक्रोधः बुधस्थाने महद्भयं ७
गुरुस्थाने स्थितस्यातु भंगमायाति भार्गवे

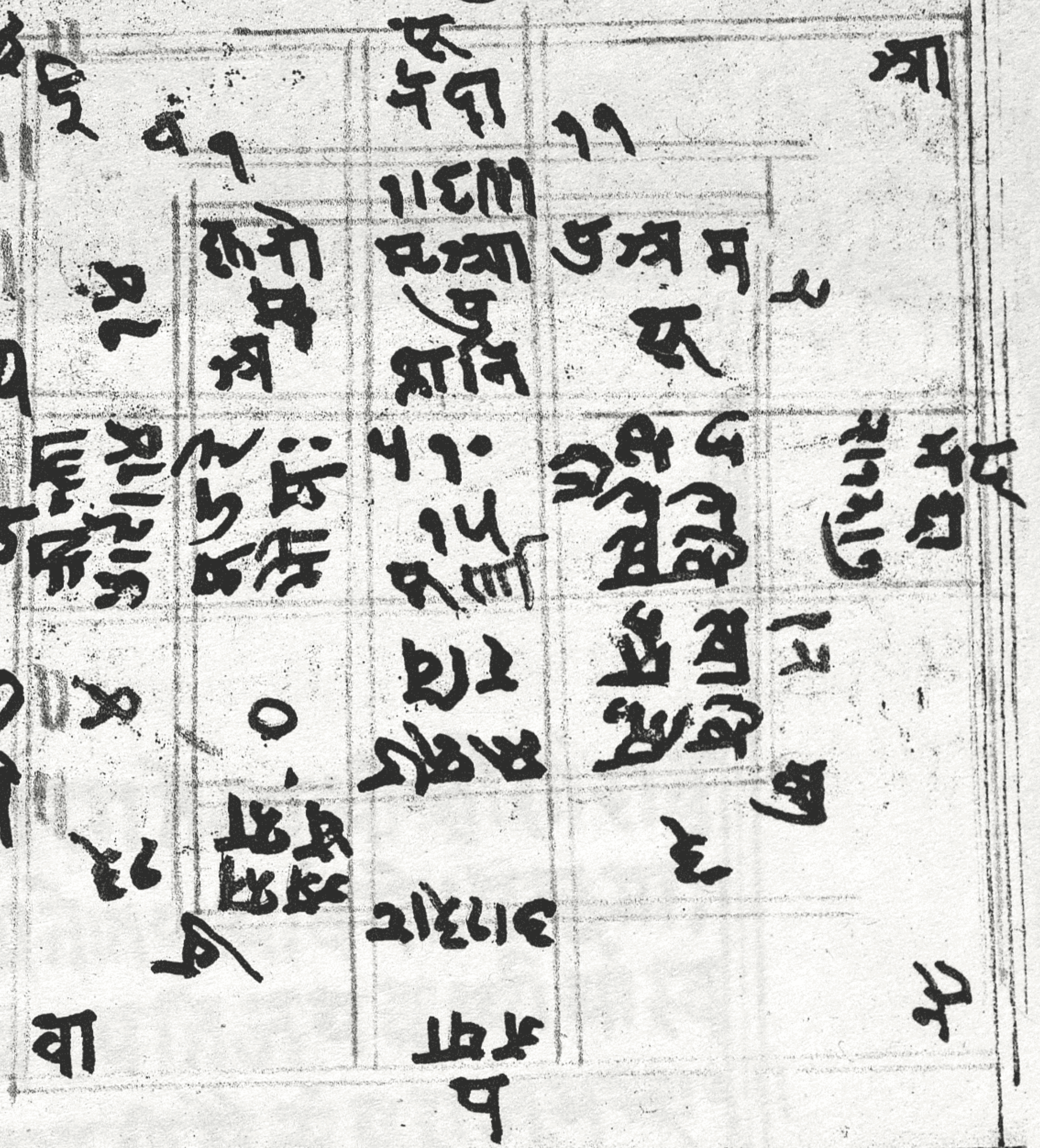

शनिस्थे संस्तनतुद्वं राहुस्थे मरणं ध्रुवम् ॥ ८ ॥ वक्रस्थाने भवेद्भंगः शीघ्रस्थाने च धावति ॥ समाचारगते स्थायी नीचोच्चे दाव

ग्रहेति ॥ ९ ॥ क्रूरे पृष्ठोऽजयो युद्धे सौम्ये पृष्ठे पराजयः ॥ क्रूरे च सन्मुखे मृत्युः जय सौम्यग्रहे संस्थिते ॥ १० ॥ योधयोः पृष्ठगाः

क्रूराः उभयोर्मृत्युकारकाः ; सौम्याः संधिप्रदा युद्धे मित्राभिन्नफलप्रदाः ॥ ११ ॥ इति यामलीय नरपतिजयचर्यायां स्व

रोदये खलचक्रम् ॥ ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि कोटयुद्धस्य निर्णयम् ॥ स्तोकारिः कुरुते यत्र भूरिसैन्यपराजयम् ॥ १ ॥

पस्यात्रयत्नाद्देव राज्यं कुर्वन्ति भूतले ॥ विग्रहं चतुरासास्त सीमास्थे भात्तु मिसह ॥ २ ॥ विषमं दुर्गमं घोरं वक्रं भीरुभया

पहम् ॥ कपिशीर्षैस्तु शोभाढ्यं रोद्दालकमंडितम् ॥ ३ ॥ प्रतोलीयस्य कालस्य परिखाकालरूपि रातीर रातुर्यत

तारोपं छिं कुलीयंत्र वाहनम् ॥ ४ ॥ सुशालैः सुदूरैः पाशैः कुंतखड्गैः धनुः शरैः ॥ संयुतैः सुभटैः पूर्णैरेराति दुर्गं समा

द्विषोम् ॥ ५ ॥ दुर्गस्थो दुर्गमः शत्रुरसाध्यो येन सिध्यति ॥ कोटचक्रं प्रवक्ष्यामि विशेषाद्दष्टधा पुनः ॥ ६ ॥ प्रथमं भन्म

यं कोटं जलकोटं द्वितीयकं ॥ तृतीयं ग्रामकोटं च चतुर्थं तत्र गह्वरं ॥ ७ ॥ पंचमं गिरिकोटं च षष्ठं कोटं वनामरम् ॥ सप्त

मं वक्रभूमिस्थं विषमाख्यं तथाष्टकम् ॥ ८ ॥ मन्मपे साधयेत्तं वडिं जलस्थे वंधमोहराणम् ॥ ग्रामदुर्गेऽग्निदाहं प्रवप्र

84

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

वेश्मांतत्रगाह्वरं ९ पर्वते स्थानभेदं च भवलंबं तडागपरम् । वक्राख्ये कवियोगे च विषमे स्याधिजायिनाम् १० अस्ति दुर्गे
वल्गाकीर्णं च वक्रावृत्तं च टीकार्धम् । तथा वर्णं च पञ्चाख्येय ज्ञेभेदं च सर्वदम् ११ एतन्नामाष्टकं ज्ञेयं वर्गाष्टकं क्र
मेण वै । यस्य वर्गस्य यो भक्ष्यः स वर्गस्तस्य भंगदः १२ अगरुडः के मार्जारश्च सिंहश्च श्वस्तनी स्तृतः तसप्पश्च
पञ्चाखुश्च यमृगः शाम्बजात्मजः १३ दुर्गवर्गस्य ये भक्ष्याः वर्गास्तन्नामयेनराः ते दुर्गे तेररोस्याज्यानकार्गी
व्यागणाधिपाः १४ स्ववर्गात्यं च मे स्यान्नरवंडी भंगश्च जायते । अवर्गादष्टकं ज्ञेयं पूर्वादष्टदिशाक्रमात् १५
४४ कोटवर्त्मालिरवेत्वाशेचतुरस्रं त्रिनाडिकम् । कृत्तिकादीनि धिस्त्यानि साभिजिन्त्यसेदुधः १६ वहिः कोटेच मध्ये
च मध्यदुर्गे पुनः पुनः । प्रवेशो निर्गमस्तत्र ज्ञातव्यः स्वरवेदिभिः १७ वहिर्हस्ताभान्यत्र प्राकारे तारकाष्टकं
दुर्गमध्ये तथा वाह्ये मध्ये स्तंभचतुष्टयम् १८ कृत्तिकापुष्यसार्प्यं च मघास्वातीविशाखके अनुराधाभि
जित्केशेधानिष्ठाश्विपूमाकंपम् १९ आस्यपुनर्वसुभौग्यं चित्राज्येष्ठोत्तरातथा । शतभं रेवतीयेव प्राकारे
तारकाष्टकम् २० मृगं रोहोत्तराहस्तपूर्वाभाद्रवारुणी । उमरे उत्तराभाद्रपत स्तंभचतुष्टयम् २२ कृत्ति

कार्यं मध्यार्धं च भे आर्धं वा सवादिकम्॥ चीशि श्रीशिप्रवेशे च घाटिका भिमानि निर्गमे॥२३॥ फलिकादि रयं न्यासः स
वो धार्थं प्रदर्शितम्॥ दुर्गभाङ्गु शानावात्र ग्रहैर्वीच्यं ततः फलम्॥२४॥ चतुरस्रं च वर्तुलं दीर्घं त्रिकोणं च दीर्घकम्
म्र्ईचन्द्रं तथा ज्ञेयं गोस्तनं धनुराकृति॥२५॥ चतुरस्रे तथान्यासो भूमिभागक्रमेण च॥ प्रवेशनिर्गमस्तंभास्तथाच्चा
दि सप्तके॥२६॥ दुर्गभित्ति विभागेन दातव्यं विस्तमंडलम्॥ तत्रस्थैः खेचरैः सर्वैः फलं वाच्यं यथोदितम्॥२७॥
बाह्ये भे मध्यभे चैव यत्र स्युः क्रूरखेचराः॥ तत्र स्थाने कृतं यत्नं हंति दुर्गः ससैन्यकम्॥२८॥ बुधशुक्रौ गुरुजीवा
श्च सदा सौम्यग्रहाः मताः॥ शन्यर्कराहु माहेयो केतुः क्रूरग्रहाः मताः॥२९॥ त्रिप्रकारो ग्रहाचारो वक्रः शीघ्रः स
मोतिमे॥ उच्चनीच समास्ते च त्रिधा वक्रे न्यमंति च॥३०॥ उर्ध्वार्धः समस्तिर्यक् दृष्टिभेदश्चतुर्विधः॥ स्वर्क
मित्रः समः शत्रुः स्थानभेदश्चतुर्विधः॥३१॥ सूर्यमुक्ताः द्वितीयं ते शीघ्रगाश्च द्वितीयगे॥ समस्तृतीयगे [illegible]
मंदभाभो चतुर्थगे॥३२॥ वक्राः पंचमषष्ठेऽर्के त्वतिवक्राः सप्तमे॥ नवमे दशमे भानो जायते कुटिला गतिः॥३३॥

८६

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

३८

४५

शीघ्रगास्वभवंत्येते द्वादशैकादशे तथा राहोर्वक्रः सदा ज्ञेया रवींदू शीघ्रगौ सदा ३४ शीघ्रोतिचारगत्या वे समपश्वसम
मंदयोः वक्रातिचारकौटिल्यगत्सा वक्रग्रहो मतः ३५ क्रूरोति क्रूरतां याति सौम्यो याति स सौम्यताम् वक्रचारे
भुत्पन्ने शीघ्रेप्येवं विपर्ययः ३६ मेषो वृषो मृगः कन्याकर्कमीनतु
लोः क्रमात् स्यादित्यादिग्रहे ह्युच्चानीचं यत्तस्य सप्तमः ३७ उच्चानीचं
वपतुर्यं समस्थानं तत् दृश्यते उच्चस्थं मध्यमं नीचं चैव यत्र व्यवस्थितं
३८ ऊर्ध्वदृष्टीव भौमार्कौ केकरौ बुधभार्गवौ समदृष्टीव जीवेंदू
मालि राहोरधो दृष्टी ३९ स्फुहदोः केतुभौमज्या एवं युत्तत्र भानुजाः
त्रस्योन्यं वैरतो ह्येते राहोः सर्वैव शत्रवः ४० स्वक्षेत्रस्थे बलं पूर्णं
पादोनं मित्रभे ग्रहे अर्द्धं समग्रहे ज्ञेयं पादं शत्रुग्रहास्मृते ४१ क्रूरा

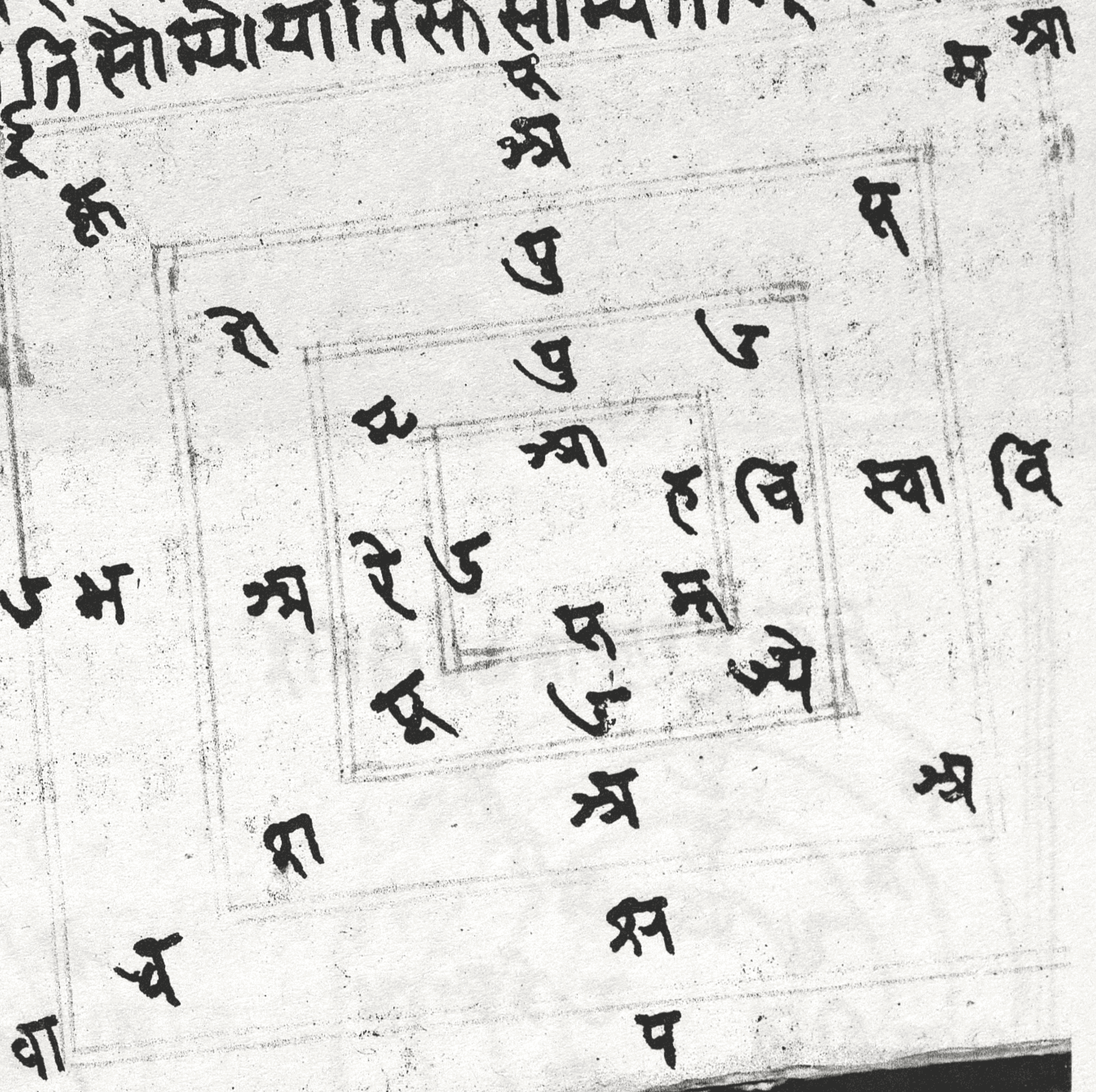

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

इति वर्तुलाकारकोष्टचक्रं

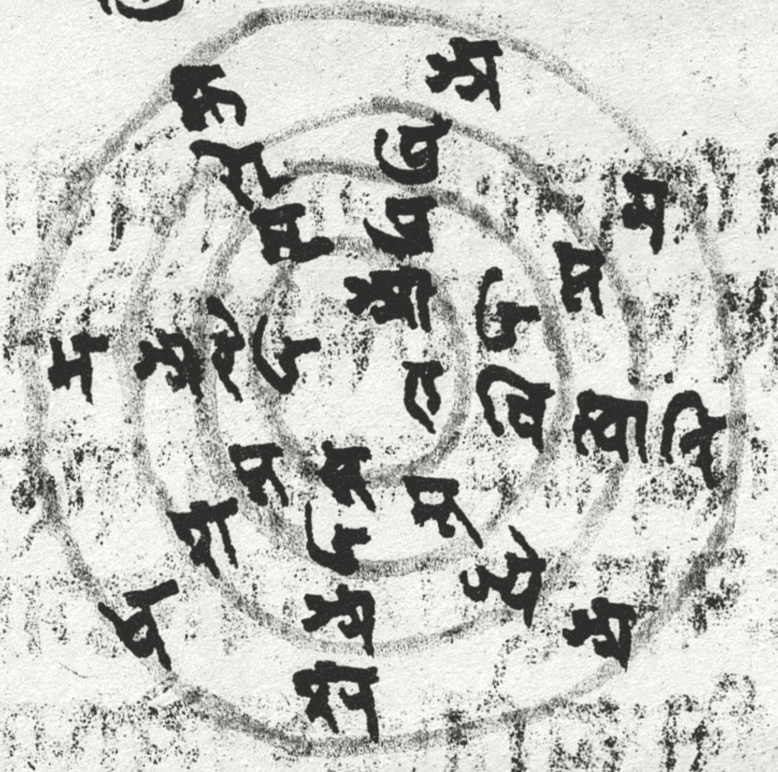

इति दीर्घवर्तुलाकारकोष्टचक्रम्

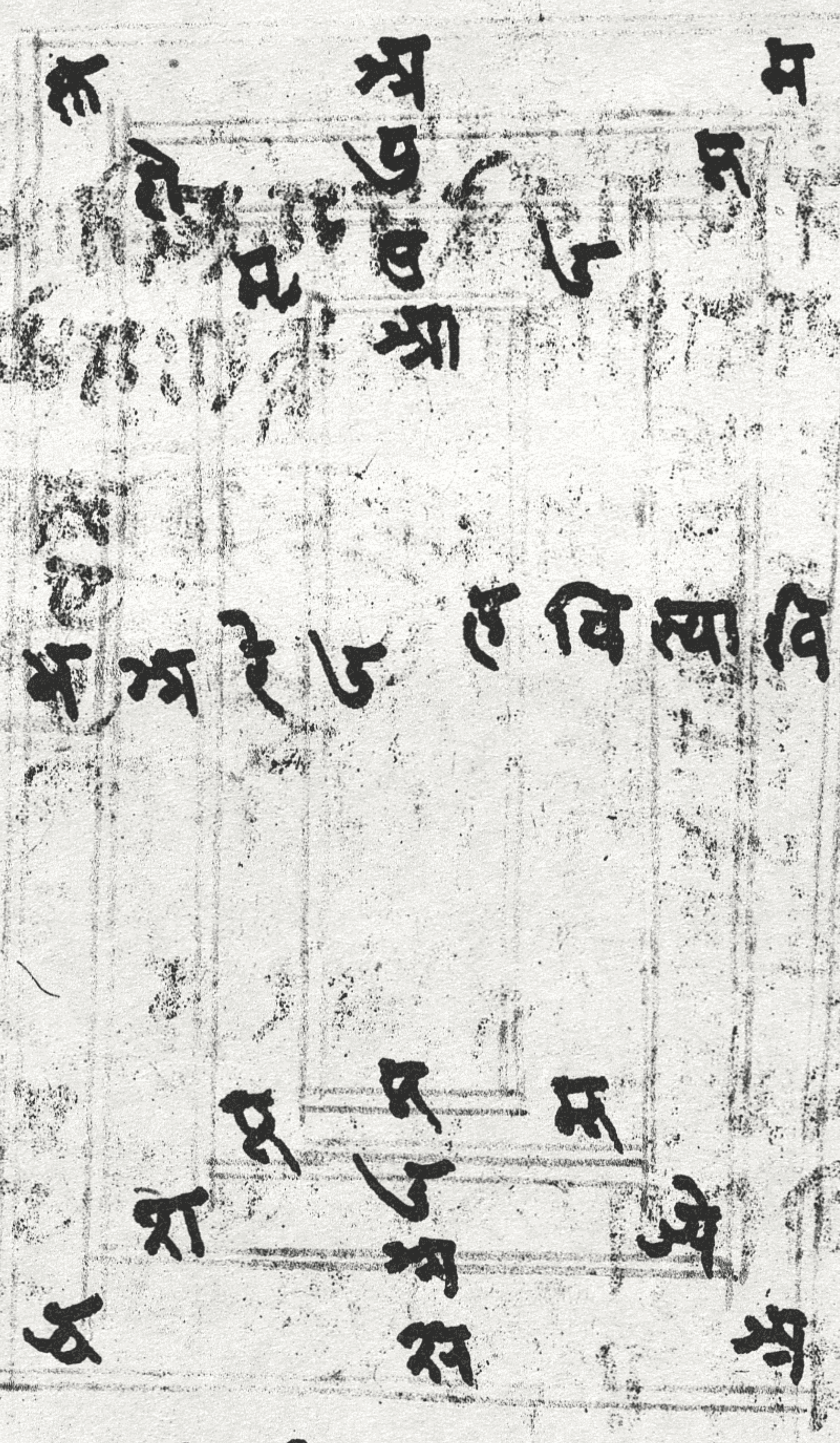

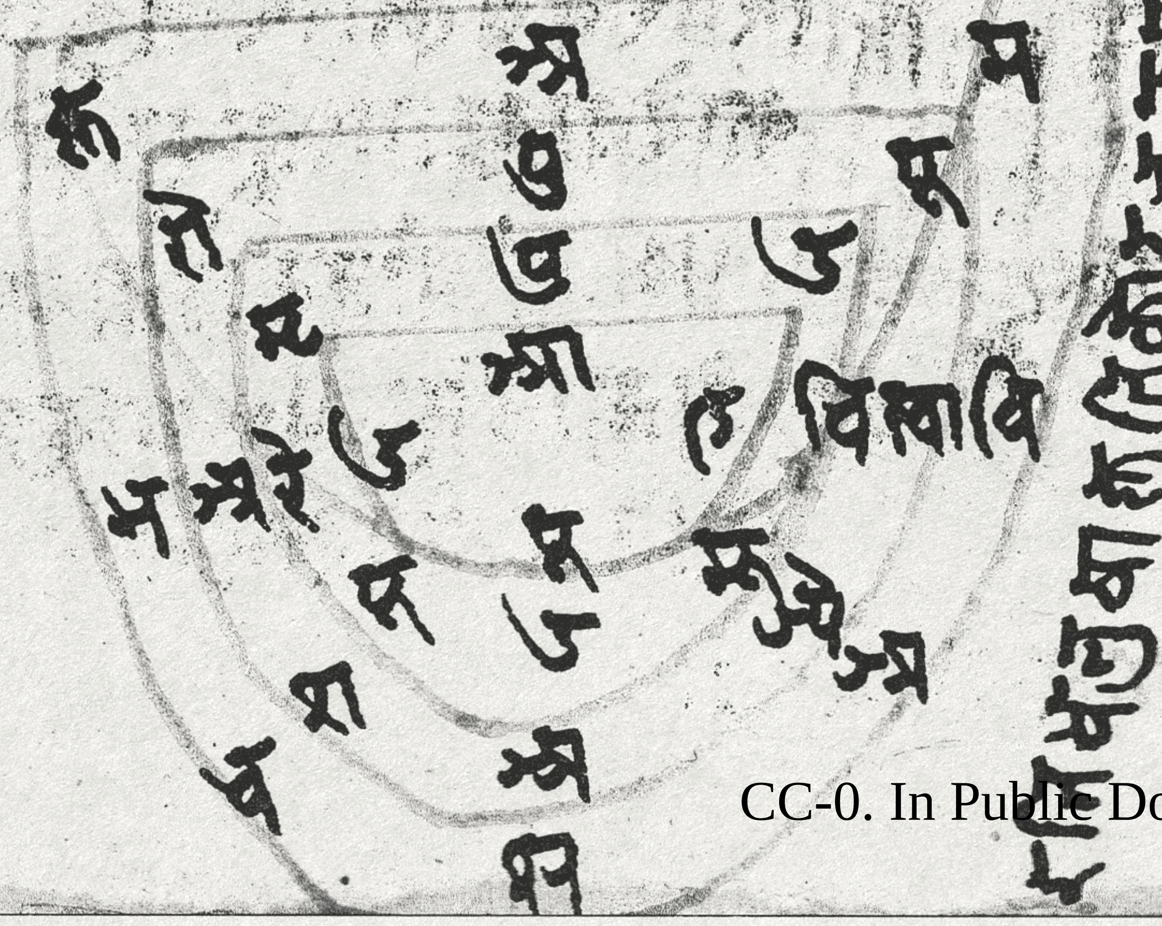

इति धनुराकारकोष्टचक्रम्

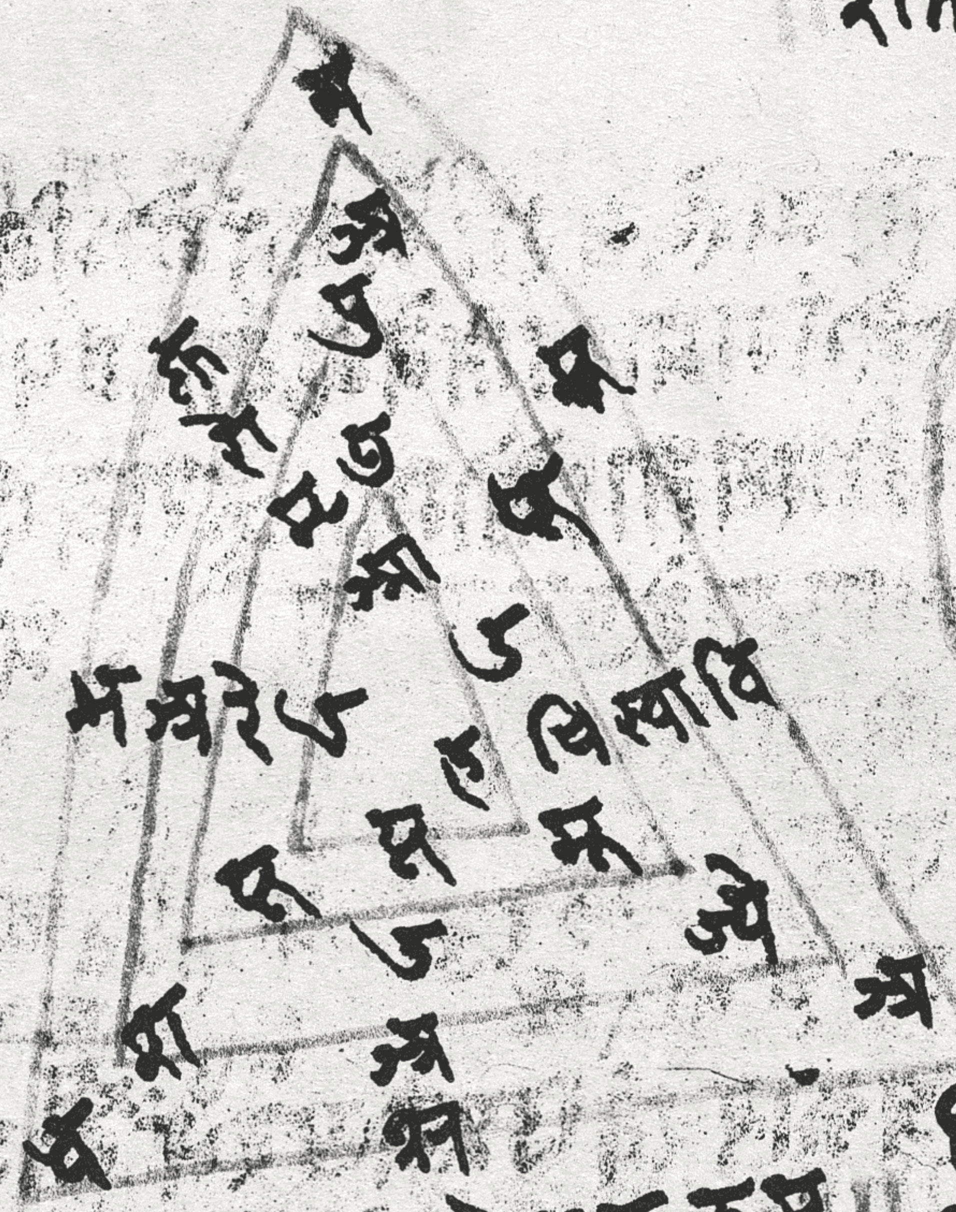

इति दीर्घवर्तुलाकारकोष्टचक्रं

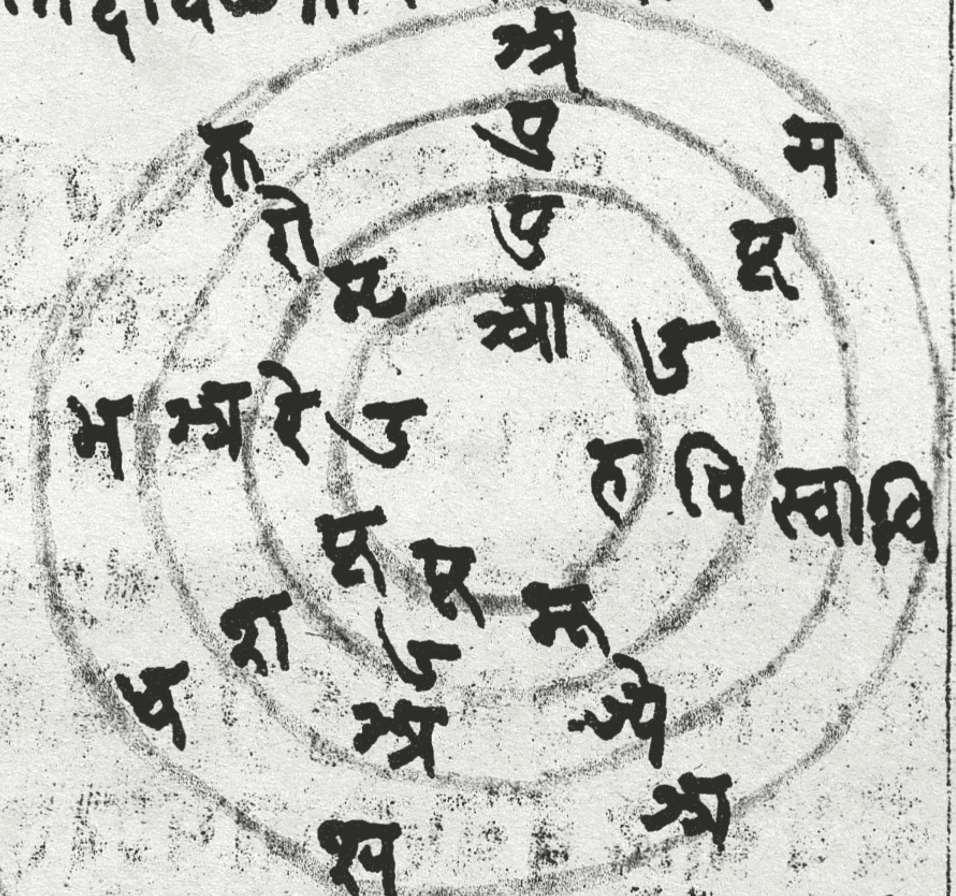

इति त्रिकोणाकोष्टचक्रम्

गर्भे पुरं प्रोक्तमाकारे रवं
डिकारकाः। वहिस्थाः वेद
काः सेव्यं मन्तुदानात्र संज्ञ
पः॥४२॥ क्रूरा गर्भे शुभा वाह्ये ग्रहस्यैतेन निश्चि
तं परम्॥ सौम्या मध्ये वहिः क्रूराः त्रसाध्यं दुःखमुच्यते॥४३॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

क्रूराः चतुष्टयं मध्ये प्राकारे सौम्यखेचराः । भेदभंगो भवेल्लग्न विना युद्धेन गृह्यते ४४ प्राकारे संस्थिताः क्रूराः मध्ये सौम
ग्रहा यदि दुर्गभंगे समुत्पन्ने भंगमायाति वेष्टका ४५ मध्यनाडीस्थिताः क्रूराः मध्ये सौम्यग्रहा यदि दुर्गभंगे समुत्पन्ने भं
३८ यातिवेष्टकाः ४६ मध्यनाडीस्थिताः सौम्याः क्रूराश्च बहिरव स्थिता सौम्याश्च लौ बहिः
दुर्विनाशुद्धेन जायते ४७ प्राकारे पुर मध्यव यदा क्रूराश्च धिष्ठिता
सौम्याश्चा लग्ने तदा दुर्गमिष लेनापि सिध्यति ४८ सौम्या
४६ ध्येच कोटे च बाह्ये पापग्रहाय दि देवेद्रैलाहि मिदु
रणारंभेन गृह्यते ४९ प्रा कारे बाह्यगाः क्रूराः
म्या मध्यगता यदि दुर्ग प्रकार खंडस्य चारंभे मौन विर्यते ५० संभांतरगता
ग्रहाः सौम्याः शुभान्विताः भवत्युः तस्य कोटस्य मनानो विग्र ते कविनु ५१ य
तो दहं तत्र युध्यस्यात्मग राणान्वितः तथापि न भयं विंघा दिति सत्यं वरानने

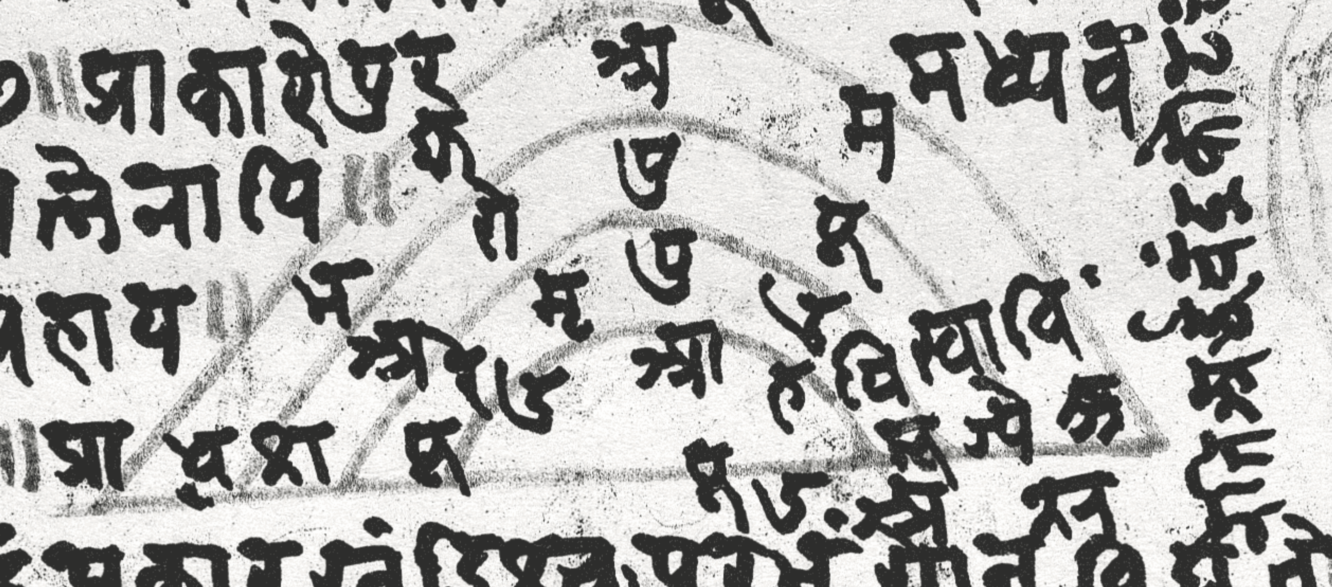

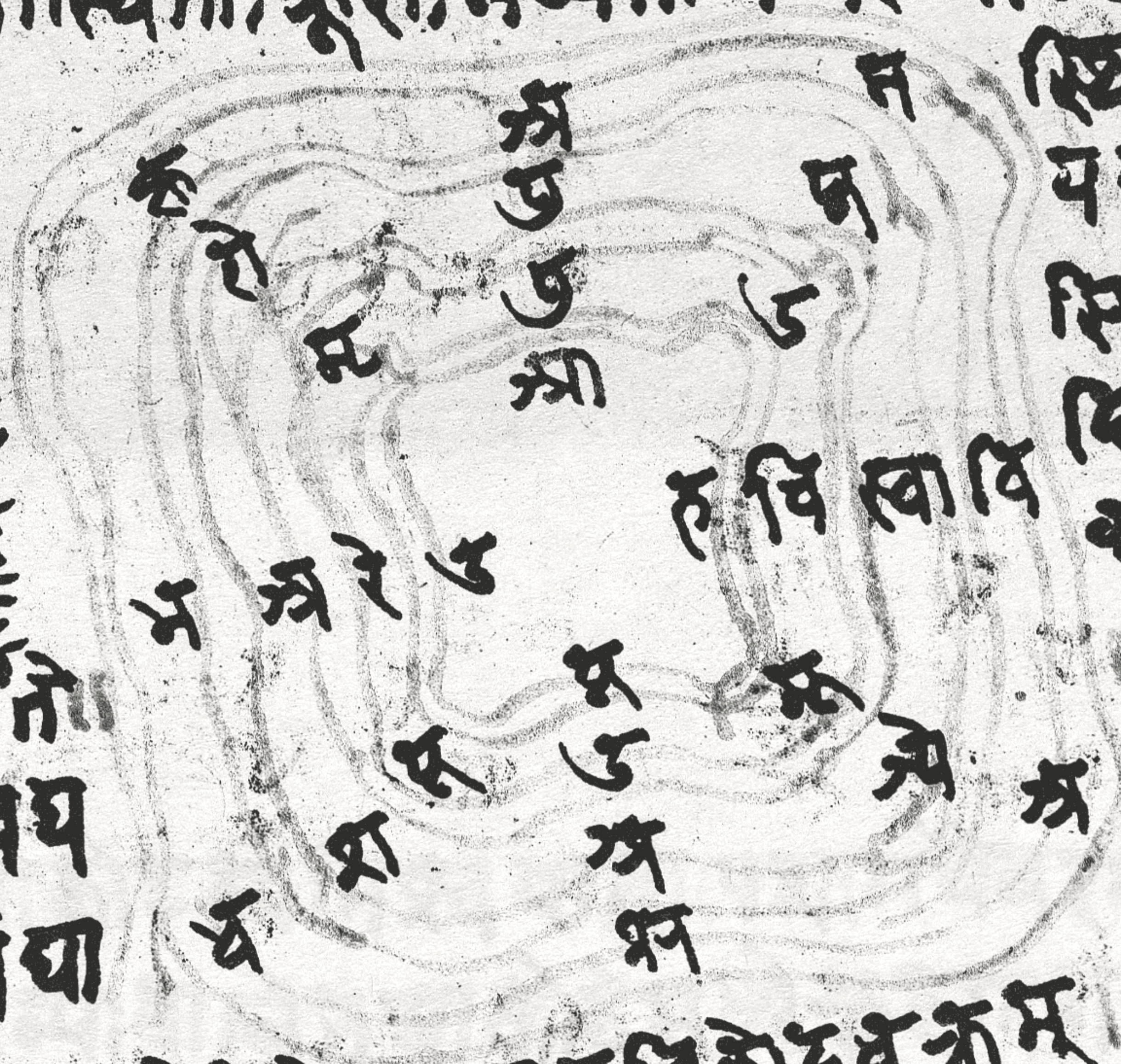

इति गोस्तनाकृतिकोटचक्रम्

लेभांतरगताय स्य रविराहुशनैश्चराः ॥ भूमिपुत्रश्च पवनस्याशु नाशः कोटस्य निश्चयात् ॥ ५३ ॥ मयैवरास्तैते देवि
पुच्छे कोटेन संशयः ॥ नतत्थापि भवेत्तस्य क्रूरग्रहदेशाच्छरानने ॥ ५४ ॥ सौम्यावाह्ये तथा कोटमध्ये क्रूरग्रहास्थिताः ॥
स्वयं दुर्गं भयं छेति वेष्टकायगजाधिपाः ॥ ५५ ॥ वाह्याभ्यंतरगाः क्रूराः प्राकारे शोभनग्रहाः ॥ रिपुद्वयं छयं यांति वि
नायुद्धेन निश्चितम् ॥ ५६ ॥ प्राकारस्याग्रहाः क्रूराः वहिर्मध्ये शुभास्थिता ॥ समयुद्धं भवेत्तत्र स्वंजीपातो दिने दिने ॥ ५७ ॥
सौम्याः क्रूरास्तथा वाह्ये प्राकारे मध्यवाह्यगाः ॥ एकस्यायत्र कुर्वन्ति संग्रामं तत्र दारुणम् ॥ ५८ ॥ गजाश्वरस्य भू
पालाः सामंता मरणे लेश्वराः ॥ पंत्राध्यक्ष्यभेटा मर्घ शुभयो रपि सैन्ययोः ॥ ५९ ॥ चापकुंतगदापाशखड्गहस्तैर्मह
भटैः ॥ अभिगनयोर्द्वयोर्नाशो सैन्यावर्ते प्रजायते ॥ ६० ॥ वहिर्न्योरक्तवाहिन्या दुस्तरा प्रेतसंकुला ॥ वसास्रक्पं
कलिमांगोत्थंत्र मालावगुंठिताः ॥ ६१ ॥ गृध्रकाकशिवास्येन डाकिनीप्रेतसंकुलाः ॥ वेतालपालभूताधा पिशा
चोरगराक्षसाः ॥ ६२ ॥ वेतालयपलाभूताः पिशाचाः स्वेच्छया रताः ॥ ईदृशं च महायुद्धं तत्काले जायते ध्रुवम् ॥ ६३ ॥
नर्किं विछिज्य यीयुद्धे द्वयं यांति यमालयम् ॥ समसंख्याः शुभाः क्रूराः वहिर्मध्ये यदा स्थिता ॥ तदा संधिर्विजानीयात्सैन्ययो

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

रुभयोरपि ६४ क्रूरैर्भंगो जयः सौम्यैर्मिश्रैर्मिश्रफलं मतम् विचार्य्य कुरुते युद्धं कोटचक्रे स्वरोदये ६५ प्रवेशाधि क्षमे गे
वं द्वे जीवपक्षे संस्थिते निशीथे कविराहुगे केतौ संबाह्यसैन्यके ६६ निर्गमे संस्थिते वं द्वे नदभ्यंतरगेः न्यपेः कर्त्त
व्यं कवियुद्धं तु रात्रौ स्वसैन्ये बहिर्जने ६७ प्रवेशानिर्गमौ युद्धे सैन्ययोरुभयोर्निशि कर्वौ कोटे जयो युद्धे विपरीते पराजयः ६८
क्रूरो वक्री प्रवेशार्के पुरमध्ये स्थितो यदा तदा कोटविनाशाय कोटस्थो वाह्यभूपतेः ६९ प्रवेशा वाह्यगे वक्रे क्रूरे स्वसैन्य
विग्रहः दुर्भिक्षं मृत्युर्भंगो वा बहिः सैन्यस्य जायते ७० निर्गमे सर्वबहिस्थो च क्रूरो वक्रं करोति चेत् प्राकारस्य भवेद्भंगः प्राका ४७
रस्ये पुरस्य च ७१ पुरभे निर्गमे वक्राः कथंचित्क्रूरखेचराः दुर्गमुक्तान् तदा काले दुर्गस्थाः प्रपलायते ७२ यथा क्रूरे स्त
४७ था सौम्येः फलं ग्राह्यं विपर्यये मिश्रैर्मिश्रफलं विजानीयात्कोटचक्रे न संशयः ७३ दुर्गसैन्यं तथाउद्धे प्राकारे मध्यभागकं
नीचस्थं वेष्टकं श्रोन्यं ज्ञातव्यं स्वरवेदिभिः ७४ कोटकोष्ठाधिपं नीचे निर्हतौ भौमभास्करौ समस्थो वपरं सवकुष्टस्योनिः
ब्यक्लौ चतौ ७५ प्राकारे वेष्टकान्न घ्नंति दुष्टस्थौ राहुसूर्य्यौ प्राकारस्थो बहिः सैन्यं नीचस्थो नौतनिः फलौ ७६
समम दृष्ट्या गुरुश्चैव दुःपञ्चपतः सर्वगाः सदा नियस्थो बुधः शुक्रौ च फलहीनात्र संशयः ७७ पुर्हेद्ध छिर्गे हे कुर्य्यात् छिंकु
लीयं त्रवाहलम् समेव साधयेत्सर्वं डिंरं प्रपातमधोमुखे ७८ दुर्गमध्यगते सूर्य्ये जलाः शोषं प्रजायते वं द्वे भंगः कुजे दाही

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

उभे तु द्विभवेन्नरः ॥ ७९ ॥ बाह्यतो दुर्गमध्यस्थे स्फाभिस्तं प्रबुरं जलम् । बलविलिनराः छुक्रो मृत्यु रोगो सनैश्चरे ॥ ८०
राहो मध्यगते दुर्गभेदभंगो महद्भयम् । केतौ मध्यगते तत्र विषहानं गदाधिपे ॥ ८१ ॥ इसुन्क्तं तु फलं नमध्ये एवं बाह्यगते
ग्रहे । उपग्रहसमायोगाद् सत्यं प्राणसंशयः ॥ ८२ ॥ अकारादिस्वराः पंच पूर्वाद्याशा चतुष्टये । मध्ये तानः सव्यमालि
ख्य मध्ये न स्यात्स्वरशिदकारका ॥ ८३ ॥ दुर्गनाम्नः स्वरो यस्मिन् बालो वास्तमितोपि वा । तद्दिने प्रारभेद्युद्धं दुर्गसिद्धि
र्नान्यथा ॥ ८४ ॥ दुर्गेशो यदि दुर्गस्थः श्रीमन्मित्रसमन्वितः । उपस्थितेऽपि मत्ते सर्वभंगं कुर्याद्वैरिणाः ॥ ८५ ॥ वज्रा
र्गलविधानं तु कर्तव्यं दुर्गरक्षणे । भजंते यमराजाख्यमितुल्लो बलयामले ॥ ८६ ॥ (०) इति श्रीनरपतिजय
चर्यायां स्वरोदये कोटचक्रं समाप्तम् ॥ गजाकारं लिखेच्चक्रं सवावयवसंयुतम् । अष्टाविंशतिनक्षत्राशादेया
नि स्वछिमार्गगाः ॥ १ ॥ मुखे शुंडाग्रने त्रे च कर्णाक्षी [illegible] मस्तके द्विकं द्विकं च दातव्यं पृष्ठोदरे चतुः चतुः ॥ २ ॥ गजना
मादिभान्याहो वदनाद्गणयेद्बुधः । यत्र भसेस्थितः सौम्यो तत्र शुभमाप्नुयात् ॥ ३ ॥ मुखे शुंडाग्रने त्रे च सौरिभं मस्तको
परे युद्धकाले गयो यस्य जयस्तस्य न संशयः ॥ ४ ॥ पादे पृष्ठे च पुच्छे च कर्णस्थे च सनैश्चरे मृत्युभंगो रणो तस्य ऐरा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

३८

४८

वतुसमोपरि ५ एतेषांदुष्टभागानां तत्कालेसंस्थितः शनिः ; तत्कालेपदबंधश्चवर्जनीयः प्रयत्नतः ६ पृथ्वीव्यास्थ
रांभेरुः सर्वयाम्रबलांशाश्रिः नराणांभक्षरांविधासेन्यानांभक्षराजगजः ७ शरतोमरखङ्गाद्यैः गजस्कंधगताः प्रा
तत्वदगताः स्वर्गमायांतितस्मात्स्वर्गोपमागजाः ८ नास्तिहस्तिसमोयोद्धा नास्तिहस्तीसमोसखाः नास्तिहस्तीसमोबं
धुनास्तिहस्तीसमोरिपुः ९ इतिस्वरोदयगजचक्रम् अश्वाकारंलिखेच्चक्रं अश्व
धिष्ण्यादितारकाः वदनात्पुच्छगादेयाश्चाष्टाविंशतिसंख्यया १ मुखाग्निकर्णौग्री
र्षेपुपुच्छाद्विपुयुगंयुगं पंचपंचोदरेपृष्ठे सौरिर्यत्रफलंततः २ मुखाग्रदरग्रीवे
स्योयदासौरिस्तुरंगमे तदारिर्भंगमायातिरणेहर्षीरवेरावै ३ कर्णाक्षिपृष्ठ
पृष्ठस्थेश्वस्यांगेऽर्कनंदने विघ्नमंभंगहानिंचकरोत्यश्वोमहाहवे ४ एतस्या
नगतेसौरिः यदाकालेहयस्य च पदबंधेगमेयुद्धेवर्जयेत्तंहयंनृपः ५ हेमां
नरस्थितास्तस्यरिपवः संतिशंकिताः तुरगोयस्यभूपस्यविचरंतिमहीतले
६

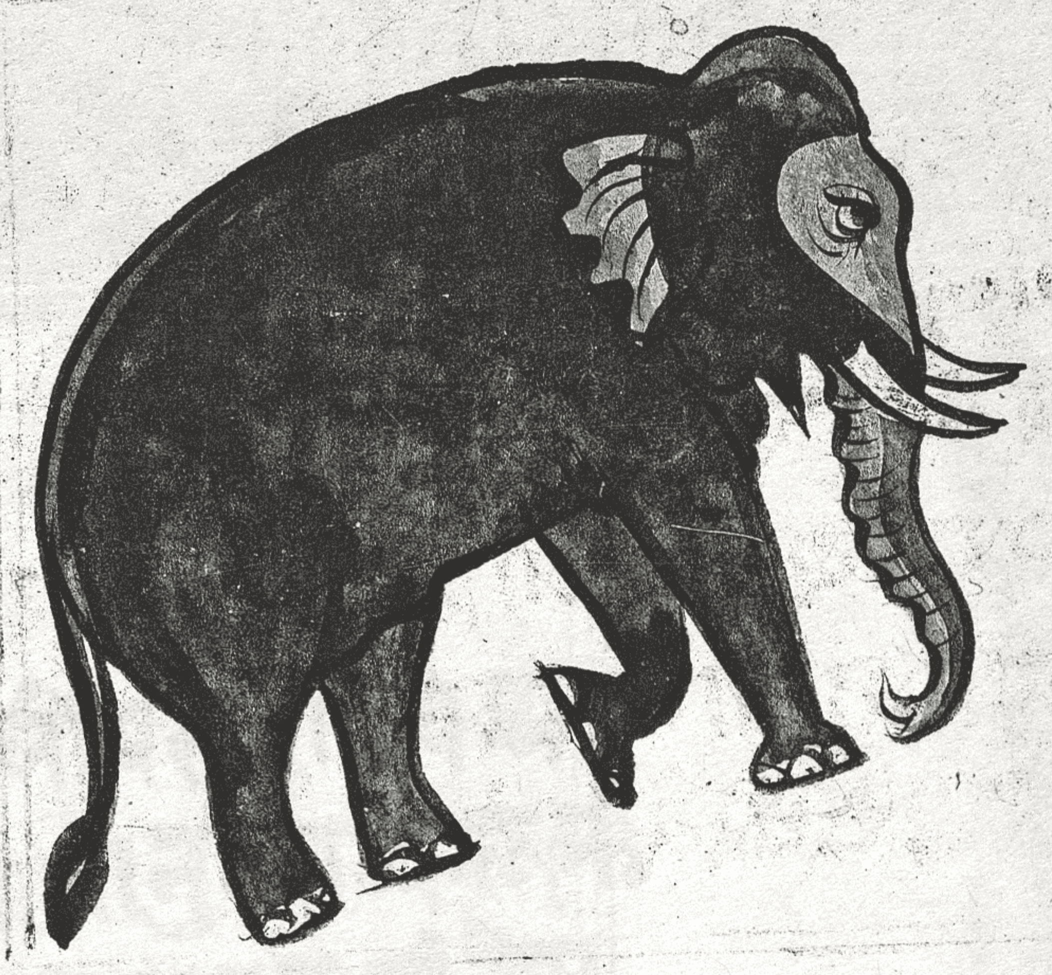

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

मेदिनीतस्य यस्याथवा इति वाक्यं विक्षिप्तं सर्वाण्यीनविमाते सांशोमते जगती भुजाम् ७ इति श्रीयामलीयस्वरोदये स्य
न्दवचक्रम् रथचक्रं लिखेद्यादौ सकलाहतिशोभनम् रथाग्रे त्रीणि विष्ठलं च चतुश्चक्रे त्रिदशाङ्कम् १ भानुभं मध्यफल
गे मतः सव्यगानि तु त्रीणि त्रीणि लिखेद्बुधः सप्तविंशति संख्यया २ महारथक भं यत्र तत्र वक्ष्ये शुभाशुभम् शंगेम
तुभं यं चक्रे रथे संधिः सदृष्टके ३ इति स्वरोदये रथचक्रम् अथ हयचक्रं तथाश्वाकारं त्रिनाडिकम् दशाङ्क
तुष्टयं वा पृष्ठे कर्त्तव्यं चतुर्दिशं १ प
र्वे दशाङ्गतो न्यस्य भानुभाद्यं भमंडलं
प्रवेशो निर्गमे चैव त्रीणि त्रीणि प्रद
क्षिणा २ शाखासंज्ञाष्टकं मध्ये तथा पृ
भानुसंज्ञकम् तृतीये राहुसंज्ञं च केतु
दशाङ्कचतुष्टये ३ चंद्रदैविजयं लाभं स

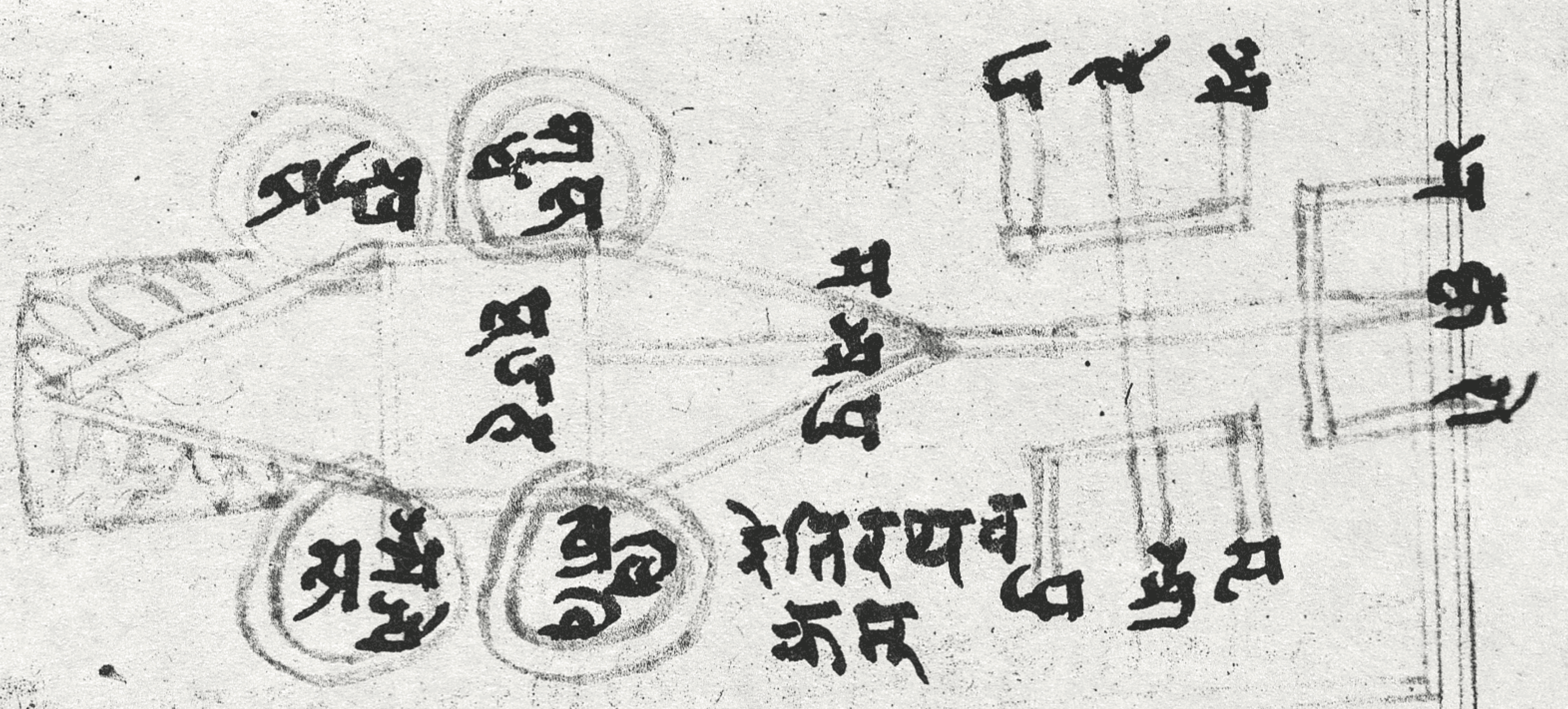

93

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

योगंमध्यमंफलम् राहुरन्नस्त्राष्टकेविघ्नं मृत्युःकेतुचतुष्टये ॥४ एवमुक्तंचतुस्थानेयद्दिनेयस्यनामभं तद्दिनेतत्फलं तस्यसर्वकार्येषुसर्वदा ॥५ इतिस्वरोदयेवृहत्चक्रम् ॥ कुंताकारंलिखेच्चक्रंनीलाद्दश(?)समन्वितम् दिनभादिसमारभ्यकर्त्तव्यंनवकत्रयम् ॥१ नामभंनवकेयत्रतत्रवस्यैशुभाशुभम् नीलेसौमृत्युर्जयंदण्डेश्चाधसैतुल्यमारणे ॥२ इ

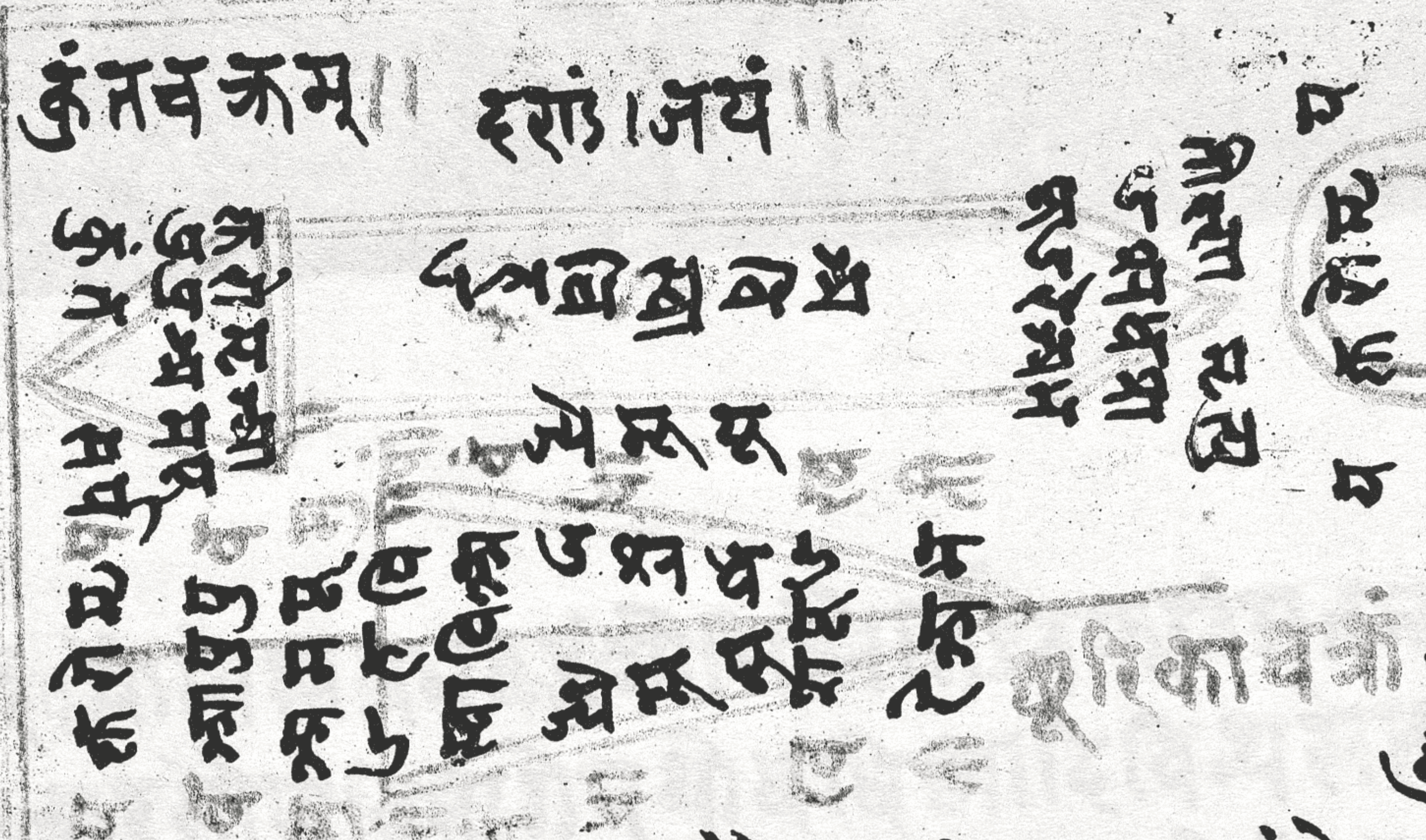

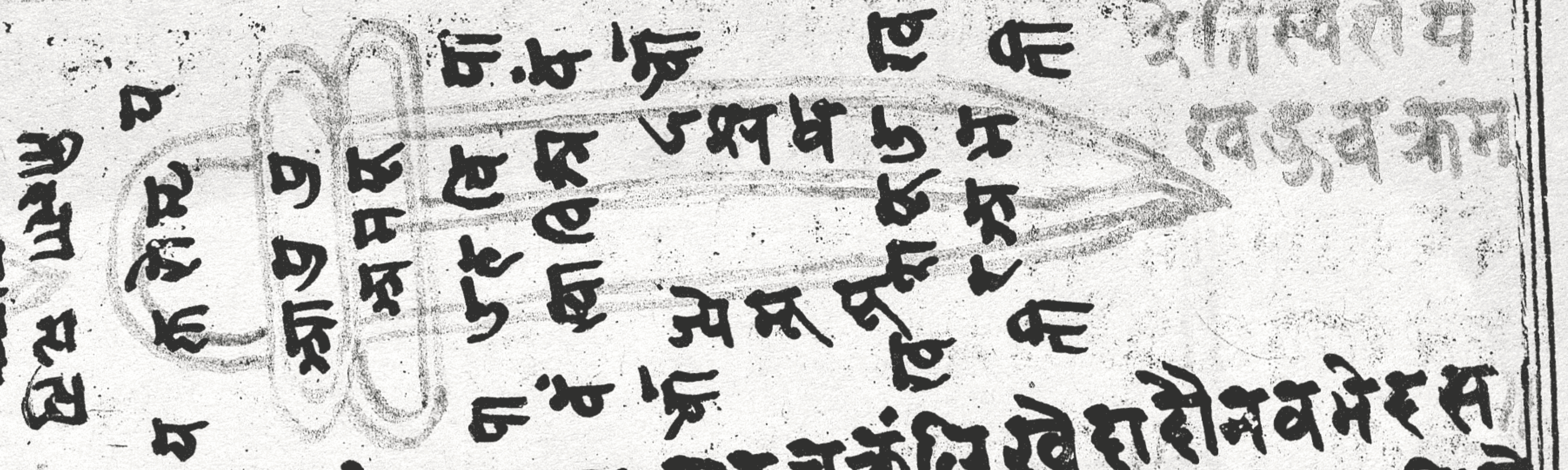

ति कुंतचक्रम् खड्गचक्रंलिखेद्धाहोनवमेदसमन्विते योधधिष्ण्यात्समारभ्यश्रीरीताश्रीरीतालिखेडुधः ॥१ एवंवजतथामुष्ठिःकालिकावंधधारयोः खड्गेनीष्टत्तंविजानीयात्सर्वांगानिविभेदतः ॥२ एवारोपत्रवंधानाजायंतेक्रूरखेचराः मृत्युर्भंगोभयंयुद्धेसौम्येर्नीभोजयस्तथा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

त्वङ्कधाराद्येतीत्तो क्रूरैर्जयति संगरे ॥ सौम्यैस्तु भवेद्भंगो मिश्रे मिश्रफलं समम् ॥ ४ ॥ इति स्वरोदये खड्गचक्रम् ॥ यथा
खड्गं तथा विंघाच्छुरिकां तत्र निर्णयः ॥ क्रूरसौम्यविभागेन योधयिक्षादि विन्यसेत् ॥ १ ॥ इति स्वरोदये छुरिकाचक्रम्
चापचक्रं समालिख्य गुणबाणासमन्वितम् ॥ शाभ्मानस्तत्र नोभानि त्रीणि त्रीणि समालिखेत् ॥ १ ॥ त्रीणि बाणास्य मूलेतु
मध्येमाङ्किंकमालया ॥ चापस्य मूलमध्योऽर्द्धे त्रीणि त्रीणि तथा पुनः ॥ २ ॥ गुणोतु त्रीणि त्रिरायेव योधनक्षत्रतः फलम् ॥
बाणमूले भवेन्मृत्युर्मध्ये व्याधिः फले जयः ॥ ३ ॥ गुणमध्ये भवेद्भंगः ॥ चापमध्ये धनक्षयः ॥ चापोर्द्धे विजयो ज्ञेयो गुणोर्द्धे लाभसं
पुनः ॥ ४ ॥ चापाधो विग्रहे मृत्युः गुणाधश्च तथा फ

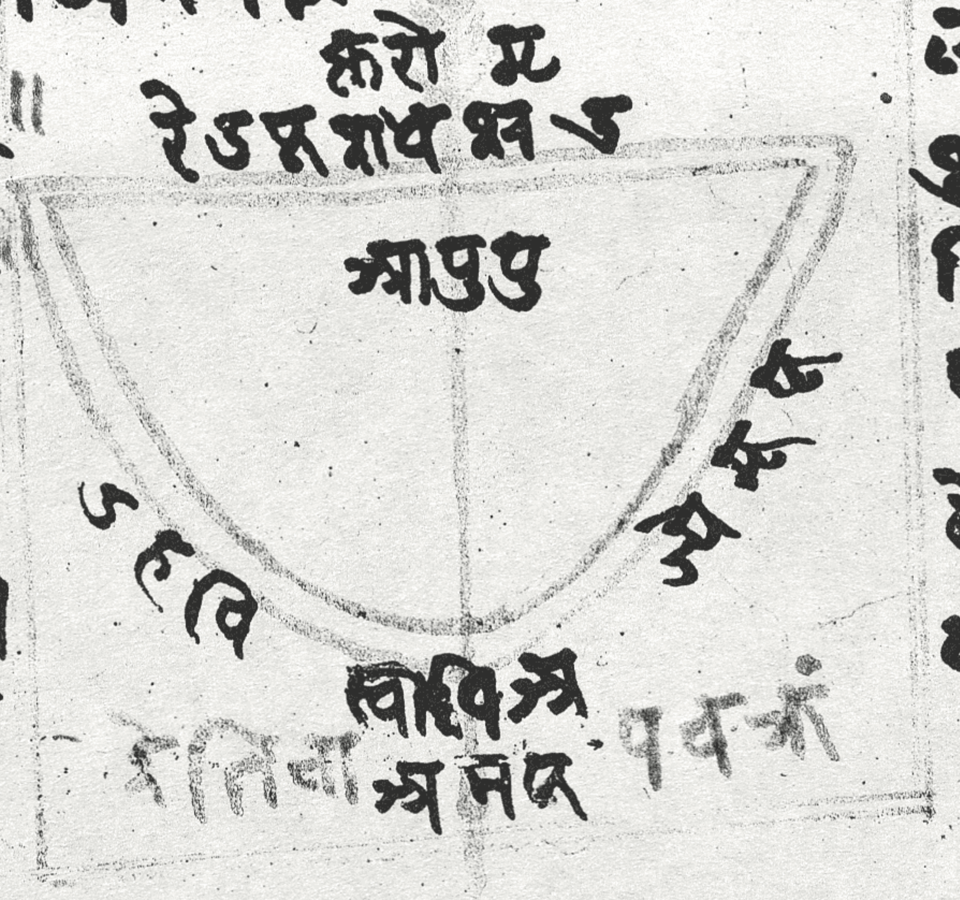

लम् ॥ पापग्रहयुते नेष्टं विशेषेन तु नान्यथा
५ ॥ सौम्ययोगे जयं लाभो चापचक्रे समादिशेत् ॥ शुभपापसमायोगे बलाधिकबलं स्फुटम् ॥ ६
इति स्वरोदये चापचक्रं ॥ अथ निचक्रं नराकारं लि खित्वा सौरभादितः ॥ नाम ऋक्षं भवेद्यत्र
ते यं तत्र शुभाशुभम् ॥ १ ॥ मुखे कं दक्षदोर्द्वयं षट् पादे पंच हृत्कोरे ॥ वामहस्ते त्रयं शीर्षे नेत्रे गु
ह्ये द्वेकं लिङ्गकाम् ॥ २ ॥ मुखे हानिर्जयो दक्षे भ्रमः पा दे भ्रमयो हृदि ॥ वामे शीर्षे भयं राज्यं नेत्रे सौ
ख्यं मतिर्गुदे ॥ २ ॥ जन्माख्याद्द्वैतो ऋक्षं १।८।१२।१४ य दा विघ्नकरैः शनिः ॥ तदा सौख्यं वपुःस्थाने हृल्ली

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

र्थे नेत्र दस्रको : ४ तृतीयेकादशेवष्ठे ३।११।८ पदासोरव्यकरः शनिः नशावि धंमरारीरस्यैमुखगुप्यांश्रिवामहोः ५ प
स्य पीडाकरः सौरिः तस्यचक्रमिदं स्फुटम् लिखित्वाकसमृद्र्येन तैलमध्ये क्षिपेद्बुधः ६ निःक्षिप्यमभिमध्य स्यंकस्म
पुष्पैः प्रपूजयेत् तुष्टियातिन संदेहः पीडामुनक्षशनेश्चरः ७ इतिस्वरोदये शनिचक्रम् सेवाचक्रे शिरः सप्त पृष्ठ

स्तथोदरे सप्त पादे कविज्ञेया साभिजिलत्र शप
कृतयं स्यभात्स्वामिनं तथा निष्फलं पादपृष्ठ
इति स्वरोदये याम लेसेवाचक्रम् नरचक्रेन रं
येन विज्ञान मात्रेराहुयते यात निर्णयः १ मुखे
देवतुः वतुः पंचहल्मीशाकंठेचसा भिजित्तत्र
भमा दैत्य मुखेमस्तकवामके हस्तपादोदरे
मे ३ यत्रांगेभानुभौमार्कि राहवोधिष्ण्यसंस्थि
बंद्र योगेविशेषतः ४ ग्रहभुक्तिप्रमाणेन नवां

येत् १ स्वामिभाङ्ग स्वभा
स्येसफलंमस्तकोदरे २
लेख्य मध्यावयव संगतं
कंमस्तकेत्रीणि हस्तेपा
विन्यसेत् २ कृत्वापार्श्वे
ग्रीवादसलस्तांघ्रिगराय
ताः नत्रघातं विजानीया
शाकक्रमेणाव प्रहारो

97

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

आयते तत्र वक्रे छिद्रराशिसंख्यया ॥ ५ ॥ निजभे स्वर्क्षे घातं च पादोनं मित्रभगृहे ॥ ऽर्द्धं सौम्ये भवेत्सर्वं छिद्रराशौ शत्रुगेहगे ॥ ६ ॥
एकोऽप्यनेकघातं च करोति भुवनेस्थितः ॥ भुवनस्थे भटे खेटाः स्थिता घातं न कुर्वते ॥ ७ ॥ यत्र तत्र स्थिते भानौ यत्र
तत्र स्थिते न हि ॥ न फलं कथयिष्यामि ग्रहभमिव प्राप्नुनः ॥ ८ ॥ क्रूरा घातं न कुर्वन्ति दृष्ट्वा शुभतारकौ ॥ संमुखा
वामगा एते यो वामगे छत्रकारकाः ॥ ९ ॥ दक्षिणांगगताः क्रूराः सौम्याः वामांगसंस्थिताः ॥ शिरश्छेदे समुत्पन्ने भटो धा
वति संमुखम् ॥ १० ॥ यस्य वामांगगाः क्रूराः सौम्याः यस्य च दक्षिणे ॥ तस्य भंगो रणे नूनं यदि शूरो महाभटः ॥ ११ ॥
इति स्वरोदये नरचक्रम् ॥ डिंभचक्रे न्यसेद्धानि भानुभाद्यं त्रिमस्तके ॥ मुखे त्रीणि च द्वयं स्कंधे एकैकं बाहुहस्तयोः ॥ १ ॥
पंच हृन्नाभिगुह्येषु एकैकं च द्वजानुनोः ॥ चरणाभ्यां तथैकैकं जन्मभाद्यं मतः फलम् ॥ २ ॥ शीर्षस्थे छत्रलाभः स्याच्च व
क्त्रे मिष्टान्नभोजनम् ॥ स्कंधे धनी च बाहुभ्यां स्थानभ्रष्टो भवेन्नरः ॥ ३ ॥ पाणिभ्यां तस्करो लक्ष्मीर्हृदि धन्यायुश्च नाभिगे
गुह्ये चाभीष्टभोजानो सौकजीवी च पादयोः ॥ ४ ॥ इति स्वरोदये डिंभचक्रम् ॥ खंडं तु मस्तके करांठे च हृदयोदराङ्घ्रिपादयोः
श्रीशीर्षाश्रीशीर्षाक्रमेणैव भाशिभाद्यं समुद्धरेत् ॥ १ ॥ खंडस्थेनामभे मृत्युः श्रीर्भैकगोठादरेह ॥ २ ॥ विजयं हेमलाभ च भंगदः

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

पादपत्तयोः २ इति स्वरोदये पक्षिचक्रम् ॥ अगाहडः कमार्जारश्च सिंहः शुनी स्मृतः नसर्पो मूषकश्चैव पश्चयोम
गन्माआमजः १ वस्रुभूतरसावेदामुनिचंद्राग्निबाहवः पूर्वादिक्रमतो ज्ञेया वर्गोपि दिशाष्टके २ नाग्निवर्गी
स्वरान्तं व्याप ये त्रैव समुद्भवा प्रत्येकं स्यापयेलानु पिंडिकत्या च भिरेत् ३ शेष सं
५१ ख्याश्च जोधमः सिंहश्चावै च रासभाः
गजश्चांत्तौ क्रमेरौ व श्वायाष्टौ भवंति ते
४ श्चांत्तश्च रासमभक्षगज सिंहश्च जान
ला यथोत्तरवलाः सर्वे ज्ञातव्याः स्वर
पारगैः ५ प्रभो योधेपुरे हे शोभित्रना
री गृहेषुच वला त्सायाभवेः आभोन
भोवलवर्जिते ६ इति स्वरोदये वर्गचक्रम् ॥ धजो धूमोऽथ सिंहश्वा सोरभेयः व रोगजः धांन्तश्चैवेति क्रमेरो ५१

नरचक्रम् डिंभचक्रम् पक्षिचक्रम् २

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

तेन्याया षष्टो दिग्गच्छके ॥ १ ॥ प्रतिपत्सु च दीयते निथिमुनिप्रमानतः ॥ अहो रात्रे पुनः सर्वेयामभुन्याभ्रमं तिजः ॥ २ ॥ अ्या
यावर्गाष्टकेशेयादिगाष्टकाभ्रमे रात्रे ॥ स्वोदये मृत्यु दं शेये सर्वकार्येषु सर्वदा ॥ ३ ॥ इति स्वरोदये आयवक्रम् ॥ अ
थातः संप्रवक्ष्यामि सघः प्रत्ययकारकम् ॥ विदं विवक्षे विख्यातं यत्कृते रपि दुर्लभम् ॥ १ ॥ कृत्तिकावो जराफाल्गुनु
गरा आर्द्र पूर्वकम् ॥ पंक्तिपुनत्याभि रेवत्यानि क्रमेणा नवकत्रयम् ॥ २ ॥ वेधोपि कर्तव्यो ग
सत्रकर्तव्यो नवकत्रये ॥ क्रूरसौम्यग्रहे विद्धं तेषां तस्य शुभाशुभम् ॥ ३ ॥ जन्म १ संप २ वि
प ३ क्षेमा ४ प्रत्यरि ५ साधने ६ धना: ७ मैत्रा ८ ति मैत्र ९ गा स्ता रानव भेदा भवंति च ॥
४ ॥ जन्मत्रयस्य वेधेन मृत्युः क्रूरग्रहे राव जयं लाभं शुभे स्यात्र मित्रे मिश्रफलं विदुः ॥ ५ ॥
जन्मत्रये स्थितः सौरिः क्षेमायां रक्तुः भूमिजो ॥ मित्राति मित्रगे सूर्ये जायते वधबंधनं ॥ ६ ॥
जन्मत्रये यदा जीवः क्षेमायां बुधभार्गवो ॥ मित्राति मित्रगे चन्द्रे जयं लाभं शुभानि च ॥
७ ॥ त्रिपंचसप्तमास्तु रोगोत्पत्तिर्यदा तदा ॥ चिररोगो मृतिस्तासु क्रूरविद्धासु जा
यते ॥ ८ ॥ इति स्वरोदये यामलेविरंविचक्रम् ॥ रेखात्रयं त्रिशूलाग्रं तिर्यग्रेखा

ध्वांक्षः २	ध्वज ८	धूम ५
श्वा ॥ अज	अ ॥ गरुड	का ॥ मार्जार
गजः		सिंहः ६
प ॥ मृगः		ध ॥ सिंहः
खरः १	वृषः ७	श्वान ४
प ॥ आखु	ने सर्प	द ॥ श्वान

इति वर्गचक्रम् ॥

(१००)

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

उन्वितम् एकैकको रागा तत्रमध्याधं भानुभाद्गणम् ॥ १ ॥ अथ स्त्रयेभवेन्म्यस्तु स्वनुर्भिको रागेऽशुभं द्वादशामध्य
मा: प्रोक्ता ऊर्द्ध्वगा: भस्मकारका: ॥ २ ॥ इति स्वरोदये भास्वरचक्रम् ॥ स्पेन चक्रं समालिख्य पुत्रिकूपं क्षक्षोभ
नम् ॥ यो युग्मे भानुभं कृत्वा न्यष्टाविंशतिभं न्यसेत् ॥ १ ॥ अत्रैकं वंशुकोटिस्थं शीर्षे ग्रीवे त्रिकं त्रिकम् ॥ पादद्वये

१२ चतुष्कं वउदरे नवभानिव ॥ २ ॥ ना
मऋन्तस्थितं यस्य वं युग्मेव धवं
धनम् ॥ नाभौ हृच्छीर्षग्रीवास्था
वितरुं पाद द्वयो: ॥ ३ ॥ इतिस्व
रोदये रूपेन चक्रम् ॥ चक्रं सावन
रं वन्स्ये षड्नतं कोशलागमे ॥ येन

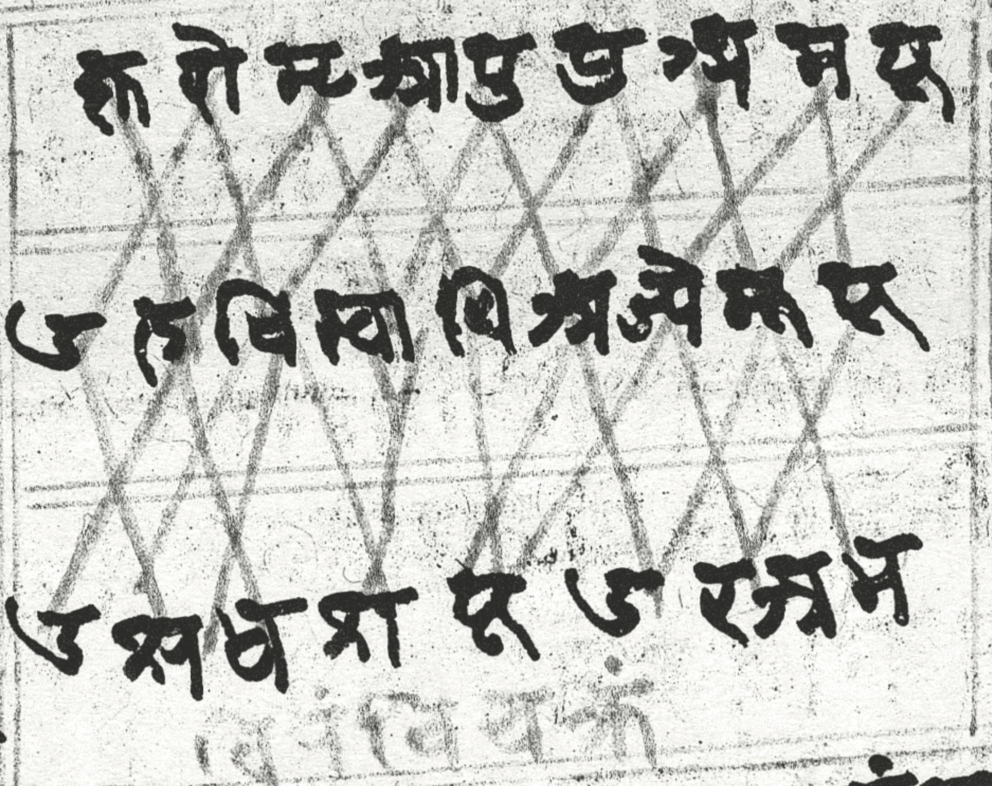

८ १६ ध्वांक्ष	११० ध्वज	२ १० धूम
७ १५ गज		सिंह ३ ११
खर ६ १४	वृष. ५ १३	श्वा ४ १२

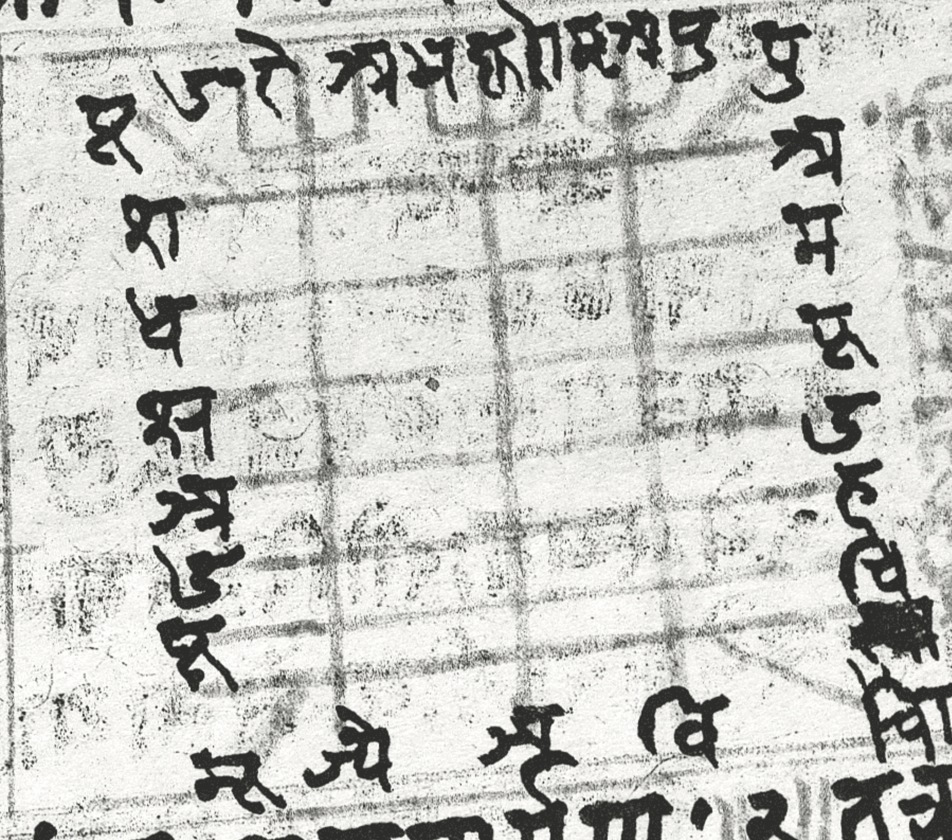

विज्ञायते सर्वमप्यर्घं वर्षं शुभाशु
भाशुभम् ॥ १ ॥ द्वादशारं लिखे चक्रं तत्र मेषादिराशय: संस्थाप्या: क्रमयोगेन मीनांता: सव्यमार्गगा: ॥ २ ॥ तच्चक्रे

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

समालेख्यं मे षादिराशिमार्गतः प्रभवाद्यब्दमेकैकं षष्ठिपंच प्रवर्तनैः ३ एवं राशौ स्थितं यत्र वत्सरं वर्तमानजम्
तद्राशिस्थं फलं वीक्ष्यं यत्नेनो विद्वर्षिकं मतम् ४ चैत्रे या प्रतिपच्छुक्ला तस्याः काले प्रवेशजे एतद्धि लोकयेच्चक्रं का
लज्ञानविनिश्चये ५ तत्र सर्वे ग्रहाः स्या स्याशौ ये यत्र संस्थिताः वर्षराशौ विचिंत्या तोरेखास्यानगता ग्रहाः ६

उपवारगताः क्रूराः सौम्याः छिद्रं त्यवर्जिताः ग्रहारेखाप्रदा ज्ञेया मित्रमध्यगृहे स्थिताः ७
स्वर्क्षे छिद्रं फलं यत्नेरवो चैत्रि ... तथैव च फलार्थं शत्रुगेहस्थे नीचस्थो निष्फलो ग्रहः ८ ए
वं रेखाप्रमाणेन वर्षविंशोपकामताः ज्ञातव्या दैशिकेन्द्रे वा वर्षे वर्षे प्रयत्नतः ९ एवं व
र्षफलं प्रोक्तं चैत्रमासाद्यवासरात् आषाढे कार्त्तिके प्येवं फलं धान्यं विचिंतयेत् १० तत्र
देशपुरे ग्रामे फलं भिन्नं प्रदृश्यते तस्मात्तत्कारणां वक्ष्ये येन यानं ति साधकाः ११ देशादि राशि
नाथस्य यो रेखाद्यायको ग्रहाः मित्रोदासीनशत्रुत्वे फलं भिन्नं करोति सः १२ मित्रोविधंफ
ले दत्ते समः साम्यं करोति सः शत्रुः सर्वहरो ज्ञेयाः सर्वदा कालचिंतके १३ एवं विचार्य क
र्तव्याः कालविंशोपकाबुधैः यथा यत्नं यथा धान्यं स्वस्वकाले विचिंत्यते १४ इति स्वरोदये संवत्सरचक्रम्

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

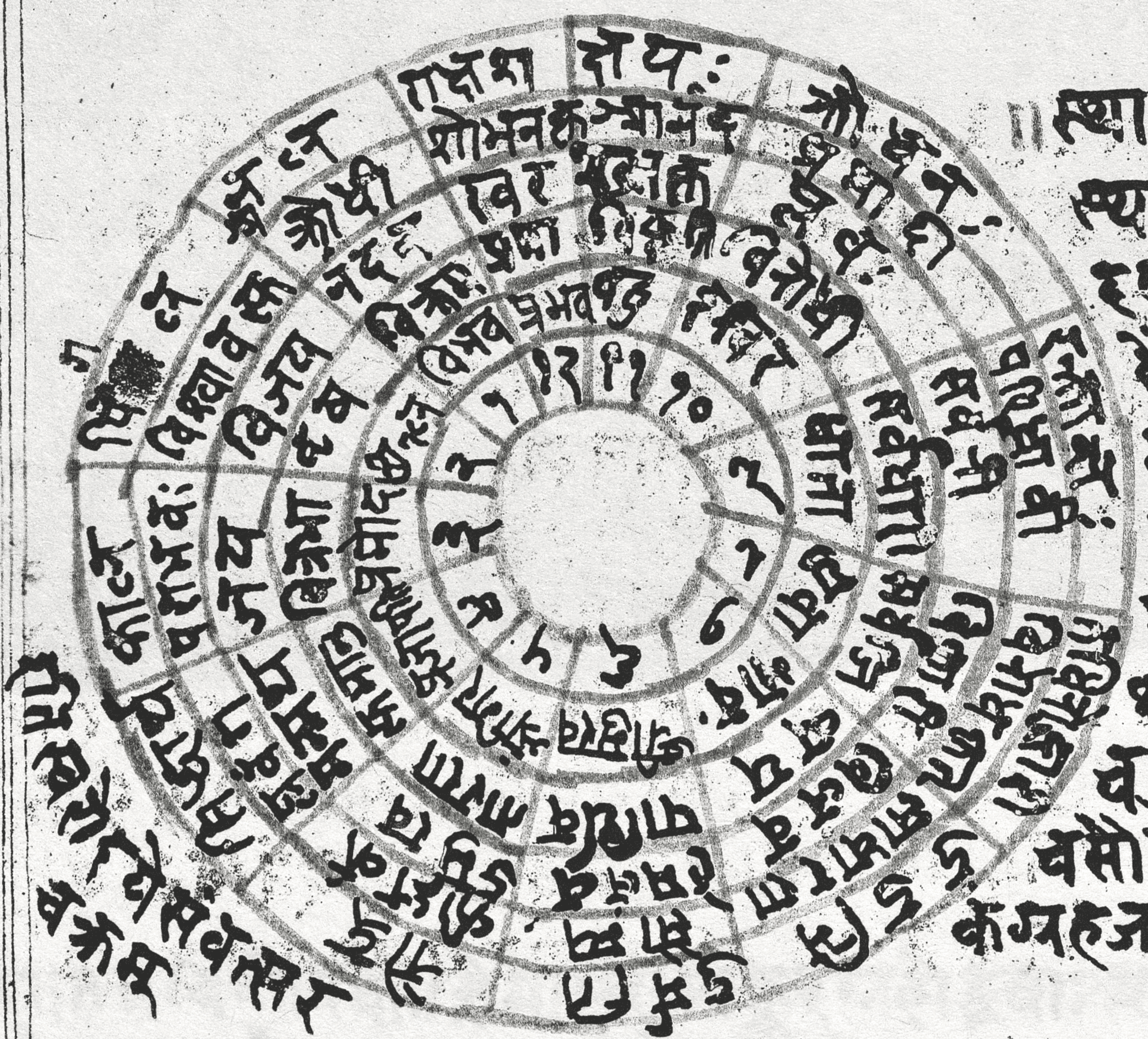

५३

॥ स्थानत्रकं प्रवक्ष्यामि यदुक्तं वंपरागमे ॥ येन विज्ञायते सम्यक् स्थाने
स्थाने शुभाशुभम् ॥ १ ॥ स्थानपीडाप्रभावेन राज्ञः पीडा प्रजायते ॥ तस्मा
त्पीडिते स्थाने स्थानभ्रंशं सर्वदा भवेत् ॥ २ ॥ स्थाननामोद्भवं राशिः कृत्वा
होडाचक्राह्वके राशिमंडलके न्यासं वाममार्गेण संस्थितम् ॥ ३ ॥ न
वं तत्र ग्रहाः स्थाप्या मासवक्रप्रवराभिगाः ॥ तेषां विलोकनं वीक्ष्य स्था
नराशिगतं यथा ॥ ४ ॥ तृतीये का ६ शो ३ ॥ ११ पा ६ । १५ दे ३० पादे व्यो
मके धु १० । ४ गो त्रिकोणे ८ । ५ श्मे षष्ठि ४५ मृत्यौ स्ते १ । ७ पूर्णां ६० प
श्यंति खेचराः ॥ ५ ॥ शन्यर्कराहुकेत्वाराः पंचक्रूरग्रहा मताः ॥ शेषं
चतुष्टयं सौम्यं मासेनु स्वापि पंचमम् ॥ ६ ॥ एवं पंचग्रहाः क्रूराः पं
च सौम्यास्तथैव च ॥ तेषां शुभाशुभं दृष्टिं कृत्वा स्थानबलं वदेत् ॥ ७ ॥ एकै
कग्रहजा दृष्टिः पूर्णा पादचतुष्टयं ॥ पंचमे नवमे तेषां पादोना विंशति र्भ

५३

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

प

वेरूप तत्र विशेषकाः ज्ञेयाः सौम्यक्रूरग्रहोद्भवाः एवं प्रशाख्यये दृष्टियुग्मखेटैः शुभाशुभम् ९ वान्हिस्तोको

नित्ता शेषाजायते दृक् शुभाशुभं तेव विशेषकास्तस्य स्थानस्य बलनिशीये १० एवं देशे पुरे ग्रामे बलं यत्र शुभा

धिकम् तत्र स्थाने स्थितो राजा दुष्टारिभिर्न पीड्यते ११ स्थानबलप्रभावेन स्वबलस्य बलोदयः शत्रुसैन्यं क्षयं याति

पाव स्थाने शुभे स्थितः १२ इति स्वरोदये स्थानबलचक्रम् मीनमेषादये चन्द्रः शततं

दक्षिणोन्नतः उदग्गुन्नतः शेषे स्यात्समस्तदुष्टकं भयो १ विद्धूरं स्यात्समेषचन्द्रे दुर्भि

क्षं दक्षिणोन्नते २ इति रोगभयं अल्पे स्फ भिक्षं चोत्तरोन्नते २ इति स्वरोदये शृंगोन्न

ति चक्रम् एतानि सर्वचक्राणि समाप्तानि एतत्व प्रधानं राशौ भेवेव धानम् वर्गाद्यधेश्च व

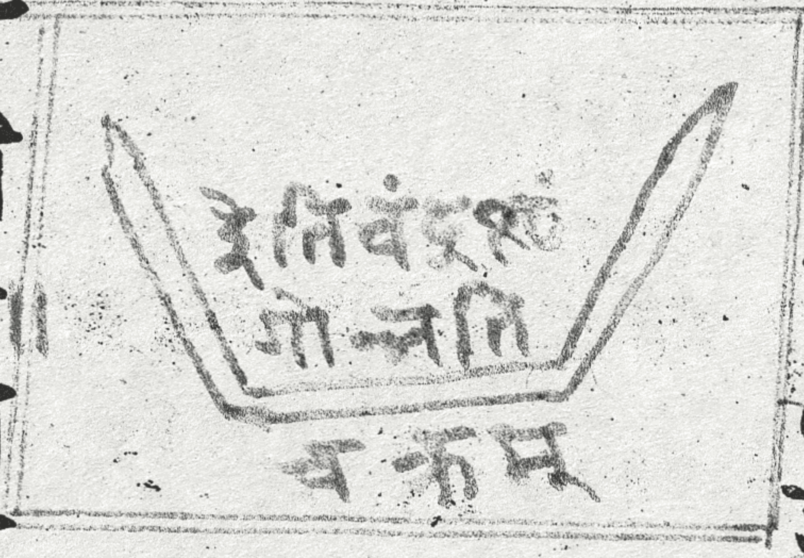

क्रारिणा सा त्वाशुद्धं समारभेत् जयेदि रणः १ दे तोच क्रा ख्याये वनु सप्रीति पंचाव स्यास्वरूपं स्वरबलं विमलं दे दघं ग्रहबलफलदं स्यात् यिजापि प्र योर्वित्ति विधिमहितं भाष्टकाभेरम्यं रू पाक्षीनां जयार्थे नरपतिरका

इति स्थानबलचक्रम्

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

इति नरपतिजयचर्य्यायां यामलीयस्वरोदये जलचक्रवेधाख्यस्त्रितीयोऽध्यायः समाप्तः ॥ छः ॥

राष्ट्रचक्रं वंधं प्रवंधम् ॥ १ ॥ चैत्राद्या ईशवायव्योरक्षोऽग्नौ
यथा तः संप्रवक्ष्यामि भूवलानि समागतः ॥ चतुर्विधेपि संग्रामे येन स्याद्विजयी नृपः ॥ १ ॥ चतुर्विधेपि संग्रा
द्रुघनाधिपे वारुणाप्रादक्षिणोरुद्रवायुरक्षस्तथानले ॥ २ ॥ यैर्दृष्टभूमिरियंरव्याता प्रोक्ता यां ब्रह्मयामले

मेजयदा पृष्ठदक्षिणो ॥ २ ॥ भूमिः ॥ वायुरुद्राग्निनैऋते रक्षजो ॥ अग्निरुद्रानिलेरक्षे भवेत् ॥ १ ॥ एवं मासोदयो यत्र गो देयं जालंधरी भूमिः भवेत् ॥ २ ॥ इति जालंधरी भू

चैत्र मार्ग	श्रावण	आषाढ फाल्गुन	वैशाख पौष	कार्ति क	ज्येष्ठ मार्ग		१।२ छाछि	
भाद्र पद	उ॰भू मि:१	कार्तिक	आश्वि न	गार्गंध रा भ्रमी	श्राव न	१।छि ४।प्र	फलगिभू मि:	२।२ घ।छि
वैशाख पौष	आश्वि न	ज्येष्ठ माघ	चैत्र माघ	भाद्र पद	आषा ढ फा ल्गुन		४।२ छि।प्र	

त्रियामले ऐंद्री यामुत्ते वा न चैत्रादौ भ्रमणा त्रस्यात्पृष्ठद संग्रामे जयदा भूमि:२ पुराणी यो

मिर्गतानाम् ॥ इदं दृष्टैयवा दुर्गे यामादौ भुक्ति रत्र च ॥ १ ॥ पूर्वोक्तरेय मेषाद्येतो
रव्याकथयिरव्यामि पुराणपीठादिनिर्गताम् ॥ ३ ॥ इति यामले पुराणी भूमिरियम् ॥ ३ ॥
यांतं कोणरेजले ॥ यथा दिलिखाता ओ पृष्ठदक्षिणागो पयेत् ॥ २ ॥
न

नाडी

इन्द्रे यमे जले सोम्ये मेषादिभ्रमणात्रयम् । रविसंक्रांतितो मासा ज्ञातव्या यत्र संस्थिता १ तस्या नादिभ्रमणं यानि चतुर्दिगाष्टके

पृष्ठदक्षिणगा गाः शुद्धे कामाख्यारिहयंकरी २ इति यामले कामाख्या भूमिः श्रीकोल्लरे जले याम्ये चैत्रादौ भ्रमणत्रयम् मेंसो

दयगता यत्र तस्मा वयटिकाक्रमः १ तत्रादिनाडिकाभेनोल्लङ्घ्य श्वपुनःपुनः । इयं कोल्लापुरी भूमिः पृष्ठदक्षिणगाः शुभाः २

इति स्वरोदये कोल्लापुरी भूमिः

४	मेष सिंह धनु	४
कर्क वृश्चिक मीन	कामाख्या भूमिः	वृष कन्या मकर
४	मिथुन तुला कुंभ	४

घटी १	चैत्र श्रावण मार्ग	घटी १
वैशाख भाद्र पौष	कोल्लापुरी भूमि	आषाढ कार्तिक फाल्गुन
घटी १	ज्येष्ठ आश्विन माघ	घटी १

चैत्र मार्ग.	भाद्र	ज्येष्ठ माघ
आषाढ फाल्गुन	वीरत भूमिः	कार्तिक
आश्विन	वैशाख पौष	श्रावण

१	चैत्र श्रावण मार्ग	१
वैशाख भाद्र पौष		आषाढ कार्तिक फाल्गुन
१	ज्येष्ठ आश्विन माघ	१

इति स्वरोदये मिलंध्री भूमिः

कैन्द्रे जलाग्नि सोम्ये वने ऋते ऽनिले यमे ईशे तु पावके सोम्ये चैत्रादि भ्रमणां भवेत् १ एकवीरा महाभूमिः प्रोक्ता वादियामले पृष्ठदक्षिण गा शुद्धे जयदा नात्र संशयः २

इति यामले एकवीरा भूमिः । चैत्रादि पूर्वतो वामं भ्रमत्कोष्ठा चतुष्टये । मिलंध्राख्या महाभूमिः जयदा पृष्ठदक्षिणे १

इति मिलंध्री भूमिः ६ चैत्रो दशापत्रास्ये मेषाद्याः वाममार्गगाः यत्र स्थानं ततः स्यात्यं भुक्तिः सार्धद्विघटिद्वयम् १ मल

(100)

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

मारीसमाख्यानामखलानांवलोत्कटा: समरेजयदाप्रोक्तापृष्ठदक्षिणसंस्थिता २ इतिस्वरोदयेमहामारीभूमि: ७
विलोमापूर्वतोमासास्वत्राघादिकूचतुष्टये प्रहरास्तथमार्गरामासस्थानादिगतायने १ चातुरंगेकवौकोटेजयदापृष्ठ
दक्षिणे रोत्रपालीरियंक्रमिर्भवेल्लानांवलोलमा: पश्चाद्वाबूलउक्तानिम्नवलान्यपराशि हि एतत्फलेनदाहितान्कथावतुर

५ शीतय: ३ इतियामलेत्ते
पावकेसौम्यनेआत्यइन्दु
मुर्तेनेआत्येपूर्वेचैत्रादि
महाभूमिर्दैत्यवंभात्तपं
१५ कुहेजयदानात्रसंशय:
जाभूमि: १० दानवानां
विंतितः तंतद्रुवे प्रवक्ष्या

मि वृ	मे	मी कु
क		म
सिं	तु	वृ ध

ग्रह	चैत्र आश्विन मार्ग	ग्रह
वैशाख भाद्र पौष	चैत्र फा भूमि:	आषाढ कार्तिक फाल्गुन
ग्रह	ज्येष्ठ आश्विन माघ	प्रहर

आश्विन	आषाढ फाल्गुन	चैत्र मार्ग
वैशा ख पौ ष	वंशजा भूमि:	भाद्रपद
स्वाति	कार्तिक	ज्येष्ठ माघ

आषाढ	चैत्र मार्ग	भाद्र
फाल्गुन आश्विन	[illegible] भूमि:	ज्येष्ठ पौष
वैशाख	श्रावण माघ	कार्तिक

त्रपालीभूमिरियम्
वत्सयमेहरेजला
मासत: १ वंशजेयं
कर्ता दत्त पृष्ठगता
२ इतियामलेवंश
वधार्थयरुद्धोरुद्रगा
मिजयायुविजया
वास्यचिनत्रं वजया

षिनाम १ दशास्योदंष्ट्रपं
धरम् महाप्रेतासनारूढं त्रिशूलायुधधारिणाम् २ इन्द्रेवायौयमेरुद्रेवारुणेग्निदुरात्तसे प्राच्यांतकेजलेसौम्येवे
त्रमासाधयंक्रम: ३ दिनंदिनार्द्धयामंच प्रहरार्द्धतदन्तत: एवंभूमिप्रमाणेन पृष्ठदक्षिणगोजयी ४ इतिप्रास

(107)

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

यामलीयस्वरोदयेरुद्रभूमिः सप्तरेखाङ्कितेचक्रेरुद्रदेमासमादितः सव्यमार्गेणतेरेपास्यष्टाविंशतिसंख्यया १ मासर्क्षेदिनभंज्ञात्वातस्मात्तात्कालिकंचभम् रेखायामुदयाद्भुक्तिः सपादंघटिकाद्वयम् २ मासर्क्षेमासनामार्क्षेदिनेदोर्दिनभंतथा नाडिकाभ्रमनाघत्रतत्रतत्कालसंज्ञकः ३ मासेदोर्मासभानुःस्यादिनेदोर्दिनभास्करः घटिकेदोर्घटीभानुस्त्रिपंचकैःसदाभवेत् ४

वाममार्गेनिशाकरम् जयदिशतमाहवे ५ शान्तिरूपस्थिवाकरः चंद्रसूर्यांतरालेच कवौकोटेतथाद्वैवातुरंगे नसाधैकालरेखार्कसंमुखी ६ भूमिः पावकेद्वादशारेचषष्टी

२० १५	१०	५ ६०
२५		५५
३० ३५	४०	५० ४५

वैशाख भाद्र पौष ७	प्रहर ८	चैत्र १ प्र श्रावण मार्ग
प्रहर ६		प्रहर २
ज्येष्ठ आश्विन माघ ५	प्रहर ४	आषाढ कार्तिक फाल्गुन प्र ३

दक्षपृष्ठेरविकूर्म्याहनसंदेहोपकोऽपिनश्चंद्रःकालरूपीदिकालरेखाविधीयते ८ महाहवे लंघनीया इतिस्वरोदयेकालानलीपंचस्वरोदयः जय्य

वाममार्गेणभ्रमोज्ञेयोनिरामये १ यत्रोदयंगताभूमिः साकार्य्यापृष्ठदक्षिणे ततोजयमवाप्नोतिसंग्रामेपिचतुर्विधे २ इतियामलेनिरामयाभूमिः १३ वस्यादिक्कोणगावामामासायामास्तसव्यगाः दक्षपृष्ठस्थिताखड्गेजयदाजयलक्ष्मिका १ इतियामलेजयलक्ष्मीकाभूमिः १४

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ककाराणां द्वा[illegible]गामासा चैत्रादि दिक्चतुष्टयम् ७ उदयस्तेन मार्गेण प्रहरार्द्धं दिवा ष्टके १ महालक्ष्मीरियं ख्याता प्रोक्तायां
लयामले दक्षपृष्ठगता पूर्वे तस्याङ्गेन विघते २ इति स्वरोदये महालक्ष्मी भूमिः १५ अथ सव्यगा मासाः पूर्वादि
चतुष्टये दक्षपृष्ठे जया पूर्वे जयभूमिरियं मता १ इति यामले जया भूमिः १६ ईद्रे भूमि जले सौम्ये नैऋत्ये इय

भैरे रुद्र
साघपूर्वं
भूमिपूर्वे
यदा नात्र
हवे २ इ
मिः १७
अं सर्वाप
कादिकंप्रा

महालक्ष्मी भूमिः १५

२४	ज्येष्ठ आश्विन माघ	१६
आषाढ कार्त्ति फाल्गुन		वैशाख भाद्र पौष १२
३२	चैत्र श्रावण मार्ग ४	८

४	चैत्र श्रावण मार्ग	[illegible]
वैशाख भाद्र पौष	जया भूमिः १६	आषाढ कार्त्तिक फाल्गुन
	ज्येष्ठ आश्विन माघ	

मार्ग फाल्गुन	चैत्र भाद्र	वैशाख
कार्त्तिक आषाढ	विजया भूमिः १७	आश्विन माघ
पौष	ज्येष्ठ	श्रावण

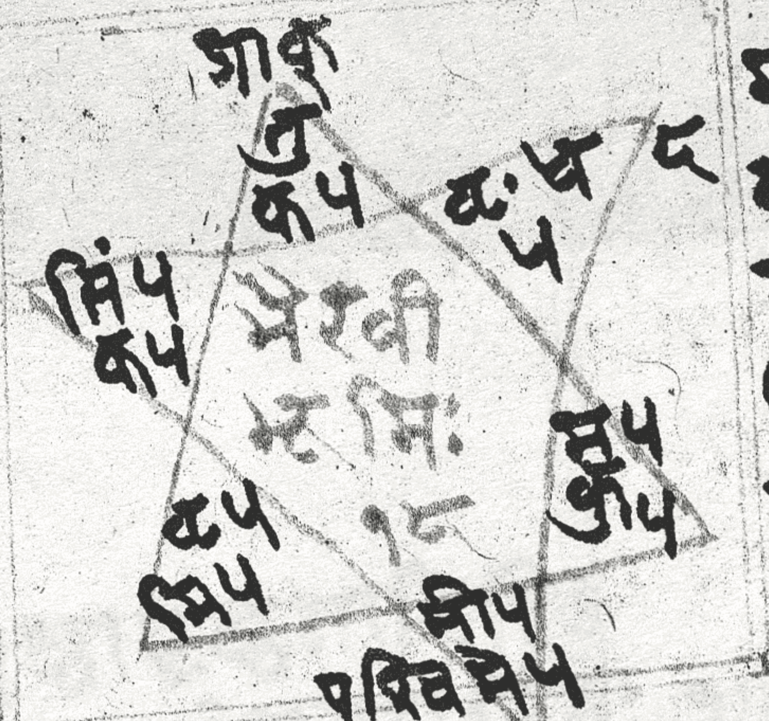

वातांतके रुद्रे वै:
मः १ एवां सावि
दक्षिणाभागगा
संदेहख्वातुरंगे
तियामले विजय
यक्षोणामालि
रसमन्वितं य:
व्यां मकाराघ व

मे १ पूर्वाग्निवायुरुद्रे च नैऋत्ये वरुणालये षष्ठीपंचस मासे न ककारादी भ्रमरां क्रमात् २ तोयवाताग्नि नैऋत्ये शु
द्रादिदिशि क्रमात् भ्रमो मृगादिकेषट्के प्रोक्तो या भूमि भैरवी ३ जयदा दक्षिणे भागे स्तुदा वाम भागके संमुखे भं
डुपृष्ठस्या संधिकारिका ४ इति यामलीय स्वरोदये भैरवी भूमिः १८ पत्रोदयगता बाला विशेषात् स्पष्टतोर रोने

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

तिंशाकुसंधानो सिंहस्येवयथाम्नगाः १ अर्द्धयामोदयावालासंमुखीजयदामता तद्वर्द्धधामगाश्चेष्टाः पृष्ठगानिष्फलाः १
तंशुभाः २ इति यामलेवालाभूमिः १८ मेषादिविन्यसेच्चक्रं धाद्यमारमसव्यतः पूर्वादुदयतः सव्यभ्रमः पंचघटीमितः १
देयं योगेश्वरीभूमिर्जयदापृष्ठदक्षिणो अहोरात्रेणमासर्वं चक्रं क्रामति सर्वदा २ इतियामले योगीश्वरीभूमिः २०

इदं चैनेअत्पसोमा
तकानिले घटीद्वय
नार्द्धभ्रमणांक्रमा
पराहेपिवराहीभ्रा
यस्य दक्षिणागाथ
विधते २ इतिया

पं ऽभूमिः २१

८	४	३२
१२	वालाभूमिः	२८
१६	२०	२४

३ ६० २ ५५	५ १	१२ १४ ०: ११
४ ५०	वाग ईश्वरी भूमि	१० २०
५ ४५ ६ ४०	७ ३५	८ ९ २५ ३०

८	१	२
७		३
६	५	४

यामाभूमिः २२

१२	२	८
६		१४
१६	१०	४

४	३२	२८
८	भुंभुकाभूमिः २३	२४
१२	१६	२०

ग्नितोयरुक्षां
प्रमाणोनदि
न १ एवमेवा
भ्यातिसर्वदा
द्भुतस्यभंगोन
मलीयस्वरो

१ इतिस्वरोदये वराहीभूमिः २१ उदयात्सर्वतः सव्यो यामेयामि दिगष्टके यामंभूमिभ्रमत्येवं जयदापृष्ठदक्षिणो १ इतियामले यामभूमिः २२ ईशाद्यं वामतो याति यामार्द्धं ककुवेष्टकं भुंभुका ख्याप्रमत्येवं जयदावामसंमुखी १ यत्र
भुंभुकाभूमिः २३ त्रिरेखा ऊर्द्धगा कृत्वा तिर्यगाश्चतथापुनः पूर्वरेखादितोन्यस्यामेषाद्याः सव्यमार्गगाः १

११०

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

राभ्रौ स्थित एवं द्वन्द्वं ३ क्रमेणैव विः रवि: षष्ठेशप्री वाग्नेजयदा कार्लरी स्थिता २ क्षेत्रकार्लरी भूमि: २४ वैत्राद्युत
तो मासा: द्वादशा ऐव स्थिता: यत्र स्या तत्र तोयापं वपं वधष्ठी क्रमात् १ अंगदा षष्ठगा प्रोक्ता षुदा वाम
सि स्थिता जयदा ति द्वा ग्नेशा ह्रीं सम रे स्थिता २ इति यामले शा ह्रीं भूमि: २५ वाम मार्गे शा पूर्वी देव
ईं व द्ग ब्र के
न्तो सिंह ह्रीस
ह्रीं भूमि: २६
नायिका यदृप्रमा
के सौम्ये प्रलस्याद
ह्रीं भूमि रियं
दक्षिणे प्रल

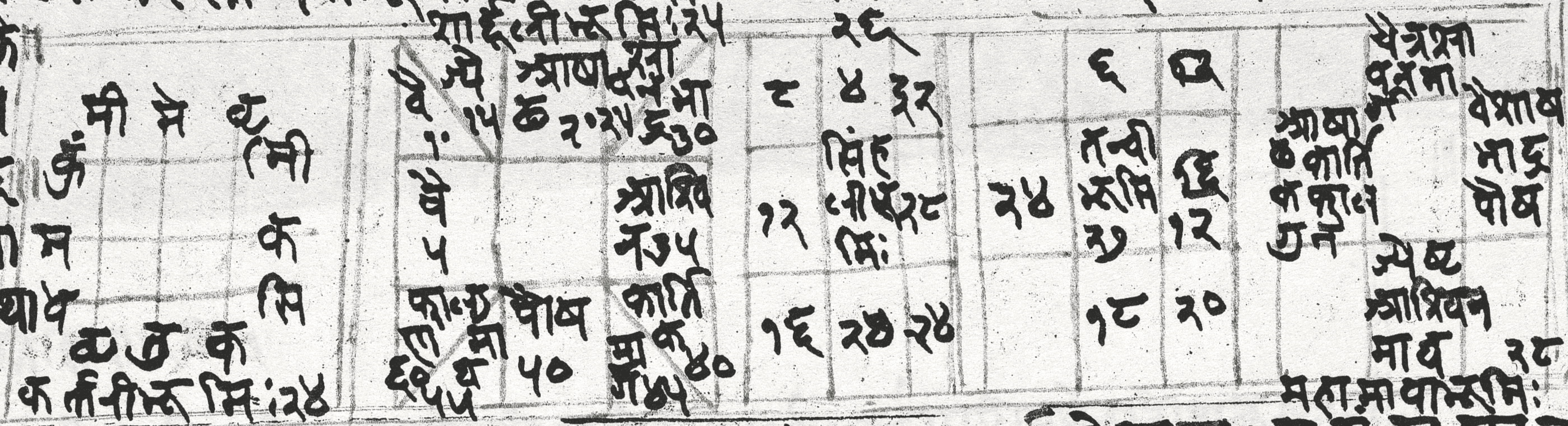

वा मा ग्नेजयदा
मरेसदा १ इ
तिया दावुदयं
नत: स्वैर्या
नयेवच १ ई
ख्या ताजयदा
स्या तोदये प
से न्य यो रुभयोरपि २ इति यामले तन्वी भूमि: २७ चैत्राद्या: पूर्वतो मासा: सव्यकाष्ठा चतुष्टये पष्ठद
रागा भव्या महामाया त्रियं मता ॥ इति यामलीय स्वरोदये महामाया भूमिरियम् २८ हन्द्रि शाधुदयं याति

५७

घंटदक्षिणपृष्ठे जयदा पृष्ठदक्षस्या भूमिरेखा माहेश्वरी १ इति यामले माहेश्वरीभूमिः २९ अर्द्धयामे भ्रमेत्सव्ये प्राक्स्याना
द्दिगष्टके पृष्ठस्या जयदा दृष्टे देवकोटिरियं मता १ इति यामले देवकोटिभूमिः ३० ऐं प्रास्तिथियुगं नु नित्यः सव्यमार्गे दिगष्ट
के दक्षिणे जयदा प्रोक्ता शिवाभूमिर्महाहवे १ [illegible] आहो तिथित्रयं रुद्रे जयश्चैव वजन्नो भ्रवे नतश्चैकायमा

सायामग्निभा
सौम्ये नये के का
यम् नैऋत्ये का
मिः जयप्रदा
मिः ३१ वैशाखि
संहारे तादिग
मतः श्रेष्ठा श्व

माहेश्वरीभूमिः २९

	आषाढ कार्तिक फाल्गुन	
ज्येष्ठ आश्विन माघ		चैत्र श्रावण मार्ग
	वैशाख भाद्र पौष	

देवकोटि ३०

३२	४	८
२८	भूमिः	१२
२४	२०	१६

शिवाभूमि ३१

१५ १६	१ २	३ ४
१३ १४		५ ६
११ ११	९ १०	७ ८

शान्तिभूमिः

१२ ३	१२ १३ १४	८ ९ १
११	मिः ३२	७
१०	४ ५ ६	१५

कन्याभू

आश्विन	भाद्र माघ	श्रावण
कार्तिक पौष	मिः ३२	आषाढ फाल्गुन
चैत्र	वैशाख मार्ग	ज्येष्ठ

मानाभू

भाद्र	वैशाख पौष	चैत्र कार्तिक
ज्येष्ठ	मिः ३४	श्रावण माघ
आषाढ	आश्विन फाल्गुन	मार्गशीर्ष

गेतिथिद्वयम् १
पूर्वस्यां वतिथित्र
यता पृष्ठे शान्तिभू
२ इति शान्तिभू
वायनो मासाः
ष्टके उनः पश्चि
मदिक्क्रमेण

व १ पृष्ठदक्षिणगा श्रेष्ठा भंगदा वामसंमुखी इयं कन्याभिधा भूमिः सर्वशत्रुभयंकरी २ इति यामलीय स्वस्वरोदये
कन्याभूमिः ३२ वन्हिशक्रौ नैऋत्या योयमोरुद्रां पावके नैऋत्यें द्रयमे तोये वैत्राद्दिक्क्रम सोतनः १ पृष्ठस्या जयदा नित्यम
न्यत्रैवा न शान्त प्रोभना इयं मानाख्या भूमिर्युद्धकाले महावला २ इति स्वरोदये मानाभूमिरियम् ३३

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

चैत्रादिमासषट्के तु पूर्वभागे क्रमतो दिशा पश्चिमषट्के तु नाम दिशायां षट्के भवादि पिण्डिका १ इति यामले वराटिकाभूमिः ३५ वह्नितः सव्य
मार्गे तु मासाः अष्टौ चैत्रादिको दिशा: एषु दशसु दिक्षु राहुः त्रिमुरारिजयदा मता १ इति स्वरोदये त्रिमुंडभूमिः वायुतः सव्यमार्गे तु
माघे कुम्भ इति संमुखी जयदा प्रोक्ता सा शीर्षमहाहवे १ इति यामले मत्स्यभूमिः ३७ पूर्वतः षट्सु मार्गे तु वेद ४ संख्या षष्ठी

क्रमः दत्त षट्सु
मे भूमिरियं मता १
मे भूमिः ३८ ...
चैत्रादिक्रमतो
संस्थिता ...
यिका १ इतिया
दंड्वायुयमेरुद्रे

चैत्रादि मास ६	आषाढ कार्ति फाल्गुन	चैत्र पूर्वाषाढ मार्ग	११	१६	२०	३२	४	८	
	त्रिमुंडभूमिः		८		२४	२८		१२	
आश्विन माघ मास ६	ज्येष्ठ आश्विन माघ	वैशाख भाद्र पौष	४	३२	२८	२४	२०	१६	

फाल्गुन	चैत्र	वैशाख	कार्तिक	चैत्र मार्ग	वैशाख
पौष	आश्विन ३८	आषाढ	आश्विन फाल्गुन	आषाढ मिथुन भूमिः ४१	ज्येष्ठ पौष
मार्ग कार्तिक	ज्येष्ठ कार्ति	श्रावण भाद्र	भाद्र	श्रावण माघ	आषाढ

स्थितास्तास्ता
इति स्वरोदये
भावे इतः सव्ये
मार्गे मार्गे
ते ख्याम् ...
मन्वे ... तान्ह मि
जमाग्निशशि

राजसे यामोदयामये भूमिः षट्छिषु जयप्रदा १ इति स्वरोदये छिद्रभूमिः ४०
दिग्षट्के पुनर्मार्गादितो मासाः षोडशाष्टा चतुष्टये १ जयाभूमिर्भवेदेवं सदि
पार्श्वे जयदा नात्र संशयः २ इति यामले जयाभूमिः ४१ तुर्या तुर्या

४	१	६
७		३
२	५	८

छिद्रभूमिः ४०

चैत्रादि पूर्वतो मासा वामगास्ते
तो दक्षिणमार्गा
दिशायां तिथामं चैत्रादि पूर्वतः

प्रहरार्द्धदया

लव्याभूमि:४२ प्र्वोत्तराग्निनैनेऋत्येयमेतोयानिलेशिवे प्रहरार्द्धदया
ततष्ठस्यादुर्मतीजयदाप्रदा १ इतियामत्वेदुर्मतीभूमि:४२ प्रवोत्तराग्निनैनेऋत्येयमेतोयानिलेशिवे गोरीकालीऋ
ष्ठस्याप्रवराशुभा १ इतिप्रवराभूमि:४३ पूर्वोत्तरदिशोप्रुक्तंकाछेपश्चिमयामयो: अथहादसभागेनगोरीकालीऋ
१ इतियामत्वेगोरीकालीभूमि:४४ त्रुहित:सव्यमार्गेराधामेतोगोदिगष्टके भादहयोरुच्यकाभूमिर्जयदाष्टष्ठदक्षिरो २

वधनुभूमि:४५

आषाढचैत्र फाल्गुन	मार्ग	भाद्र	३२	४	१२
आश्विन	दुर्मती मि:४२	ज्येष्ठ माघ	८	ग्रह १	२६
वैशाख	श्रावण	कार्ति क	२८	२४	४६ २६

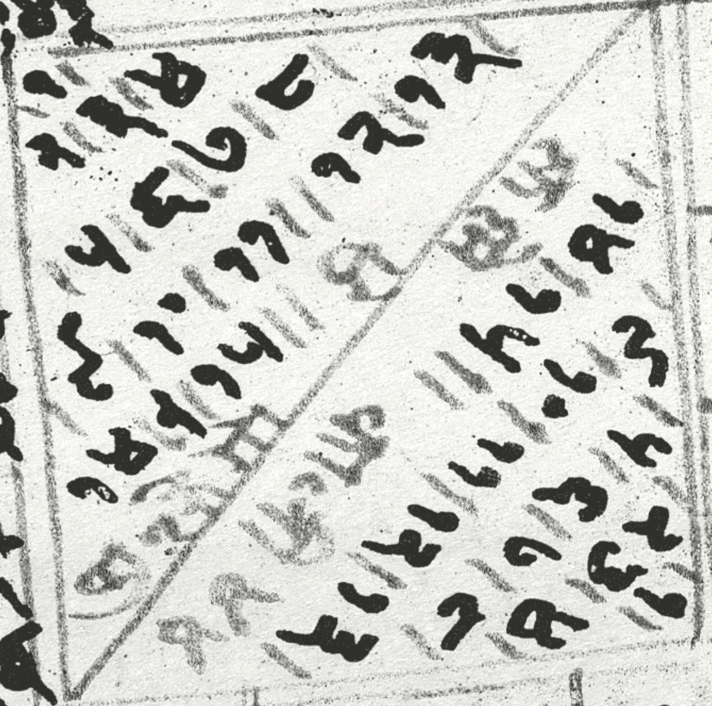

७	प्रवर ४	१
६	गौरी काली मि:२ ४५	
५	४	३

भाद्र	चैत्र पौष	श्रावण
वैशाख	बाला भू मि:४६	आषाढ मार्ग
माघ		
आश्विन	ज्येष्ठ फाल्गुन	कार्ति क

रहरीभूमि:४५
मेवह्निशोवायु
सोम्यतोयवचै
गा:१ इयंभू
संभुखेवामगा:
दक्षपृष्ठेवप्र
य: २ इतिया

तोदयेना
रजलेषा
पर्मेद्र
मासभोग
ाव्यासा
भंगदा
लेनसंश्रा

गेरा:भूचरीखेचरीहसमार्गेगात्रेमोनेमेतिस
हा:भूवरा:दक्षिपृष्ठस्या:खेचरावामससुखा: २
सोम्यविभागंतुविज्ञायफलमादिशेत् ३ इति
स्वरोदयेभूचरीखेचरीभूमि:४७

वत्याभूमि: ४६ मेषादिद्वादशाराशेवत्राम
१ वक्रस्याभूचरेचक्रेश्रीप्रीश्रा:खेचरगा:प्र
रा:स्यापिजयदा:खेचराश्चैवयायिन: सोम्या

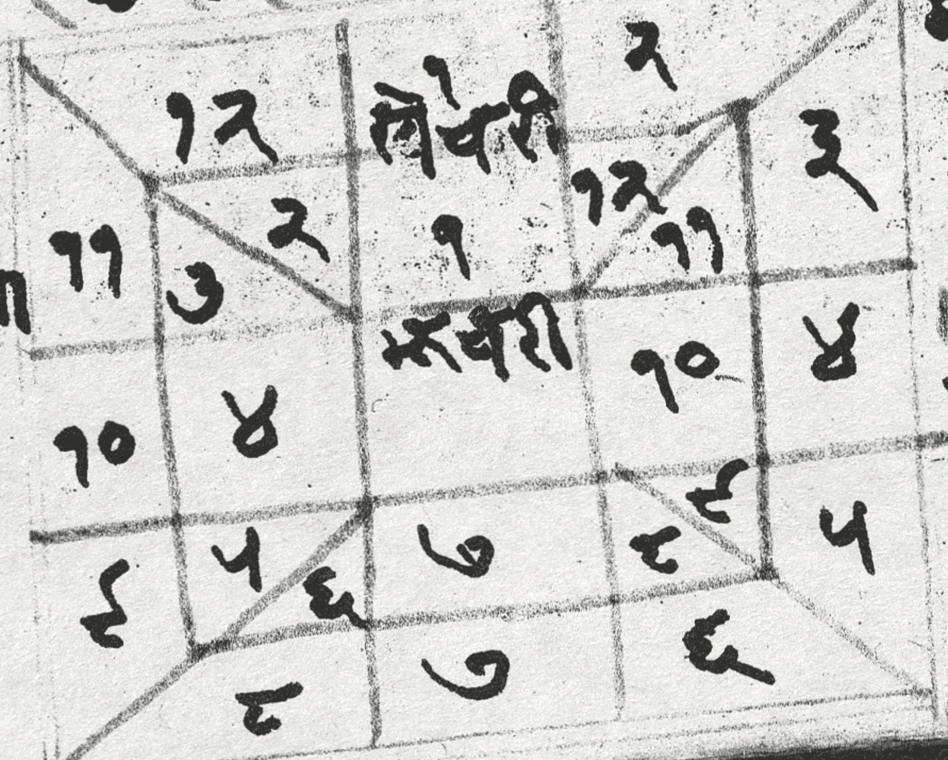

४७

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

पूर्वान्हे पावके कोणे ०पराह्णे वायुगोचरे ॥ हेयं गुप्तभूमिर्धान्या जिर्जयदा एष्टदस्ती तो ॥ १ ॥ इति याम्यन्लेगुप्तभूमिः ४८ पूर्वतो
हन्मासा सा द्वादश्यारे च सुलग्नाः ॥ वैशाखाद्वादशीभूमीजयदा एष्टदक्षिणे तो ॥ १ ॥ इति याम्य देवद्वादशी भूमिः ४९ आग्नेयकोण
वामं पृष्ठिमा दि तितिक्रमात् ॥ सार्द्धदिन त्रयं भद्रा वायव्ये सार्द्धपंचकौ ॥ १ ॥ सम्मुखी वामगा वर्ज्या पाश्चात्यं समरे तथा ॥ अर्गल

५ ५९

ताडीनां प्रवेशो शुभ	वाद स्त्री			कर्णवेध									मिथुना च शे
रो दये वि दिष्टभूमिः	नक्षत्र	फागुन माघ	चैत्र	वैशाख ज्येष्ठ	ज्येष्ठ	भाद्र	वैशाख	३॥ ७	३॥ ३	३॥ १५	८ १३	१ १४	२ १५	५० इंद्रवन्ही
सौम्ये च नैऋत्यें इ	इति गुप्तभूमि ४८	पौष	फाल्गुन ४९	श्रावण ६१	आषाढ माघ	मि ५१	पौष	३॥ १०	चोर भूमि ५०	३॥ ११	२ १२	त्रैलोक्यविजयाभूमिः	५ ३०	यमेजले तो
याम्योत्तरे वायो	परा	मार्गशीर्ष	आश्विन	श्रावण भाद्र	फाल्गुन	माघ कार्तिक	माघ	३॥ १४	३॥ ४	३॥ ८	७ ११	६ १०	४ ०	मध्ये आग्नेयमा
तः ॥ १ ॥ जयदा एष्ट														दक्षस्या भं
वाम सम्मुखी के														वेलायं महाभ

तुरे चैव वर्जयेत् ॥ २ ॥ इति स्वरोदये केवलाभूमिः ५१ इन्द्रवन्हाग्नि नैऋत्ये याम्यां वुवायुरुद्रगाः ॥ नैऋत्यां वनिलेसे
रुद्रे याम्ये यमाधिपे ॥ १ ॥ प्रतिपदादि क्रमतो ह्येषा जयदा एष्ट दक्षिणे ॥ त्रैलोक्यविजयाभूमिर्भवेलानां वलोकर
हते ज्ञा मये त्रैलोक्यविजयाभूमिरियम् ॥ वराह्नः पूर्वदिग्भागे ततः सव्येन मं दगः ॥ यत्रस्यात्तत्र कालः

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ास्त स्यनु संमुख ॥ १ दक्षिणास्य शुभः काद्यः पार्श्वो वाम दिगाश्रयः यात्रायां समरे प्रेक्षस्तोऽन्यत्र न शोभना ॥ २

न काल्यपाशभूमिः ५५ चैत्राद्यासार्द्धतो मासा वामगा स्तिकृष्णपक्षे यत्र स्यात्तत्र नो याति या मार्द्धं न दिगश्च्छके ॥ १ मंगदा

न कालपाशभूमिः ५६ मध्यबाल्य हस्तेव जयदा वाम संमुखी देयं करालिका भूमिः संग्रामे शत्रुनाशिनी ॥ २ इति स्वरोदये करालिका भूमिः ५६ मध्य बाल्य

गिगाः यामार्द्धं मुदयं ॥ रो वपूर्वतो वामभा

१ वा स्वोदय्यानुवाह्या

म ... कालं दिगश्च्छके ... वर्ण्येयमता भूमिः

धा स्यात्तो शुभ ध्यमाः ... रा ति स्वरोदये वडवा

रात्मयकारिणी २ ... चैत्रतो वा मा भ्रमणा दिक्

मः ५४ चैत्राद्याः पूर्वे ... दा प्रोक्ता भूमिरया

रुच्छयमन् संमुखे विजय

राजिता ॥ १ इति याम पराजिता भूमिः ५६ चैत्रस्यादिर्मो वामे क्षये पूर्वदिगश्च्छके चैत्रादिमासगा रौद्री जयदा

भवेत् तद्दूर्ध्वो तर स्यात्तु शि

द्वाविंशोऽ ॥ १ इति स्वरोदये रौद्री भूमिः ५७ ध्वयाद्यदर्धं वं धाव दक्षिणास्योजयी भवेत् तद्दूर्ध्वोत्तरस्यात्तु शि

कर्कादिद्विदिशो मकरादग्निकोणतः यामे कं सव्य

भूमिरियं मता ॥ १ इति स्वरोदये त्रिशूल भूमिः ५८

जलोनामिसुखं

त्रिशूलभूमि ५८

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

५ ॥ ६० ॥

मार्गेण मातंगीष्ठगा जयेत् ॥ १ ॥ इति मातंगीभूमिः ५९ ॥ ध्वांक्षधारे रेखाग्रे पंच पूर्वतो वाममार्गेण ग्रहः पंच दिगष्टके ॥ अमेघा

जयदा प्रोक्ता संमुखी समरे सदा ॥ १ ॥ इति स्वरोदये अमेघाभूमिः ६० ॥ ध्वांक्षधारे रेखाग्रे पंच पूर्वतो वाममार्गगाः ॥ जयदा व

म पृष्ठस्था दहनीभूमि राहवे ॥ १ ॥ इति यामले दहनीभूमिः ६१ ॥ अमादि चैत्रतो मासाः सव्यमार्गेण कोणगाः ॥ पंचनाडि

अमत्येव जिता पृष्ठे
स्वरोदये जिता भूमिः
तो वामं चैत्रादि यत्र सं
डिका पंच सव्य मार्गे
यदा दक्षिणे भागे भ
तः प्रोक्ता वायुवला
जोत्कटा ॥ २ ॥ इति स्वरो

जयप्रदा ॥ १ ॥ इ
दग्ध ॥ ध्वांक्षधारे दु
स्थ्यतः ततस्त
णाभिर्मिता ॥ १ ॥ ज
तुदा यत्र संस्थि
भूमिर्वैवलानो
दयेवायुभूमिः

कर्का दिक्षु	२	मकरादिवृद्धि	१०	५	४०	१ १५	५	६० ५५
८	भूमिः ५९	४	१५	भूमिः ६०	३५	२०	भूमिः ६१	५०
७	६	५	२०	२५	३०	२५ ३०	३५	४५ ४

आषाढ कार्तिक फाल्गुन	५	चैत्र मार्गशीर्ष मार्ग	माघ फाल्गुन ५	पौष ५	मार्ग ५	फाल्गुने
५	भूमिः ६२	५	चैत्र ५	भूमिः ६३	आश्विन ५	
ज्येष्ठ आश्विन माघ	५	वैशाख भाद्र पौष	वैशाख ५ ५ ज्येष्ठ	आषाढ ५	५ श्रावण	[redacted] भाद्र

॥ १ ॥ योधनामादि तेव गो

अष्टारे वाममार्गेण स्वस्य वर्गाष्टकं क्रमात् ॥ अमरास्थि मार्गेण यामादुदयो भवेत् ॥ १ ॥ योधनामादि तेव गोगी

पृष्ठदक्षिणे ततः स्थिते वर्गकालानलीभूमिः ईदृशी जयावहा ॥ २ ॥ इति स्वरोदये वर्गभूमिः ६४ ॥ दिनमध्यस्थनाड्य

क	मा	अ	ग	श्रा	मे
च	सिं	भूमिः ६४		प	मृ
ट	श्वा	त	स	प	मृ

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ध्यान्हस्थः
टिका ॥

पालिकाभू
मिः ६५

		पर्वोहे
	नल लाभ	नि मिः
पराहे	६६	

विंव भू	मिः	
६७		

रा	र	थं
श्र	भूः	मं
म	क	उ

भूमिः ६८

२	१	१२
३		११
४	भूमिः	१०
५		९
६	७	८

इतिराशि ६९

मीन	मेष	वृष
कुंभ		मिथुन
मकर	भूमि	कर्क
धन	तुला	सिंह
वृश्चिक		कन्या

इति लग्न भूमिः ७०

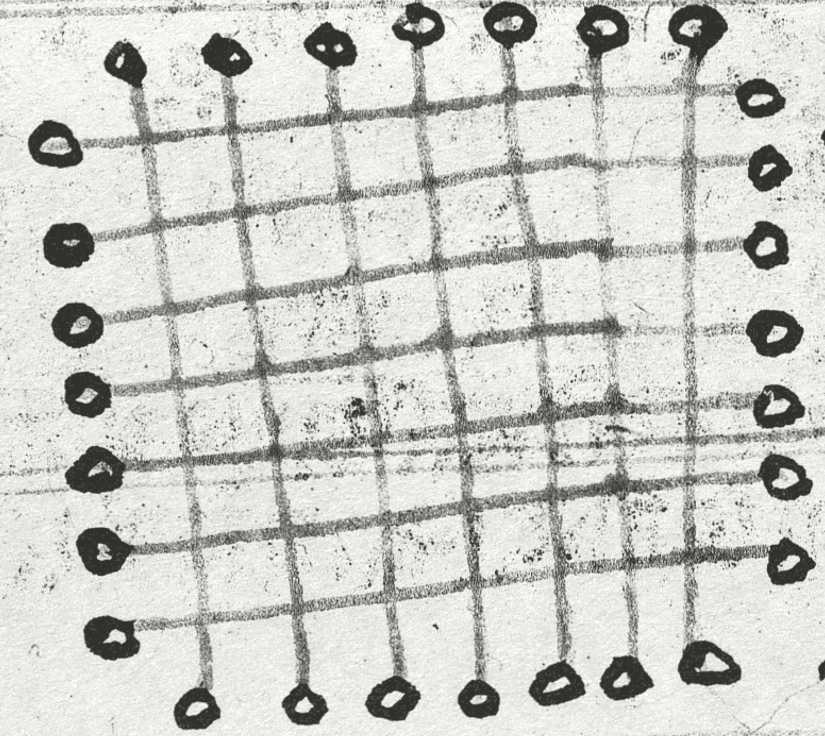

इति राजकालजालभूमिः ७१

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥ ६१ ॥

कपालस्थेऽह्निवा करे ॥ नष्टपेथायीजयेस्यायीभूमिरेरवाकपालिका १ इतिस्वरोदयेकपालिका भूमि: ६५ ॥ पूर्वाह्नेपावको
कोणेऽपराह्नेयष्टकोणगा: ॥ जयदा दक्षिणपृष्ठस्या भूमिरेषानलानिला १ इतिनलानिलाभूमि: ६६ ॥ दक्षेपृष्ठेरवेर्विवंज
याथैरगामह्र्ईनि ॥ वंद्रविंवंततोराज्ञोगुरोवामेपिशोभन: १ इतिसूर्यचन्द्रभूमि: ६७ ॥ दक्षपृष्ठस्थिता: क्रूरा: सौम्या: वा
माग्रसंस्थिता: ॥ संग्रामेजयदा प्रोक्ताभिमध्याभिष्ट फलप्रदा ८ इतिस्वरोदये ग्रहभूमि: ६८ भास्करोपत्रसंतिष्ठेद्धृ
दग्रारेऽपसव्यत: ॥ सराशि ईस पृष्ठस्थ: संग्रामेजयदोमत: १ इतिस्वरोदयेरा
शिभूमि: ६९ ॥ सूर्येराश्यादित: सव्ये लग्नेंतकालसंभवं ॥ पृष्ठदक्षिणगंकृ
त्वाजयेद्युद्धेन संशय: १ इतिस्वरोद येलग्नभूमि: ७० ॥ राहुकालानले वक्रे
ज्ञात्वा वंद्रदिवाकरो ॥ नाघंगभेदेनक धधिव्यामिसूवलंवलमुत्तमम् १ ॥
राहोर्मुखेस्थितश्चंद्र: पृष्ठभागेजय प्रद: ॥ गुल्यसंयुटगोपुट्वानेऽग्रेवज
यावह: २ ॥ कपालपुच्छयोश्चंद्रो वामे भागेजयप्रद: ॥ भानु: सर्वत्र सर्वांगेजय

		१ अ ६ १२ ११		८ १ ... ५
	४ ये ६ १२ १४	५ भूमि: १० १५	२ ३ ७ १२	
		३ ८ ७ १३ १२		

दाप्पष्टदक्षिणो ॥ ३ ॥ इतिस्वरोदये राहुकालानलीभूमि: ॥ ७१ ॥ आकाराद्या: स्वरा: पंचनंदादितिथिक्रमात् ॥ सव्यम
र्गोदयास्तेव पंचस्यानेषु सर्वदा १ ॥ ततस्तिथ्यादितोभुक्ति: प्रत्येकं रवे १२ नाडिका ॥ दक्षपृष्ठस्थितासक्ता वामाग्रेमृत्युद

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

मध्यभागोदयेस्तुः सैम्ययोरुभयोरपि । किं वितस्याथीजयीयुद्धे स्वरभूरियं मता ३ इति स्वरोदये स्वरभूमिः ७२ वेआदिपूर्वतः सव्ये
चतुर्द्दिक्षु त्रयं त्रयम् । त्रिकालरुद्रभूम्येषा जयदा पृष्ठदक्षिणे १ इति यामले त्रिकालरुद्रभूमिः ७३ सप्तरेखाकृते चक्रे कृत्तिकादि
न्यसेद्बुधः । यस्मिन् यत्र स्थितो राहुस्तत्र राहुः समुच्यते १ इति स्वरोदयेन तत्र राहुः ७४ द्वादशारे प्रसव्येन मासांश्चैत्रादिकान्न्यसेत्
वहन्मासस्थितो राहुर्मासराहुः स उच्यते १
इति स्वरोदये मासराहुः ७५ पूर्वोत्तरग
तः कृष्णपक्षे शुक्लपक्षे विम हस्तिराः पक्षभू
क्तिप्रमाणेन पक्षराहु रियं मतः १ इति या
मले पक्षराहुः ७५ त्रिं शद्गा कृते चक्रे व
न्हितः कृत्तिमादिकान् तिथीन्विन्यस्य स्या
देवं दिनराहुरिहोच्यते १ सप्तरेखाकृते व

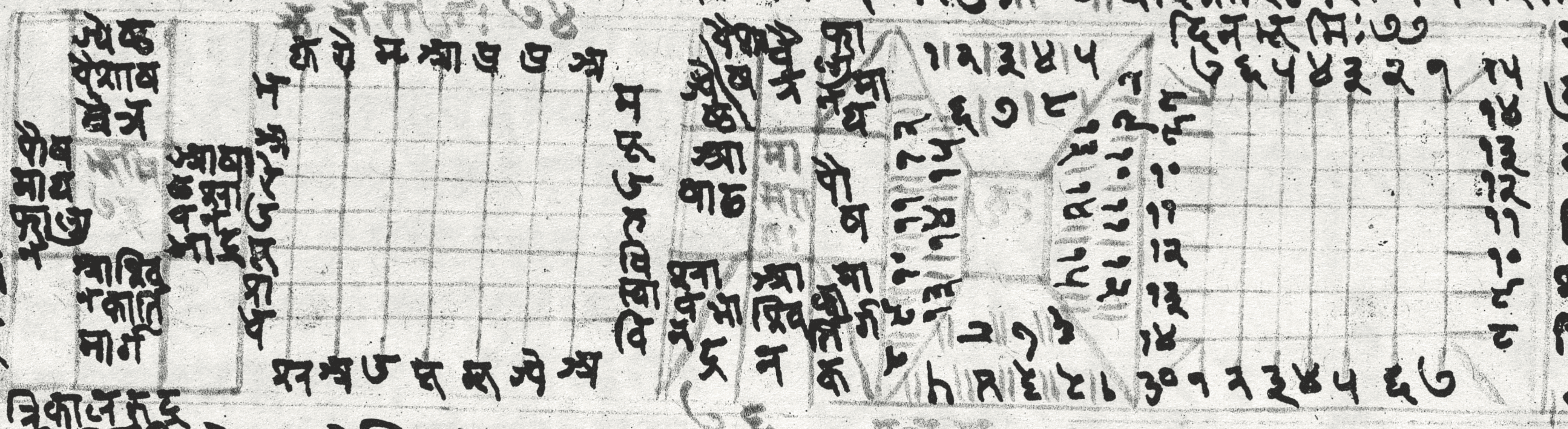

त्रिकाल रुद्र

क्रे कोणरेखाद्वयं कृते । कृत्वा विलोममार्गेण संस्थाप्यं तिथिमंडलम् २ कृत्तिमाघाग्निरेखातः प्रतिरेखाक्रमेण वा ति थि
थिभोगभ्रमो राहुः दिनराहुः स उच्यते ३ इति यामले दिनराहुः ७६ ऐन्द्र्यां कृष्णतृतीयायां सप्तम्यां वह्निदिने दशम्यां
चनैरृत्यां वायव्यां भूते १४ वासरे । अन्यपक्षे तु वारुण्यां चतुर्थ्यां सत्तुदेव्य सौ ने ऋत्ये वतथाष्टम्यां एकादश्यां यमो कस्मि २

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

120

६२

आग्नेये पंचदश्यां १५ चमासे राहुस्ये मति खडंगत्याभ्रमत्येवं खंड राहुस्ततोमतः ३ इति स्वरोदये खंड राहुः ७८ इंद्रवायु यमे रुद्रेतोया
ग्निशशि राक्षसे यामार्द्धमुदितो राहुः भ्रमत्येवं दिगष्टके १ इत्यर्द्धयाम राहुः ७९ ईशान यम मार्तंड रक्षः सोमाग्निवारुणो पूर्वा
ने पिश्चिम स्येवमपरान्हे व्यय क्रमः १ अन्याग्नि सौम्यनैऋत्यैशान्यानिलयमेहरे पूर्ववारात्रौ भ्रमत्येव मपरार्द्धे व्यय क्रमाः २ पादनुपं
व दश्यां शेन मुहूर्त्तः परिकीर्त्तिताः एवंमो
हर्त्तिको राहुः ज्ञात व्यः स्वरवेदिभिः ३
इति याम लेमुहूर्त्त राहुः ८० रविः सो
कुजः सौम्यो गुरुः भृगुः शनिस्तमः एवं
शशि शानय पर्यंतम द्दयामः भ्रमत्यत
दिनवारोदयात्क्रो यास्तार्द्ध मध्ये दिशः त्र
मात्॥ ज्ञेयः कुलि कपो राहुः स्यानेपद्

क्रूप [illegible]	क्रूप ३	शुप १५
क्रूप १०	[illegible] राहु	शुप ११
क्रूप १४	शुप ४	क्रूप ८

१६	४	२४
२८	राहु ३६	१२
८	२०	३२

यामा ६

	१६	१०	४ रात्रौ	
	२	८ दिन	१४	
६	१४	राहुः ८०	४	१४
	६	१६	१०	
	१२	२	८	

राहु ३२	रवि ४	चंद्रः ८
शनि २८	कुलिक [illegible]	कुजः १२
शुक्रः २४	गुरुः २०	बुधः १६

शुक्र ४	रवि ४	बुध ४
भौम ४	कुलिक [illegible]	शनि ४
शुक्र ४	गुरु ४	बुध ४

सनैश्चरः २ इति कुलिक राहुः ८१ संमुखावामसंस्था वायस्येयं राहुमंडली पराजयो भवत्तस्य वादव्रतरणादिषु १
यस्य दक्षिणाष्ठष्ठस्थास्थे आराहुपरंपरा सहस्रंशततेनापि परसैन्यं निहंतति २ इत्यष्टविधो राहुः ८२ दिग्भिः स्यासि
तश्चंद्रः सव्यमार्गेरा राशिगः राशिचंद्रः सविज्ञेयः सर्वदा स्वरवेदिभिः १ इति यामली य स्वरोदये राशि चंद्रः ॥ ६॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

समसप्तसलाकाख्ये कर्त्तिकादिसमन्विते मास्त्रपहोदितीपायां यत्रनेऽम्बुदिन: शशी १ इति यामलेउदयशशी चक्रेश्म
प्तसप्ताकाख्येवहन्मासनेग: शशी मासचन्द्रोभवेदेवं ज्ञातव्य: स्वरवेदिभि: १ इति मासचंद्र: पूर्वोत्तरगत: पुन्ते क्रमे
दक्षिणापश्चिमे पक्षभ्रान्ति भ्रमारोनपक्षचंद्र इहोच्यते १ इति स्वरोदये दिनचंद्र: दिनमाद्येवसव्येनसपादघटिकाद्वयं

प्रतिनाड्यां भवे
तात्कालिक: शा
तात्कालिकवं
विंबरूपे शाप्र
श्पते वामाग्रे
एवं सप्तविध
इति स्वरोदये

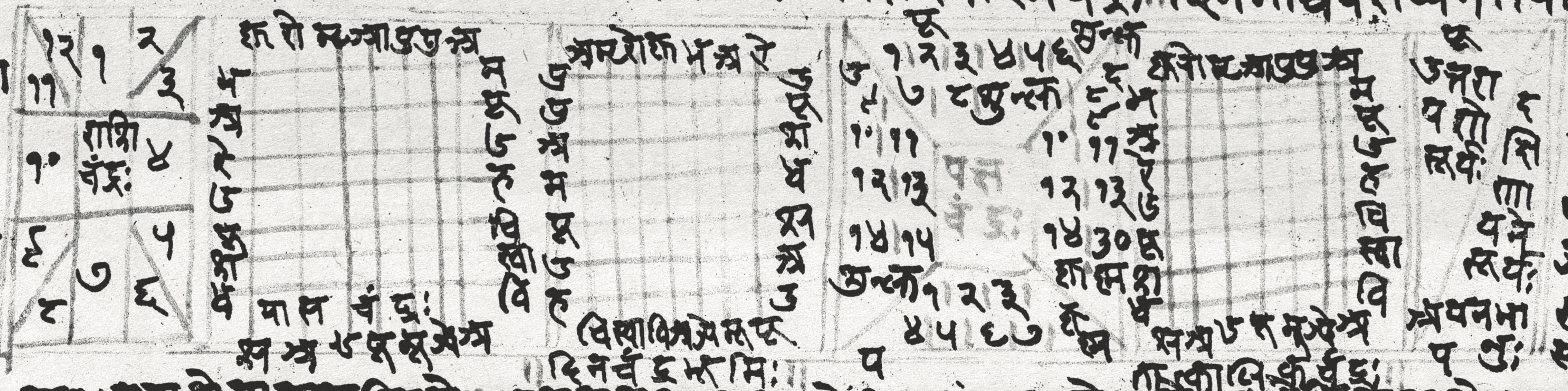

दुर्न्कोरव
शी १ इति
द्र: सप्तमो
त्पत्तेईहद
जयदश्चद्र:
स्थित: १
सप्तविधश्चंद्र:

दक्षिणोनगतो भानु: जयदोयाम्यपश्चिमे उत्तरायणवारस्यो विजयेशाक्रसोमयी: १ इति यामलेऽयनभानु;
सप्तरेखाक्रतेचक्रे भानुभं यत्रसंस्थितं दिनभानुर्भवेदेवं ध्रुवश्चैवस्तुकालिक: १ प्रत्यक्षं दृश्यते तस्यभानुर्विवादि

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

(१२०)

शिरस्थिताः ॥ इति यामले दिनादिभानुः पूर्वस्यामुदये ब्राह्मी प्रथमे नवमेपि

तिथिस्थितं एकादश्यष्टस्थिता एते कन्यया जयकांक्षिभिः ॥ २ ॥ इति यामले दिनादिभानुः ब्रह्माणी प्रथमे नवमे ति। चतुर्थी द्वादशी प्रोक्ता वै

योमाहेश्वरी वोत्तरस्यां द्वितीया दशमी तिथेः ॥ १ ॥ दक्षिणे दशम्यां तृतीयायां कौमारी त्रिकोणगा ॥ चतुर्थी द्वादशी प्रोक्ता वैष्णवी पश्चिमे स्थिता ॥ ३ ॥ पंचमी वाराही

सप्तमीनैऋतेन तथा ॥ २ ॥ वाराही दक्षिणे कोणे पंचमी चत्रयोदशी षष्ठी चतुर्दशी चैव इंद्राणी पश्चिमे स्थिता ॥ ३ ॥ दयः ॥ मध्ये

वसप्तम्यां वायव्ये तु दिक्षु कोणे ॥ शिवालये ४

चंद्रदिनाद्यस्यां महालक्ष्मीः दक्षिणेगा ॥

यत्रोदयगता देवी तत्रैव यामा योगिनी ५

भ्रमतीतेन मार्गेण भवेत्तत्का यानि लेहरे

इंद्रचंद्राग्निनैऋत्ये यमे तो द्वारयोगिनी

सूर्यादिषु च वारेषु वर्ज्ये ये शुभदयः काम

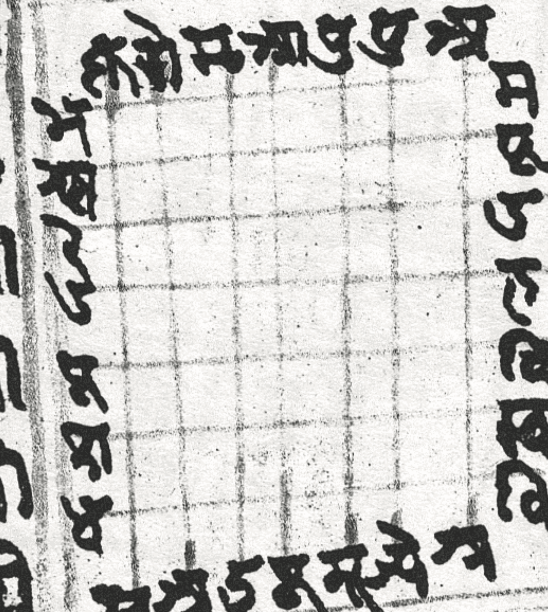

गुरु	रवि	भौ	राहु २२	रवि ४	भौम १२
चंद्र	वार याम	गुरु	चंद्र ८	[illegible] योगिनी वर्ज्य	गुरु २०
शनि	शुक्र	बुध	शनि २८	शुक्र २४	बुध १६

महालक्ष्मी ३।।११	ब्राह्मी १।।९	कौमारी ३।।११
ईशान	पूर्व	अग्नि
माहेश्वरी २।।१०	इंद्राणी	वाराही ५।।१३
उत्तर	[illegible]	दक्षिण
चंडिका ७।।१५	ऐंद्राणी ६।।१४	वैष्णवी ४।।१२
वायव्य	पश्चिम	नैऋत्य

६३ सूर्यादिषु च वारेषु वर्ज्ये ये दिक्षु वारो मता कौशास्यां च कोणे तिथिदिक् ॥ इति स्वरोदये त्रिविध योगिनी

दिक्स्यां नो संमुखे दक्षिणे विदिक्स्या वा स्यो मता कौश्यां च कोणे तिथिदिक् ब्रह्मयामले ८ इति स्वरोदये तिथि कालभ

दिक्स्यानां संमुखे दक्षिणे विदिक्स्या वामसंमुखे ॥ त्रिविधं योगिनी चक्रमिदमुक्तं ब्रह्मयामले ॥ १ ॥ इति स्वरोदये तिथिकालभ

७ जयदा पृष्ठदक्षस्या भंगदा वामसंमुखे ॥ त्रिविधं योगिनीचक्रमिदमुक्तं ब्रह्मयामले ॥ कालं वर्ज्ये दक्षिणपृष्ठे १ इति स्वरोदये तिथिकालभ

वक्रम् । मध्यवाल्यक्रमे रोवेबा प्रतिपदादिषु वर्तमानतिथौ कालं वर्जयेत् दक्षिणे पृष्ठे

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

कैक त्वागताहानिवयोजयेत् ॥ श्वष्टो बेभवेत्कालोजयदः पृष्ठदक्षिणो ॥ १ ॥ इति यामलेषट्त्रिंशाकालः ॥ सप्यर्कभौमजीवेषु
कीर्तितः ॥ वालेषु वेंदु सौम्येषु वर्जनीयः सदा रणे ॥ २ ॥ इति स्वरे [illegible] येवारकालचक्रम् ॥ दक्षेपृष्ठस्थितो वायुर्जयदो भव
मार्गे भंगदः प्रोक्तः सर्वकुरुषु सर्वदा ॥ १ ॥ इति वायुः ॥ प्रचंडकालेय [illegible] द्रः स्याधीजयति निश्चितं ॥ यदा सूर्यप्रवाहस्ता
ते दा ॥ १ ॥ पार्थिवे संगते
वा योभं गोम्यतिस्त
तः ॥ मृत्यस्थानेगतः
इंद्रेभानौपश्चिवमया
मेशाव ॥ ४ ॥ वामना
धास्तूर्य्यः पृष्ठदक्षि

३।८ २२	१।२ ४	३।११ १२	२।१० बाल्ये	१।।९ मध्ये	८।।३० बाल्ये	० बाल्ये	रवि मध्ये	चंद्र बाल्ये
२।।१ ८	[illegible]	५।।२ २०	[illegible] मध्य	[illegible]	७।।५ मध्ये	शनि [illegible]	[illegible]	मंगल मध्ये
७।१५ २८	६।१४ २४	४।१२ १६	बाल्ये ४।।१२	मध्ये ५।।१३	बाल्ये ६।।१४	शुक्र बाल्ये	गुरु मध्ये	बुध बाल्ये

कालचक्रम्

पुर्व्वं संपि [illegible] वति वारुरो ॥ व
रवे ॥ २ ॥ पूर्ण नाडीगतः पृष्ठे
मनुष्यियते नात्र संशयः ॥ ३ ॥
ध्ययोः स्थितस्तत्र जायी भु
कुदये चंद्रः कर्तव्यो वाम संमु
खागो जयेत् ॥ ५ ॥ इति स्वरोद
॥ एतानि भव्यान्यत्र ज्ञातव्यानुदितक्रमात् ॥ सोनिपा गोविशो थेरा भूमि [illegible] पकौवली ॥ १ ॥ मासे पक्षे दिने
राउरा ॥ पथ्यादिने नथ्यारात्रौ ज्ञातव्यः स्वरवेदिभिः ॥ २ ॥ उदयस्य प्रादिने सायं व्रतस्थः स्वरपारगः ॥ भास्वरस्य
संख्यया ॥ ३ ॥ दग्धां शं होम ये [illegible] त्रिकोणो पादप्रांगुल्ये ॥ [illegible] स्यवसमि [illegible] मध्याज्यार्कपरिस्तुते ॥ ४ ॥ ३०

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

125

ॐ ह्रीं ह्रीं सः सूर्य्याय नमः इति स्वाहान्ते होमयेत् उच्चारं भे हयारूढः स्वरज्ञो दृढमानसः पुनरेव जपेन्मंत्रैः शतैकं सूर्यसंमुखम्
५ पुष्पाक्षतान् क्षिप्त्वा ततः सूर्य्यं विलोकयेत् यावद् दृश्यते चिह्नं शुभं वाथ दिवाशुभम् ६ संपूर्णतेजसा युक्तो निकटवर्ति-
नि श्वेते च कर्बुरे पीते सूर्ये ज्ञात्वा जयी भवेत् ७ खंडिते खंडितं युक्तो छिन्ने भिन्ने च वर्जिते छत्रेण क्षारुतो सूर्ये स्यात्पीड्यते सर्व-
दा ८ भूबलानि समाख्याते चतुराशीतिसंख्यया दशाप्तनयबला दशुभात्रुभ्रीकरगामिनी ९ यात्रैष्य द्वादशमासे निजदलसहिते वास-
वे चैत्रयामे यामस्यार्द्धे मुहूर्तेन्नमतिव घटिकातद्दशाष्टकेपि संग्रामे वा तुरंगे कविररा खलके कोटयुद्धे भटानां निःसंदेहं जयार्थं
नरपतिगदितं भूबलं तथ्यसारम् १० छः इति नरपतिजयचर्य्यायां स्वरोदये भूबलाध्यायः चतुर्थः समाप्तः ४ पुनरत्र प्रवक्ष्या- ६
६४ मि मंत्रयंत्रादिकं बलं यस्य प्रभावतो युद्धे दुर्बलस्य बलं भवेत् १ चतुरस्रं चतुर्द्वारं त्रिरेखं पद्मगर्भितम् हस्तत्रयप्रमाणं च
तंदुलैर्मंडलं लिखेत् २ पद्मपत्रे लिखेद्देवांश्चतुः अष्टौ प्रमाणतः एकैकपद्मपत्रेषु वसु ८ संख्या दले दले ३ भैरवीभैर-
वाः सिद्धिर्ग्रहा नागा उपग्रहाः पीठोपपीठसंयुक्ता दिक्पालैश्च समन्विताः ४ कर्णिकायां न्यसेद्देवं शिवं सांगं सहस्रकं
प्रणवादिनमोन्तैश्च नाममंत्रैस्ततोऽर्चयेत् ५ मंडलाग्रे लिखेत्पश्चाद्वीरं तत्र निवेशयेत् तीर्थोदकान्वितैः कुंभैः सदूर्वाक्ष-
तपल्लवैः ६ मृत्युंजयेन मंत्रेणाष्टोत्तरशताभिमंत्रितैः अभिषिंचेत्ततो वीरं शुभलग्ने स्वरोदये ७ ॐ हुं सः इतिम्

त्युंजयमंत्रः॥ अभिषिक्तस्ततो वीरः संग्रामे विजयी भवेत्॥ शस्त्रैर्न भिद्यते तस्य शरीरं शत्रुचोदितैः॥ ८ एतन्मंडलमध्यस्थोऽभि
षिक्तो युरथो यदा॥ ततः प्रभृति युद्धेषु शत्रुंजयति सर्वदा॥ ९ राज्यभ्रष्टो लभेद्राज्यं स्त्री शापुत्रियते न च मुक्तापीडां ग्रहाः सर्वे
शांतिं कुर्वंति सर्वदा॥ १० इति स्वरोदयेऽभिषेकविधिः॥ अभिषेकानंतरं पूजा कर्तव्या पूर्वमंडले॥ मृत्युंजयेन मंत्रेण पूर्वोक्त
विधिना ततः॥ ११ ॐ जुं सः॥ पश्चात्समर्च्ययेन्मंत्रैः शराहि(?)शामवेदियम्॥ तया समन्वितो वीरस्त्रिदशैरपि दुर्जयः॥ १२ इति रक्षा
सायुधेन्द्रमंडलस्यांते योधसन्नाशिविन्यसेत्॥ पूजयेद्विविबलाभिन्नतो जागरणक्रिया॥ १३ ॐ खां खीं खूं खैं खौं खः॥ रोद्रम
र्ये खड्गायनमः॥ इति खड्गमंत्रः॥ ॐ क्रां क्रीं क्रूं क्रैं क्रौं क्रः॥ ॐ भैरवरूपाय रक्तायुधाय फलकायनमः॥ इति फलकमंत्रः॥
ॐ लां लीं लूं लैं लौं लः॥ इंद्रायुधाय धनुषे नमः॥ इति धनुषमंत्रः॥ ॐ ब्रां ब्रीं ब्रूं ब्रैं ब्रौं ब्रः॥ ब्रह्मादिपंचदेवतामूर्तये पंचबाणा
यनमः॥ इति बाणमंत्रः॥ ॐ क्रां क्रीं क्रूं क्रैं क्रौं क्रः॥ शूलिनमूर्तये भैरवायुधाय कुंतायनमः॥ इति कुंतमंत्रः॥ ॐ अघोरेभ्यवीवा
मुखे छ्रां छ्रीं छ्रूं छ्रैं छ्रौं छ्रः॥ भगवतीमूर्तये कात्यायनी छुरिकायैनमः॥ इति छुरिकामंत्रः॥ इति नरपूजाविधिः॥ खगीमातुलं
भागिनेयो नद्वोमलतजोरकौ॥ मृत्युंजयेन मंत्रेण तान्व्यं गंधिसप्तकम्॥ १ एवं कृतविधानेन जायते रणकंकणम्॥ रक्तहस्तप्र

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

२

वद्धेन तेन युद्धे जयी भवेत् ३ इति यामले रराकंकरणाम् कर्पूरं कुंकुमं चैव गोरोचनसमन्वितम् कोकिलाख्य स्पले रवस्या स्वे
तव स्त्रि तिथ्रो भने ३ ॐकारस्य मध्यस्थं साध्यनाम पटे लिखेत् नकुर्भस्य हकारस्यं ठकार परिवेष्टितम् ४ पृथ्वी संपु
टमध्यस्थं वज्राष्टक सुतांतकम् प्राणबाधरिनामे हुं हुं फट् जंदिगाष्टके ५ मंत्र नेति शत्रुं जस्वा पद्दं तन्मः छिवं धयेत् भीतं
नयति वीरत्वं समरे च जयप्रदम् ६ इति वीरपट्टस्य विधिः पूर्वोक्तेन विधानेन रणपट्टमितो लिखेत् कृत्वा हनुमतो
रूपं हृदि मंत्रमथ मुं लिखेत् ७ ॐ सां सीं सूं सैं सौं सः हनुमते नमः मंत्रमध्ये लिखेन्नाम निजयोधस्य संभवम् मूर्द्धि बद्धे
६५ नतेनैव हनुमत्तुल्यपराक्रमः ८ इति स्वरोदये रणपट्टविधिः त्रिशूलं दक्षिणे हस्ते कपालं वामके तथा भीषणां भैरवं
रूपं पूर्वद्रव्यैः समालिखेत् ९ त्रिपुरामंत्र नाम मध्ये ग्रंथयेन तु वेष्टयेत् मूर्द्धि बद्धेन तेनैव त्रैलोक्यं जयति ध्रुवम् १० ऐं क्लीं
हौं त्रिपुरायै नमः इति त्रिपुरामंत्रः इति जयपट्टः कन्याकर्तितसूत्रेण त्र्यक्षोत्तरगुणेन तु कर्णे बद्धोडरकस्तेन सग्रंथिः
कटिमानतः १ मृत्युंजयेन मंत्रेण ग्रंथिमध्योत्तरं भातं लक्ष्येकं भेरवलाजा नाकटिव धारिनाशिनी २ ॐ जुं सः इति मेख
लामंत्रः प्रलाणीकवचं कृत्वा यो योधः प्रविशेद्रणम् प्रभवंति न सूतस्यांगे प्रहाराः शत्रुरोदिताः ३ इति कवचम्

127

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

अनुलोमविलोमेन मंत्रमृत्युंजयं न्यसेत् रसांतं ब्रमउंगेषु सेषं सम्त्रवाररा: ४ इति न्यासः रसनाघंटिकाग्रस्था अंगुष्ठोना
मिकातले रक्तसूत्रप्रभावेन संग्रामे विजयी भवेत् ५ इति मुद्रा पूर्वोक्तो देवदद्यै भूर्जपत्रे शुभ्रोभले लिखेन्मृत्युंजयं मं
त्रं तन्मध्ये वीरनामकम् ६ मृत्युंजयेन मंत्रेण गर्भस्थितं तन्नामकम् रसांकृत्वा करे बध्वा संग्रामे विजयी भवेत् ७ ॐजुं
सः इति रक्षा अश्वरायपलही तुल्यं उष्णार्केन तुगस्थगे कन्याकर्लिन सूत्रेण बध्नात झेन तु डोरकम् ८ नेपथ्ये मृत्युंजये
न प्रत्येकं वृश्चिकपृश्चिका अश्वोगरश्चा तेनैव जायते वीरकंकणं ९ ॐ कुमारी अवतारय हरवारायवाशिनी त्रिपुरस्थं
सुत्येन सर्वायुधभंजय भंजय स्वाहा इति मंत्रः अंगमाकस्थेन तेनैव दुर्जयस्त्रिदशैरपि सोन ये सर्वशास्त्राणि सर्वशान्तिम
मन्विनः १० इति वीरकंकणम् ईश्वरीप्रलदराडीवकुभातीवैलवीतथा वाराहीवज्रिणीवंडीतथा रुद्रजटाभिधा ११ सोंगमी
तह देवीवपाठराजीपुनर्नवा गुडूचीमृतकोशीच सोमराजीहतुंजरा १२ श्वेतापराजिताग्रंजा श्वेतावसारिकशीका कोद्रिका
तं रिवनीवैव विडंगी सरपुंरिवका १३ खर्जूरीकेतकीताडी पूगीस्यान्नालिकेरिका अर्जुनः कांचनारश्च वंपकास्मातकः कुहू
४ अपामार्गो ऽर्कभृंगो वटप्लक्षोवटस्तथा आम्रमल्लीवलाश्वगंधागोजिव्होपलराशिका १५ अश्वोहारसोग्री हारद्रुमा

128

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

कंशिला ॥ एता प्रबोधधेयो दिव्याजयार्थसंगहेतुधः ॥१६॥ स्फूर्यैंहुगमहरो प्राप्ते दीपोत्सव दिनत्रये ॥ उष्यमूत्वार्कयोगे वमहा
नवमिवासरे ॥ १७ ॥ खादिरे ताम्रकीलेन प्रोक्ष्य रेणाम होषधी ॥ वलिपूजाविधानेन सर्वकर्मस्रु सिद्धिदा ॥ १८ ॥ येन त्वां खनते
ब्रह्मा ईंद्रो विष्णु जिनेश्वरः ॥ तेनाहं खनयिष्यामि तिष्ठ तिष्ठ महौषधी ॥ १९ ॥ नदेवता कथी रक्षत्रिरः प्रभृति सुस्थिता ॥
त्रिरश्मोरयत्र बध्वा सोपि दैवचतुर्विधे ॥ २० ॥ इति यामले श्रीमधाले ॥ चंडी वज्री च दन्त्री च त्रिफली गुडूचीतथा ॥ देहस्याम
मरेपुंसां सर्वाघनिवारिणी ॥ २१ ॥ गृहीतमध्यन्नरदे स्या भा भार्भस्य मूलकम् ॥ लेपमात्रे रावीराणां सर्वपापनिवार
णां ॥ २२ ॥ प्यं जनः कोधनार प्रबंधंपको श्रमंतकः ॥ कुहू ॥ लेपेन विजयी युद्धे कन्त्रदेहो भवेन्नरः ॥ २३ ॥ खजूरीमुखमध्यस्या कटि
वधावकेनकी ॥ भुजदण्डस्थितस्तालः सर्वपापनिवारणः ॥ २४ ॥ दत्तवाहुस्थितश्वाकौ वामेदृष्टिदये धराः ॥ रुद्रः पृष्ठस्थि
तो युद्धे वज्रदेहो भवेन्नरः ॥ २५ ॥ त्रिलोहवेष्टितं कृत्वा रसं वज्राभ्रसंयुतं ॥ वक्त्रस्थं च करस्थं च सर्वोपद्रवनिवारणम् ॥ २६ ॥
गोरिक लौमिसी गुंजा प्रवेतावराक्ष मींहरेत ॥ चंदे रासंयुताः सर्वास्तिलकेन जयी ररणे ॥ २७ ॥ स्यभःप्रथ्वी शिखा वैव प्रव
तावगिकर्णिका ॥ गोरोचना समायुक्तो तिलकं भानु मोहनम् ॥ २८ ॥ कनका कौविये वान्हिः षष्ठिंदुः पंचमस्तथा ॥ करो

६६

१२९

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

यस्या पश्येत्तं पंचधा रिपुः ॥ २९ ॥ कृष्णसर्पदंतेन पालं तु विनाम सुशावान्वितम् ॥ सितगुंजा वपेत्तत्र तस्याम्लं स
० ॥ कृततिलकं भटं ३ स्त्री पश्ये स्वं श्वाछंतं रिपुः ॥ स्वगसौभज्य मासां तु पतितं च नतो भुवि ॥ ३१ ॥ छायायस्य
ं ग्यास्य: कोश्राम ईकः ॥ अनेन तिलकेनारिः कूपं वापीं प्रपश्यति ॥ ३२ ॥ इति स्वरोदये तिलकम् ॥ अलदंडी
प्रवरी वेश्मवीतया ॥ वराही वज्रसी वेडी महालक्ष्मी स्तथैव च ॥ ३३ ॥ एताश्चौषधयोः दिव्या स्तथैतामातर
ाभक्षं कारेव धा सर्वशास्त्र निवारिणी ॥ ३४ ॥ इति यामले जल्प ॥ वंगश्री सकशुल्काभ्रहेमतारसमन्वि
नादिभिर्युक्ता: क्रियते पारदो रसः ॥ ३५ ॥ वज्रा गांगे द्रावरां वस्ये पारदस्य च बंधनम् ॥ लघुद्रावं च लोहे
रस्यरं ॥ ३६ ॥ अस्थि पूर्णं खल्लमध्यस्थं कृत्वा वज्रनिरुंधितम् ॥ जलभांडे विनिःक्षिप्य श्वेदयेद्दिनसप्तकं
स सं छ छंन छपिछं तु पारदम् ॥ टिकां कंदस्य मध्यस्थं बंधनार्थं ततः पुटे ॥ ३७ ॥ रेभितं लोहचूर्णं तु टंकणेन
रसु ध्रावि भवेद्देवं तांम्रपात्रेण संशयः ॥ ३८ ॥ सर्वांसानेकातः कृत्वा मुखामध्ये स्थितामभ्रमेतत् ॥ गुटिका

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

जायते रम्या नाम्ना वज्रांगसुंदरी ॥ ४० ॥ मुखस्या सिंदूराशो भ्राजराम्तुर्बिंबाशिनी ॥ संग्रामे विजयी वीरो वज्रदेहो महाबलः ॥ ४
सर्वलोकप्रियो नित्यं नारीणां वल्लभस्तथा ॥ गुटिकेयं समाख्याता यथोक्ता ब्रह्मयामले ॥ ४२ ॥ इति यामले वज्रांगसुंदरीगुटिका
सिंहीव्याघ्रीमृगीहंसी चतुर्थं वं कपर्दिका ॥ एतासां लक्षणं वक्ष्ये प्रभावं च यथाक्रमम् ॥ १ ॥ सिंही स्वर्णवर्णा च गौरी वा व्याघ्री धूम्राभ
रेखिका ॥ मृगीं तत्र विजानीयात् पीतां एव्यां सिरोदरीम् ॥ २ ॥ हंसी जलतरा श्वेता वदनानाति दीर्घिका ॥ एवं विशेषान्विज्ञाय त
तः कर्मसु समाचरेत् ॥ ३ ॥ मोमची सिंहिकानाम तस्य मूलस्य योरसः ॥ सिंहीकपर्दिकामध्ये हेप्यस्तन्मूलसंयुतः ॥ ४ ॥ पि
धाय वदनं तस्याः सिक्थकेन समन्वितः ॥ अस्यां बद्धा स्थितायां तु सिंहवज्जायते नरः ॥ ५ ॥ महेन्द्रनागजा सत्स्य दर्शने
६७ न पराङ्मुखी ॥ रणे राजकुले द्यूते विवादे च पराजितः ॥ ६ ॥ व्याघ्रीरसेन संघृष्टः पारदो मूलसंयुतः ॥ पूर्ववत्साधयेद्व्या
घ्रीफलं चैव तथा विक्रमम् ॥ ७ ॥ मृगस्त्रैणसंभिन्ना मन्त्रिकारससंयुता ॥ मृगशिलामेलयेन्न्यस्यां तस्याः फलमतः शृणु
मुखमध्ये स्थितायां च वशी भवति मानवः ॥ रतिकाले मुखस्थायां बाला प्राणहरो नरः ॥ ९ ॥ हंसपादीरसे घृष्टः पारदो

(13)

हं सीमन्तोन्निपद्दीमासुखस्यासर्वसिद्धिदाम् ॥ १० ॥ ग्रहाः पीडां न कुर्वन्ति सर्वविघ्नंनिवारयेत् ॥ स्थावरं जंगमं वे
नमन्त्रेण तु ॥ ११ ॥ इतियामलीय स्वरोदये कपर्दिकासमाप्ता ॥ कृत्तिकाचविशाखाच भौमवारेण संयुता ॥ तद्दिने
ंग्नामेजयदायकम् ॥ १२ ॥ इतियामलेयोगघटितप्रास्त्रारिता ॥ अपामार्गरसेनैव यानि शस्त्राणि लेपयेत् ॥ जायं
मेवज्रसाराशिनिश्चितम् ॥ १ ॥ विष्णुत्यातम्रतास्थीनि पेषयेत्करकौसुना ॥ अनेनालेपनं कुर्यात्सन्नाहे फल
त्रैलग्नानिशस्त्राणि तुदंति वनमंतिच ॥ नभिंदंति शरीराणि पुष्पाणीव मृदूनिव ॥ ३ ॥ इतियामले प्रास्त्रमो
पशिरांस्यछौ विषं पंच पलानि च ॥ कुकुंदरिवशाछौच नथ्याव गृहगोधिका ॥ १ ॥ रूमस्य वटविकेस्याछै
ष्टकम् ॥ छौपलौहरितालस्य कृकलासरसः फलम् ॥ २ ॥ लांगलीकरवीराभ्यां त्रीशिरा त्रीशिरा प्रकीर्तिताः
कल्कंभंज्ञानके समाप्लुतम् ॥ ३ ॥ सर्वेषामेव शस्त्राणां लेपोयं समुदाहृतः ॥ विद्यास्तौ तैर्यमनुजास्य
मू ॥ ४ ॥ रक्तकंगुपयानारीरक्तप्रावरणायच ॥ नटदारसमाप्लुक्तो पर्वतानपि सादयेत् ॥ ५ ॥ गृहीतामस्तिका

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

६८

नीला षड्बिंदु कीटका ॥ नन्दिता ॥ मारूलेपनघाताद्धि जायते कीटका भुसो ॥ ६ ॥ इति स्वरोदये शस्त्रलेपः ॥ षड्विंशत्यावक्तुः षस्खाग
तेना षो नारे रावा ॥ मरुशैल्ककपद्वारां तन्मानं गंधिपिपिलिका ॥ १ ॥ वहरोमुक्तिपर्यंतं रन्ध्रे सूत्रे शावेष्टयेत् ॥ इंद्र मंत्रेज पस्त
त्यसि द्धंर सोरि नाशनम् ॥ २ ॥ विसर्गेम्लस्लजातेन गच्छगच्छपरं क्रवम् ॥ सर्वोष स्थानगोधीरः स सेस्य विजयावहः ॥ ३ ॥ इति पा
मलेपिष्ठकविधिः ॥ ओं गन्नीधूलदराडीवक्षशोम्भतेरसान्विताः ॥ मदूयित्वाधिकेवर्जीपथ्यधायेत्समालिखेत् ॥ १ ॥ करन्तो
तथा विष्ठावितांगारं हलाहलम् ॥ काकपक्षस्थले स्वन्याल्लिखेयेत्रयष्ट्यागलम् ॥ २ ॥ मध्यवीजस्य मध्यस्थ शत्रुनाम ससैम
कम् ॥ वाह्ये तु वा७वीजेन वेष्टयेत्त्रिगुणां पुनः ॥ ३ ॥ वायुप्रव मंडलं कृत्वा वायुवीजेन रंजिका ॥ द्वादश स्वरसंयुक्ता वेष्टयेत्सव
मार्गतः ॥ ४ ॥ तान्त्रकस्यास्य नादेन व्याकुलीभूतमानसाः ॥ वलं मुक्ता महावीराः पलायंते रणांगनात् ॥ ५ ॥ इति स्वरोदये तां
म्लकविधिः ॥ हेमापरूप्यदैः प्याणां सैभंगिस्तनतः पुनः ॥ द्वादशाङ्गुलतां कृत्वा कारयेज्जयकाहलम् ॥ १ ॥ काहलीरससंलि
प्तीवा हयेल्लीर रणांगणे ॥ श्रुत्वा नादं परा स्यंति वलिष्ठा अपि शत्रवः ॥ २ ॥ काहलविधिः ॥ तान्त्रकस्य विधानं तु कक्षाया

१३३

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

रयेत्॥ तथैव फलसमयुक्तं समरांगणान्नमितु॥१॥ इतियामलेक्षकाविधिः॥ ओंविनीविश्वकंदराडीह्रूं स्मोन्मलरसा
तर्जये सौः रयं ब्रम्हीसपवाराणूरह्यम्॥१॥ दंडी सविश्वकादं नीलज्ञांकुरसमंयुता॥ पुटे विमर्दये तेन जायते वा
म्॥२॥ शालीजातीकुमारीच विष्णुक्रान्तोदकान्विता॥ इत्थं मंत्राभिजप्तं तु जयार्थे वाघाघभोजनम्॥३॥ इति स्वनाद
भोजनविधिः॥ अग्निहोत्रसमप्राप्तो नित्य जाति गेहसमुद्भवम्॥ भस्मत्रितयमादाय कर्तव्यं तस्य कुंडनम्॥१॥ इन्दु
कार्यमुष्टालोष्ठखलादिकम्॥ चतुरस्रसमं पद्मे मबद्वारहीनेचमराडे॥२॥ स्थापित्वा मूखलै तत्र कुंडस्तद्भस्मकु
तुर्वर्णोद्भवः कन्याश्च तुः षष्ठिप्रमाणतः॥३॥ चतुर्विंशति संख्यानां सौसगीतेन संयुतम्॥ तं राश्रं प्रवक्ष्यामि
मयं शुभम्॥४॥ ओं कालउकुकोरुरुडसाफयंतउस्किलिउवंभरुभाद्विकरंडकिंएहारकिंपिछयहिमउइस
रउइति॥ इतिरामगीतम्॥ एतद्भस्मकणोरेखां जयंति न वैरिणः॥ क्षिप्यते वारिपोः सैन्ये भंगमायाति तत्क्षणात्॥५॥
साधनम्॥ श्रोत्रियश्चालसाः कारुणं करोति किं स्नानैः किं स्नानैः किं प्रोक्षणैर्मलं गतं गतमेव च॥ माभरतोमे
विद्रोहाटनेवक्रो॥ एवये मार्गलं यंत्रं भेदेन वक्ष्यते॥१॥ दाल्हप्रारंलिखेयंत्रं तत्र यविमूषितं॥ ओंह्रीं मं

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

त्रं च नक्षत्रस्य यमश्लोकं च मध्यतः॥२॥ ॐ ह्रीं ह्रौं द्रौं विकट कटं हुं व्याननेहूं फट्॥ इमं मुष्टिमंत्रं श्मशानस्थं जपेत्॥ घृतमधुनारक्तपुष्पैः
सहस्रमेकं होमयेत्॥ ततः सिध्यति यमराजः सदोमय यमे दारुरा योदयः यदयोनिरयो हेप यहेप श्वनिरामयः॥३॥ इति यमश्लो
कं॥ इमं यमश्लोकं द्वात्रिंशत्सहस्रं जपेत्॥ घृतमधुरक्तपुष्पैः सहस्रमेकं होमयेत्॥ ततः सिद्धो भवति मनसेप्सितानि कार्याणि करोति
चितांगारं विषं रक्तं हस्तोन्मत्तरसस्तया॥ एतैन रास्थिले खन्या यंत्रं प्रेतपटे लिखेत्॥४॥ साध्यनाम च तन्मध्ये कंचराजिकया कृतं
६८ यमरूपं भिदं साध्या न्हि … गरागतं कुरु॥५॥ कृष्णाष्टम्यां चतुर्दश्यां गंतव्यं पितृमंदिरे॥ लग्नमुक्तो शिखो भूत्वा मध्यमासे स्तनो…
येत्॥६॥ … समरावेष्टुल … त्रेणावेष्टयेत्॥ श्मशानभूमिमध्यस्थः स यहान्मारयेध्रुवम्॥७॥ इति स्वरोदये मारणवि
धिः॥ रोचनाकुंकुमं चंद्रं कृष्णान्मत्तरसान्वितम्॥ रोहितोद्भवले खन्या भूर्यपत्रं लिखेदिदम्॥१॥ साध्यनामं च तन्मध्ये … वा…वे
वा दराजिका॥ वन्हिमंडलगं कृत्वा रक्तसूत्रेणावेष्टयेत्॥२॥ सिक्थस्य केनाथ तं कृत्वा मारा कुंभे विनिःक्षिपेत्॥ दजयेद्…पु
ष्पैस्तु स यहान्मोहयेद्ध्रुवम्॥३॥ इति स्वरोदये मोहनविधिः॥ शालुनालं हरिद्रा च मेषमूत्रसमन्वितम्॥ कोकिलास्थ
स्थले खन्या नीलीरक्तापटे लिखेत्॥१॥ साध्यनामं च तन्मध्ये राजिकालं विवेष्टयेत्॥ पर्वताकृतियंत्रे च … तलानवे

134

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

जयेत्पीनगुच्छेस्तु कुंभेन कवचापुनः॥ स्तंभनं देहमनसोः सप्ताहाज्जायते रिपोः॥ ३ इति यामले स्तंभनं निवांत
महिषाश्वत्थिरांश्चिते॥ प्रेतवस्त्रेऽर्कलेखन्यालिखेद्यंत्रमिदं वरम्॥ १ साध्यसाधकयोर्नामपरस्परपरां
तैर्मासरं वापि यंत्रमध्ये निवेशयेत्॥ २ रंजिकापट समायुक्तो मुहिषास्वांतरं कृतम्॥ निवद्धलतले न्यस
कारकम्॥ ३ इति यामले विद्वेषणविधिः॥ काकविष्ठबरजेन सर्वधजपटः शुभे॥ कापिछकस्यलेखन्यालि
ये॥ १ मध्यनामं लिखेत्तत्र वजुःकोरोष्ठमध्यगम्॥ सविधागेराष्टकारेराह्नुवारेरा रंजिका॥ २ उँ ह्रीं हूं
ाकेगलेमतः॥ सयंत्रं वायसेमुन्को नरतस्तूच्चाटनं भवेत्॥ ३ इति यामले उच्चाटनविधिः॥ कालेयरोचनावं
वारभिः॥ मदनोद्भवलेखन्या यंत्रंभूर्ये लिखेदिदम्॥ १ साध्यनामं च तन्मध्ये ह्रींकारं रंजिकान्वितम्॥
यंत्रं स्थकेन वर्वेष्टयेत्॥ २ त्रिमधुरे स्थापितं तच्च रनोपछ्येश्वपूजितम्॥ सप्तरात्रेण तं यंत्रं वशीकरणा
स्वरोदये वशीकरणविधिः॥ एवं सर्वेषु कार्येषु विधियुक्तं तु कारयेत्॥ यतस्तु सिध्यते यंत्रं सत्यं सत्यं न
मंतं कालरात्रिं महामारीस्वराधिपं॥ भैरवं क्षेत्रपालं च फणीन्द्रं गणनायकम्॥ २ पताकायां लिखेदेतद्

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ष्टकं सर्वसुखितनम् ॥ नमः सारजुरं ज्ञात्वा प्रपन्नं विस्तराद्देत ॥३॥ अत्र रायफलहीलं तं संगतीतं शुभे द्दिने कन्याकार्यं तस्तत्रैरा
द्दिनेव स्त्रं विनिर्मितम् ॥४॥ सार्द्धहस्तं त्रयं श्वेतं शोभं तत्र प्रदापयेत् ॥ हरिद्राह रितालेन प्रलेपः संयुतेन वा ॥५॥ लिखद्धनुमतो
रूपं वर्धं गुलमानकम् ॥ [illegible] पिर्द्दर्द लंकरालां गंडीर्घ वाहुं नखान्वितम् ॥६॥ वामहस्ते ध्वजां कुर्याद्दक्षिणे मेरुपर्वतं ॥ कच्छमंम
लारोदूं जिह्वालां गूललैलितम् ॥७॥ रक्तवस्त्रं सकौपीनं [illegible] आमुकुटधारिणः ॥ रूपमध्ये विन्यसेन्नस्य निजनाथस्य नाम
कम् ॥८॥ हनुमतो लिखेत्तत्र मूलमंत्रं दलाष्टकम् ॥ मालामंत्रे गात तद्बाह्ये सर्वमार्गेरावेष्टयेत् ॥९॥ ॐ ह्रों ह्रीं हूं ह्रैं ह्रौं ह्रः
॥८०॥ हनुमतो यं मूलमंत्रः ॥ ॐ वज्रकाय वज्रतुंड कपिल पिंगल ऊर्ध्वकेश महाबलपराक्रम रक्तमुख तडिज्जिह्व महारौ
द्र दंष्ट्रोत्कट कहर नीलक पालिन महादृढ प्रहार लंकेश्वर मलप्रवेत वंधन शैल प्रवाह गगराव रस्थे हिमान्तमल
स्त्र सूर्य्य समानरूप शांकुशभैरवो आज्ञापयति ॥ एह्येहि दीर्घलांगूल मे मामुकं शत्रुं वेष्टय २ भंजय २ वरप्रहरेहुं
फट्स्वाहा ॥ इति यामले मालामंत्रः समाप्तः ॥ गात्रेषु स्थापयेद्देवं स्वतुः षष्ठि प्रमाणकैः ॥ षडूर्मीं विन्यसेत्प्रापिरस
नाग्ने छिरे खया ॥१॥ तां भंगीनोहनी चैव रोधनी जंभिनी तथा ॥ गात्रेषु विन्यसे देवीं प्रणावादि नमोंतगाः ॥२॥ नकारंप

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ःरोऽमुकारकम् ॥ बुकारं सुरदमध्यस्थं तुंकारं वनदग्नतः ॥ ३ ॥ वदने मस्तके गुह्ये मूलमंत्रं न्यसेद्बुधः ॥ लांगूले
आदिकान्त्रसावादिकम् ॥ ४ ॥ मस्तकोपरि कर्तव्या मालाभिर्गैरसंयुताः ॥ अष्टम्यां च चतुर्दश्यां प्रतिष्ठाकार
र्लैवैवनसवैताराववल्लान्विते ॥ रक्तांबरधरो मैत्री रक्तगंधानुलेपनं ॥ ६ ॥ रक्तपुष्पशतादेपं सपत्से
ह्रेहस्ते पद्मसहस्रपत्रे शुभ्रोभनम् ॥ ७ ॥ स्तंभनी मोहिनी चैव शोषिणी जंभिनी तथा ॥ सर्वादिने प्रवतुर्द्दिस्तो
यैतम् ॥ ८ ॥ जडियासाटिकांपीठां स्यापयेद्दीपकोत्तातः ॥ भैरवी भैरवासिद्धिं महानागोदिशाधिपः ॥ ९ ॥ प्रसे
सेलत्राष्ठकेतुधः ॥ ध्वजा वैवक्त्रमेरोवकर्तव्या स्वरमण्डले ॥ १० ॥ नानाप्रकारशोभाढ्ये कर्पूरागरुवासिते ॥ वद्रो
ाष्टकविभूषिते ॥ ११ ॥ मेराग्लस्यास्यमध्ये तु कूर्यादहुं ततः पटम् ॥ स्तापयेत्सर्वगंध्येन दध्यो गोदरमध्यगम्
बीजेन विदध्यात्तामनं ततः ॥ मूलमंत्रं न्यसेन्मूर्द्धि हनुदेवस्य मात्रिका ॥ १३ ॥ ॐ हूं हनुमते नमः ॥ इति मूलमंत्रः
स्यवउस्वरान् दीर्घसंग्रकान् ॥ केकाराद्दिसे वातातात्विन्याद्दष्टुविन्यसेत् ॥ १४ ॥ पंचोपचारमिश्रेण प्रवमध्य
सजयेत्साकलान्देवान् प्रसादादिनमोतगान् ॥ १५ ॥ पूजां कृत्वा विधानेन ध्यानं कृत्वा विवक्षणः ॥ श्रोमने

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

नप्रयोगेन सिद्धो भवति सर्वदा ॥ १६ ॥ विचित्रवस्त्रसंयुक्तं बाल्याभरणभूषितम् । रक्तवस्त्रमहाभीमं सर्वलोकभयंकरम् ॥ १७ ॥ ध्या
नं न्यूनं जपेल्लक्ष्यमूलमंत्रं नवाक्षरम् । मध्वाज्यरक्तपुष्पैश्च होमं कृत्वा दशांशतः ॥ १८ ॥ कुमारीभोजयेत्तत्र चतुःषष्ठिप्रमाणतः ॥
न्यर्बयेद्दक्षिणां दद्यान्नगरं ग्रामखेटकम् ॥ १९ ॥ काष्ठपाषाणधातूनां ध्वजाया निर्मितापि वा ॥ २० ॥ न दुर्भिक्षं भवेत्तत्र न च व्या
धिभयं भवेत् । परचक्रागमे नैव व्याधिभिश्च न पीड्यते ॥ २१ ॥ अस्य मंत्रं न्यसेत्तत्र रक्तगंधानुलेपना । रक्तगंधाक्षतादीप मध्य
७१ पत्रं प्रकाशोभनम् ॥ २२ ॥ प्रत्येकं क्रमे योगिन्यां स्तंभिनी मोहिनी देवरोधिनी भंजिनी तथा । चर्वी दिनश्चतुर्दिक्षु चामादिशानि वेधायन
॥ २३ ॥ मोजिकादीनि यापीठान्यादये दीप्तकोणके । भैरवी भैरवा सिद्धिं ... हराणि हनुमाधिपा ॥ २४ ॥ प्रत्येकं क्रमयोगिन्या
न्यसेत्तत्राष्टकं पुनः । ध्वजावत्तल्क्ष्मे रोचवकालव्यावरमंडले ॥ २५ ॥ पुष्पप्रकारशोभाढ्यैः कर्पूरागरुशोभिते । वस्त्रोदयकृता
टोपध्वजाष्टकविभूषिते ॥ २६ ॥ मंडलस्य च मध्ये तु कुर्याद्दूर्वं ततःपरम् । स्थापयेत्सं च गव्येन दुग्धेनोदकेन च ग ॥ २७ ॥
न पतन्ति सत्त्रं न च रोधभयं भवेत् । गांधर्वी भूतवेताला पिशाचोरगराक्षसाः ॥ २८ ॥ हनुमंतप्रभावेन विषपीडा न जायते
हनुमंतपताकेयं गजाश्वोपरि संस्थिता ॥ २९ ॥ धारितास्मिप्रयत्नेन रिपुसैन्यस्य संमुखी । हनुमंतपताकेयं गजाश्वादीन

189

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

।अतस्यास्पर्शनमात्रेरा व्याकुलीन्द्र नमानवाः नस्यंतिरिपवस्तस्य सिंहस्येव ययामृगाः॥ २१ ॥ इति स्वरोदये
वाः॥ अथ रहीं प्रवक्ष्यामि सर्वसिद्धिप्रदायिकाम्॥ संमिनीप्रान्तु सेन्यस्य भुजादिवशंकरीम्॥ १ रोचनाकु
पत्रे शुभ्रशोभने लिखित्वा दिव्ययंत्रं भूर्जपत्रे सुशोभने २ स्फवर्णीमयले खन्यापंनमस्ठ दलं लिखेत
मध्ये मूलमंत्रो दलाष्टके ३ मालामंत्रश्रवनहात्ये त्रिधा हींकारवेष्टितम् त्रिलोहवेष्टितं कृत्वा कण्ठे वा
। ४ मंत्रं नक्रमेण नैधारयेयस्त्विमां रक्षां तस्य विघ्नं न जायते रणे राजकुले द्यूते व्यवहारे पराजये ५
तेन स्यवज्रदेहो महाबलः॥ उपसर्गादिदोषेषु विषे स्थावरजंगमे ६ नभयं विद्यते तस्य स्त्रीणां चैव वा
पपीडा न कुर्वन्ति ग्रहाश्चैवमुपग्रहाः ७ न तेषां दुष्टानां किंचिन्न भयं तस्य विद्यते ज्वालावग्निभयं ना
जं भयम् ८ ज्वराः सर्वे प्रणश्यंति आह्निकाद्या विशेषतः इयं हनुमतो रक्षा सर्वोपद्रवनाशिनी ९
नुमद्राजाविधिः॥ पिष्टकारं पटं कृत्वा पताकां विधानतः॥ चंद्रार्कग्रहणे प्राप्ते हनुमंतं लिखेत्ततः॥ १
लोत्र यावन्मुक्तिः प्रजायते होममध्ये ब्रदृशां प्रोनातिलसर्षपकादिभिः॥ २ युद्धकाले वनात्पि छंगजाश्वो

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

(140)

परिसंस्थितम् दार्घितं शत्रुसैन्यस्य भंगो भवति निश्चितं ॥ ७ ॥ इति यामले हनुमत्पिष्टकविधिः ॥ मदनेन हनूकृत्वा पूर्व
लेहसालक्षितम् ॥ कीलितः श्वेतवृक्षांगूलं कारयेत्साधकेश्वरः ॥ १ ॥ परचक्रस्य येमुख्या लांगूलस्यानुकारिणः ॥ गजाश्व
रथयानानि वह्निस्थानितु कारयेत् ॥ २ ॥ पूर्वामंत्रासदैवैव घलांगूलेन तु वेष्टयेत् वेष्टये त्रिमांसमां मासपादतलपर्
हुआमूल ॥ ३ ॥ स्थापये पूर्वविधिना परचक्रस्य सन्मुखम् ॥ दर्शनात्परचक्रस्य भंगमायाति तत्क्षणात् ॥ ४ ॥ अथवा
७२ होमयेत्तत्र लांगूली लोधरोविषम् राजिकां तु षके शास्य वृक्षशांनिवमेव वा ॥ ५ ॥ षट्कोणकुंडमध्ये तु निवाग विव्रको
कृवाः समिधो ज्वालयेत्तत्र नैऋत्याभिमुखे स्थितः ॥ ६ ॥ होमयेद्धनुमंत्रेण सहस्रैकं दिने दिने दिने समर्पकमध्ये तु शत्रु
पीडान्ततो भवेत् ॥ ७ ॥ अंगदाहो महापीडा विस्फोटगंडलूतिका ॥ म्रियते नात्र संदेहो संग्रामं कुरुते यदि ॥ ८ ॥ इति स्वरो ७
दये हनुमंत्रहोमविधिः ॥ मालामंत्रं पठेद्यस्तु हनुमंतं रणांगणे ॥ तस्यांगं वज्रवपुष्ठे हनुमत्तुल्यपराक्रमम् ॥ १ ॥ पुन
रापं प्रवक्ष्यामि वेधं परमदुर्लभम् ॥ मांडूकं नाम विख्यातं सर्वशास्त्रेषु गोपितम् ॥ २ ॥ आनयेत् निर्व्राणां पुष्टं भूर्जपत्रं
शुभ्रो भनन ॥ तस्मिंस्तु स्वरचक्रेण वामकेशी भवेत्तनु ॥ ३ ॥ चितांगारविशेषैर्यत्नेन कृष्णोन्मलरसेन वा कालकेविलि

151

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ाभिमुखस्थितः ॥४॥ प्रेतवस्त्रांतयन्मध्यं मुन्नोकेशं विवस्त्रकं ॥ योधायुधाक्रांतं यंत्रं कृत्वा मध्ये निरामकम् ॥५॥
यत्कोपाविष्टस्तु साधकः ॥ पिंडयित्वा तु तं यंत्रं भ्राष्ट्ररस्यमुखे क्षिपेत ॥६॥ कीलयेत्तु दृढलोहेन शल्यकोऽम
हरुनालेव सप्तगोहे दुवं ततः ॥७॥ तन्मध्ये दईरं क्षित्वा तन्नांगुद्रयेत्ततः ॥ नापयेत्तु दृढवाले पिचितांगारान
स्तंभो मनस्तंभो वाक्पीडा तथोदरे ॥ म्रियतेऽरिनसंदेहो यत्रिशात्रसमोररो ॥८॥ इति स्वरोदये मंकुकयं
ालहरिद्राभिरर्कपत्रयुगे लिखेत् ॥ कौकिलास्त स्पलेखन्या स्तंभांतरिपुनामकम् ॥१॥ त्रिठकारैः समावे
ंपुरम् ॥ वज्रमष्टसमोपेतं रेखा बोऽष्टाहीपतम् ॥२॥ मायाबीजेन संवेष्ट्य त्रिधांकुशनिरोधितम् ॥ तथंगं २
कीलयेत्ततः ॥३॥ स्तिपेद्वल्मीकमध्ये तु पाश्वारोस्तं प्रपूरयेत् ॥ पश्चात्समारभेद्युद्धं विवादे साध्यसाधकम् ॥४॥
नस्तंभस्तथैव च ॥ जिह्वास्तंभो विवादे च साध्यो सौ जायते ध्रुवम् ॥५॥ इति स्वरोदये स्तंभयंत्रविधिः ॥ अथ वी
ारेरालेखयेत् ॥ सर्ववत्कीलयेत्पश्चाच्छिलया छादयेद्दृढम् ॥१॥ एतद्यंत्रप्रभावेन मनोभंगो भवेत्पुनः ॥
म्रियतेऽरिनसंशयः ॥२॥ इति स्वरोदये शत्रुभंगविधिः ॥ अथ नामोहरे कृत्वा ह्रींकारं रेफसंपुटम् ॥ ना

152

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

रविंदुसमायुक्तमोंकारसंपुटेस्थितम् ॥ ३ ॥ दिक्शवज्राष्टसंभिन्नं षोडशस्वरवेष्ठितं वज्राग्रेषु वसर्वेषु मूलमंत्रं यथोसितं र
श्यादिबीजोदरे नामदत्वा तस्य परिस्फुटम् ॥ लिखित्वा वेष्ठितं सर्वाम्नायया वेष्ठितं त्रिधा ॥ ३ ॥ कालिकुंडलदंडास्य यंत्रं विघ्न
विनाशनम् ॥ एवं तां मरधरो मंत्री शुभध्यानपरायणः ॥ ४ ॥ ज्वलराशिमुखं भस्त्वा लिखेद्यंत्रं शुभोदये ॥ कोश्पभाजनमध्ये
तु चंदनेन सुगंधिना ॥ ५ ॥ लिखेद् भस्थले खन्या मुष्ठित्रयप्रमानतः ॥ सुगंधिकुसुमैः एवैतैरष्टोत्तरशतेन च ॥ ६ ॥ अत्र वै येष्ठ
धिव यंत्रं फलं यावद्दिने दिने ॥ लिखितं पूजितं चैव प्रक्षालयजलेन तु ॥ ७ ॥ तज्जलं पीतमात्रं तु परविघ्नविनाशनम् ॥ शा
७३ किनीभूतवेतालाः पिशाचोरगराक्षसाः ॥ ८ ॥ भवंति निःप्रभा सर्वे यंत्रस्यास्य प्रभावतः ॥ शूललूविषं भिकाजीर्णं लूतावि
स्फोटकादयः ॥ ९ ॥ अभिचारकृतो दोषो विषं स्थावरजंगमम् ॥ गर्भे च वेदनायस्याः मूढगर्भस्तु यो भवेत् ॥ १० ॥ एवं रोगा
स्तदोषान्ताः स्वस्थाः सुः सर्वजंतवः ॥ वंध्यापि लभते पुत्रं मृतवत्साजीववत्सता ॥ ११ ॥ दुर्भगा शुभगा चैव यंत्रस्यास्य प्रभावतः ॥
कृत्याः प्रशमनं यांति मारुतश्लेष्मपैत्तिकाः ॥ १२ ॥ जीर्णाज्वराश्च विषमाः शीतदाहज्वरात्मिकाः ॥ एवमभ्यास्थिते यंत्रे क
रोति विपुलां श्रियाम् ॥ १३ ॥ इति स्वरोदये कालिकुंडलविधिः ॥ अंत्यस्पर्शे निजनाथस्य जयार्थे रिराकं ककाराम ॥ यंत्रं मृत्युंजयं

143

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

पनः ।१। हंसमध्यगतं नाममन्त्रं तु जयपुटीकृतम् रत्तरत्तसमायुक्तं बाह्ये रेखात्रयान्वितम् ।२। त्रिवर्गस्यत्वमी
क्षितः स्वाहा घाः सविवर्गाश्च वमंत्रोयं प्रशाबादिकः ।३। पद्ममष्टदलं बाह्ये जेभाघादिदले स्थितः ।।व
षोडशाकं वहिः ।४। स्वराः षोडश दातव्याः प्रत्येकं सर्वतो दिशि ।। द्वात्रिंशत्पत्रयं तद्बाह्ये न निवेशयेत् ।५
स्यापयत्क्रमसस्ततः ।। वसुः षष्ठिदलं वाह्ये भैरवाद्यं ततो लिखेत् ।६। भैरवी भैरवा सिद्धि महोनामा
संपुटको सेचपालादिशाष्टकम् ।७। ध्यानये निर्भ्रसां भूर्जे मेथिलीनं सशोभनम् वशाभेदेन संगृह्य
न ककारस्य त्रयं द्वयं मोंकारस्य त्रयेणाव ।। फट् हूं सर्वं यंत्रमालिख्य सिद्धनामसमन्वितम् ।९। कव
भमुखं निशि ।। चन्द्रे वा रेखिवे यंत्रं मन्त्रं तु जयविधानकम् ।१०। ध्यानेन मदनस्थेन कृत्वा लिंगमुसो
न स्थापयेत्तत्र वासरान् ।११। पश्चाद्भक्तकं देयं तैलैकमभुगं नतः ।। साध्यनामगतं मंत्रैः रक्तार्थी
तु प्रवेतपुष्पैस्तु कर्पूरागरुचंदनैः ।। वादयेत्पटवस्त्रेण सप्ताहा शांतिकं भवेत् ।१३। यथाजप्यं गुरुनै
र्थपेः ।। पद्माकरेणा कुंडेन होमो देयो दशांशतः ।१४। शामीदूर्वासमिद्भिश्च तद्वासाभिमुखस्तथा मुद्रां

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

K K S U LIBRARY RAMTEK 441 106 M-1214 Dist Nagpur

७४ वं खेचरीवध्या स्वाहांतं होमयेत्ततः ॥१५॥ मुच्यंते रोगिणो रोगात्पापात्पापवर्जिताः ॥ त्यन्काकापी अग्नलाः क्रूराः सौम्यतां याति नान्य
था ॥१६॥ शाकिनीभूतवेतालापिशाचोरगराक्षसाः ॥ ज्वरास्तस्य प्रणश्यंति आह्निकैकांतरादिकाः ॥१७॥ विषं न क्रमते देहे स्था
वरं वाथ जंगमम् ॥ उपविषाणि सर्वाणि निर्विषाणि भवंति च ॥१८॥ अभिचारकृता दोषा ये केचिद् ग्रहभूतजाः ते सर्वे विलयं याति
वर्णीव न्हिगता यथा ॥१९॥ वैरिणो मित्रतां याति प्रसादं कुरुते प्रभुः ॥ अवश्यं वश्यतां याति राजस्त्री स्वकुजं नवः ॥२०॥ पुष्टका
ले कृतं यंत्रं विधिनानेन भूपतिः ॥ अर्चयित्वा विशेषेण त्रिदशैरपि दुर्जयः ॥२१॥ राज्याद्भ्रष्टो लभेद्राज्यं ग्रामासस्य प्रयोग
तः ॥ अपुत्रो लभते पुत्रं दुर्भगा सुभगा भवेत् ॥२२॥ जीवावाङुः शिराकराठ धारयंति वपेनरः ॥ कृत्वा रक्षामिदं यंत्रं मृत्युसे वां ७
न विघ्नते ॥२३॥ इदं मृत्युंजयं यंत्रं विभ्रमं मृत्युविनाशनम् ॥ अप्रकाश्यं मया ख्यातं लोकानां हितकाम्यया ॥२४॥ किं पुनर्बहु
नोक्तेन प्रभावेन प्रयोजनम् ॥ एतद्यंत्रं कृतं नारस्त्रैलोक्यं वशमानयेत् ॥२५॥ उद्याने वने नदीतीरे शुभे देशे शुभे दिने ॥
कृते प्राणांत्ये नरे काले तं लिङ्गं गानिः क्षिपेद् भुवि ॥२६॥ सार्वकामिकयंत्रैस्तु सिद्धिर्भवति नान्यथा ॥२७॥ इति नरपतिजयचर्या
यां यामलीयस्वरोदये मृत्युंजय नाम यंत्रविधिः ॥ इति स्वरभाषा नरस्वरोदये नरपतिकृतस्समाप्तमगमत् ॥ वन्हि ३ र्विधु १ र्वसु ८ चंद्रो १
उन्के वत्सरकं भवेत् ॥ देशुभ्रुन्के मनोतिथ्यां लिखेद्भुवीरप्रार्मरा ॥१॥ वंगे कालिगंजे च गंगायामुत्तरे कूले ॥ शुभलग्ने शुभे वारे पुस्तकोयं

[OrderDescription]
,CREATED=12.10.20 14:22
,TRANSFERRED=2020/10/12 at 14:41:23
,PAGES=145
,TYPE=STD
,NAME=S0003967
,Book Name=M-1214-YAMLIM SARODHMANTRA VICHITRA
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF
,FILE30=00000030.TIF
,FILE31=00000031.TIF
,FILE32=00000032.TIF
,FILE33=00000033.TIF
,FILE34=00000034.TIF
,FILE35=00000035.TIF
,FILE36=00000036.TIF
,FILE37=00000037.TIF
,FILE38=00000038.TIF
,FILE39=00000039.TIF
,FILE40=00000040.TIF
,FILE41=00000041.TIF
,FILE42=00000042.TIF
,FILE43=00000043.TIF
,FILE44=00000044.TIF
,FILE45=00000045.TIF
,FILE46=00000046.TIF
,FILE47=00000047.TIF

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

FILE48=00000048.TIF
,FILE49=00000049.TIF
,FILE50=00000050.TIF
,FILE51=00000051.TIF
,FILE52=00000052.TIF
,FILE53=00000053.TIF
,FILE54=00000054.TIF
,FILE55=00000055.TIF
,FILE56=00000056.TIF
,FILE57=00000057.TIF
,FILE58=00000058.TIF
,FILE59=00000059.TIF
,FILE60=00000060.TIF
,FILE61=00000061.TIF
,FILE62=00000062.TIF
,FILE63=00000063.TIF
,FILE64=00000064.TIF
,FILE65=00000065.TIF
,FILE66=00000066.TIF
,FILE67=00000067.TIF
,FILE68=00000068.TIF
,FILE69=00000069.TIF
,FILE70=00000070.TIF
,FILE71=00000071.TIF
,FILE72=00000072.TIF
,FILE73=00000073.TIF
,FILE74=00000074.TIF
,FILE75=00000075.TIF

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

FILE76=00000076.TIF
,FILE77=00000077.TIF
,FILE78=00000078.TIF
,FILE79=00000079.TIF
,FILE80=00000080.TIF
,FILE81=00000081.TIF
,FILE82=00000082.TIF
,FILE83=00000083.TIF
,FILE84=00000084.TIF
,FILE85=00000085.TIF
,FILE86=00000086.TIF
,FILE87=00000087.TIF
,FILE88=00000088.TIF
,FILE89=00000089.TIF
,FILE90=00000090.TIF
,FILE91=00000091.TIF
,FILE92=00000092.TIF
,FILE93=00000093.TIF
,FILE94=00000094.TIF
,FILE95=00000095.TIF
,FILE96=00000096.TIF
,FILE97=00000097.TIF
,FILE98=00000098.TIF
,FILE99=00000099.TIF
,FILE100=00000100.TIF
,FILE101=00000101.TIF
,FILE102=00000102.TIF
,FILE103=00000103.TIF

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

FILE104=00000104.TIF
,FILE105=00000105.TIF
,FILE106=00000106.TIF
,FILE107=00000107.TIF
,FILE108=00000108.TIF
,FILE109=00000109.TIF
,FILE110=00000110.TIF
,FILE111=00000111.TIF
,FILE112=00000112.TIF
,FILE113=00000113.TIF
,FILE114=00000114.TIF
,FILE115=00000115.TIF
,FILE116=00000116.TIF
,FILE117=00000117.TIF
,FILE118=00000118.TIF
,FILE119=00000119.TIF
,FILE120=00000120.TIF
,FILE121=00000121.TIF
,FILE122=00000122.TIF
,FILE123=00000123.TIF
,FILE124=00000124.TIF
,FILE125=00000125.TIF
,FILE126=00000126.TIF
,FILE127=00000127.TIF
,FILE128=00000128.TIF
,FILE129=00000129.TIF
,FILE130=00000130.TIF
,FILE131=00000131.TIF

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

FILE132=00000132.TIF
,FILE133=00000133.TIF
,FILE134=00000134.TIF
,FILE135=00000135.TIF
,FILE136=00000136.TIF
,FILE137=00000137.TIF
,FILE138=00000138.TIF
,FILE139=00000139.TIF
,FILE140=00000140.TIF
,FILE141=00000141.TIF
,FILE142=00000142.TIF
,FILE143=00000143.TIF
,FILE144=00000144.TIF
,FILE145=00000145.TIF
,

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection